

[C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Holdstock\\_Robert-Fantom.pdb](C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Holdstock_Robert-Fantom.pdb)

**PDB Name:** Holdstock Robert - Fantom

**Creator ID:** REAd

**PDB Type:** TEXt

**Version:** 0

**Unique ID Seed:** 0

**Creation Date:** 25.9.2007

**Modification Date:** 25.9.2007

**Last Backup Date:** 1.1.1970

**Modification Number:** 0

Knihy Roberta Holdstocka,  
které vydalo vydavatelství POLARIS:

Les mytág  
Lavondyss  
Hloubení  
Les kostí

Připravujeme:  
Dávné ozvěny  
Branou ze slonoviny, branou z rohu

ROBERT HOLDSTOCK  
Fantom  
(The Fetch)

Copyright © 1991 by Robert Holdstock

Translation © 1996 by Petr Kotle

Cover Art © 1996 by Zdeňka Boušková

Illustrations © 1996 by Zdeňka Boušková

ISBN 80 - 85911 - 23 - X

Peteru Laverymu

FANTOM: neboli dvojník. Představa dvojníka, jež má svůj pocitový základ nebo podnět v zrcadle, vodní hladině a dvojčatech, se objevuje u mnoha národů. V Německu se používá výrazu Doppelgänger, ve Skotsku fetch, protože si přichází (fetch) pro lidi, aby je odevzdal smrti. Potkat sama sebe je tudíž zlým znamením.  
- Jorge Luis Borges, Fantastická zoologie

FETCH: - vrátit se a přinést zpět

- duch nebo zjevení žijící osoby

- fetiš (keltský dialekt)

## Prolog

Blížil se podvečer, světla ubývalo. Chlapec odstoupil od bílé stěny křídového lomu a pomalu sklouzl do zelených stínů mlází, které zarůstalo střed starého dolu. Okraj lomu se nad ním tyčil jako tmavá, přerušovaná linie stromů, ostře se rýsujících na pozadí tmavnoucí oblohy. Nesl se odtamtud hlas matky, která ho přicházela k okraji lomu hledat. Věděl, že se musí schovat.

Vklouzl ještě hlouběji do křoví a po čtyřech se doplazil mezi vysoké, propletené trnky a husté hlodaše. Splynul se zelení, jeho křídou umazané tělo zmizelo za hradbou z listů a kůry. Ztratil se v houští a dál lezl po klikatých stezkách, které si za ta léta vyšlapal.

Znovu uslyšel své jméno. Matka už nebyla od hlubokého lomu daleko. Hlas přicházel z dálky, ale klidným večerním vzduchem se nesl jasně. Zněl rozechvěle.

Znehybněl a zvedl oči k rozeklané linii lesa nad hranou lomu. Pak se vydal hlouběji do křoví, dotýká se srdcovitě tvarovaných zkamenělin, které po svých stezkách pečlivě rozmístil. Vzal kus křídý a ještě víc se nabílil. Nejdřív jím tvrdě drhl kůži po těle a v obličejí, pak si nadrobil křídou na ruce a vetřel si ji do vlasů. Jeho jméno... hlas už byl plný úzkosti.

Vítr z tichého pole za lomem se protáhl 'bránou', otevřeným koncem, kterým kdysi lidé přicházeli do lomu pracovat, až sem, do jeho hradu. Rozhoupal sukovité větve olší a hlohů, prosvítl lesklými hlodaši a zavířil lomem.

Nad ním se proti obloze zjevil nový stín, postava, která nahlédla dolů a přikrčila se.

Znehybněl a zavřel oči. Věděl, že odlesk světla by ho mohl prozradit.

Cítil, že se stín pohnul. Po stěně se rachotivě sypala hlína a kousky křídý, které se po dopadu rozbíhaly po dně lomu.

"Michaele?"

Vrací se to. Znovu jsem to zahlédl. Nechte mě na pokoji. Vrací se to...

Otočil hlavu, zapřel své jméno. Postava nad ním postupovala dál, pátrala v zeleném houští dole a přejížděla očima po bílých křídových stěnách lomu.

"No tak, pojď už, Michaele. Je čas na večeri. Pojď..."

Pokusil se vtáhnout hlouběji do bělavých ulit, které ho zakrývaly, do prastarého moře, do suchého prachu z tvorů, z nichž bylo toto místo stvořeno. Schovejte mě, schovejte mě. Už je to zase tak blízko. Viděl jsem to. Schovejte mě.

Představoval si zvuky pohybů země, duté, hluboké ozvěny, jak se rozléhají vzdouvajícími se křídovými vodami. Byl to uklidňující pocit. Stín znovu zavolal:

"Už je večere, Michaele. No tak, pojd'. Pojd' už domů."

Moře, které měl v hlavě, ho stáhlo. Stromy v lomu strhával proud. Plul křídovým mořem a chytal se větví hlodašů a trnek, houpajících se v laskavém večerním světle.

Blížilo se to. Ted' domů nemohl. Musel čekat. Stín na hraně lomu bude muset počkat. Vracelo se to. Sama to chtěla, ne?

A shora se znovu ozval matčin hlas, pronikavý a rozzlobený.

"Tak slyšíš mě, Michaele? Michaele! Pojd' už domů, je čas."

Ta slova ho udeřila jako ruka.

Na povrch se vynořila stará vzpomínka a zabořila. Zvedl se z úkrytu a vyslechl si ten ostrý, hněvivý výkřik, který následoval, ženský hlas ohromený jeho zjevem.

"Co sis to udělal?"

Michael se smutně ohlédl za sebe a vykročil z lomu ven...

## PRVNÍ ČÁST

### Vzkříšení

Jedna

Natáhla ruce k tichému nemluvněti, vzala si je, sklonila se k němu a přivinula je k sobě.

"Slyšíš mě, Michaele?" zašeptala. Zlehka, láskyplně je pohladila po řídkých, zrzavých vlasech.

"Michaele? Pojedeme domů..."

Když zamrkala, vyhrkly jí slzy radosti, slzy úlevy. Muž, který stál vedle ní, přešlápl a obrátil stránku na psacích deskách. Stačilo to, aby ta výjimečná chvíle pominula. Podívala se na něj a on se vlídně usmál.

"Jsem rád, že vám můžu jako první popřát hodně štěstí. Ať váš život s tím krásným mladým mužem není nikdy přespříliš bouřlivý."

"Děkuju vám, pane doktore. Díky za všechno, co jste pro nás udělal."

Doktor se zahleděl přes půlobroučky svých brýlí do papírů na deskách. Bylo znát, že má něco na srdci. Byl to zavalitý, růžolící, elegantní, chápavě působící muž, oblečený do dvouřadového obleku ze Savile Row a navoněný kolínskou. Když mluvil o pracovních záležitostech, ruce se mu třáslly.

"Jsou tu ještě jisté formality, Susan. Trocha papírování..."

Aha, chcete svůj šek...

Jen nerada se Michaela vzdávala, ale podala ho zpět sestře. Dítě zneklidnělo a začalo kňourat.

Doktor Wilson ji posadil do křesla v čekárně kliniky. "Ještě jednou se omlouvám za to nepříjemné zdržení, Susan. Ale měli jsme obavy o zdraví dítěte..."

"Vím. Chápu to. Nemusíme o tom mluvit."

Pozorně si ji změřil, podíval se jí do očí a pak sklouzl pohledem ke rtům. "Chtěl bych ještě jednou zopakovat... Susan... že to podle mého názoru byl opravdu jediný způsob, jak mu zachránit život."

"Já to uznávám."

"A chtěl bych vás ještě jednou požádat..."

Čekala, až větu dokončí. Viděla na něm, jak doufá, že vezme iniciativu na sebe, a to ji rozčilovalo. Když neřekla nic, pobídl ji:

"Pokud jde o diskrétnost."

Urazilo ji to, ale ovládla se, usmála se na něj a přikývla. "Dala jsem vám své slovo, doktore Wilsone. Já je dodržím. Jak říkám, chápu, že se vyskytly potíže."

"Děkuji vám."

Podal jí listiny, které měla podepsat. Připojila pod ně své jméno ráda, i když přitom byla duchem někde jinde. Michael se rozplakal a ona chtěla, aby to byla ona, kdo ho utěší a pohoupá. Pozorovala sestru průhledným oknem malé dětské ložnice. Poklepání na ruku jí připomnělo, že zbývá potvrdit ještě jeden formulář.

"Kdy jste říkala, že si pro vás manžel přijede?"

"Asi tak za hodinu."

"Potřebuju také jeho podpis."

"Ano. Vím. Volala jsem mu před třemi hodinami. Jede sem z Yorku."

Michaela museli na cestu do domova jeho nových rodičů připravit, a tak Susan Whitlocková na chvíli osaměla. Krátila si čekání na Richarda chozením po nemocničních chodbách.

Z okna nad schodištěm se podívala dolů na londýnskou ulici. To, co tam spatřila, ji nepotěšilo. Z úst jí vyklouzlo hlasité zaklení. Snažila se nedát hlasem ani výrazem tváře znát nic ze svých obav a neklidu, ale nešlo to.

Dlouho hleděla na bleďou, rusovlasou ženu, která stála na druhé straně ulice a pozorovala budovu.

Teprve když se jí zdálo, že se jejich oči na dálku krátce setkaly, ustoupila. Rozčilovalo ji a zároveň zneklidňovalo, že tam ta žena stále je a že s tím nemocnice nic neudělala!

Michael přišel na svět o dva týdny dřív, což Susan trochu zaskočilo. Ale kvůli komplikacím při porodu musel strávit několik týdnů na jednotce intenzivní péče, což plány, které Whitlockovi měli, zhatilo úplně. Z důvodů, které jim nesdělili, novopečeným rodičům dítě ani neukázali.

Ještě v den, kdy měl být Michael 'propuštěn', se objevila menší infekce, která na klinice vzbudila nové obavy, a proto musela Susan v Londýně přespat. Zavolala manželovi do Yorku, teprve když měla jistotu, že Michaela skutečně pustí domů.

Ve chvíli, kdy měl Richard Whitlock telefon, že bude otcem, stál promočený, zacákaný a rozmrzelý po kolena v bahně a fotografoval dřevěné pozůstatky vikingského přístavu, odkrývané při vykopávkách nedaleko Coppergate. Aby si mohl telefon vzít, musel vylézt z jámy ven. Zprávu, kterou se měl dozvědět, v tu chvíli skutečně nečekal.

Susan už byla v nemocnici. Její hlas zněl nezvykle prosebně, když mu líčila, co je třeba, a hlavně jak moc potřebuje jeho a brzy. Odjela do Harley Street o den dřív vlakem z Maidstone a teď chtěla domů.

"Jak vypadá?"

"Je krásný. Vůbec nekřičí. Je celý svraštělý. Vzadu na krku má maličké mateřské znaménko. A taky má spoustu jemných zrzavých chloupků, jsou jako chmýří."

"Cože? Všude?"

"Ne, blázínku."

"Zrzavé! Zrzavé?" Richard si rukou prohrábl své černé vlasy a vybavil si Susaniny tmavohnědé kadeře.

"Bude to... trochu nápadné, ale..."

"A co na tom záleží, můžeš mi říct?" vyjela na něj a Richard se zamračil. Čekal by, že bude ustaraná, ale mluvila z ní spíš zlost, která jí neslušela.

"Právě to jsem chtěl říct," pokusil se to vlídně napravit.

"Nemůžeš odjet?" zeptala se. "Moc tě potřebuju."

"Za půl hodiny. Do čtyř jsem u tebe."

"Pospěš si. Ale jeď opatrně... Ale spěchej..."

Domluvil se s jedním studentem, aby dokončil fotografickou dokumentaci za něj. Když oznámil důvod, pro který musí z vykopávek tak rychle odjet, sklídl spontánní a vřelý potlesk. Dálnice na jih byla téměř prázdná a londýnskou North Circular Road měl za sebou ve tři, ale pak se hodinu probíjel dopravní zácpou na Harley Street. Zaparkovat nebylo kde, takže se rezignovaně smířil s tím, že dostane lístek s pokutou.

Uvnitř ho už čekala Susan s dítětem. Po krátkém zmatku a objímání podepsal primáři příslušné formuláře a ten všem třem popřál, aby spolu byli šťastni.

Finanční vypořádání zařídila Susan.

Opět hlemýždím tempem z Londýna ven, tentokrát na východ, do Kentu (za zaparkování na dvojité žluté čáře Richard pokutu nedostal, což bral jako dobré znamení). Když se konečně dostali na dálnici, podařilo se jim ve skvělém čase dojet až do vesnice Ruckinghamurst, kde stál na kopcích, které se prudce skláněly do širé nížiny Romneyských blat, jejich dům - Eastwell.

Susan sice na Richardovy otázky reagovala a odpovídala mu, ale jinak byla většinu cesty nezvykle zamlklá. Jen o Michaelově pravé matce mluvit nechtěla a Richard měl poměrně slušnou představu proč.

Když se zeptal: "Proběhlo všechno v pořádku? Žádné potíže?" Susan dlouho mlčela. Zeptal se znovu.

Seděla vzadu, spícího Michaela držela v náruči a prohlížela si kent-skou krajinu.

"Jeden problém se objevil," přiznala nakonec.

"S chlapcem?"

"S matkou."

"Přece tam nebyla! To snad...!"

"Předtím tam byla. Ten pohled v jejích očích... když se na mě podívala... ten pohled. Já..." Zachvěla se a podívala se oknem ven. "Měla jsem z něj strach."

"Ona si to rozmyslela?"

"Nevím. Ne. Ovšem že ne. Kdyby si to rozmyslela, tak by si dítě nechala. Ale v tom pohledu bylo cosi děsivého."

"Neber si to tak..."

Bylo od něj hloupé, že to řekl. Škubl sebou, ještě než to dořekl. Susan zlostně blýskla očima po zrcátku.

"Snažím se, Ricku. Snažím se."

Usmál se, ale byl z toho mrzutý. Susan si sčesala vlasy do volného ohonu a nebyla nalíčená. Oči měla propadlé. Kolébala nemluvně v náruči, tiše mu zpívala a po hodině ji mrzutá nálada skoro přešla.

Odpolední déšť se přesunul nad Kanál a vykouklo teplé, hřejivé podvečerní slunce. Lesy mezi jejich domem a křídovým srázem se leskly v zelených a oranžových barvách. Když otevřeli francouzská okna, čerstvý vítr jim dovnitř přinesl vůně končícího léta.

Michael začal být neklidný a Susan ho nakrmila, jak ji to naučili. Richard se zkoušel seznámit se sterilizátorem, s lahvemi, plenkami a pokyny, se vším, co Susan naučili v místní poradně pro nastávající matky a čemu se on až do této chvíle vyhýbal.

Byl to zvláštní pocit, být otcem, a nemít za sebou devět měsíců těhotenství: ranní nevolnosti, pomáhání manželce s velkým břichem vstát ze židle, příprava jídel se zvláštní kombinací chutí - všechno to co podle něj k těhotenství patřilo. Jednu chvíli se brodil v bahně mezi vikingskými stavbami a Susan vyučovala umění na Maidstone College; o čtyři hodiny později měli dítě. Dítě, které bylo jejich, dokud je smrt nerozdělí. Byli rodiče. Náhle. Neuvěřitelně. (A ne zrovna levně!)

Když otevřel šampaňské, brzy se mu zatočila hlava. Od snídaně toho mnoho nesnědl, vlastně jen sendvič a čokoládovou tyčinku. A tak když si vzal skleničku, ťukl si se Susan a připil na Michaelovo zdraví, víno mu rychle stouplo do hlavy. "Měli bychom ho přivítat, jak se patří."

Susan věděla, co přijde, a povzddechla si. "Jak myslíš. Ale jen dokud nezačneš být protivný."

Richard si od ní Michaela vzal a odnesl ho ven. Prošli dlouhou zahradou kolem zchátralých skleníků.

"Tohle postavil můj dědeček," řekl a otočil se, aby civě-jícimu nemluvněti ukázal obílené skleníky, v nichž tou dobou rostly už jenom rajčata a dýně. "Před čtyřiceti lety..."

Prošli dál živými ploty, které oddělovaly květiny od záhonů se zeleninou. Tvořily jednoduchý, ale fungující labyrint, který jeho synovci a neteře zbožňovali. Všichni tři pomalu prošli klikatící se stezkou až k plotu. Bránou se dalo vyjít do polí, na kterých se pěstovalo obilí. Bylo po žních a pole byla místy zčernalá po vypalování strnišť.

O několik metrů dál vyznačoval hrbolatý, trávou zarostlý pahorek mohyly z doby bronzové, zploštělý tumulus, popsáný zrezivělou plechovou cedulí, šikmo postavenou na vršku. Mohyla měla své katalogové číslo a byla jednou z mnoha mohyl, které tu byly po kopcích roztroušeny a shlížely přes mokřiny ke vzdálenému moři. Tři další mohyly stály v řídkých remízích v poli. Jednu částečně narušil dnes už nepoužívaný křídový lom.

Uvnitř mohyly nebylo nic (stejně jako v ostatních). Kostí z jediného hrobu byly v muzeu v Doveru, vykopané bronzové nástroje a koňské ozdoby byly uloženy v Britském muzeu v Londýně. V okolí byla mohyla známa jako 'jizva',

i když Whitlockovi jí odjakživa říkali 'krtinec'.

Na mohyle se zastavili a Richard řekl: "Přej si něco."

"Nejdřív ty," navrhla Susan. "Já až po tobě."

Vypadala nervózně, avšak Richardovy smysly otupilo víno, a tak přestože si jejího neklidu všiml, nezareagoval na něj.

Podíval se na Michaela. Oči, které dítě upíralo k obloze, byly tak čiré, až měl pocit, že kdyby si v nich mohl omočit prst, ucítil by chladivou vodu dětské duše. Michael byl neskutečně klidný. V jeho pohledu bylo cosi skoro až inteligentního. Chvillemi se díval k obloze, chvillemi na své rodiče a občas se nepatrně otočil, jako by něco zahlédl koutkem svých studánkově modrých očí.

Ale to všechno viděl samozřejmě jen novopečený otec v romantickém rozpoložení, hledající známky vědomí v bezelstných očích novorozence.

"Když mi byly dva týdny, Michael, táta mě odnesl k téhle věkem pošramocené, pobořené staré mohyle, zůstal tu se mnou stát a přál mi něco, čeho jsem nikdy nelitoval a co teď přejů já tobě..."

"Proboha," záupěla Susan, ale Richard si jí nevšímal.

"... abys cítil lásku k minulosti a úctu ke všemu, co ji odráží, obzvlášť k zemi jako takové..."

"Stárnoucí hipík," zašeptala si pro sebe Susan a zavrtěla hlavou. "Vzala jsem si stárnoucího hipíka."

Podíval se na ni takřka přísně.

"Jsem archeolog. Pro mne jsou tyhle věci důležité. A ty řeči o tom, kdo je 'stárnoucí', si laskavě nech pro sebe."

"Skonči to. Traumatizuješ ho."

Jízlivou slovní výměnu přerušil náhlý závan větru. Do očí jim vlétla drobná zrnka hlíny a poprášila i neklidného chlapce. Zavrtěli hlavami a zamrkali, aby to přestalo píchat. Susan smetla prach z Michaelovy zavinovačky, ale dítě bylo už zase klidné a pozorné.

"Teď je řada na tobě," vybídl ji Richard. "Přej si něco."

"Už jsem řekla: později."

"Ale to se dělá tady. Ta mohyla přináší štěstí."

Daleko v lese se rozkřičely straky. Tři ptáci se krouživě rozletěli směrem k mohyle, ale pak si najednou sedli do vypáleného strniště.

"Jedna za smutek," vzpomněl si Richard, "dvě pro radost..."

Podíval se po Susan. "A tři, aby byla holka?"

Zatáhl Michaelovi za plenku a přes výpary ze zásypu a kojeneckých hovínek se pod ni podíval.

"Zaplat'pánbu. Ještě to tam má."



Susan se zasmála. "Ty jeden troubo pověřčivý."

"To byl vtip. To byl jenom vtip..."

Teprve ve dvě hodiny ráno Susan konečně potichu vyslovila své přání.

Richard spal jako dřevo. Michael se probudil z neklidného dřímání, dostal najíst a Susan ho chvilí kolébala a hladila po líčkách. Myslela si, že se Richard probudí také, ale měl za sebou dlouhý den a únavnou jízdu z nemocnice. Soukromá oslava navíc skončila jídlem a vínem. Jeho tělo - starší než Susanino - takovému tempu nestačilo.

"Měli jsme štěstí, že jsme tě dostali."

Michael vyprskl mléko z láhve. Z bublinek vznikl čůrek, který mu stékal po bradě.

Z haly se ozvalo tiché zacinkání: dvě hodiny. Richard se zavrtěl, ale neprobudil se.

Susan sáhla do nočního stolku a mezi krabičkami s léky, tampóny a knížkami nahmatala figurku z červené hlíny. Vytvarovat ji z modelovací hlíny, kterou používala při výuce, jí zabralo jen několik minut. Byla velice jednoduchá, měla jen hlavu, ruce a nohy, bez rozlišení pohlaví. Nebyla vypálená, ale byla vyschlá a praskala.

Vstala z postele, tiše došla do obývacího pokoje a rozsvítila lampičku v koutě. Zpoza pohovky vytáhla jednoduchou dřevěnou kolébku, kterou si udělala večer spletením břečťanových šlahounů a suchých větviček, jež používali na podpal. Vystlala ji barevnými polními květy podle toho, jak si to pamatovala z dětství, když jí teta Ruth ukazovala, jak zapuzovat stíny.

Položila Michaela do kolébky; suché větvičky pod váhou tělčka zapraskaly. Dítě však dál zůstávalo zticha a bledýma očima se ve slabém světle lampy dívalo na matku. Susan se na ně usmála a pak malou, primitivní figurku zvedla. "V tvé matce byla špatnost," zašeptala. "Ty ji ale neznáš. Tvůj otec ji nezná. Ale já ji znám. Zhlédla jsem ji v jejích očích. Jestli tvá matka měla v sobě špatnost, možná i v tobě stín zůstal." Mávla figurkou vzduchem. "Všechny špatnosti, které máš od své matky, ať přejdou do téhle figurky. Pojd'te. Jen pojd'te. Do figurky."

Zvedla Michaela z kolébky a rozhrnula mu vlněný kabátek. Pak mu začala drolicí se figurkou přejíždět po ústech, po tvářích, kolem očí, po hlavě, po hrudi, po zádech a po nožičkách. Nechala ho pomazaného tenkou vrstvičkou červené hlíny.

"Všechno špatné už je pryč," řekla a hlavou se jí mihla vzpomínka na tmavé večery, kdy si tetičky v jejich klaustro-fobním obývacím pokoji podávaly podobné figurky z ruky do ruky a tiše říkaly něco, čemu Susan, která to pozorovala z kouta, rozuměla jen částečně.

Položila Michaela na podlahu a kolébku na čistou mříž v krbu. Větvičky zpřelámala a udělala tak malou hranici. Pak nad ní figurku rozdrobila. Nechala kousky hlíny propadávat mezi prsty a sypat se na dřevo. Potom hranici zapálila, dívala se, jak hoří, a poslouchala pronikavý, suchý praskot. Za několik málo vteřin vysoké plameny pohasly a bylo po všem.

Michael otočil hlavou, aby na oheň viděl, a oči mu zahořely odleskem jeho záře. Susan mu zlehka položila ruku na hrud' a přilákala třpyt těch bledých očí zpátky k sobě.

"Patříš nám," zašeptala. "Teď' jsi náš. Sami jsme dítě mít nemohli, ale nebudeme tě mít rádi o nic míň.

Milujeme tě. Stín ze tvé matky je pryč."

Sklonila se, aby syna políbila.

"Co se to tu k čertu děje?"

Nečekaný, rozhněvaný hlas od dveří Susan polekal. Stál tam nahý, rozčuchaný Richard a jeho oči prozrazovaly, že tuší, co se tu dělo.

"Co tady děláš?"

"Nevěděla jsem, že jsem tě probudila. Promiň."

"Neprobudila jsi mě. Probudil mě pach kouře. Myslel jsem, že hoří." Došel ke krbu a skrčil se k vyhasínajícím uhlíkům. Nechápal, co se děje, byl zvědavý, ale zároveň byl asi příliš ospalý na to, aby se soustředil. "Cos tady dělala? Zatápěla?"

"Nic. Vůbec nic. Michael nemohl usnout. Jen jsem ho nakrmila."

Sáhl do krbu a vytáhl odtamtud ohořelý květ pampelišky. Když se jí podíval do očí, pokrčila rameny a rychle se podívala jinam. Teprve pak si všiml červeného zbarvení Michaelových tváří.

"Proboha! A ty mně říkáš, že jsem pověřivý!"

Odhodil zbytek květiny zpátky mezi uhlíky, vzal si Michaela k sobě a chvíli tiché dítě houpal. Hněv, který ještě před chvílí cítil, vyprchal. Podíval se na Susan a řekl: "Já tyhle babské praktiky znám, nemysli si. Staré čarodějnice to jsou. Sama jsi mi o tom vyprávěla, vzpomínáš? Který rituál to byl? Svázání jeho duše s duchovním světem tvé rodiny? Propojení s duchy předků ze starých Uher?"

Usmála se a s největším klidem mu svěřila částečnou lež: "Svazovala jsem ho s duchem jeho rodičů. S námi. To je všechno."

Richard si povzdechl, ale když jí nečekaně, láskyplně položil ruku na rameno, zareagovala a smutně jeho prsty políbila. "Všichni děláme hlouposti, když to na nás přijde," řekla. "Děláme je s těmi nejlepšími úmysly."

"Já vím," řekl unaveně. "Jako to moje obřadné uvítání u mohyly."

"Kentská doba bronzová a uherské babské čáry..."

Musel se rozesmát. "To by z něj mělo být dobře promíchané dítě."

Richard vstal. Červeně pomalovaného Michaela držel na hrudi, v pevném objetí velkých otcovských paží. "Očistíš ho ty, nebo to mám udělat já?"

"Já to udělám. Běž spát. Nech si něco hezkého zdát."

"To snad ani není nutné. Nebo je?"

Předali si dítě a objali se. Susan se za ním dívala, jak z pokoje odchází, a pak začala Michaela kolébat v náručí, šeptat na něj a otírat mu hlinu z tváře.

Michal se rozplakal, ale potichu. Skoro rezervovaně.

## Dvě

Susan ráno nechala francouzská okna dokořán. Po dnech nevlídných, skoro už podzimních plískanic byla vděčná za slunce a svěžest ve vzduchu. Michael spal hlubokým spánkem v dětském koši hned za dveřmi. Po odchodu pečovatelky měla celý den pro sebe, a proto se rozhodla věnovat několik hodin svému koníčku - restaurování panenek.

Před dvěma měsíci objevila dvě panenky v malém obchůdku v Bloomsbury. Byly to viktoriánské panenky do postele, jaké se dávaly v dětském pokoji na polštář. Jedna byla 'mužská' a druhá 'ženská', ale Susan si nebyla jistá, jestli původně patřily k sobě. Tváře a vlasy nesly stopy nešikovného, necitlivého pokusu o opravu, takže se rozhodla, že opravu odčiní a pokusí se jim co nejvěrněji vrátit původní vzhled. Ženská panenka měla krajkové šaty a lněné spodní prádlo. Byla bosá, ale na bavlněných návlecích, které měla jako ponožky, byla nakreslena písmena A a Q. Mužská panenka měla na sobě těsné černé sako a rourovité kalhoty. Kůže jejích bot byla dokonale zachovaná, dokonce i s tenounkými tkaničkami, z nichž jedna byla zavázána dvojitou smyčkou.

Susan za obě zaplatila dvacet liber, ale byla přesvědčena, že mají cenu mnohem vyšší. Zatím jí bezprostřední radost přinášelo jejich restaurování. Počítala, že do školy se vrátí nejdřív na jaře.

Volnost.

Uvařila si hrnek kávy, zašla se podívat na Michaela, který si ze spánku něco pobrukoval, a pak se pustila do pomalého odstraňování záplat, kterými panenky nešikovně poznamenal jejich předchozí vlastník.

Měla přitom brýle na čtení, nasazené v půlce nosu. V posledních letech se jí začal prudce zhoršovat zrak, ale kontaktní čočky nechtěla; bolelo ji to a slzely jí z nich oči. Richard jí říkal, že v brýlích se zlatými obroučkami vypadá 'sexy'. Samotnou Susan spíš trápilo, že je pro ni čím dál těžší zaostřovat delší dobu zrak na něco, co drží blízko před očima, třeba na knihu nebo na panenku.

Po půl hodině intenzivní práce jí začalo píchat v zádech, proto panenku odložila, sundala si brýle a vyšla ven na zahradu. Přestože v minulých dnech pršelo, všechno se zdálo být suché a rozpálené. Od sousedů slyšela psa, jak štěká někde mezi jedlemi, které vedlejší zahradě vévodily. Sešla dolů k bráně, zhoupla se na ní a přelétla pohledem pole, 'krtinec', náletový remízek nad lomem a holý hřeben, odkud se terén svažoval k hrázím a rákosí solných mokřadů. Vál čerstvý vítr. Cítila v něm moře. Ze zahrady Whit-lockových nebylo vidět přímo na Kanál, ale za takových jasných dnů, kdy vítr vál od pobřeží, se jeho vůně a pocit blízkosti konce země pronikavě připomínaly.



Pole plenili racci.

Najednou Michael zanařikal, ale zvuk zase rychle utichl, a tak když se Susan mezi ovocnými stromy vracela k domu, soustředěná na dítě a jen pomíjivě vnímající, že třešně jsou napadeny rzí, byla klidná. Vyrovnaná. Docela spokojená.

Sotva vešla francouzskými okny do domu, zazvonil telefon. Cítila čerstvou zeminu, ale nevšímalá si toho. Pohled k dětskému koši jí prozradil, že je tam klid, ale přesto měla neurčitý pocit, že něco není v pořádku...

Telefon se nedal odbýt, a proto zvedla z vidlice sluchátko.

Byla to Jenny, její dobrá přítelkyně, která učila ve stejné škole. Chtěla pomoci s oslavou, jež se měla konat u příležitosti sobotních křtin, a napadlo ji, že by přispěla nějakým občerstvením.

"Jsi hodná, ale Richard chce opékat jehně."

"Na křtiny?"

"Říká, že aspoň bude změna."

"Pečené jehně pro čtyřicet lidí?"

"Tvrdí, že bude změna. Je to chlap. On to zvládne."

"Ale... pečené jehně?"

"Změna."

Jenny se na chvíli odmlčela a pak si povzdychla. "Takže mísa s tuňákem by byla nadbytečná."

"V troubě nebude místo ani na střevli."

"Tak já udělám aspoň pudink. Ovocný salát."

"Na pudink se už domluvily různé 'matky'. Jestli chceš opravdu pomoci, tak by se nám hodilo... jak to mám říct..."

"Pohlídat dítě?"

"Ty snad umíš číst myšlenky. Ano. Pohlídat dítě. Jenom sem tam, na pár minut, když se budu muset točit kolem tetiček. O pití se samozřejmě postará Richard. I o to své jehně."

"A co mám dělat s Jěmi tuňáky?"

"Hod' je zpátky. Dopřej jim svobodu. A díky za starost, Jenny."

Co tady tak strašně smrdí? Odkud se vzal ten puch čerstvě nakopané hlíny?

Šla do kuchyně a nechala si překapat druhý hrnek kávy. Dala do trouby ohnivzdornou mísu s tím, co zbylo od včerejší večeře, a nastavila budík. Richarda dnes na večeři nečekala a právě dostala hlad, takže jí povečeřet v pět připadalo jako dobrý nápad.

Ale ten puch!

Nechápavě se vrátila do obývacího pokoje. Byl to pach, jaký si spojovala s otcovou zahradou: čerstvě obrácená půda, kovová vůně rycích vidlí a dalšího zahradního náčiní, mokrého a umazaného soustavným používáním. Vůně vlhka, vegetace, humusu, kompostu, pronikavá, dřevitá. Kolik pocitů v ní ta vůně vyvolávala. Kolik vzpomínek...

Došla k francouzským oknům. Tady byl pach ještě intenzivnější. Zneklidněla a rychle se rozhlédla kolem sebe, začala propadat panice.

Když se podívala do košíku, málem vykřikla. Rozběhla se k dítěti a popadla je do náruče.

"Zatracený pes! Ta potvora!"

Michael byl zaházený vlhkou hlínou. Koš byl špinavý. Tam, kde buclaté ručky nahmataly a stiskly hlínu, byly černé. Hlína byla rozházená i po koberci kolem. Právě ta tmavší skvrna na tmavém podkladu ji málem upoutala už předtím.

"Sakra! Sakra!"

Vídali zvíře často i u nich na zahradě, jak čenichá a hrabe v květinových a zeleninových záhonech. Muselo se nějak dostat až do obývacího pokoje, ušpiněné hrabáním, postavit se ke koši a položit zabláčené tlapy na jejího syna.

Susan chlapečka chvíli kolébala a pak ho aspoň trochu očistila. Odnesla ho do koupelny a smyla mu lepkavou hlínu z prstů a z obličeje.

Michael byl velice tichý. Susan slyšela psa štěkat za plotem. Takže se po zaběhnutí k Whitlockovým zase vrátil domů.

"Chudáčku. Je to moje vina. Všechno je to moje vina. Jsem pitomá. Mělo mě napadnout, že vedle mají toho prašivého psa."

Když byla s chlapcem hotová, vysála hlinu z koberce. Zavřela okna a znovu se posadila k panenkám. Ale zlobila se, strašně se na sebe zlobila, že vystavila synův život nebezpečí. Ten pes mohl být klidně nebezpečný. Mohl ho udusit. Nedávala dost dobrý pozor. Poučení pro příště!

Cítila takový vztek.

Panenky zůstaly ležet netknuté. Michael spal a kňoural. Susan se pomalu uklidnila, položila si ruce na prsa a myslela na chlapce, na adopci, na pohled v očích jeho biologické matky... a na soboru. Taková velká slavnost. Tolik práce!

"To nic," řekla si. "Hlavně se nerozčilovat. Nerozčilovat se..."

U sousedů zavyl pes. Zatím se až do domu nikdy neopovážil. Možná také svým psím způsobem poznal, že udělal něco, co neměl.

Vyšla ven a přes trávník došla až k plotu, napůl odhodlána zavolat na souseda a říct mu, že by neměli nechat psa tak toulat.

Ale když nahlédla přes plot do sousední zahrady, pocítila nejprve úžas, který vzápětí vystřídal zmatek. Pes - tmavý, hrozivý vlčák, byl uvázan u kůlu uprostřed trávníku. Stál na konci napjatého vodítka, díval se na Susan a vyl žalem, že ho tak krutě přivázali...

Tři

Richard stál v koutě pokoje, kolem krku měl fotoaparát a baterku, ruce v kapsách, byl ve střehu. Sklesle a smutně pozoroval Susan opuchlými, zrudlými očima člověka, který prožívá největší zátěž a zmatek svého života. Susan seděla před prázdným krbem, kolena přitažená k tělu, hlavu v dlaních.

Z římsy nad krbem visel dětský reproduktor připojený k Michaelově postýlce v jejich ložnici, nehybný kus umělé hmoty, mlčící, avšak skoro až výhružný. Susan se na reproduktor dívala unavenými, kruhy lemovanými očima. Vypětí poslední tří dní ji začínalo zmáhat.

Oba je to zaskočilo.

Světlo lampy, která stála v koutě, dodávalo její kůži bez-krevnou, nepřírozeně žlutou barvu. I detaily zanedbávající stín vrhaný na protější stěnu odrážel její zoufalství. Noční košile se jí kolem nohou, které vypadaly tence a slabě, rozevřela. Objala kolena a zahleděla se na mikrofon, který přenášel zvuky z místnosti v patře.

V podvečer se jí udělalo zle. Richard byl přesvědčen, že něco ví. Znal ji už dost dlouho. Znal příznaky. Ale když se opatrně zeptal, o co jde, neodpověděla mu.

A tak seděl v koutě, v duchu zmítaný strachem a očekáváním, a čekal, jestli dojde k dalšímu útoku na Michaela.

Osobně byl zpola přesvědčen, že je to matka. Michaelova pravá matka.

Ale jestli to byla ona, jak se dostávala do pokoje? Jestli to byla jeho matka, jak se dostala oknem dovnitř? Nedávalo to smysl!

A proč by je takhle mučila?

"Nechceš čaj?"

Zavrtěla hlavou. "Díky, ne."

"Kávu?"

"Ne..." (Podrážděně.)

"Brandy?"

"Ne! Pro boha, Richarde!"

Najednou jí poklesla hlava a zachvěla se. Stín na protější zdi následoval zlostný pohyb. Richard cítil, jak ho začíná píchat v očích a pálit v krku. Chtěl jít k ní, dotknout se jí, položit jí ruku na rameno, ale nejspíš by ho okřikla. Čelo se jí vlhce lesklo. Když zvedla hlavu, temné linie pod očima vypadaly jako líčidlo.

Konečky tmavých vlasů zvlhly potem a lepily se jí na čelo pod neobvyklými úhly. Neměla daleko k slzám. "Promiň."

"To nic."

A pak ten zvuk... ten zvuk!

Susan málem vykřikla, jak ji ten hluk zaskočil a polekal. Richard přeběhl doprostřed pokoje a napjatě poslouchal zavěšený umělohmotný reproduktor.

Ano. Byl to ten šelest. Zvuk hlíny házené na dítě. Stejný jako předtím. Potom dětský pláč, tiché mumlání, pak rychlé zanaříkání, následované ještě zmučenějším, potlačovaným zvukem, který nebyl výkřikem ani mumláním, ale spíš projevem bolesti.

"Je tam, v pokoji. Běž!" vykřikl, ale Susan už vstala a rozběhla se ke dveřím na chodbu. Richard, s bleskem nabitým a aparátem v pohotovosti, zatím rychle prošel francouzskými okny do zahrady a zamkl za sebou. Dusavě přeběhl zahradou na trávník pod ložnicí. Zvedl hlavu, ale když uviděl, že okno je zavřené, nechápavě vykřikl. Ohromilo ho, že nevidí to, v co zoufale doufal, že uvidí. Přejížděl světlem baterky po zahradě. Přeběhl ke stromům, prohledal jejich větve, svítil si hned napravo, hned nalevo. Jasný žlutý kužel propátral všechny stíny a kouty nevelkého sadu, kůlny na dřevo a na nářadí, vysoký plot.

Obrátil se zpět k domu a přešel světlem zadní stěnu, posvítil si do každého okna, na každou římsu, na každou rouru a okap. Nic nenašel.

V okně pokoje se objevila Susan. Světlo se na ní zastavilo. Stála tam jako nějaký přízrak, držela dítě a vrtěla hlavou. Z jejího obličeje vyzařovalo zoufalství a strach. Bledé tváře se leskly slzami.

Richard se vrátil do domu a vyšel nahoru do ložnice. Čerstvou zeminu ucítil, ještě než došel ke schodům, zase ten těžký pach právě nakopané hlíny, který dům pronásledoval už pátý den.

Když do tmavého pokoje vstoupil, Susan se na něho mlčky podívala. Rozsvítil. Michael odvrátil obličej a rozplakal se. Richard přešel po hlínou posypané podlaze. Vyfotografoval si pokoj ze všech úhlů.

Největší koncentrace sypké zeminy byla uprostřed postýlky. Hlína byla tentokrát suchá a poměrně světlá. Byly v ní malé kamínky, sem tam uschlý list nebo větvička.

Strop nad postelí nebyl umazaný a když si Richard prohlédl drátěnou mřížku nad oknem, nenašel tam žádné zbytky hlíny, z níž by se dalo usuzovat, že ji někdo naházal otevřeným oknem zvenčí. Byl vyčerpaný a věděl, že také Susan, mlčky držící chlapce, je na pokraji zhroucení. Dřepl si a začal tu spoušť shrabávat do odpadkového koše.

Na první pohled to vypadalo, jako by se někdo postavil k postýlce a vyklopil nebo vytrásl na dětské tělíčko vědro suché hlíny. Hlína se rozsypala v kruhu kolem postýlky.

A to se stalo třetí noc po sobě!

Rozdíl tu však byl. Minulou noc byla hlína načervenalá a suchá, jako je půda v Devonu. A noc předtím byla mokrá, odporně páchla a hemžila se zvláštními, tlustými, zeleno-růžovými červy, z nichž někteří jako by byli přeříznuti nožem.

\* \* \*

"Všechny dveře jsou zamčené. Všechna okna. Jestli v tomhle pokoji někdo byl, tak ještě musí být v domě."

Nejdřív prohledal patro. Nahlédl pod postele, do skříní, do šatníku a nakonec i za obložení v koupelně.

V přízemí se ještě jednou přesvědčil, že všechny dveře jsou zamčené, a pak rychle proběhl jednu místnost po druhé, otevřel dokonce i velkou lednici ve sklepě. Sklep byl malý a úzký, nepříjemně vlhký.

Bylo to skladiště starých beden, kol, krabic s plesnivějícími knihami a časopisy, blednoucího nábytku.

Prohledal každou píd' a nakonec železnou tyčí prohrábl i uhlí v zásobníku. Oboje vstupní dveře do sklepa byly zamčené.

Když se vrátil do ložnice, Susan už byla klidnější. Byla uslzená a velmi bledá, ale vypadalo to, že už se znovu ovládá.

"Co půda?" zašeptala. "Nemohla se schovat tam?"

Richard vyšel na podestu a podíval se nahoru na malý průlez do prostoru pod střechou. V těch několika málo vteřinách, než Susan po přívalu hlíny vyběhla nahoru, by se sotva někdo stihl protáhnout tak malým otvorem.

Přesto vytáhl schovaný žebřík, vylezl k dvířkům, otevřel je a rozsvítil.

Bylo tu chladno a sucho. Sehnutě prolezl mezi narovnanými krabicemi a nosnými trámy taškové střechy. V jedné velké nádrži bublala voda. Zpod okapů bylo slyšet neklidné šelestění ptáků, vyrušených náhlým světlem.

Jinak byla půda bez života.

Slezl zpátky na podestu a zavolal Susan. Když vracel žebřík tam, kam patřil, zavolal na ni znovu a překvapilo ho, že nedostal odpověď. Řekl si, že nejspíš odešla dolů a Michaela vzala s sebou.

Najednou z okolního ticha znervózněl. Sešel také dolů, nahlédl do kuchyně a pak i do obývacího pokoje. Susan stála u krbu, chovala Michaela v náručí a dívala se na manžela. Tvář měla popelavou, ale vypadala spíš rozzlobeně než ohromeně.

"Co se děje?"

"Dveře," řekla zlostně. "Ty pitomé dveře."

Richard došel k francouzským oknům a zkusil je. Proti očekávání se otevřely ven do studené noci.

"Ale já jsem je zamykal. Vím, že jsem je zamykal." Znovu dveře zavřel a přešel k prázdnému krbu.

Hněv v Susaniných očích vystřídal zoufalství. "Tak tudy utekla," zašeptala plačtivě. "Proboha, Ricku - ona je tak mazaná. Schovává se v domě a mate nás. Chodí si tu za našimi zády. Pozoruje nás. Možná si dokonce nechala udělat klíče... Prokrista!"

Vlastní klíče! V prvních dnech po převozu Michaela domů, když si ještě Susan nedávala dost pozor, si mohla docela snadno nechat udělat duplikáty Susaniných klíčů.

Jestli tu dnes večer opravdu byla, tak se schovala venku a čekala na svou příležitost. Když viděla, že Michaelovi rodiče jsou dole sami, proklouzla zadními dveřmi do domu, vysypala na mimino hlínu a pak se schovala někde nahoře, dokud se nepozorovaně nemohla vrátit do obývacího pokoje a odtamtud se dostat zase ven.

Richard byl přesvědčen, že když přišel ze zahrady, dveře za sebou zamykal.

A přesto...

V duchu nevylučoval možnost, že si v tom spěchu mohl jen myslet, že dveře zamkl. Nebo možná otočil klíčem dřív, než za sebou řádně zavřel.

"Nevím. Prostě nevím..."

"Ale já vím," řekla Susan a tentokrát to znělo jako zvířecí zavrčení. Z očí jí číselá zášť. Michael se pokusil bránit jejímu náhle až příliš ochrannému sevření. "Byla tady. Vysmívá se nám. Dělá si z nás blázny."

"Ale proč? Proč by to dělala?"

"Protože má vztek! Protože se nenávidí!"

Richard nechápal. "Proč má vztek? Proč se nenávidí? Já to nechápu."

"Protože se vzdala svého dítěte, osle," rozkřičela se na něj Susan. "A teď zjistila, že s tím nemůže žít!"

"Ale vždyť souhlasila. Chtěla se toho dítěte vzdát."

"Vážně? Vážně?" Susanina tvář zrudla hněvem. "Jak to víš? Tys ji neviděl Tys tam nebyl. Já jsem ji viděla, Richarde. Viděla jsem, jak se dívala. Vím, co se v ní dělo... Proboha. Proboha. Tys do téhle adopce nikdy nedal srdce. Nechal jsi všechno na mně. Myslíš ty vůbec někdy na něco jiného než na sebe? Představ si, jaké to pro tu ženu muselo být! Zkus si to představit!"

Jejich zvýšené hlasy přirozeně rozrušily Michaela, takže se rozplakal. Susan ho houpala v náručí. Smetla mu z tváře trochu suché hlíny, která tam ještě zůstala, a snažila se ho konejšivými zvuky a kolébavými pohyby utiřit.

Richard rozpráhl ruce a oba je objal, matku i dítě. Napětí trochu povolilo a vztek pominul.

"Řekla jsem pár ošklivých věcí. Promiň."

Richard pohladil líčka dítěte, zmáčená slzami. "Ne. Měla jsi právo to říct. Jsou věci, které jsme si měli říct už dávno. Budeme si o nich muset důkladně promluvit. Ale ne teď. Teď na to není vhodná chvíle."

V Susanině smíchu bylo zřetelně slyšet ironii. Pak ale zavrtěla hlavou. "Promiň. Omlouvám se, Ricku. Prostě je toho na mě moc... tohle peklo... ten útok. Když nevím, co to znamená..."

"Já vím, rozumím ti." Přitáhl Michaelovi peřinku, aby tělíčko bylo lépe zabaleno. "Co uděláme s tím víkendem? Zrušíme ho?"

Susan zavrtěla hlavou. "To nemůžeme. Týká se to příliš mnoha lidí. A teď už je pozdě."

"Vždyť o nic nejde, je to jen oslava. Můžu ráno vstát a celé dopoledne telefonovat."

Povzddechla si a opřela se o něj. Byla unavená, k padnutí. "A to jehně vyhodíme?"

Nejdřív se usmál, pak se rozesmál naplno. Susan zvedla hlavu a také se usmála.

"Ty jsi ale trdlo. Pečené jehně pro takové davy. Budeš sedět u trouby celý den."

Nechápavě se na ni podíval. "Já je přece nebudu péct v troubě. Budu je opékat na rožni. Proto jsem vykopal tu jámu. Proboha, dovedeš si představit, jak asi bych v troubě udělal sedm jehněčích kýť?"

"Ach..."

Susan přikývla a neznatelně se usmála. "Musím přiznat, že mi to dělalo starosti."

Susan šla spát. Michael tvrdě spal v postýlce vedle ní. Richard ještě hodinu neklidně chodil po domě a nakonec se na chvíli posadil v pracovně, malém, tmavém pokoji, obloženém knihami, jeho fotografiemi a policemi s časopisy. Probíral se stránkami článku, který psal pro Archaeological News, ale slova nevnímal.

Byl si jistý, že dveře do zahrady zamkl, když se vrátil po prohledávání okolí domu. Á zamkl je i mezi svým odchodem a návratem. Proč by to také neudělal? V tom byl smysl celé noční akce - zajistit, aby se v době útoku na Michaela nikdo nemohl dostat dovnitř ani ven.

Třeba je odemkla sama Susan. Ale proč by to dělala? Neměla důvod snažit se manžela klamat.

Za poslední čtyři noci pokaždé někdo na Michaela naházela čerstvou hlínu, a možná i ve dne, když byla Susan s chlapčkem sama. Někdo, kdo byl v domě. Někdo, koho nemohli přistihnout. Ani on, ani Susan (navzájem si dělali alibi). Takže: Michaelova pravá matka.

Jak to dělala? Sledovala je sem a nechala si udělat klíče. Teď se celý den schovávala venku, ale mohla i do domu,

pohybovat se jím v naprosté tichosti a nezanechat ani stopu v širokém okruhu hlíny rozházené na podlaze, kterou - jako výraz potupy - své dítě zasypala.

Pokud šlo o pravděpodobnost této varianty, Richard jí přisuzoval poměr jedna ku stu. Susan byla matkou posedlá ode dne, kdy si pro dítě byli v nemocnici. Její víra, že právě tato žena má kruté útoky na svědomí, byla naprosto iracionální - spíš to byl přenos viny nebo úzkosti.

Takže něco jiného.

Dům byl sto let starý. Patřil rodině dvě generace a Richard v něm vyrostl. Vztahovaly se k němu rodinné tradice, rodinné historky, vzpomínky na kruté zimy, rodinné tragédie a válečné škody, většinou od leteckých pum. Ale nikdy se v souvislosti s ním nemluvalo o strašidlech. Pokud mu bylo známo, v domě nikdy nestrašilo.

Nakonec našel tužku a napsal na konec poslední stránky svého článku slovo 'poltergeist'. Měl jen matnou představu, co to slovo znamená. Věděl, že poltergeist údajně může vzniknout z rozrušené mysli, mysli obvykle ženské a dospívající.

Poltergeist v domě?

Ale bylo už pozdě večer a on byl unavený. Musel myslet na zítřejší oslavu křtin; nebyl připraven začít vážně uvažovat o parapsychologických jevech.

Přesto ještě slovo podtrhl, složil papíry a opatrně si vlezl do postele vedle Susan. Pomalu, zhluboka dýchala, ale všiml si, jak se v polootevřených očích zalesklo odražené světlo.

Susan vstala ráno brzy a sešla do přízemí k telefonu. Roztřeseně vytočila číslo domů k doktoru Wilsonovi. Když zvedl sluchátko, měl unavený hlas, a když na něm Susan začala vymáhat telefonní číslo Michaelovy biologické matky, neměl z toho vůbec radost.

"Situaci jsem vám vysvětlil. Naprostá důvěra. Ona nestojí o kontakt s vámi."

"Já si zase myslím, že se se mnou kontaktuje. Dal jste jí naši adresu?"

"Rozhodně ne!"

"Doktore Wilsone, prosím vás!" Píchlo ji v očích. Zamrkala, aby potlačila slzy. Uvědomila si, že znovu dostává zlost, a dvakrát, třikrát se zhluboka nadechla. "Doktore Wilsone... Chci si s ní jen promluvit, nic víc. Chci jí jen říct, aby nás nechala na pokoji."

Chvíli bylo ticho. Wilson nechápal, jak to myslí.



"Určitě se mýlíte, Susan. "Nemůže vědět, kde jste. Naše dohoda byla naprosto závazná. Navíc vám snad nemusím připomínat, že jsme přestoupili zákon. Prosím vás. Nenaléhejte na mne. Michaelova matka s vámi nechce být v kontaktu. Pokud je mi známo, právě se nachází v zahraničí..."

Susan se ztěžka posadila. V zahraničí? Nebo je to tak, jak Wilsonovi tvrdila ona? Lest? Položila sluchátko a zůstala mlčky, roztřeseně sedět na židli, dokud Richard nesešel dolů.

## Čtyři

Ranní přípravy sice probíhaly v napjaté, pochmurné atmosféře a přesun do kostela k obřadu provázel horečnatý spěch, ale oslava se vydařila. Richard se pomalu začínal uvolňovat.

Měl radost, když viděl Susan, jak se směje. Většinu času sice trávila v obývacím pokoji s Michaelem a přítelkyní Jenny, ale důvěřovala Jenny natolik, že jí chlapce svěřovala, když vodila ostatní děti do pracovny a ukazovala jim svou sbírku starých zvláštních panenek.

Ale jak už to chodí, večírek se jim jaksi vymkl z rukou, změnil se v samostatný organizmus, a tak v půli odpoledne zavládl jistý chaos. Ve čtyři Richard ztratil kontakt s realitou. Přišlo to skoro jako úleva. Ze všech sil se po dobu oslavy snažil zachovat zdání důstojnosti, ale společenská entropie ve formě aktivních dětí a neméně aktivních dospělých si nakonec svou daň vybrala.

Lidé z jeho rodiny byli sami o sobě dost hrozní. A co se týkalo těch ze Susaniny strany, raději nemluvit! A nejhorší ze všech byli jejich vzájemní známí! Byli to lidé toho typu, kteří vítají jakoukoli záminku k oslavám. Teď ji měli. Tak to muselo stát za to.

Richard se zatoulal sadem až na dolní konec zahrady. Přes trávník se mihla dívka, která vypadala vyspěle, ale měla na sobě šaty jako panenka. Běžela s rukama rozpřaženýma a zlaté vlasy za ní vlály, rozpustilá Isadora Duncanová, a mířila k tajným zákoutím zahrady, odkud se ozýval dětský křik, který Richardovi prozradil, že došlo k objevu ukázek středověké kamenické práce ze starého kostela v Ruckinghurstu - bylo to jen několik kousků, jež získal v obchodě se starožitnostmi a chtěl z nich udělat důležitý zahradní prvek. Kameny se právě staly středobodem představ a představivosti. Uslyšel, jak někdo vykřikl: "V těch kamenech by mohly být kosti, obří kosti." Opustil vykopávky s pocitem, že jakékoli obří kosti ukryté v pískovci by pokusům o jejich dobytí měly odolat.

V kuchyni se mluvilo o kriketu, socialistické politice a imunologii. V rohu pokoje sklesle seděl v křesle nějaký Susanin přítel a hlasitě mluvil o potížích, které má s vydavateli. Každý důležitý moment neopomněl zdůraznit svou smradlavou cigaretou. Nejedl a šampaňské mu stouplo do hlavy. Jeho jediným posluchačem bylo asi dvouleté dítě, které sedělo na zemi, hrálo si s kostkami a dívalo se na něj s výrazem naprostého zmatení.

Dřez byl plný lahví.

Na podlaze byly skleněné střepy a Richard je rychle zametl, i když ho při tom málem povalila tlupa dětí, které si hrály na honěnou. Vypadalo to, že základní pravidlo je: "Když tě chytím, proměníš se v něco zlého, ale já nebudu vědět v co, dokud tě nechytím znovu a nebudu tě mučit."

Povzdech si. Když byl ještě kluk, říkali tomu 'pouta'. O mučení nebyla ani zmínka.

"Můžeme z hrobu vykopat nestvůru?"

V zahradní brance stálo předrafaelovské děvče a ani ne metrový, pihovatý zrzek, vzpurný malý rváč, který se jmenoval Tony. Byl to Susanin synovec. Prsty měl umazané od hlíny, trávy a lidské krve (jeho vlastní).

Richard rezolutně zavrtěl hlavou. "Nechci, abyste chodili ven ze zahrady, a nechci, abyste v té mohyle kopali. Je to jasné? Je to chráněná památka. Zakazuje to zákon."

Tony schoval ruce za záda.

"Jestli chcete slyšet, co tam bylo kdysi pohřbeno, tak se mnou pojd'te do pracovny. Ukážu vám obrázky a něco vám o tom řeknu."

Prázdný výraz jejich tváří mu prozradil, že nabízí neuspokojivou alternativu kopání.

"Vy máte toho obra na obrázku?" zeptalo se děvče.

"Žádný obr to nebyl. Byl to velmož z doby bronzové, pohřbený spolu s koněm, svými zbraněmi a několika velkými kusy masa."



Tony se na něj přes své pihy mrzutě podíval (ale přitom z tváře té postavičky čísla jasná a intenzivní zář) a chraptivě zabručel: "Chci ty kosti vidět."

"Jeho kosti už tam nejsou."

Och, to zklamání. Richard měl co dělat, aby se nerozesmál nahlas.

Pak znovu zabručel: "A kde ty kosti jsou?"

Šance vytěžit z chaosu aspoň nějaký řád. "Jestli ty kosti chcete vidět, budete muset hodinu v tichosti sedět na trávníku a já vám pak ukážu pár vážně strašidelných fotek."

Ještě to ani nedomluvil a už si smutně uvědomil, že jako dětský psycholog selhal.

Chvilíčku se nedělo nic. Pak se Tony zachmuřil a zpražil Richarda pevným, pohrdavým pohledem.

Vzápětí zvedl dva prsty a vyběhl brankou ven, děvče za ním.

Richard se vrátil do obývacího pokoje. Čekal, že tam najde Michaela pod dohledem Jenny, ale bylo tam jen několik tet, které seděly v křeslech a bavily se spolu nad zbytkem sherry. Rozbušilo se mu srdce.

Rychle vyběhl po schodech do ložnice, nahlédl i do koupelny, ale nakonec spící dítě našel v přízemí ve své pracovně. Jenny tam byla s ním a listovala si jedním z jeho alb archeologických fotografií. Na stole byly dva kousky křestního dortu a vedle nich šálek s kávou, na jejíž hladině se vytvořil škraloup ze studeného mléka.

Když Richard vstoupil do místnosti, Jenny zvedla hlavu od knihy a usmála se. "Doufám, že ti nevadí, že si prohlížím tvou práci."

"Vůbec ne. Které to je album?"

"Římská usedlost u Hollingbournu. Hezké fotografie. Některé vážně působí tajuplně."

"To jsou jenom zvláštní efekty."

Michael v kolébce hlasitě spal.

"Vidím, že ti dává zabrat."

"Začínal z toho být nervózní. Těch 'uherských tet' už na něj bylo moc. Susan navrhl, že bychom ho mohly přenést sem, aby si zdříml."

"Ten ale umí chrápat."

Jenny se zasmála. "Vím. Líbí se mi to. Mám takový uvolněnější pocit."

Naklonil se nad kolébku a prohlížel si tvář spícího chlapce. Michaelovi jeho zrzavé vlasy trčely jako mokré jehličky. Pravou ruku měl vystrčenou a opřenou o bradu. Kolem očí měl víc vrásek než samotný Richard.

"No řekni, není to krásný kluk?"

"Je roztomilý." Jenny se podívala na Richarda a znovu se usmála. "Jsem ráda, že vám to oběma tak vyšlo."

Richard unaveně přikývl, sedl si na kraj stolu a letmo prolistoval fotografie z Hollingbournu.

"Dlouho jsme tomu sami nevěřili. Že to vyjde. Tolik let jsme to zkoušeli a tolikrát nic, tolik zmařených nadějí. Po čase se to na sebevědomí musí projevit..."

"Dovedu si to představit."

"Člověk se zatvrdí," řekl, ale vzápětí by ten neuvážený osobní výlev nejraději vzal zpátky. Jenny se na něj klidně, povzbudivě dívala. "A pak: Michael. Šťastná náhoda: Michael. Kdyby Susan šla na jinou gynekologickou kliniku, dostal by dítě někdo jiný. Na klinice netušili, že Michael bude pro jeho pravou matku 'nechtěné' dítě. Byla to prostě náhoda. Susan byla ve správnou dobu na správném místě, aby se mohl uskutečnit jednoduchý, diskrétní převod."

"A bylo to všechno čisté," řekla nepřítomně Jenny, s očima upřenýma na hlasitě oddychující dítě.

Richarda na okamžik zamrazilo a prudce se po ní podíval, ale Jenny tím nechtěla do něčeho rýpnout, pouze plácla něco, co považovala za pravdu. Pak znovu zvedla hlavu, jako by byla trochu znepokojená.

"Susan mi říkala o... jak to mám nazvat? O tom problému, který máte."

Místnost se kolem něj trochu sevřela. Zaslechl dětský křik a vzdálené volání: "Vykopeme zvíře!"

Vykopeme zvíře!"

"Hrabou se v mohyle. Už tam nic není, ale řekl bych, že jejich rodiče nebudou nadšeni, až si zašpiní oblečení."

Jenny se na něj bez výrazu podívala. Pak řekla: "Susan nevypadá dobře."

Richard ji s povzdechem dal za pravdu: "Je přesvědčena, že to dělá Michaelova biologická matka."

"Jeho matka?"

"Že ona hází tu hlínu... Ten problém, jak jsi to nazvala."

"Ale... že by matka, která ho porodila?"

"Nebo třeba někdo z její rodiny. Je to zlomyslné. Je to mstivé. A děsí nás to k smrti."

Jenny se tvářila vážně. "Neznám vás se Susan dlouho, ale poznám, že oba žijete ve stresu. Musíte se na nás s Geof-fem obrátit, kdybyste potřebovali pomoc. Kdykoli."

Richard přecházel po pokoji a vděčně přikyvoval. "Jestli něco nechápu, tak to, kudy se dostává dovnitř? Jak se dostává do domu? Nedává to smysl. Ale nic jiného nás nenapadlo..."

Dveře se rozletěly a dovnitř vpadla malá 'Isadora'. Nemohla popadnout dech a tenké letní šatičky měla umazané a mokré. "Objevili jsme na zahradě kost," vyhrkla. "Možná je z obra."

"To je skvělé."

"Nechcete se na ni podívat?"

"Asi bych se bál." Richard došel ke dveřím a sklonil se k ní. "Víš, v tomhle domě straší. Už celá staletí.

Všichni, kteří tu bydleli před námi a našli kosti z obra, do týdne přišli o vlasy. Prostě jim vypadaly.

Všechny. Až do smrti pak byli plešatí. Na vašem místě bych tu kost zase zahrabal zpátky."

Dívka zaváhala, zamračila se, pak se zatvářila polekaně a obrátila se na útěk, až se za ní vlasy rozevlály. Všiml si, že si je snaží v běhu upravit, svázat do uzlu.

Jenny vrtěla hlavou a její výraz prozrazoval pobavený údiv. "Ty jsi na své hosty tak hodný, Richarde. To se mi na tobě vždycky líbilo."

"Zkousím si taktiku na protivníka, abych byl připraven, až Michael přijde do takových let. Myslím, že se mám hodně co učit."

"Asi ano."

Jenny pokračovala už vážněji: "Jestli něčemu nerozumím, tak prostě tomu 'proč'. Proč by matka dítě tak mučila? Kdyby nevěděla, že dítě nechce, tak by přece nedala souhlas s adoptí, ne? Tak proč by teď chtěla chlapci ubližovat?"

Richard zoufale zvedl ruce. "Já vím. Ví. Vždyť říkám, že to nedává smysl..."

"Stává se to, i když jste u Michaela? Hází po něm někdo hlínu?"

Richard zavrtěl hlavou. "Minulou noc jsme zůstali v přízemí a dětský telefonem poslouchali, co se děje," řekl. "A hlína tam byla. Noc předtím Susan na chvíli odešla do kuchyně. Jen na pár minut. A hlína tam byla. A já jsem si jist, že v domě nikdo nebyl..."

"Nikdo, nebo aspoň nikdo, koho byste zahlédli," zašeptala Jenny.

"Chceš říct, že je tu poltergeist? Také mě to včera v noci napadlo." Sáhł do stolní zásuvky, vytáhl kopii svého článku a obracel stránky, až došel tam, kam to slovo několikrát za sebou naškrábal, až skoro prodřel papír.

Na okamžik ho to udivilo. Neuvědomoval si, že by na tužku tolik tlačil. Nevšiml si, že v sobě dusí takový hněv, jaký psaním vyjádřil.

Jenny si stránku chvíli prohlížela a pak řekla: "A co když je to matčin duch? Vzniklý z její mučené hlavy. Možná ani neví, že to dělá."

"Zatím nejsem připraven vidět v tom nějakou astrální projekci," řekl Richard, pohrdavěji, než chtěl.

"Dokud se neocitnu na pokraji šílenství."

Jenny to neodradilo a vzala ho za ruku. Skutečně si o něj a o Susan dělala starosti. "Ale když už jsi začal uvažovat o možnosti, že by v domě mohl být duch, který nemá klid, tak proč by nemohl patřit matce?"

Něco se tu děje a určitě to není přirozené. Proč se bojíš si to přiznat?"

Z kuchyně k ni dolehl rozrušený dětský vzlykot. Z obývacího pokoje bylo slyšet smích. Richard zaslechl, že ho někdo volá. Nahoře se někdo marně snažil spláchnout na záchodě. Strop duněl pod nohama a dětský křik prozrazoval, že hra skončila slzami.

"V tuhle chvíli se bojím vlastního stínu, Jenny. A Susan také." Podíval se na ni. Měla jemnou, ale pevnou tvář, z očí jí vyzařovala účast, ale přitom byla tak jistá, tak silná. "Díky za pomoc."

Vyšel z pracovny, zavřel dveře za Michaela a jeho opatrovníci a vrátil se na zahradu.

Bylo na čase oslavu ukončit.

Pět

Když v sedm večer odešel poslední host a odvedl s sebou i poslední dítě, zavládl nenadálý, krásný klid. Úklid zabral dvě hodiny, a to jenom v kuchyni a v obývacím pokoji. Zahrada musela počkat na další den. Vyčerpaný, roztřesený Richard si nalil sklenku Jacka Da-nielse a praštil sebou do křesla. Nebylo mu do řeči a točila se mu hlava. Susan krmila Michaela a kojeneček sál z láhve a šťastně přitom zatínal pěstičky.

"Zamkl jsi všude?"

"Všude," zabručel Richard. "A prohledal jsem dům odshora dolů. Co kdyby se někde schoval nějaký z těch ničemů s obrovou kostí. Usmál se při vzpomínce na 'Isadoru'. "Mám to potěšení oznámit, že všichni ti lumpové teď mučí dospělé někde jinde."

"Byl to hezký den. Jsem ráda, že jsme to nezrušili."

"Souhlasím. Byla to fuška, ale dopadlo to dobře. Pečeně byla samozřejmě skvělá. A ještě že jsme měli Jenny."

"Je báječná."

"Jak se cítíš?" zeptal se Richard po chvíli ticha.

Susan k němu zvedla zarudlé, zvlhlé oči. "Mám strach..." řekla a Richardem proběhlo mrazivé zachvění.

"Dům je prázdný. Zůstaneme s Michaellem a dnes v noci se nám bude dobře spát. Tak jsem se rozhodl."

"Ale o to snad nejde, nemyslíš? Když jsme s ním, tak se nikdy nic nestane." Začala zvyšovat hlas. "Tím, že budeme s ním, nic nedokážeme. Klidně tady může být někde schovaná, ale když bude Michael s námi, tak nevyleze. Nic nedokážeme, no ne, Ricku? Není to tak? Jestli ji chceme nachytat..."

"Susan!" Vstal, došel k ní, sedl si k ní a toužebně se zadíval na dítě. "Neber si to tak, miláčku." Pohládl ji po šíji, štípl ji do ztuhlých svalů, hnětl je mezi palcem a ukazováčkem.

"Je to příjemné."

Zůstali vzhůru do jedné v noci, pak dítě přenesli do postýlky a sami si šli lehnout.

Ale Richard nedokázal usnout. Každé Michaelovo broukání a kňourání ho lekalo a škubalo mu celým tělem. Po chvíli se s odhodláním, že zůstane vzhůru, na posteli posadil. Měl žízeň. Vína i Jacka Danielse bylo na něj příliš. Potichu sešel dolů, vypil snad půllitr vody, pak si sedl v pracovně a při světle lampičky začal listovat v jednom fotografickém albu.

Minulá sláva. Zvláštní efekty...

Za chvíli ho zmohla dřímota, dal si hlavu do dlaní a položil ji na stůl. Srdce mu prudce bušilo. Snažil se je uklidnit, ale neposlouchalo.

Zvuk, který se ozval z kuchyně, s ním škubl. Okamžitě byl ve střehu. Vstal z křesla, uvázal si pásek noční košile pevně kolem pasu a vyšel na chodbu. Podíval se na schody, ale tam bylo ticho. Někdo však byl v kuchyni a potmě tam chodil.

Když rozsvítil, Susan vyjekla tak, že z toho měl málem infarkt. Vrhla se vpřed a zachytil láhev s mlékem, která jí vyklouzla z prstů.

Úleva byla tak prudká, že se rozesmál a přitiskl manželku k sobě. "Tys mě ale vylekala."

"Myslela jsem, že spíš," zašeptala. Protřela si oči, aby pořádně procitla, vzala mu láhev, zvedla ji ke rtům a upila.

"Jsem už chvíli dole. Byl jsem strašně nervózní."

"Nevšimla jsem si, že jsi odešel. Asi se mi něco zdálo."

"Co se ti zdálo?"

Opřela se o stůl a zavřela oči. "Že tam pořád jsi, vedle mě... Držel jsi velkého, tichého, přítulného psa, který do mě strkal čenichem..."

„Zásadně nechodím spát se psy. A obzvlášť ne s přítulnými."

"Bylo to tak skutečné... ty - ten pes - bylo to tak hmatatelné..."

Cosí v jejích slovech...

Otevřela oči a zamračila se. Slova, která řekla, zůstala viset mezi nimi, na jednu stranu nesmyslná, ale přitom zlověstně sugestivní.

"Ricku?"

"Proboha, to ne..."

V následujícím okamžiku ticha se setkali očima, s výrazem čiré hrůzy.

Představa těla, ležícího v posteli vedle Susan.

Bylo to tak skutečné...

Láhev mléka podruhé vyklouzla Susan z chvějících se prstů, ale Richard ji znovu zachytil.

"Byl to jenom sen..."

Zachvěla se. "Ten pes. Byl tak obrovský..."

"Byl to jenom sen."

Susan se rozplakala. V kuchyni byl najednou mrazivý chlad. Richard zvedl oči ke stropu. Srdce jako by se mu chtělo rozskočit.

Bylo to tak skutečné...

Vtom se shora ozval Michaelův nezaměnitelný nářek, náhlý, ostrý zvuk, bezprostředně následovaný hromovým praskotem.

Celý dům se otřásl.

Richard upustil láhev a ta se s třeskem rozbila.

"Prokrista!"

Susan vykřikla a protlačila se kolem manžela ven.

"Proboha! Proboha!"

Na dolní konec schodů doběhli oba společně. Richard rozsvítil na podestě. Puch mokré hlíny a rostlinstva nabyl na intenzitě. Valil se domem, odpudivý a ostrý. Byl to pach vykopaného hrobu, vlhkého pole.

Dům se stále chvěl. Chlapec se neozýval.

"Michaele!"

Praskot... jako by někde povolovalo dřevo. Praskot a jekot trhaného dřeva... pomalu podléhajícího tíze.. Michaele!"

Vtrhli na podestu a uklouzli ve velké, kluzké louži mokrého bahna. Susan se po čtyřech doplazila hromadou páchnoucího slizu k lampičce u postele, hrabáním a kopáním se vzpírajíc nasáklé zemině, která se ji snažila stáhnout. Richard, vrískaje hrůzou a zoufalstvím, ji následoval. Začal do bláta sekat rukou, odhrnovat hlínu loktem, až se pořezal. Cítil na rukou ostří kamenů a úlomků dřeva, ale hrabal dál a hlouběji. Jen nezřetelně vnímal Susan, s křikem se přehrabující v černém bahně...

Pak zasténaly praskající trámy, strop se prohnul a povolil.

Se vši tou spouští se zřítili do obývacího pokoje. Richard zjistil, že vězí po pás v hlíně. Susan kopala nohama a snažila se vyhrabat na povrch. Při tom vzlykala a vyplivovala z úst bahno.

Vtom Richard zahlédl končetinu, malou zaťatou pěst. "Mám ho!"

Opatrně odhrabal hlínu kolem ruky, zajel silnými prsty pod zem a vytáhl Michaela z hrobu. Chlapec měl otevřené oči, ústa dokořán, ale nedýchal. Richard nemluvněti sáhl do úst a vytáhl z nich hliněný bolus.

Pak začal dítěti dávat umělé dýchání. Snažil se synovi vrátit život a při tom vzlykal.

Susan stála vedle něj, špinavá, hlínou začerněná postava, rozpráhující ruce nad synovou tvář. Ztuhle, nehnutě přihlížela, jak Richard do mrtvého tělčka pomalu pumpuje život.

Michael se znenadání zachvěl a zalapal po dechu. Pak zašilhal očima, ohnul ruce a rozplakal se.

"Ach, zaplat'pánbu. Zaplat'pánbu."

"Sežeň doktora. Rychle... odnes ho odtud... rychle..."

"Ty to udělej. Dej mi ho."

Natáhla se pro chlapce, popadla ho a s bezmocným pláčem klesla zpátky do bahna. Dvojitá postel, která ošidně visela z trosek stropu, pomalu proklouzla průrvou. Richard ji v pádu chytil za okraj a nasměroval ji tak, aby nikoho neohrozila.

Cítil se neobvykle klidný, vyrovnaný. Hlavu měl čistou, viděl ostře. Zarazil se a prohlížel si místnost kolem. Polovina stropu se zřítila a ze zubatých okrajů se dál vířivě sypal sádrový prach. V blátě se kroutili a zmítali červi. Lesklo se v něm několik ostrých, světlých tvarů. Pach vlhké hlíny a čerstvé krve - že by se pořezal? - byl skoro k zalknutí.

Když se dostal k telefonu, uvědomil si, že nikam zavolat nemůže.

Co by řekl? Jak by vysvětlil, co se stalo? Jestli teď po něčem ani trochu netoužil, tak po tom, aby tu spoušť někdo viděl. A kdyby odvezli Michaela do nemocnice a tam se jich zeptali, jak se mu do žaludku dostala hlína...

Náhle znejistěl, omámeně položil sluchátko zpátky a vrátil se do obývacího pokoje plného bláta. Susan kolébala Michaela tak dlouho, až se jí podařilo ho ukonejšit. Seděla na hromadě hlíny, zabořená po kotníky. Zlehka se pohupovala.

"Není mu nic?"

Susan přikývla a zpívala dál.

"Přivezu doktora sem, jestli myslíš... jestli myslíš, že je to nutné...?"

Dlouho se na něj dívala, kolébala dítě a zpívala. Bylo mu zima a zle od žaludku. Nakonec zavrtěla hlavou.

"Určitě by se hloupě vyptával. Nevím, co dělat..."

Znovu přikývla, pohládila Michaela po vlasech a přivinula ho k sobě.

Zpívala dál.

## Šest

Richard se vrátil k telefonu a zavolal Jenny. Když zvedla sluchátko, v první chvíli s ní nebyla příliš řeč, ale když zaslechla tón Richardova hlasu, přemohla únavu a rychle procitla.

Řekl jen: "Máme tu opravdový problém. Nemohla bys přijet pro Susan s Michaellem? Nachystám zatím kufr s oblečením."

"Jasně, to víš, že mohla... za půl hodiny jsem tam..."

"Díky."

Pak pomohl Susan z bahna a nahoru do koupelny. Cítil zvláštní klid, skoro až neskutečný. Věděl, že je to svým způsobem šok, ale na druhou stranu byl rád, že nepanikaří. Myslel si, že to přijde později. Čekal, že Susan bude chtít okamžitě z domu pryč, ale také ona byla ve zvláštním, otupělém stavu a jediné, po čem toužila, bylo vykoupat se.

Vykoupat se klidně i v tomto domě.

Cestou do schodů většinou mlčela. Nejdřív svlékla Michaela, potom sebe. Richard zatím napustil vodu a zkontroloval, jak je teplá. Susan si sedla do mělké vany a na okamžik zavřela oči. Michaela ani na okamžik nepustila a společně se jim ho podařilo umýt. Dítě bylo překvapivě tiché, jako by se ho téměř smrtelný zážitek ani netýkal. Když ze sebe smyli bahno, Richard napustil vodu podruhé, aby se opláchli, pak nechal Susan o samotě a sbalil jí oblečení, láhve a sterilizační potřeby, aby to bylo nachystáno, až Jenny přijede.

Snažil se zachovat si čistou hlavu, nenechat se naprostou neskutečností toho, co se stalo, zpanikařit. Říkal si, že zůstane v domě a uklidí tu spoušť, vyveze příval hlíny do zahrady, možná dokonce až do lomu.

Vyčistí dům. Strašidlo odtud vyžene.

Jak se to stalo? Jaká síla to mohla způsobit?

"Klid!" šeptal si, když prolézal místnosti v přízemí a čekal na Jenny. "Hlavně si zachovej pevné pouto..."

Jenny přišla v džínách a silném svetru. Bez obvyklého líčení vypadaly její oči bledě a unaveně. Vlasy měla rozčuchané, dech jí voněl mátou. Když vstoupila do obývacího pokoje a spatřila kaluž bahna, nekontrolovatelně se roztřásla.

"Proboha! Máte štěstí, že vás to nerozmačkalo."

Richard zvedl oči k děravému stropu. Byl to pád z deseti, možná i více stop a Michael v té kaši zmizel.

"To jo."

"Cítím krev," řekla Jenny a začala si ucpávat ústa. "Do prdele, asi budu zvracet."

Vyběhla z pokoje a zadními dveřmi ven do rána. Richard si zacpal uši, aby neslyšel, jak dává; samotnému se mu zvedal žaludek. A jak tam stál a v nose palčivě cítil ten ostrý puch masa, zahlédl kus blyštivý, bílé kosti.

Vzal zablácený klacík a zkusil do úlomku píchnout. Vzápětí měl co dělat, aby se sám nepozvracel, protože vyhrabal urvaný, ještě zakrvácený kus psí lebky. Pokrývala ji hnědá srst s bílými skvrnami;



zachoval se i kus ucha. Pod kůží bylo maso a kost. Byl to zlomek lebky a horní čelisti, i s jedním špičákem na místě.

Krev byla čerstvá, srážela se, ale ještě byla hustá. To zvíře před půl hodinou ještě žilo.

Jenny odešla nahoru, podívat se na Susan. Do obýváku se vrátila právě ve chvíli, kdy Richard vyhrabal druhou část mrtvého zvířete - tlapu s několika centimetry nohy. Stála tam, rukou si zakrývala ústa, ale už se ovládala líp.

"Pes?" zašeptala chraptivě.

"To, co z něj zbylo." Našel chomáč chlupů, pár lesklých bělavých chrupavek a dva další kusy červených, syrových kostí.

"Bude to hloupá otázka," zašeptala Jenny, "ale dává to vůbec nějaký smysl?"

"Ne."

"Tohle neudělal člověk..."

"Ne. Já vím..."

V hliněné lavině byly i další pozoruhodné věci. "Podívej se na to..." zvedl je z hromady.

Jenny přistoupila blíž a nahlédla Richardovi přes rameno. Rukou si stále zakrývala ústa.

"Dřevo?"

"Je to prut. Zlomek prutu." Když se pořádně podíval, všiml si několika dalších úlomků dřeva, shýbl se pro ně a posbíral je.

"Je tam taky křída..." řekla Jenny. "Ale ten puch..."

Richard předmět z křídly zvedl. Měl kulový tvar, byl to kámen, který vypadal, jako by byl ohlazen. Žádné značky na něm nenašel. Sebral dva nebo tři úlomky pazourku a zahodil je. Další kousky dřeva a druhá křídová koule...

Najednou dostal strach, couvl a otřel si ruce, jako by se chtěl zbavit nějakého přízračného znamení.

Prudce se třásl. Jenny ho pozorovala očima, v nichž nebyl ani náznak pohnutí, jen prázdnota.

Bezmocnost.

"Díky, žeš přišla," řekl Richard sklesle. "Nechtěl jsem poslat pro sousedy... udělali by z toho zbytečný poprask..."

Jenny netrpělivě pokrčila rameny. Pak zavrtěla hlavou a zoufale se rozhlédla po té spoušti kolem.

"Zajímalo by mě, co to udělalo."

Richard zvedl oči k díře ve stropu. "Odhakživa to byl šťastný dům. Moje rodina tady žije už dvě generace. Nic zlověstného se tady nestalo. Nic za dobu, co tu jsme."

"A předtím? Jak starý je ten dům? Sto padesát let?"

Zavrtěl hlavou. "Tak starý není. Pozdně viktoriánský."

Zamyslela se. "A co tady bylo předtím, než postavili dům?"

"Myslím, že pole." Pochopil, kam míří, a pokusil se o trpký úsměv, ale chladná, ohromená maska ne a ne opustit tvář. "Ne, nestojí na žádném keltském pohřebišti. Ani na římském hřbitově. Ani na druidské svatyni. Kéž by. Kopání v zahradě by bylo zajímavější."

"A co krtinec?"

"Myslíš mohylu? To je dnes jenom trávou porostlá hromada z doby bronzové. Nezůstalo v ní nic. Už dávno je vybraná. I s duchy. A viděl jsem mapy, jak tahle oblast vypadala, než tady postavili dům. Pod základy nic není."

Došla k němu a vzala ho za ruku. Tvář měla popelavou, ale pohled pevný. "Něco v domě je, Richarde.

Poltergeist, parapsychologická síla, říkej si tomu, jak chceš. Něco tu je a je to zlé. Kruté. Jestli je to Michaelova biologická matka, tak je silná. A nebezpečná. Musíte zjistit, jestli je to ona. Jestli je to v domě, tak se tady něco muselo stát a vy můžete něco podniknout, abyste z domu tu energii dostali.

Potřebujete pomoc. Odbornou pomoc..."

"To myslíš exorcistu? Kniha, kříž a kecy."

"Nemusí to být exorcista. Zdaleka ne. Stačí někdo... někdo, kdo o těchto věcech něco ví."

"V tuhle chvíli mi to nemyslí, Jenny. Musím dostat Susan s Michaellem odtud. Musím uklidit tuhle spoušť."

Musím tu hlínu někam odvézt, asi do lomu, bude to práce na hodiny... nemyslí mi to..."

Ale Jenny se nedala odbýt. "Musíš přemýšlet. Oba musíte, i Susan. Něco na vás útočí. Psychicky. A

Michaelův život je v nebezpečí. Možná i váš. Musíte odtud, Richarde. Můžeš po tom pátrat, ale odjinud."

Ani to nedořekla a dům jako by se celý dal do pohybu, prohnul se dovnitř, stiskl ho, až se mu zatočila hlava a polekal se. Okamžitě propadl panice a couvl od hromady hlíny, omráčen jejím zápachem a živostí. Na povrchu bylo znát nenápadný pohyb a z hromady se kutálela zrnka schnoucí hlíny, rozhýbaná červím životem uvnitř. Místnost jako by se na něj tlačila, dusila ho. Lapal po dechu, cítil, jak mu bolestivě tlouče srdce, a na kůži mu vyskočil ledový, nepříjemný pot.

Jenny ho zatahala za rukáv. Odpověděl na její náhlé znepokojení tím, že ji objal.

"Máš pravdu," zašeptal. "Odvez nás odtud..."

Ze schodů sešla Susan s Michaellem v náručí. Jenny jí vzala kufr. "Já jsem připravena. Ostatní je na vás."

"Asi bych si měla vzít panenky," řekla tlumeně Susan. "Myslím, že budu potřebovat mít něco na práci."

Zmizela v pracovně, a když se objevila znovu, nesla si polyethylenovou tašku. Richard si sbalil své věci do kufríku ze šatníku a zásuvek v rezervním pokoji. Chtěl vypnout v celém domě elektřinu, ale jak tak najednou spěchal, aby už byl z domu pryč, zapomněl na to. Prakticky z předních dveří vyběhl a vrátil se jen zamknout.

Řev motoru, vyhnaného do otáček, byl vítanou změnou. Richard se na přední sedadlo skoro vrhl a zavřel oči. Jenny nechala Eastwell rychle za sebou.

Vrátil se do domu o den později, krátce po svítání. Vešel předními dveřmi a chvíli zůstal stát v tíživém, tísnivém tichu. Když znovu vstoupil do obývacího pokoje, nedokázal potlačit zachvění, vylekán tichem a známostí všeho kolem. Bylo to, jako by místnost byla poznamenána, jako by ho někdo sledoval. Věděl, že si za to může sám, ale podvědomého strachu, který ho provázel, když hromadu hlíny obcházel, se zbavit nedokázal.

V patře zůstalo rozsvíceno, a tak kalné světlo zalévalo i přízračnou haldu. Zemina, předtím plná života a hemžení, teď vypadala mrtvě, červi se zavrtali hlouběji. Když se jí dotkl, byla chladná; asi ne chladnější, než když spadla, ale jinak. Vysychala. Usazovala se. Byla jednoduše... mrtvá.

Promnul si hlínu mezi prsty, přičichl k ní a smetl ji pryč. Pak se shýbl pro dvě křídové koule a odnesl je z místnosti. Otevřel zadní dveře a vyšel ven do šedého světla.

Krajina byla zahalena těžkou přízemní mlhou a vzduch byl studený a zároveň vlhký. Žádný zvuk nevítal nový den, jen vzdálené, melancholické krákaní osamělého havrana odněkud z šedivé mlhy, jež visela na stromech kolem opuštěného křídového lomu.

Vydal se přes pole a mezi stromy prolezl až k rezivějícímu drátěnému oplocení, které mělo před lomem zastavit zvěř a děti. Podařilo se mu plot stáhnout k zemi a prošlapat pěšinku bažankou a kapradím až k hraně, kde křídová stěna spadala dolů do hustého křoví a suti.

Věděl, že to bude fuška, vyvézt hlínu až sem, ale chtěl, aby byla z domu a byla co nejdál.

Smířen s tím, že má před sebou dlouhý, bolestivý den, vrátil se na zahradu a vytáhl kolečko a rýč.

Odvezl je do obývacího pokoje a dal se do kopání.

Sedm

O osmnáct měsíců později...

Michael seděl v koutě kuchyně a před sebou měl na linoleu list bílého papíru. Kolem se povalovaly kostky, dřevěná autíčka a tužky. Červenou tužkou právě na papír kreslil smyčky; tak, že se vzájemně proplétaly a jedna přes druhou vystupovaly čím dál zřetelněji. Přitom poslouchal, co se v domě děje. Hlasy byly vysoké a šťastné. Pohyb kolem něj byl horečnatý a chaotický. Každý průchod vyvolal závan vzduchu.

Maloval si spirály a očima přitom visel na bílém papíře; zvedal je, jen aby se podíval po nohách, které ho míjely na okraji zorného pole: občas to byly matčiny zelené trepky, jindy otcovy zablácené boty, tu a tam boty lidí, které znal jen mlhavě.

Papír se plnil kresbou.

Jak sílil šum hlasů a okolní dění se blížilo, kreslil stále energičtěji. Když pak bouře zmizela hlouběji v nitru domu a vzdálila se mu, zpomalil a nechal tužku v prstech zahálet. Hrot se plazil po papíru jako hlemýžď. Zaslechl své jméno a slovo 'piknik'. Věštilo to něco příjemného a on se usmál. A jelikož občas dovedl z kombinace známých hlasů a slov poznat, co se děje, tak i teď, když se stíny obrů míhaly kolem něj, jen na krátko se vztyčovaly na okraji zorného pole a hned zas spěchaly dál, otevíraly a zavíraly dveře, snášely jídlo, snášely láhve, balily, chystaly, házely na hromadu boty, pláštěnky a ostatní známé náležitosti 'pikniků', začal chápat, že dnešek bude něčím výjimečný.

Vyplnil mezery mezi kličkami dalšími kličkami, potom vzal černou pastelku a dovnitř nakreslil stíny, které těmi tunely chodily. Mámu nakreslil zelenou pastelkou a tátu hnědou, ale umístil jejich obrázky mimo spleť spirál.

Kolem se shlukovaly a cupitaly také nezřetelnější domovní stíny, němé a zvědavé. Mísily se a splývaly s mohutnou rezonancí obrů. Vznášely se a třepaly se tam, kam už neviděl. Nakreslil všechny, na které mu stačila představivost. Byla to jen kola s výběžky, z nichž některé byly ruce a některé nohy, a s čárkami ve tvářích místo úst. Celou dobu, co si kreslil, vnímal své jméno, náladu a pocit z toho, co bylo v tom hluku obrů řečeno, slova, o nichž věděl, že jsou to slova, ale rozuměl jim zatím jen z části.

Zvláštní, němé stíny, které se pohybovaly kolem, náhle zanikly v jasném slunečním světle, jež vtrhlo dovnitř otevřenými dveřmi do zahrady. Něco mu řeklo, aby vstal, odbatolil se ke dveřím a nahoře na schodech se zastavil. Díval se přes trávník, přes plot do záře dne, do modři oblohy nad dalekým mořem. Miloval moře. Miloval jeho barvu. Miloval zvuk, který vydávalo. Miloval kameny na pláži a ostrý zvuk, jenž se od nich ozýval, když na ně vlny narážely a valily se přes ně. Miloval ty šedozelené vody.

Představoval si, že je pod nimi a nahoře se vzdouvají vlny. Zdálo se mu, že v té vodě vidí velké stíny, temné masy proplovající šedozeleným světem...

Pojedou si udělat piknik na pláž? Nebo někam do lesa?

Pustil se po schodech dolů a pak dál, přes beton do zahrady. Buclaté nožičky se mu chvěly, protože se musely ohýbat do polohy, na kterou si jeho tělo ještě nedokázalo zvyknout. Cítil jen to, že jeho tělo odmítá svou potřebu a že jeho plenka je najednou teplá a lepkavá, když se jí s úlevou podvolil. Ucítil známý pach a věděl, co bude následovat.

Ze schodů ho zvedly silné ruce. Muž, jeho otec, hlasitě řekl jeho jméno, zasmál se a pak ho s předstíraným hněvem položil na záda. Tvrdé ruce ho svlékly, zvedly mu nohy a otfely z něj tu lepkavost. Když natočil hlavu, zahlédl v koutě pokoje list bílého papíru a na něm velké červené smyčky a spěchající postavičky stínů, které na něj nakreslil. Bylo příjemné cítit, jak ty spirály a čáry vedou dovnitř. Věděl, že je to vstup do tunelu. Někdy měl pocit, že ho ten tunel vtahuje, polyká. Na konci tunelu se převalovalo a vzdouvalo moře. Pohybovaly se tam obrovské stíny a do rudých útesů pražilo slunce.

Usmál se, bublavě se zasmál a natáhl ruku pro papír. Ale dřív, než mohl stíny znovu roztančit, opět se ocitl v zajetí silných rukou, jež ho zvedly, daly mu novou plenku a podržely ho před otcovým obličejem. Vousatý muž mu dal pusku, zatřásl jím, něco na něj zakřičel a pak ho předal tomu něžnějšímu z jeho rodičů.

Do Hawkingských lesů přijeli v jedenáct dopoledne a zaparkovali nedaleko jezdecké stezky, která bukovými lesy procházela. Bylo horko a vzduch se téměř nehýbal; jedno z krásných rán na sklonku července. Po jiných návštěvnících, kteří by se také vypravili do lesů, překvapivě nebylo ani památky. O půl hodiny později už byli pod stromy a prodírali se kapradím koupajícím se v intenzivní, zelené záři, která si řídkými korunami stromů hledala cestičky k zemi.

"Nádhera," zašeptal Susanin otec. Nesl piknikový koš, brodil se ložskými bukvicemi a nechával oči opájet se tou hrou světla a stínů.

Buky mlčely a braly na sebe podoby podivuhodných zvířat. Mohutné, rozšířené kmeny, zformované dávným seřezáním korun, budily dojem, jako by čtyři nebo pět stromů srostlo do jediného a každý do své kůry vtlačoval obličej nebo hladké tvary těl. Místy jim chůzi znesnadňovalo mlází, ale mladé stromky byly ohebné.

Richard šel první. Po svahu zarostlém cesmínou a hložíem je dovedl ke kalnému potoku. Přes širokou, bahnitou strouhu tam spadlo několik stromů. Dalo se po nich přejít na druhý břeh, kde se nejasně

rýsovaly valy ukrytého hra-diště.

"Doba železná?" zeptal se Doug, s pohledem upřeným na násep.

Měl pravdu. Před více než dvěma tisíci lety byly bukové lesy vykáceny a místní klany si tu vybudovaly kruhové obranné hradiště. Koncem římské nadvlády bylo opuštěno a lesy si znovu vzaly, co jim kdysi patřilo.

Richard to místo objevil jako kluk a měl k němu romantický vztah. Byl to jeho starý tábor. Později sem často jezdil na kole se svými děvčaty a představoval si, že kruhové hradiště je jeho tajné, soukromé útočiště. Víc než jednou se však stalo, že ho při 'výkladu historie' někdo vyrušil.

Aby se dostali přes vodu, museli balancovat po padlých kmenech. Richard šel první, s Michaellem v náručí. Dítě bylo velice klidné, jako by vnímalo hru světla ve větvích. Doug, který byl pro každou zábavu, udělal z přechodu přes potok divadlo. Nakláněl se dopředu dozadu, kouznil na brunátné tváři škleby a polekané obličej, přičemž Susanina matka Gwen prodělala pět různých záchvatů. Přesl však v pořádku a samotná Gwen, buclatá žena v upjatých kalhotách a staré bílé halence, strom přeběhla s nečekanou a potlesk zasluhující elegancí.

Susan se podařilo uklouznout a zapadnout po lýtka do vody a bahna. Naštěstí byla bosá a nehoda ji spíš rozveselila než rozčílila. Natrhala si mladé kapradí a očistila si jím bláto z nohou a z lemu své letní sukně. Uvnitř kruhu valů našli stopy po předchozích návštěvnicích - ohořelou travu, jámy a kameny narovnané kolem ohnišť. Z jedné silnější bukové větve visela provazová houpačka. Doug vši silou zatahal za roztržený provaz, aby vyzkoušel, jestli drží, a pak odvážně naskočil na vodorovnou tyč vlastní houpačky. Ve svých padesáti výskal jako malý kluk a houpal se sem a tam, dokud mu stačily síly. Pak spadl a kutálel se po měkké zemi. Jeho obličej, který byl obvykle červený, zbrunátněl téměř do nachova a Gwen si neodpustila pár úsečných, ostrých slov. Dělal, že ji neslyší a i když sotva popadal dech, tvrdil, že je pořád ještě mladík.

Richard rozložil na zem deku a Susan vybalila koš. Michael se kolébavě vydal k vyvýšené střední části hradiště, natáhl se, postavil se a pokračoval v cestě. Shora k němu vztahovaly své ochranné větve rozložené buky. Kruh valů byl korunován třiceti nebo čtyřiceti takovými obřimi stromy, které tvořily zvláštní palisádu a zároveň budily dojem, že oddělují to, co je uvnitř, od zbytku lesa.

Hovor se nesl v lehkém duchu, který odpovídal příjemné, klidné atmosféře celého dne. Michaelovi se dostalo uznání, že je na svých osmnáct měsíců vyspělé dítě. Jeho kresby byly spíš na úrovni tří let a obzvlášť Gwen nevycházela z údivu nad tím, že tak brzy dokáže kreslit jednoduché obličej. (Richard pochyboval, že by to byly obličej o něco víc než ostatní klikyháky, ale Gwen stála za svým.) Byl pochválen i za svou vnímavost. To už Richardovi se Susan nebylo tak příjemné a podívali se po sobě. Michael byl místy až příliš vnímavý. Občas spolu žertovali o filmu Přichází Satan, o dětech, které se na svět dívají očima vyzrálého zla, ale moc jim při tom do smíchu nebylo. V některých chvílích Michaelovy němé pohledy a nenadálé tázavé výrazy Susan lekaly tak, že chlapce nedokázala držet. Jinak ale vypadal jako spokojené dítě. Sedával v koutku (měl svůj oblíbený v každém pokoji) a zaplňoval výkresy kruhovými čmáranicemi a malými černými postavičkami, které často měly tváře. S jídlem nedělal potíže, plakal málo, spal dobře a za víc než rok, co rodina žila mimo Eastwell, k žádným dalším závalům nedošlo.

Problém s domem vyřešili jednoduše. Vyměnili se s Jen-ny a Geoffem. Nemělo jít o trvalé řešení, chtěli se jen na nějaký čas zbavit těch tajemných jevů, aby Michael mohl vyrůst, přičemž doufali, že onen nepřírozený živel, který ho napadal, za tu dobu zmizí. V domě, jenž patřil Jenny, měli sice méně místa a menší zahradu, ale bydlení tam bylo příjemné, i když měli pracovnu společnou. Richarda fotografování často odvádělo na více dní na odlehlá, počasím sužovaná místa. Susan využívala jesle na polytechnice v Maidstone a Hansonovi své tak náhle zvětšené panství snadno zaplnili svými dvěma dětmi, dvěma psy a sbírkami knih a lodních modelů.

Za celou dobu, co se rodiny 'prohodily', ani jednou nedošlo k jevu, který by se dal nazvat 'parapsychologickým' nebo 'nadpřírozeným'. Jenny byla zpočátku zklamaná, protože doufala, že se jí podaří zdroj psychického útoku vypátrat. Ale najednou vše utichlo.

Ani když Whitlockovi svůj starý domov navštěvovali, což činili čím dál častěji, nic neobvyklého se nedělo.

Koncem léta rodiny začaly uvažovat o návratu. Neznamenal to, že by na bouřlivé události, které provázely Michaelův příchod domů, spokojeně zapomněli, ale Susan uznávala, že našla 'pocit klidu'. Možná matka skutečně odešla, zbavila dům svého ducha, potlačila svou zlobu. Možná už definitivně přenechala Michaela Whitlockovým.

A byl tu i jiný, praktičtější důvod k úvahám o návratu do většího domu.

Když dostatečně uspokojili chuťové buňky, Richard otevřel terakotovou nádobu na chlazení vína a vytáhl láhev šampaňského. Byla to jen levná značka, ale nikdy si na šampaňské nepotrpěli, šlo spíš o zábavu.

Gwen a Doug mlčky přihlíželi, už tušili, jaká novina je čeká. Susan se podívala, co dělá Michael. Stál pod mohutnými kořeny jednoho ze stromů, který začal vyrůstat z náspu. Nehybně stál a díval se do země, jako by něco poslouchal. Nebezpečí mu nehrozilo žádné.

"Kdyby moji rodiče neodjeli na dovolenou, byli by tady také. Takhle můžeme jen..." Richard zvedl sklenku, přitukl si se Susan a počkal, až dořekne:

"Na vás dva: na to, že budete dědeček a babička podruhé!"

Dougova reakce byla typicky chlapecká: "Uf! Ať do mě hrom bací!" Obrátil do sebe šampaňské, nemotorně vstal, sklonil se, aby políbil Susan na hlavu, a pak se s veselým, dětinským křikem rozběhl k houpací. Vyskočil na ni a čtyřikrát se zhoupl, ale tentokrát už ne vysoko.

Susan se rozesmála, ale pak si všimla, že její matka se mračí.

"Myslela jsem..." začala Gwen a zamračila se ještě víc.

"Myslelas, že nemůžeme mít dítě? My také. Ale asi se to stává často. Adoptuješ dítě a něco se stane, mateřství v tobě něco změní a za chvíli zjistíš-"

"Že máš vlastní dítě-" dořekl bez rozmyšlení Richard. Vzápětí se odvrátil, rozzlobený sám na sebe.

"Sakra!"

"Neříkej to!" vyskočila Susan. "Jsi pitomej chlap! Pitomej chlap!"

"Promiň, Sue..." Rozpačité vstal a vzal ji kolem ramen. V očích měl slzy. "Nemyslel jsem to tak.

Nemyslel jsem to vážně. Vždyť to víš..."

"Michael je tvé dítě! Ať se ti to líbí nebo ne, Ricku, už jsi opravdový rodič!"

"Já jsem to tak nemyslel..."

"Ty to tak nikdy nemyslíš!" utrhla se na něj Susan, založila ruce a sklopila hlavu. Trásla se hněvem.

Doug se ještě jednou pomalu zhoupl na provaze, pak se spustil na zem a vrátil se ke skupince na dece, nad níž se němě vznášel temný mrak napětí.

Michael se po nich díval. Vánek, který se mezitím zvedl, mu čechrал zrzavé vlasy. Kolem nohou mu vířily listy, jako by do nich kopal nožičkou.

"Sejmi ze mě ta slova," řekl tiše Richard, ale oči se mu zaleskly nenadálou potřebou. Jak se na něj Susan dívala, zlost ji opouštěla, zato obavy sílily.

"Už je to dobré, Ricku. Stalo se. Zapomeňme na to."

"Sejmi ze mě ta slova..."

Susan se do tváře vkradl úlek. "To přece není nutné. Už je to pryč. Jenom... Jenom..." se staženými ústy ho štípla do prsou. "Jenom si k čertu dávej pozor na to, co říkáš. A jestli tě takové věci vážně napadají, tak si o tom se mnou promluv, proboha..."

Ale Richard se ve svém hněvu a zahanbení nedal tak snadno uklidnit. Ve tváři byl popelavý. Doug se na něj polekaně díval a Gwen zatím hlídala, co dělá Michael.

"Vezmi figurku," řekl Richard nahlas. "Sejmi ze mě, co jsem řekl. Michael mě mohl slyšet..."

"Neber rodinnou pověru tak vážně," řekla polohlasně Gwen, když konečně pochopila, o co žádá.

Richard se rozčileně pokusil sáhnout Susan do kapsy sukně. "Vezmi figurku," řekl důraznějším hlasem.

"Jak jsi přišel na to, že u sebe nějakou mám?"

"Vím, že ji máš. Přinesla sis ji kvůli vytvoření pouta. Prosím tě, sejmi ze mě ta slova. Vezmi figurku a udělej to."

Znovu jí zajel rukou do kapsy a nahmatl malou hliněnou figurku. Než se mu podařilo předmět vytáhnout, musel ji silou přinutit, aby mu pustila zápěstí.

"Vrat' to!"



"Udělej to!"

"Ne! Nemůžu! Jsem těhotná! Nemůžu to udělat. Nech toho, Ricku. Hned toho nech!"

Richard máchl rukou a nabídl neforemnou figurku Gwen. "Tak to udělej ty. Udělej to."

Gwen mu s ledovým klidem vrazila facku, nijak tvrdou, ale zato účelnou. Aniž by na tváři dala znát pohnutí, energicky mu řekla: "Já jsem ji neudělala. Susan ji nemůže použít. A ty ji nepotřebuješ. Proč neposloucháš, co ti říká? Chováš se jako idiot."

Richardovi vyhrkly do očí slzy a Susan mu položila ruku na rameno. Zavrtěl hlavou, pak pozvedl figurku ke rtům a zašeptal: "Sejmi ze mě, co jsem řekl. Sejmi to ze mě. Mám Michaela rád. Mám Michaela rád. Mám Michaela rád..."

Nato ze sebe vyrazil zmučený výkřik a mrštil předmětem do dálky. Zapadl do kapradí a zetlelého listí u paty náspu.

V náhlém tichu, které se rozhostilo, bylo slyšet jen svist podivného větru ve větvích okolních stromů a zvuky, jak se někdo prodírá kapradím.

Otočili se za Michaela a všichni čtyři se rozběhli. Chlapec byl už v polovině svahu. Lezl vzhůru, od středu hradiště, jako by ho někdo táhl na provaze. Během několika vteřin byl nahoře, na koruně valu se nejistě postavil, natáhl ruce podél těla a zahleděl se někam do dále. Trvalo to jen okamžik, kratičký okamžik, kdy se jeho silueta ostře rýsovala proti zelené sluneční záři prodírající se listy...

A pak byl pryč.

Richard vyběhl na vrchol valu jako první. Michael se po druhé straně skutálel, ale teď už byl zase na nohou a utíkal, hustým mlázím, žlutozeleným světlem. Oběma rukama si držel týl hlavy, ale nevydával ze sebe ani hlásku.

"Dostal žihadlo! Píchla ho včela!"

Richard sklouzl po svahu, který byl strmější než ten první, a sprintem překonal těch několik yardů, které ho dělily od klopýtajícího Michaela. Shýbl se pro něj, aby ho vzal do bezpečí své náruče.

V tom okamžiku les kolem něj vybuchl. Nápor vichřice rval mladé stromky i s kořeny a zasypával ho hlínou, listím a trsy kapradí. Mohutné stromy se kymácelly a ohýbaly, zběsile mávaly větvemi proti mihotavému jasu oblohy.

Michael znovu upadl, ale hned zase vstal a pádil dál. Richard klopýtal za ním, nemilosrdně bičovaný ohebnými kmínky. Zkoušel na vřeštícího chlapce volat, ale ten jako by se spadáním listím a vlnícím se kapradím pohyboval rychlostí až neskutečnou. Listí, hlína a kusy dřeva kolem nich vířily jako tornádo.

Vítr hučel a kvílel. Vyšší buky, ohýbané a lámané vichřicí, praskaly a sténaly.

Odněkud se ozval Susanin zoufalý výkřik, ale Richard byl téměř oslepen listím, které mu bičovalo tvář, zasypávalo ústa a oči.

Chlapec běžel rychleji než on!

Pokračoval v pronásledování. Vichřice svištěla kolem, pohybovala se s nimi.

Doběhli k potoku. Kalná voda vytryskla do výše, na okamžik se zformovala do podoby stromů, a vzápětí se rozprskla, roztočila, ve víru spadla a promočila ho do poslední nitky. Richard padl na kolena a po čtyřech se vyškřábal na suchou zem.

Bouře pominula stejně rychle, jako začala. Michael ležel tvář k zemi, skoro zasypaný listím, a naříkal.

Richard se doplazel k němu. Jen nejasně vnímal cákání, s nímž Susan přeběhla za nimi na druhou stranu potoka, a z ještě větší dálky tchánovo uklidňování.

Michael těžce zvedl hlavu nad tlející listí, oči zavřené, zato ústa dokořán, a rozplakal se bolestí. Plakat nepřestal, ani když ho otec zvedl. Stočil se do klubíčka a přitiskl se mu na prsa.

Měl pořezanou tvář, ošklivé říznutí nad pravým okem, dva palce dlouhé. Richard odstranil bukový list, který se přilepil krví z rány. Prohlédl chlapci šíji, ale žádnou stopu po žihadle nenašel.

Mezitím k nim dorazili ostatní, ohromení a vylekaní smrtí, která se letním lesem tak nečekaně přehnala a zanechala po sobě spoušť. Když si Susan brala Michaela k sobě, v očích měla hrůzu a upírala je na manžela.

"Proboha," zašeptala. "Proboha... ona se vrátila..."

Richard chvíli neříkal nic, jen zavrtěl hlavou. Dotkl se řezné rány na synově tváři. Jak se mu to stalo?

Vtom zahlédl koutkem oka kovový záblesk, jako by předchozí myšlenka svedla jeho pozornost k

útočnému nástroji. Odstoupil dva kroky od Susan, shýbl se a odhrnul spadané listí a zpřelámané kapradí. Byl to bronzový úlomek, kdysi součást široké hlavice oštěpu. Zbylé ostří se ještě lesklo Michaelovou čerstvou krví. Hrot měl tvar listu, přibližně čtyři palce dlouhého, a ještě k němu zůstal připevněn kus dřevěné násady. Kov vypadal, jako by byl od celku čistě odseknut něčím na způsob gilotiny.

Bronz.

Zakrvácený.

Úlomek násady z ohlazeného olšového dřeva dosud nebyl poznamenán časem. Bylo to světlé, čerstvé dřevo, vyschlé, ale teprve nedávno opracované, aby se na hrot dalo nasadit.

Richard zíral na zlomek zbraně a trásl se mu ruce. Jasně si vybavoval dvě identické hlavice, obě v muzeích, ve kterých v poslední době pracoval a kde byly vystaveny autentické repliky starodávných zbraní, aby bylo možno se jich dotknout a osahat si je, jak to dnes školy začínaly vyžadovat.

Náhle si uvědomil, že Susan stojí vedle něj a také si ostrý kovový úlomek prohlíží.

"O to se pořezal?"

Richard setřel prstem krev z ostří a přikývl. "Replika, ale kvalitní. To ostří je jako břitva."

Susan zavřela oči a potlačila probouzející se paniku. "Už to zase začíná," zašeptala. "Proboha, už nás zase zkouší. Myslela jsem, že už je pryč."

"Uklidni se. Sue, to není jeho matka. Jeho matka to nedělá."

Ale Susan se tiše rozplakala. Richard ji volnou rukou objal.

"Je zlá. Jde z ní strach... Proboha, Ricku. To se nedá vydržet, já nemůžu..."

Richard ji políbil na temeno hlavy a zahleděl se do neurčita. Michael mu tiše ležel v náruči. "To nedělá ona, Sue. Není to jeho matka. A nikdy nebyla. Ona ne. Ani dům. Ani poltergeist. Ani žádný duch z onoho světa."

Couvla a podívala se na něj. Ve tváři byla bledá jako křída, do usazených očí jí padaly rozcuchané vlasy. Rty se jí chvěly.

"Tak co?"

"Sám Michael. Je to v Michaelovi. To on to dělá, náš chlapec."

Dlouho bylo ticho. Gwen a Doug stáli několik yardů od nich a drželi se, dívali se na ně a čekali.

Pak promluvila Susan: "A co kdybych se tě zeptala, proč jsi to řekl? Jak to víš?"

"Musel bych přiznat, že nevím. Prostě to cítím. Myslím, že to vím už od jeho křtu. On sám to dělá. Je to v něm..."

Susan se roztřásla tak prudce, že na ni Richard musel sáhnout, aby ji upokojil. "Jestli je to pravda," zašeptala. "Jestli je to pravda... tak co budeme dělat? Kam půjdeme? Kdo nám pomůže?"

Richard neřekl nic. Mlčky je dovedl zpět k autu. Doug se vrátil na hřiště posbírat věci z rozmetaného pikniku.

Osm

Další den brzy po svítání se Richard vrátil do Ruckinghurs-tu. Projel kolem Eastwell House až na přístupovou cestu vedoucí do polí a k opuštěnému lomu. Tam vytáhl z auta věci, které k vykopávkám potřeboval: igelitové plachty, lopatku, škrabku, dvě sítky a několik lehkých dřevěných beden. Pak své lehké vybavení odnesl přes pole do lomu ve tvaru písmene L; až k hromadě hlíny pod vysokou protěží stěnou, kterou před půldruhým rokem do lomu systematicky navozil. Pečlivě, spořádaně si to tam všechno rozložil a vrátil se do auta pro stůl, poznámkové bloky, pera, tužky, sáčky na vzorky a samolepky. A samozřejmě svačinu.

"Měl jsem to udělat už dřív," řekl polohlasně sám sobě a začal nabírat hlínu. "Mělo mě napadnout už dávno, sakra!"

Archeologický výzkum to nebyl. Nemělo smysl dokumentovat polohu předmětů, jejich vzájemné vztahy, nebo si kreslit jednotlivé úrovně. Bylo to prosívání, a jako takové to mohlo jít rychle. Ale jako při každém prosívání hlíny vyvážené z výkopů šlo o to, najít malé předměty, ne jenom ty velké.

Lopatku za lopatkou prohledával mokrou hlínu.

V poledne měl za sebou půlku zeminy, která teď ležela na hromádkách na několika igelitových plachtách. Bolela ho záda a pravou ruku od opakovaného přejíždění kuchyňskou obrabečkou po sítěch už ani necítil.

Udělal si přestávku na jedno vychlazené pivo a zhodnotil prozatímni výsledky svého pátrání. Vykopal skoro třetinu obrovského psa. Na několika ostrých, zpřerážených kostech ještě visely cáry vyschlé, surové kůže. Nasbíral čtyřicet zlomků tenkých prutů, našel tři další křídové koule, tentokrát o velikosti kulečnickových koulí. Zkoušel kusy křídý různě vystavovat světlu a hledat na nich stíny, zrádné stíny, které by prozradily nápisy nebo symboly na jejich povrchu, ale zatím se neukazovalo nic.

Prosíváním také získal skoro sto pazourkových úlomků, odštípnutých záměrnou činností od jediného jádra. Podařilo se mu dát tři k sobě. Okraje byly ostré a čisté, dokonale do sebe zapadaly.

Nenašel však nástroj, který byl opracováním pazourkové pecky zhotoven a při jehož výrobě tento úlomkový odpad vznikl.

Narazil také na několik drnů. Tráva zhnědla a zetlela, ale struktura zůstala neporušená. Původně je chtěl vyhodit, teprve pak si začal uvědomovat, že by mohly být důležité.

Pozdě odpoledne, kdy už z něj pot lil a tichý, prázdný lom ho začínal znervózňovat, vykopal pozůstatky koženého pytle. Byl děravý a v kůži byly zaraženy dva pazourkové odštěpky. Kůže byla stará, ale zachovala si pevnost. Zatahoval se šňůrkou ze střívka. Při bližším ohledání nabyl dojmu, že jej něco rozervalo.

Při dalším pátrání na stejné místě našel další dva kusy kůže, tentokrát navzdory umazání hlínou o něco světlejší a podle struktury spíš vepřovice než hovězí kůže jako v prvním případě. Takže pytle byly dva. Střepy hliněné nádoby vyšly na světlo ze samého spodku hromady. Když je opláchl, jasně se ukázalo jejich červené zbarvení. Střepů bylo patnáct, z nichž čtyři do sebe dobře zapadaly a napovídaly, že šlo o nízkou mísu. Na jednom střepu zůstala stopa světlého vosku.

Takže pět beden:

Jedna obsahovala pozůstatky psa a potvrdila mu, co tušil: zvíře bylo rozsekáno na kusy tenkou, ostrou čepelí, která musela být dost tvrdá - a musela jí vládnout dostatečně silná ruka - když každou ranou kosti čistě přerazila. Do druhé bedýnky se dostaly pazourkové úlomky, kůže a křídové koule. Třetí obsahovala zbytky tenkého proutí, čtvrtá větší kusy dřeva a několik hrudek zhutnělé mazaniny, ztvrdlého bláta, které se používalo k vymazání mezer mezi proutím, z něhož byly stěny primitivních obydlí. V páté bedně se ocitly rozpadající se chomáče drnů, rozeznatelné zbytky rákosí a všechny ostatní kameny, velká semena a rostlinná hmota, která se do závalu dostala.

A všechno to znamenalo... co? Znamenalo to vůbec něco?

Byl o tom přesvědčen. Aspoň pokud šlo o nalezené pozůstatky. Jak se sem dostaly... co dělaly před osmnácti měsíci ve dvě hodiny v noci u nich v ložnici, to byla úplně jiná otázka.

Ale pozůstatky psa, nedávno zabitého psa...

Ten, kdo ho zabil, to musel udělat jen několik minut předtím, než se rozčtvrcené zvíře ocitlo v domě Whitlockových. Byl rozsekán na kusy sekerou, velmi těžkou sekerou.

Byl to mrtvý pes a byl držen v kleci z proutí. Klec se nacházela v obydlí se stěnami z prutů vymazaných hlínou, které nesly dmouvou střechu; po rákosí na podlaze se příjemněji chodilo.

Vedle mrtvého psa byly do klece položeny dva kožené vaky, v nichž byly pazourkové odštěpky a pět křídových koulí, se kterými si někdo dal tu práci, že je dokonale ohladil a zaoblil.

A pak tam byla přinejmenším jedna hliněná mísa s voskem, který mohl být zapálený.

Bylo mu jasné, že do hliněné laviny se schovala svatyně.

Ale svatyně mrtvého, rozčtvrceného psa?

Svatyně. Neznámého účelu.

Jejíž značná část se znenadání ocitla v jejich ložnici, odnikud, z čista jasna.

\* \* \*

Michael seděl v koutě kuchyně, hlavu měl skloněnou a list papíru, na který kreslil, měl položený mezi buclaté nožky. Spirály, co jiného, víry a barevné skvrny.

Richard stál ve dveřích na zahradu a díval se, jak se chlapec lopotí s pastelkami. Jestli Michael věděl, že ho otec pozoruje, nedal to najevo. Richard se shýbl a poslal mu po podlaze jednu křídovou kouli. Zastavila se před chlapcem a Michael konečně zvedl oči.

Náplast na čele mu dodávala nesouměrný vzhled a okolní skvrny po jódové tinktuře vypadaly, jako by se někde potloukl.

"Přinesl jsem ti malý dárek," řekl Richard a poslal synovi druhou kouli. Michael se díval, jak narazila do první a u jeho nohy se zastavila. Natáhl se pro ni, vzal si ji, hned ji zvedl k ústům a olízl ji.

"Zrovna tak jsem to nemyslel," řekl Richard a přiskočil k němu, aby mu v dalším ochutnávání zabránil. Michael se vrátil ke svému čmárání. Když se Richard pokusil papír natočit, aby si mohl skvrny lépe prohlédnout, chlapec se začal vztekat.

"Kruhy a šmouhy. Kruhy a šmouhy."

Černá tužka kroužila kolem a kolem, ale Richard si všiml, že Michael o křídových koulích ví, protože zvedal oči od papíru a předměty z lomu si prohlížel.

"Když koule očistím od zbytků hlíny a psa, abys je mohl lízat, archeologové se na mě asi budou zlobit." Michael bílou pastelkou přimaloval do změní černých čar dva zhruba kruhové objekty.

"Tak co bude s tím psem? Měl bys tady mít psa. Velkého psa. Šedohnědého."

Další šmouha možná byla pokusem takové zvíře znázornit, ale jistotu neměl.

Susan se hlučně pohybovala v patře a z vany začala vytékat voda ženoucí se trubkou z boku domu.

Michael okamžitě vstal, vydal se k zadním dveřím a nakoukl za ně, aby viděl, jak voda mizí v kanálu.

Byla to jedna z jeho oblíbených činností.

Když se vrátil do svého kouta, Richard ho zvedl a podržel znehybnělého, zdráhajícího se chlapce v náručí.

"To není matka," řekl. "A nikdy nebyla. Ty to děláš. Že? Že? Máš v té své hlavě něco zvláštního. Něco děsivého a neobvyklého. Strašíš sám sebe."

Michael opět zneklidněl a začal sebou zmítat. Richard ho položil zpátky na zem, do jeho kouta, k jeho temným kruhům. Chlapcova ruka automaticky uchopila pastelku a bez přestávky, bez zamyšlení začala přikreslovat další kruhy. Stroj vytvářející strojové umění.

"Jsi žijící poltergeist. Ale házíš kameny po sobě, ne po ostatních. Topíš se v hlíně, přitahuješ ji k sobě tou podivnou, děsivou šedou hmotou, kterou máš mezi ušima. Musíš v sobě mít tolik vzteku..."

Další víry, další kruhy.

"Ale jestli to tak skutečně je, tak odkud se to vzalo? Ten vztek. Škoda, že spolu nemůžeme mluvit, Michael. Škoda, že se nedostanu pod ty tvé zrzavé vlásky, až do té šedivé hmoty. Odkud se to vzalo. Kdo asi byla tvá matka?"

A s nepatrným zamyšlením dodal, co ho napadlo vzápětí: "Nebo otec. Kdo asi byl tvůj otec?"

Susan sešla dolů jen v županu, s mokkými vlasy. Když vstoupila do kuchyně, podezíravě se na Richarda zadívala. "O čem to mluvíš?"

"Povídám si se synem. Zrovna jsme vedli řeč o psech a svatyních."

"Psech a svatyních?"

"Sue, myslím, že máš pravdu. Je na čase, abychom oba zajeli do Londýna a přinutili doktora Wilsona aspoň k nějaké spolupráci."

Susan z toho kupodivu radost neměla. Zavrtěla hlavou a rychle si otřela vlasy ručníkem, aby jí začaly schnout. "Ne. Ne, myslím, že by to nebylo dobré. Pojedu sama. Nebude nás chtít oba."

"Potřebujeme si promluvit s Michaelovou matkou. Potřebujeme se o ní dozvědět něco víc. Třeba brala drogy... Třeba..."

"Třeba co?"

Zvedl hlavu, ale neměl z té představy radost. "Třeba si zahrávala s černou magií. Třeba si něco udělala, třeba si ublížila při nějakém experimentu, něco takového. Při okultním experimentu..."

Susanina nervozita zesílila. Znovu nesouhlasila. "Promluví si s Wilsonem sama. Zavolám mu. Je ale pořád strašně tajnůstkářský. Nedá mi tu adresu. Vím, že mi ji nedá. Nedostanu z něj nic, k čertu."

"Ale můžeš to zkusit."

"Zkusím."

Susan z kuchyně odešla. Když se Richard podíval na podlahu, překvapeně zjistil, že Michael sedí s hlavou zakloněnou a očima visí na otci. Pohyboval ústy, jako by se kousal do vnitřní strany rtů. Ruce mu ochable visely podél těla. Působil najednou vyčerpaným dojmem.

Richard měl zvláštní pocit, že umělecké dílo je hotovo, že Michaelovy spirály a barevné skvrny jsou dotaženy do konečné podoby.

A umělec byl prázdný, smířený sám se sebou.

## DRUHÁ ČÁST

### Posměšný kříž

#### Devět

Přes pole k domu Michael běžel, ale u brány zůstal stát a s vážnou tváří se zaposlouchal do vzdáleného zvuku sestřina smíchu. Ohlédl se přes rameno zpátky k lesům a pak sklopil oči k malému předmětu, který si nesl domů. Vzduch byl horký a on byl pod volnou košilí celý mokrý. To, co se před několika minutami stalo, ho ohromilo tak, že mu na těle vyrazil horečnatý pot.

Z domu se ozval matčin hlas a pak se Carol znovu rozesmála. Hráli si na počty, byla to Carolina oblíbená hra. Hráli ji pořád, ať si Michael kreslil nebo po něčem pátral ve svých zahradních úkrytech.

Bylo mu smutno. A zároveň měl zlost. Ještě jednou se ohlédl přes pole k lesům, pak se utřel do kalhot a do rukávů. Tušil, že nebude pochválen. Pokusil se vybrat si listí ze zrzavých vlasů a plivl si na ruku, aby zkusil rozčuchané kadeře uhladit.

Všiml si, že na prstech má krev, a pečlivě si je otřel o zem. Pak si natrhal trochu trávy a místo kapesníku si jí očistil tvář a pálivou ránu dole na tváři.

Odtlačil bránu, vešel do zahrady a jako šipka proběhl labyrintem. Opatrně vykukoval přes nízký živý plot a blížil se k domu.

Znovu uslyšel matčin hlas a poznal, že vypráví Carol pohádku. Přeběhl z bludiště k jabloni a schoval se za ni. Pevně svíraje těžkou sošku v ruce, poslouchal spokojenou náladu v domě. Ruce měl mokré, tělo



mu hořelo úzkostí. Rána na obličejí bolela. Věděl, že by měl jít domů a nechat si ji vyčistit.

Matka byla v obývacím pokoji, u otevřených dveří. Zadní dveře byly také otevřené, a proto se k nim vydal, ale když zaslechl, že matka přišla do kuchyně a pustila z kohoutku vodu, rychle změnil směr.

Carol seděla u stolečku, u kterého si obvykle psala a kreslila. Michael stál chvíli ve dveřích a pozoroval ji. Pak k ní pomalu přistoupil a podíval se, co kreslí.

Byl to obrázek domu, jejich domu. Z komína se kouřilo. Tři hůlkové postavičky, dvě velké a jedna malá, znázorňovaly jejich rodiče a Carol.

Michael neodolal, tužku jí vytrhl a dokreslil hůlkovou postavičku, která představovala jeho, dokonce i se stínem správně orientovaným směrem od ježatého slunce, jež namalovala ona. Děvče k němu prudce zvedlo oči, ale neřeklo nic. Zpražil ji zlobným pohledem. Kousla se do rtu, pak znovu sklopila oči na papír a žlutou pastelkou dokreslila Michaelovi vlasy. Udělalo mu to nečekanou radost, ale nedal to na sobě znát.

"Jsi špinavý," řekla Carol. "Maminka se bude zlobit. Zase jsi byl v lomu."

Neodpověděl jí. Ruku držel za zády, takže se musel trochu zkroutit, když se chtěl na těžký, pableskující předmět, který našel, podívat.

Carol si dál kreslila a začala si svým zvláště nemelo-dickým hlasem zpívat. Věděla, že tam Michael dál stojí, ale rozhodla se ho ignorovat. Věděl, že chce, aby odešel, ale Michael váhal, co má dělat. Chtěl mamince ukázat, co našel, ale zároveň věděl, že by si tím způsobil potíže.

Chtěl, aby i jemu Susan vyprávěla. Měl rád, když mu někdo vyprávěl příběhy, ale obvykle se musel spokojit s těmi pro Carol. Kdyby si umyl obličej a převlékl džíny, tak by se na něj maminka nezlobila a vyprávěla by mu o králi Rybáři. To byl jeho oblíbený příběh. Dostal jej v knize a často si jej tam četl, ale byl by rád, kdyby jej někdo přečetl jemu. Starý král sedící na hradě v Pusté zemi, odkud slavní a vznešení rytíři odjíždějí na výpravy a kdesi

se třeptí svatý grál, ukrytý v hluboké, hrozné jeskyni střežené strašlivými netvory.

Třeptí se.

Znovu se zahleděl na zlatý lesk postavičky z lomu.

Matka vstoupila do pokoje se dvěma sklenicemi čerstvé pomerančové šťávy. Měla dlouhé kalhoty a vlasy si svázala tak, aby jí na temeni hlavy tvořily chocholku. Něco si pobrukovala, ale když spatřila Michaela, zděšeně se zarazila.

Přikrčil se.

"Kdes byl? Jsi celý špinavý!"

Položila sklenky na stůl a přihnala se k němu, na tváři přísnou, zlostnou masku. "Jsi umazaný od křídý. A teče ti krev. Cos dělal?"

Chtěl před ní ustoupit, ale chytila ho, obrátila ho a začala mu oprašovat šaty.

"Že ty sis zase hrál v tom lomu? Přiznej se!"

Díval se na ni a mlčel.

"Kolikrát jsem ti říkala, abys tam nechodil? Nemáš si tam co hrát. Je to nebezpečné! Dole se válí všelijaké harampádí a jsou tam bahnité tůňky. Nechci, aby sis tam hrál. Je to jasné?"

Zatřásla mu rameny, rudá v obličejí, oči jí hořely. Carol si přestala kreslit a poslouchala. Michael otočil hlavu a podíval se na ni. Carol, jako by jeho oči na sobě cítila, znovu začala energicky čmárat.

"Běž se umýt!" řekla mu ostře matka. Postrčila ho tak prudce, že měl při těch několika krocích po koberci obývacího pokoje co dělat, aby neupadl. "Běž se dát do pořádku..."

Odvrátila se od něj. Podívala se, co maluje Carol, usmála se a přešla ke stolu, na který postavila pomerančovou šťávu. Když si všimla, že se chlapec zastavil a dívá se na ni, rázně ukázala ke dveřím.

"Běž se umýt, Michael. Teď hned. Nemám čas tě nikde honit. Musím se připravovat na hodinu."

Přestal schovávat ruku za zády a natáhl ji před sebe. Rozevřel prsty a sošky se dotkly sluneční paprsky. Zlato se zatřeptilo. Vypadalo to, jako by postavička tančila, ale bylo to tím, že se celý nervózně třásl.

"Hezké," řekl "Hezké."

"Přestaň mluvit jako malé dítě," utrhla se na něho Susan. "Kolikrát ti to mám říkat? Vždyť je ti už sedm, proboha."

Začal se neovladatelně třást, ale dále stál na místě. Matka si teprve v tu chvíli všimla, co drží, a pomalu k

němu přistoupila. Oči měla vytřeštěné a výraz její tváře byl spíš nevěřicný než chladný. Michael se na ni chápavě podíval a usmál se.

Natáhla po figurce ruku a on jejím prstům dovolil, aby si ji z jeho rozechvělé dlaně vzaly.

"Hezké," řekl potřetí, ale tentokrát byl z jeho hlasu slyšet otazník.

Hezké?

"Je to moc hezké," řekla pomalu, tiše jeho matka. "Je to ze zlata. Ano... je to... moc hezké." Podívala se mu do očí a zamračila se. "Kde jsi to našel, Michaela..? Kdes k tomu přišel?"

"Ve svém hradu," odpověděl tiše.

"Ve tvém hradu?"

Přikývl. Zuby měl stisknuté, tvářil se mrzutě. Věděl, že by o hradu neměl mluvit. Křídákovi by se to nelíbilo. Neklidně zalétl očima k francouzským oknům a vzdálenému lesíku kolem lomu.

"Kde máš svůj hrad, Michaela? Řekni mi, kde je ten tvůj hrad?"

"U moře," zašeptal. Doufal, že ho Křídák neuslyší.

"Ale vždyť jsi byl jenom v lomu. V lomu žádné moře není. Kde jsi to našel, Michaela? Musíš mi to říct. Je to moc hezké. Ale není to naše. Má to velkou cenu. Mohlo by to někomu patřit."

Michael dál stál na místě, odhodlaný mlčet, nezradit své tajemství.

Susan vstala a znovu si začala sošku dívky s vlčí hlavou prohlížet. Pak vzala Michaela za rameno.

"Běž se umýt," zašeptala tiše. "Jsi přece hodný kluk..."

Richard byl v knihkupectví Britského muzea a listoval knihou o keltské archeologii, která právě vyšla, když mu Jack Goodman tu špatnou zprávu přinesl. Ani se nemusel tvářit tak rozpačitě a starostlivě.

Richard věděl už víc než hodinu, že tu práci nedostane.

Vrátil knihu zpátky na regál, obrátil se a přivítal mladšího muže úsměvem. Goodman měl na sobě černý kožený kabát a elegantní kalhoty. Obroučky brýlí měl zlaté a kulaté, jak si to móda poloviny osmdesátých let žádala. Patřil k nové generaci historiků, kteří si bez skrupulí razili cestu zkosnatěným systémem.

Bylo vidět, že ho mrzí, že se Richard přes překážku zvanou 'trvalé místo' opět nedostal.

Richard věděl, že jeho žádost nebyla schválena, protože dovedl číst ve tváři profesora Edwarda Simpsona, který byl u pohovoru tou hlavní osobou, jako by to byla kniha. Zatímco ostatní porotci se jeho myšlenkami zabývali a ptali se ho, jak by si fotografickou práci pro muzeum představoval, dávali najevo opravdový zájem, Simpson po celou dobu mlčel, prohlížel si zpovídaného přes brýle s polovičními obroučkami a zprávu před sebou měl otevřenou na jediné stránce. Za hodiny pohovoru tu stránku nikdo neotočil.

Stalo se to zastrašující, neodbytnou urážkou.

Jedna stránka.

Jeden fakt.

Jedna chyba.

Jelikož Simpson o nic víc než o ten jeden fakt, o tu jednu chybu nejevila zájem, znamenalo to, že ani náhodou neuva-

žuje o doktoru Richardu Whitlockovi jako o kandidátovi na trvalé místo v dokumentační sekci muzea.

"Je mi to líto, Richarde," řekl Goodman.

"Co? Věděl jsem, že jsem neuspěl."

Goodman se váhavě usmál. "Co kdybychom zašli na oběd? Mohli bychom to zkusit u Pluhu, je to jen kousek po Museum Street. Potřebujeme pár věcí probrat..."

"Není to špatný nápad."

Rozpačitě, toporně vyšli z budovy na slunce. Schody se hemžily návštěvníky a holuby. Goodman si nasadil sluneční brýle. "Snažil jsem se," řekl. "Chci, abys to věděl."

"Já vím, že ses snažil. Jenže doktor Mrtvola se mnou nechtěl mít nic společného..."

"Měl jsem ho dostat na ty křídové artefakty..."

"Proč? To já jsem ho měl přesvědčit. Jenže kampak na mne. Stejně to udělal jen proto, aby mě ztrapnil a vyprovokoval. I kdybych řekl nevímco, stejně by mi neuvěřil."

Bylo to ke konci pohovoru. Simpson si po dlouhém mlčení a civění do neurčita vytáhl fotografie dvou

kulových křídových artefaktů ze závalu, pohodlně se opřel a pozorně se na ně zadíval. Pak je pohybem, z něhož čišelo pohrdání, pohodil na stůl.

"Určitě jsou to skvělé fotografie, doktore Whitlocku, ale moc toho neosvětlují."

"Ty vzory jsou neobvyklé. Několik let jsem si jich vůbec nevšiml. Jak jste mohl vidět na těch prvních fotografiích, ty koule vypadají, jako by byly dokonale hladké..."

"A pak, jako by mávnutím kouzelného proutku, se objeví vzory..."

Richard pochopil, jak to myslí. "Vyvinul jsem lepší prostředek na omývání kříd, namítl. "Je v něm použit lehký olej. Při osvětlení pod jistým úhlem a použití modrého světla se dají zachytit i ty nejmenší nerovnosti. V muzeu je mnoho předmětů, které by měly být znovu vyfotografovány. Myslím, že jsem na to ten pravý člověk."

Vlažně se usmál. Goodman se usmál a povzbudivě na něho kývl, ale v místnosti bylo dusno.

Pravděpodobně se dopustil taktické chyby.

"Myslím, že by nebylo vhodné, kdyby se na našich exponátech znenadání objevilo příliš mnoho vzorů."

Goodman povadle zapadl do křesla. Ostatní porotci se na Richarda dál dívali, ale všichni se tvářili rozpačitě.

Byl to okamžik, kdy měl zaútočit. Bylo to hanebné zpochybnění jeho charakteru.

Ale ta stránka. Ta otevřená stránka... ten fakt. Ten otevřený, strašlivý fakt!

Odpověděl velmi klidně. "To zjistíme až po pečlivém ohledání. Mé fotografické metody jsou nejlepší.

Mohou odhalit mnohem víc než jenom zdobení a já doufám, že vy všichni uvítáte příležitost - ať už se mnou nebo beze mne - některé vaše exponáty přezkoumat."

"Určitě," řekl Goodman.

Ale pohovor už skončil. Richard cítil, jak mu hoří tváře. Popudilo ho, že Simpson vstal, věnoval mu zářivý úsměv a podal mu ruku. A ještě víc ho popudilo, že tu ruku přijal a vyslechl si, co mu ředitel řekl.

"Jsem vám vděčný, že jste nám dal příležitost zvážit vaši nabídku, doktore Whitlocku. Bylo to jistě přínosné."

Vešli dveřmi do hostince a do nosu je uhodila zakouřená, upocená atmosféra zaplněného lokálu krátce po poledni. V koutě bylo místo na lavici. Richard si tam šel sednout a Goodman jim objednal pití.

Vmáčkli se mezi dva obrovské americké turisty, kteří se usmívali a snažili se spolu bavit, a skupinku kouřících studentů, kteří hlučným, dogmatickým způsobem hovoru přesvědčivě demonstrovali svou ignoranci a dravost.

"Nepůjdeme někam jinam... třeba ke Králi Jiřímu?"

"To je v pořádku. Stejně nemám mnoho času. Musím se ještě odpoledne vrátit do Ruckinghurstu."

"Máš tam něco jiného?"

"Jo. Příležitostnou práci. Deset fotek místního kostela pro obecní radu." Richard se trpce usmál. "Možná mi nebudeš věřit, Jacku, ale můj život je divoký kolotoč vzrušení a objevů!"

Pili mlčky, dokud z Richarda nevyprchalo zklamání.

"Nevím, jestli je to nějaká útěcha, ale za tři, čtyři roky tu už Simpson strašit nebude," promluvil nakonec Goodman. "K veslu přijde Nová vlna. Nebude to dlouho trvat a nikdo tě odstrkovat nebude."

Richard usoudil, že bude lepší přejít povýšenost Goodmanova pokusu o útěchu bez komentáře.

"Udělal jsem chybu. Nespáchal jsem trestný čin podle zákona. Ale udělal jsem něco, co je zločin na posvátné půdě ústavu. Lidé jako Simpson to nikdy nepřenesou přes srdce. A ti, kteří přijdou po něm, budou ze stejné školy."

"Třeba ne..."

"Prosím tě, nech toho!" Richard se k mladšímu muži prudce otočil. "Kdyby sis myslel, že na tom visí tvá práce, a Simpson se tě dnes zeptal, byl bys při něm?"

"Ne."

"Ale ano, byl. Natolik dobře tě znám, Jacku. A je to v pořádku. Protože já bych to udělal taky."

Goodman dotčeně, s podrážděným výrazem usrl piva a tiše řekl: "A myslíš, že tak to má být?"

"Ne. Ovšemže ne. Tak jsem to nemyslel. Ale chci říct, že není nutné, abys mi zkoušel něco nakecat. Vím přesně, jak na tom jsem a jak je těžké po někom chtít, aby se za mě postavil. A cením si, že to děláš. Ale jednou jsem před deseti lety kradl na archeologické lokalitě, ne pro radost, ale abych z toho něco měl, a

do konce života jsem v klatbě. Příležitostné zakázky, to ano, ale nikdy mě nevyzvou k trvalé práci, při které bych teprve mohl být užitečný."

"To se všechno změní. Uvidíš..."

"Ne, nezmění. Protože jsem si z neolitického pohřebiště odnesl pazourkovou šipku!"

"To jsme udělali všichni, Richarde. Neznám archeologa, který by mohl dát ruku na srdce a odpřisáhnout, že si nikdy nevzal 'souvenýr'..."

"Tomu nevěřím."

"Klidně můžeš. Kámen, hrst hlíny, větvičku, prostě souvenýr. Na památku? Ale co když ta větvička byla z figurky. Co když ten kámen byl součástí svatyně. Co když v té hlíně byly úlomky kostí z rituální ohňové oběti. Všechno je krádež."

"Já vím, vím..."

"A možná kamenem, který si ukradneme jako souvenýr, byl někdo zabit. A někdo jako náš nový psychoarcheolog by v tom kameni mohl zaslechnout vibrace..." Pohrdavě při tom slově odfrkl a dodal:

"Je mi z toho zle. Mají peníze na médium, které má zkoumat kameny a sochy, ale nezaměstnají toho nejlepšího fotografa v branži!"

Richard chvíli nevěděl, co na to říct. Díval se na Good-mana a čekal, až se mu jeho slova v hlavě usadí.

"Psychoarcheolog?"

"To koukáš, co? Je to jen na půl úvazku, spíš jakési konzultantské místo. Říká se tomu MS asociativita předmětů z minulosti. Za to MS si dosad' mimosmyslová. Věříš takovým nesmyslům?"

Richard se usmál a upil piva. Spiritista? V Britském muzeu? Na to, aby to byla pravda, to vypadalo až příliš neskutečně. Ale nestaly se snad jemu v životě věci mnohem podivnější?

Goodman na něj nechápavě hleděl. "Na co myslíš? Najednou jsi nějak zaražený."

Ale Richard cítil potřebu změnit téma, a proto řekl: "Co ty sis odnesl z vykopávek?"

Goodman se nervózně zadíval do sklenice v ruce. Pak potichu, podrážděně řekl: "Hrot šípů, jako ty. Jenomže mě přitom nikdo neviděl."

"A nic víc?"

Goodman se po něm ostře podíval. "Samozřejmě. Ledaže bys do toho chtěl počítat bláto na holínkách na konci dne." Dopil pivo a vstal. "Ještě jedno?"

"Proč ne. Aspoň mi budeš moci říct něco víc o tom vašem novém vibrátoru. Psychickém vibrátoru."

Mladší muž se opět uvolnil a s vemlouvavým úsměvem se protáhl kolem zamlklých, naslouchajících Američanů. "Je to Francouzka. Strašně chytrá. Dovede to se staršími pány tak, že jí lízají česnekovou sůl z dlaní..."

"Ale ty ne..."

"Já? Proboha, to ne."

Znovu se uculil a odešel k výčepu.

Na osamělého Richarda plnou vahou dolehlo zklamání a panika. Další pohovor, při kterém neuspěl.

## Deset

Michael seděl na pelesti postele, na klíně měl odřenou, starou knihu, hlavu si podpíral rukama a hltal slova na stránkách a ilustrace dinosauřích koster a zkamenělin. Na podlaze se válela otevřená školní aktovka s vysypanými komiksy, obrázkovými knížkami a pastelkami.

Richard, s rukama v kapsách, pomalu vstoupil do pokoje. Jeho syn zvedl hlavu a usmál se.

"To máš jednu z těch starých knížek po dědečkovi, že? Vzpomínám si, že jsem ji taky četl, když jsem byl kluk."

Michael přikývl a knihu zavřel. Červené obálce vévodila vybledlá, zlatá kresba stegosaura.

"Svět v minulosti" řekl Richard, vzal si od něho knihu a začal v ní listovat. "Kde jsi to našel? Myslel jsem, že jsme ji už dávno vyhodili."

"Už dlouho ji mám v pokoji."

"Asi bych ti měl koupit nějakou novější knížku o dinosaurech. Tyhle obrázky jsou hodně zastaralé.

Budeme muset někdy jet do Londýna a zajít do Přírodopisného muzea. Chtěl bys?"

Michaelovi se rozšířily oči a nadšeně souhlasil. Pak si vzal knihu zpátky a nalistoval v ní stránku, kterou četl. Zamračil se a řekl: "Jenom nerozumím, co je to 'Weald'."

Richard si k němu sedl, přečetl si patřičný odstavec a vysvětlil mu, že Wealden byl prastarý les, který se rozkládal na území Kentu a Sussexu mezi velkými křídovými valy Severní a Jižní pahorkatiny.

"Weald je jenom staré slovo pro les. Anglosaské."

Zdálo se, že Michaela takové vysvětlení uspokojilo.

"Díky za dárek," dodal po chvíli Richard. Vytáhl z kapsy vlčí tanečnici a podržel ji tak, že se zaleskla.

Michael se na sošku podíval a pak zvedl oči k otci. "Byla hezká, tak jsem ti ji pronesl."

"Pronesl?"

"Odtamtud, kde byla."

"Je moc hezká, Michaela. Je ze zlata. Věděl jsi to?"

Chlapec přikývl. "Je těžká."

"Hodně. A má velkou cenu. Ukážeš mi, kde jsi ji našel?"

Po chvilkovém váhání to vypadalo, že souhlasí. "Ve svém hradu. Pronesl jsem ji ve svém hradu."

Richardovi neušlo neobvyklé použití slov. Pronesl to ve svém hradu. Nenašel to. Nepřinesl to odněkud.

"A ten hrad je v křídovém lomu? Tam máš svůj hrad?"

Michael se začal ošívát. Zamyšleně se zahleděl do knihy, pak se zhluboka nadechl a povzdechl si. "Můj hrad je u moře. V křídovém lomu mám tábor."

Lže, pomyslel si Richard. Nebo přinejménším něco tají.

"Mohli bychom se do toho tvého tábora spolu jít podívat? Třeba najdeme ještě jednu..."

Michael se zasmál a zavrtěl hlavou, jako by se smál něčemu, co ho napadlo, ale neřekl to nahlas. "Byla tam jenom jedna," řekl, jako by nic nemohlo být nad slunce jasnější. Ale vyklouzl z postele a vzal si zelenou větrovku.

První šla Susan a za ruku vedla Carol, za nimi pak Richard s Michaelem. Dům nechali za zády a vydali se přes pole k lomu. V podvečerním slunci vypadalo úrodně a poklidně, čechrané vánkem, jenž se zvedal z blat a přinášel slabou, čerstvou vůni soli sebrané ze vzdálené mořské hladiny. Na druhém konci pole pomalu obešli les, který vyrostl kolem okraje lomu, nad příkrými, vysokými křídovými stěnami. Do dávno opuštěného lomu se vcházelo úzkým vstupem od východu, obráceným ke vzdáleným blatům. Cesta byla přehrazena a stála u ní výstražná cedule, téměř ztracená v houštině nízkých stromků a křoví, ale nic, co by mohlo zastavit odhodlané dítě. Richard si všiml stop, které tady Michael po sobě zanechal, vyšlapané stezky směřující hluboko do nitra lomu.

Michael je vedl po nerovné cestě, která obcházela patu strmé, bílé skály. Tu a tam se daly najít stopy strojů, které kdysi tesaly křidu, ale dnes už byly dávno pryč. Richard nemohl říct, že by lom byl oblíbeným cílem jeho klukovských výprav, ale mnohokrát sem přišel se svými dvěma bratřenci hledat zkameněliny a někde na půdě Eastwellu ještě byla jeho sbírka amonitů, mořských ježků, škeblí a ulit, úlomků pazourku a zvláštních, kulatých kousků železitého nerostu, kterému se říká markazit, a v němž jeho romantické představy dodnes viděly pozůstatky mimozemských strojů. Před několika lety vzal Michaela na půdu mezi knihy a hračky, které tam dvě generace Whitlocků odložily, aby mu zkameněliny ukázal, ale nezdálo se mu, že by chlapce nějak zvlášť zaujaly. Nebyl si jist, ale pokud věděl, tak se Michaelovi sbírání fosilií nestalo posedlostí a dokonce ani koníčkem.

Chlapec měl zakázáno si v lomu hrát, ale Richard věděl, že tam často chodí. Stopy křidy se z oblečení i z těla odstraňují těžko.

Pod nejsrásnější částí skály byla hromada hlíny, kterou tam před sedmi lety nasypal, později překopal a s pomocí Jacka Goodmana z ní zrekonstruoval pravděpodobnou podobu svatyně. Michael se však tomuto kopečku vyhnul a vedl je dál k části lomu zarostlé houštím.

Richard se sklonil, aby mohl hustým křovím prolézt, a ocitl se v Michaelově hradu.

Byl to klukovský tábor jako každý jiný. Povalovaly se tam komiksové časopisy, zbytky hraček, obaly od čokolády, kus starého koberce zadupaného do tvrdé země, dvě dřevěné bedny, vybělené naplavené dříví, oblázky z pláže a křídové valouny, rozmístěné po volném prostranství jako obranný kruh.

"To je ten hrad?"

Michael přikývl. Vypadal neklidně. Rozhlédl se kolem a pak zkrřížil ruce na prsou.



Pichlavým houštím se protlačila nejdřív Susan a po ní trochu vyplašená Carol.

Richard se shýbl a přešel rukou po zemi. Našel kousek sytě zeleného mramoru, ostře ulomený trojúhelníkový střep, který byl až překvapivě těžký.

Kromě toho ucítil pronikavý, chemický zápach, jakoby kadidlo.

Susan zachytila neobvyklou vůni také. "Kadidlové tyčinky?"

Oba se podívali na Michaela. "Tys tu páčil vonné tyčinky?"

Nevěděl, co to je.

"Hrál sis se zápalkami? A kostelním kadidlem?"

Zavrtěl hlavou.

"Kdes našel tu sošku?"

Michael zaváhal a pak ukázal před sebe, do křoví.

"Tam."

Richard s ním prošel houštím na méně zarostlou výsyp-ku drti. Rozhlédl st kolem sebe a zeptal se: "Kde přesně?"

Michael se tvářil nerozhodně. Obrátil se směrem, kterým přišli, a váhavě řekl: "Tam."

"Můžeš mi ukázat, kde tam?"

Ale Michael zavrtěl hlavou. "Jen tak jsem to zahlédl. Bylo to hezké. Tak jsem pro to sáhl a pronesl to."

Richard si dřep a upoutal chlapcovu pozornost na sebe. "Ukaž mi, kde jsi stál, když jsi to 'pronesl'. Můžeš?"

Znovu se propletli houštím zpátky do hradu, na místo, kde Michael původně stál, a tam znovu ukázal do křoví. "Odtamtud jsem to pronesl."

"Je tam rozházený písek," zašeptala Susan. "Všude. Podívej se na tu trávu kolem."

Richard si mezitím všiml rozházeného písku také. Vypadalo to jako vrstvička jemného prachu. Snažil se pochopit bázlivý, defenzivní způsob řeči, kterým Michael mluvil.

"Ukaž mi, jak jsi to pronesl."

"To nejde."

"Proč? Nemůžeš to aspoň zkusit? Jenom pro mě?"

Na Michaelově tváři se najednou objevil zmučený výraz. Celým svým chováním dával najevo, jak je zmítán nerozhodností. Zoufale se zahleděl do křoví a pak zvedl oči k otci. "Není tu Kříd'ák," zašeptal ustrašeně, co nejtíšeji.

"Kříd'ák? Kdo to je?"

"Můj kamarád. Hraje si se mnou. Mám dva kamarády, kteří si se mnou hrají. Tu hezkou věc mi ukázal Kříd'ák a zeptal se, jestli bych ji chtěl. Když jsem řekl, že chtěl, tak mi ji dal. Ale musel jsem ji pronést."

Richard a Susan si vyměnili tázavé pohledy. Kříd'ák? Susan pokrčila rameny. Michael si často hrál s Tonym, mladším ze dvou dětí Jenny a Geoffa Hansonových, a Bobbym Gouldem, o něco starším chlapcem, který bydlel o pět domů dál, a který videokamerou rodičů natáčel s kamarády dobrodružné filmy. Že by se Bobbymu mezi kamarády říkalo Kříd'ák?"

"To myslíš Bobbyho Goulda?" zeptal se Richard. Michael se na něj nechápavě podíval. "Bobby je ten Kříd'ák?"

Nepatrné zavrtění hlavou. Nervózně skousnutý ret. Malé tělíčko se najednou roztřásl. "Kříd'ák je jenom můj kamarád. Bydlí tady. Je to můj kamarád. Má psa, který chytá ptáky a veverky. Mám ho rád. Často si spolu hrajeme."

"Kde bydlí, Michaele? Kde přesně?"

Michael pokrčil rameny. "Nevím. Bydlí na konci tunelu, u moře. Když si hrajeme, tak to moře pořád slyším. Vlny dělají velký rámus. V tom moři je spousta stínů, které vydávají zvuky..."

"Jaké zvuky?"

"Jako řev. A volání."

Susan se usmívala. Zvedla Carol do náruče a snažila se znepokojené dítě uklidnit pohupováním ze strany na stranu. "Mluví o kamarádovi, kterého si vymyslel. Tys nikdy neměl neviditelného kamaráda?" Já jsem si hrávala s Marianne Faithfullovou, když mi bylo nějakých devět, deset let. Zpívaly jsem spolu a samozřejmě se Stouny, pořádaly jsme společně výpravy do temných hradů a podzemních měst, dokonce

i na Mars. Nějaký čas byla má nejlepší kamarádka. A dodnes o tom nikdo neví."

"Ty sis v deseti hrála s vymyšlenou kamarádkou?"

"Nedostatek opravdových podnětů, miláčku."

Ale Richard neměl na Susaniny vzpomínky čas. Zaujalo ho, co řekl Michael. "Řekni mi něco o tom psovi. Je velký?"

"Je."

"Vypadá jako vlčák? Jako Bonny? Ten pes, kterého mají sousedi?"

"Jo. Ale je větší."

"Jakou má barvu?"

"Šedohnědou."

"Určitě?"

"Určitě. Šedohnědou."

Takže Bonny to nemohl být.

"Jaké má uši?"

"Šedé. S bílými tečkami."

"Jak je vysoký, když ho škrábeš za ušima? Kam až ti sahá?"

Michael ukázal. Byl to obrovský pes, mnohem větší než největší vlčák, jakého kdy Richard viděl.

Michael bez pobízení pokračoval: "Smrdí, ale je hodný. Chytá ptáky a veverky. Má velký obojek a Křídák s ním běhá po kopcích a po lesích. Mají se moc rádi."

Richard se usmál a řekl: "Ale doopravdy neexistuje, že ne? Jenom si ho vymíšlíš..."

"Nevymýšlím si ho," ohradil se smutně Michael.

"Ne. Ovšemže ne." Richard k sobě chlapce nenadále přivinul, ale bylo mu trapné, jak se k tomu láskyplnému gestu musel přinutit, a všiml si chlapcovy toporné, nejisté reakce.

Vyšli z lomu ven.

Když nechali děti běžet přes pole napřed, promluvila nejdřív Susan.

"Ten pes, se kterým si hraje, je obrovský."

"Jako lovecký pes. Jako pes, kterého jsem už jednou viděl." Richard se uprostřed pole zastavil. "Víš, o kterém psovi mluvím?"

"O tom ze závalu," řekla tiše Susan. Mračila se, ta představa ji viditelně znervóznila.

"Udělal jsem si tenkrát skicy té psí svatyně - i samotného psa, vzpomínáš? Jestlipak Michael ty kresby někdy viděl?"

"Nevím. Jak to myslíš? Že si představuje psa, kterého jsi kdysi nakreslil?"

"Je to možné. Buď to, nebo se duch toho psa vrátil do zbytků místa svého posledního odpočinku."

Susan se zachvěla a řekla: "Nechci na to myslet." Pak se na něho podívala a jízlivě dodala: "Ale ráda vidím, že se o chlapce někdy trochu zajímáš i ty..."

"Nezačíněj s tím zase. Aspoň ne teď. Prosím."

"Tvůj zájem ho povzbudil. Je úplně vyměněný."

"To on se obvykle nebaví se mnou."

Susanin smích byl řezavým projevem neochoty uvěřit, že by mohl tak očividně lhát. "Hovor je dvoustranný proces, Ricku. Chybíš mu!"

Susan rychle vykročila, Richard se loudal za ní. Ruce měl v kapsách a v té pravé svíral vlčí tanečnici, aby se uklidnil. Přesto ho v mozku hryzala jedna otázka.

Hrůzné psí pozůstatky pocházely z přívalu hlíny, který

Michaela málem zabil. Ten příval se musel odněkud vzít a Michael byl jeho středobodem. Patřil k záhadným projevům, které podle všeho už ustaly.

Ale pes zůstal. Mohl si Michael jako nemluvně mrtvého psa zapamatovat?

A i kdyby to tak bylo...

Kdo to byl Křídák?

Křídák si s ním obvykle hrával v lomu, ale teď byl v pokoji, míhal se tmou a smál se. Michael se také smál, ale znělo to nervózně. Seděl opřený o pelest postele, nohy stažené pod sebe, a trochu se bál. Založil ruce, předklonil se a přestože byl v pyžamu, zachvěl se zimou. Křídou pomalovaná postava tančila a běhala po policích.

"Podívej se na to! Hej, podívej se na to!" Našel obrázkovou knížku a byl z toho úplně vedle. Rychle obracel stránky, pak se ve tmě zarazil a nadšeně vyhrkl: "No ne, podívej se na to! Podívej se na to."

Křídové pruhy Michaelovi připadaly jako plátky měsíčního svitu. Ale pod tou strašidelnou bělostí byl Křídák stejně tmavý jako vždycky, děsivě černý a bezrozměrný. Tam, kde měl být chlapec, bylo prázdno. Michaelovi to nebylo příjemné. Nerad se do toho prázdna díval. Točila se mu z toho hlava. Křídák neměl oči, ty Michael nikdy neviděl. Byl to jenom stínový tvar. Díval se z mořského břehu, kde bydlel, vyhlížel z tunelu, hrál si se svým psem a pokřikoval na něj.

Neměl být tady v pokoji. Měl být v hradu u moře, na konci tunelu.

Michael se znovu nervózně zasmál. Díval se, jak Křídák prohrabává zásuvky jeho šatníku a nachází zkameněliny. "Podívej se na to! Podívej se na to!"

Zkameněliny, fotografie, hračky, panenky, barevná trička, to všechno Křídák objevoval, obdivoval a rozhazoval. Poletoval po pokoji, občas se přibližoval k Michaelovi, zůstával stát jako nějaký mořský tvor, který se přiblížil a pak se zastavil, aby si ho mohl prohlédnout. Pach moře byl silný. Slaný pach, pach mořských řas.

"Podívej se na to! Podívej se na to!" jásal Křídák. Objevil hromádku komiksů a listoval jimi tak rychle, že stránky splývaly v rozmazanou šmouhu.

Michael vstal z postele, došel ke dveřím, otevřel je a vykoukl do tmy na podestě. Křídák se krčil za ním.

"Podívej se na to! Podívej se na to!" Křídák našel malou figurku z červené hlíny, kterou mu maminka dala ke dru hým narozeninám. Uherské čáry, říkala tomu, a ochrana před nočními duchy.

"Psst!" Michael dveře znovu zavřel, otočil se a zvedl prst ke rtům. Podle hodin na podestě byly tři ráno. Křídák nakoukl do domu, ale pak vrazil zpátky do pokoje a začal znovu obracet stránky, rozhazovat hračky a zajíkat se zvláštní radostí.

Dveře pokoje se najednou otevřely a světlo se rozsvítilo. Michael vyskočil a okamžitě procítl. Stál ohromeně uprostřed nepořádku ve svém pokoji a zíral nahoru na svého otce. V nikách ještě držel boty, které se chystal vyhodit do vzduchu. Zatmělo se mu před očima a uvědomil si, že se mu o Křídákovi jenom zdálo.

"Co to tu proboha vyvádíš? Proč tak křičíš?"

Rodičovské oči si přeměřily nepořádek kolem. Ospalý pohled se zlostně zaostřil. "Probudil jsi nás."

!

Michael se rozhlédl. Po Křídákovi tam nebyla ani stopa. Po zemi se válely časopisy a knihy, z polic, ze stolu a do konce i z lampičky u postele viselo oblečení.

"Běž spát, Michael!"

Byla to slova plná hněvu. Otec se na něj díval, dokud nezalezl pod příkrývky, pak zhasl a dodal:

"Očekávám, že než přijdeš dolů na snídani, bude tady uklizeno. Rozumíš?"

"Rozumím," hlesl zmatený Michael.

"A už tu bude klid!"

"Křídáku?" zašeptal Michael do ticha, když znovu osaměl. Ale v pokoji už nebylo nic než stíny.

Stíny byly plné hlasů, starých hlasů z jiné doby. Plížily se kolem něho jako přízraky, jako Křídákovy zjevení. Přišly se mu posmívat, přišly ze smutných minulých let. Michael skočil do postele a ukryl hlavu pod polštář.

Zvuky, které si představoval, slábly. Po chvíli se zaposlouchal znovu, napínal uši, aby je zaslechl, snažil se vzpomenout si. Ležel na posteli, civěl do stropu, vnímal pohyb těžkého kyvadla hodin na podestě a vybavoval si zvýšený hlas a křik z obývacího pokoje v přízemí.

Zavřel oči a zatlačil slzy. Ale hlasové stíny ne a ne zmizet, oživené zábleskem hněvu v otcově tváři před několika okamžiky, pohledem, který ho tak dlouho, tak dávno strašil...

"Udělalí jsme chybu. Musíme si to přiznat, Sue, udělali jsme velkou chybu."

"Tys pil. Jsi odporný!"

"Nekřič. Nechceme, aby to slyšel celý svět."

"Neudělali jsme chybu. Kdyby ses jen o něj trochu víc zajímal. Kdyby ses choval jako jeho otec a nepřemýšlel celou dobu o tom, že nemá tvoje geny..."

"Nedovedu si k němu najít vztah. Chápeš to? Jsme jako křída a sýr. Nic tu není. Nic tu není. Rozumíš mi? Prázdnota. Jeho hlava je prázdná. Náš vztah je prázdný!" "Nekřič tak. Ten malý d'áblík je nahoře. Uslyší nás." "Unáhlili jsme se. Kdybychom nějaký čas počkali, Carol by přišla stejně... věřím tomu..."

"Občas tě nenávidím."

"Já to vím. Někdy se sám nenávidím. Ale proboha, řekni mi, jakou z něho máme radost? Jedno dítě, říkali jsme. Nic víc jsme nechtěli. Jedno dítě. Dítě z nás dvou..."

"A ono ne a ne přijít. A teď máme Michaela."

"Nemáme. Možná ty ho máš. Ale pro mne je to někdo cizí! Je studený. Nedovedu se s ním sblížit. Věřím tomu, že je to tím nepřírodným, co v sobě má. Znervózňuje mě to."

"Už léta se nic nestalo. Strašidelné jevy jsou pryč."

"Ale mě straší. Děsí mě."

"Chce jenom trochu lásky. Jenže ty se ani nesnažíš."

"Snažím. Jenže je prázdný. Pořád nás sleduje. Byla to chyba."

"Vrátit ho nemůžeme, Richarde."

"Nepoučuj mě, buď tak hodná. Víím, že vrátit ho nemůžeme. Ale co mám dělat? Je v mém domě cizinec. Carol je milá. Cítím z ní teplo, i když je teprve malá. Směje se, Sue. Vidí mě a směje se."

"To je mi překvapení."

"Víš, jak to myslím. Cítíme k sobě něco..."

"Ty jsi vážně hajzl..."

"Nemůžu za to. Je to jako žít s duchem. Vždycky jsem měl pocit, že adopce není správná..."

"Jak jsi mohl být takový zbabělec. Tak prolhaný zbabělec. Kdybys jenom jednou řekl, že máš pochybnosti, mohli jsme si o tom promluvit, možná si to líp rozmyslet..."

"Strašně moc jsi to chtěla. Nevěděl jsem, jak říct, co cítím, a nezpůsobit ti tím bolest."

"To je skvělé."

"Teď mě to mrzí."

"Mě taky. Ale musíš se naučit s naším rozhodnutím žít, Richarde. Nemůžeš se toho jen tak zbavit. Musíš to zkusit. Víc. Ještě víc. Pořád. On není počítačová hra! Nemůžeš večer přijít, uložit výsledek, vypnout počítač a pak se k němu vrátit, jako by se nic nezměnilo."

Hezké. Hezké.

Civěl do stropu. V duchu zahlédl cosi třpytivého, blýskavého, cosi hezkého. Ale zase to ztratil. Stíny v pokoji se ohnuly a převalily, minulost se ještě chtěla připomenout - stíny: obrovská postava otce, tyčícího se nad ním, když seděl na zemi a kreslil si, kdysi před lety...

Krásný letní den. Vzduch byl klidný, provoněný trávou. Měli návštěvu a z kuchyně bylo slyšet zvuky umývání nádobí, cinkot skleniček, smích rodičů.

Michael seděl u svého stolu pod jabloní a kreslil hrad Limbus a široký mořský břeh. Carol se batolila po trávníku k tříkolce. Michael zvedl hlavu a podíval se za ní. Hned ji zase sklopil, protože z kuchyně vyšel otec a rozběhl se k cupitajícímu dítěti. Zatočil s ním ve vzduchu, předstíral, že je chce pustit, ale neudělal to.

Carol se smála. Oba se vydali dolů ke keřovému labyrintu a na chvíli zmizeli.

Michael si kreslil.

Stín, který se mu náhle naklonil přes rameno, ho překvapil. Byl kreslením hradu tak zaujat, že vůbec nezaslechl, jak se k němu otec ze zadu přiblížil. Stáli tam oba, on i Carol, temné kontury proti jasné obloze. Michael znervózňel. Cítil, že jeho obrázek je podrobován kritickému zkoumání.

Carol si ho prohlížela, jednu ruku zapletenou do otcových dlouhých vlasů. Chtěla na zem a otec ji pustil. Pak odešel, mohutný muž, na sobě džíny a tmavou košili. Michael zaslechl, jak si říká: "Zase ty pitomé spirály. Copak nikdy nenakreslí nic jiného?"

"Je to můj hrad," zašeptal.

Namaloval sám sebe jako malou, žlutovlasou postavičku a umístil svůj stín přesně tam, kde měl být, jestliže slunce zářilo z horního rohu obrázku. Maminku nakreslil, jak stojí na kraji zahrady, těsně za hranicí zón svého hradu. Pak nakreslil Carol a udělal jí široký úsměv, protože vždycky chtěl, aby se Carol smála, když jemu samotnému bylo smutno. Nakonec, po krátkém zaváhání, nakreslil otce. Kolem mužské postavy dokreslil obrovskou otevřenou tlamu plnou zubů.

Několik minut se upřeně díval na papír a pak si našel tmavší pastelku.

Letmo, zlomyslně se usmál a tlamu obludě zavřel.

Hezké?

Sáhl pro to, ale vyklouzlo mu to. Byl na špatném místě. Potřeboval Kříd'áka, potreboval moře. Aby mohl přinést ty hezké, mihotavé věci, které se tu a tam zatřpytily v hradě nad mořem, nad velkým křídovým mořem, potreboval pro ně sáhnout tunelem.

Michael stál ve svém pokoji u okna a díval se ven do letní noci, k tmavým lesům stísněným kolem lomu. Za nimi bylo jako zvláštní přisvit, tajemný modravý tón v temnotě, vidět oceán, Kanál. Nebylo to stejné moře, nebylo to moře, které sousedilo s hradem Limbem, ale bylo to místo, kam mohl jít. Zatoužil po jeho studené vodě, po kamíncích skřípajících pod nohama, píchajících do bosých chodidel, po vlnách a vírech, po strhujícím, valícím se ledovém moři, stahujícím dolů do ztracených hlubin staré šíje mezi Anglií a kontinentem.

Měl to všechno přečtené, jak pod mořem byly obrovské křídové hory, z nichž některé sahaly skoro až na hladinu. Miliony let obrousily křídové kopce do podoby křídových věží a prstů, které se staly součástí pahorkatiny. Když mezi nimi vznikla země, přišli lidé a usadili se tam.

Jejich kosti, zbraně a duše dodnes plují v těch mělkých, křídových hlubinách.

Nebylo to stejné moře. Nebylo to moře netvorů. Nebylo to moře řevu a křiku. Nebylo to moře stínů, kterých se mohl dotýkat a které mohl cítit pokaždé, když se k němu přiblížil Kříd'ák...

Na to, aby šel ven, byla ještě příliš tma, ale touha být v lomu a cítit ten prastarý oceán byla silná.

Zachumlal se do přikrývky, na okenním parapetu se schoulil do klubička a díval se tmou, přes koruny stromů k modravé záři probouzejícího se dne.

Dvanáct

Když Susan odvezla Michaela do školy, Richard si hodil přes rameno rýč a vidle a vydal se do lomu. Našel chlapcův tábor, zběžně prohledal oblast, kde podle svého tvrzení sošku našel, a pak odstranil křoví a svrchní vrstvu hlíny. Obzvlášť si všímal míst mezi propletenými, mělkými kořeny stromů a pod nimi.

Po hodině hledání nenašel nic. Žádný poklad, žádnou skrýš, vůbec žádný náznak, že by zlatá soška mohla patřit k většímu množství uschované kořisti z nějakého vloupání.

Kdo tedy byl Kříd'ák? Vymyšlený kamarád? V tom případě Michaelovi určitě nedal nic tak hmatatelného jako patnáct uncí vysoce kvalitního a tak nádherně tvarovaného zlata.

Stačilo na chvíli zajít k sousedům, ke Gouldovým, aby zjistil, že v době, kdy si Michael údajně hrál s Kříd'ákem, byl Bobby na skautské schůzce. A když zavolal Jenny Hansonové, ověřil si, co beztak tušil: že ani její synové ten den odpoledne v Ruckinghurstu nebyli.

Bylo to hezké. Tak jsem ti to přinesl...

Richard ještě jednou překopal tábor, pak se vrátil k hlíně ze závalu a upřeně se na nízký pahorek zahleděl. Ne, to nebylo možné. Takový předmět při prosívání nemohl přehlédnout. Určitě by nepřehlédl něco tak blýskavého, něco tak výrazně jiného ve srovnání s primitivním obsahem svatyně.

Později zavolal Jacku Goodmanovi z Britského muzea, domluvil si s ním schůzku a odjel do Londýna.

Goodman si sošku prohlédl nad kávou ve své malé kanceláři a uznale pokýval hlavou. "Krásná věčička.



Krásná kopie egyptské sošky. I když - skoro bych řekl, že to kopie není. Jen kdyby nepůsobila tak nově..." Goodman sošku znovu obrátil. Od vážné vlčí tváře extatické tanečnice se odrazilo světlo. "Ale kopie čeho?" ozval se Richard. "Je mi to povědomé, ale nedokážu to zařadit." Goodman vstal od stolu a sundal z polic čtyři svazky katalogu. Půl hodiny obracel stránky, dumal, škrábal se na hlavě, sakroval, listoval obrovskými svazky dopředu a dozadu, ale nakonec našel, co hledal.

"Tak se na to podíváme..."

Za výstavními prostorami mělo muzeum místnosti, ve kterých stály řady skříní, zásuvek a regálů vyplněných artefakty, předměty a nástroje, jež se do expozic nedostaly. Kurátor je dovedl k zásuvce se zlatem z hrobky jednoho méně významného egyptského krále ze Čtvrté dynastie. Většinou šlo o běžnou zlatnickou práci, předměty navíc byly poškozeny, když se někdy po uzavření hrobky zřítily kameny ze stropu. Jako takové se nevystavovaly.

Byla však mezi nimi bronzová, zlatem zdobená tančící figurka muže s vlčí maskou. Ve srovnání se soškou z křídového lomu měla jen poloviční velikost a taneční postoj byl jiný, ale přesto mezi oběma kousky existovala taková podobnost, že Richard zatajil dech.

"Podle tebe je tančící dívka kopie," řekl Goodmanovi před kurátorem, "ale co kdyby byla pravá?"

Nemohla být odcizena z nějaké sbírky? Nebo dokonce z muzea?"

Kurátor si vlčí dívku pozorně prohlédl a zavrtěl hlavou. "Z tohoto muzea ne. Jistě, je mi povědomá, ale nevím o tom, že by něco tak krásného bylo ukradeno. Kromě toho je příliš nová. Souhlasím s doktorem Goodmanem, že je to znamenitá kopie. Jak říkáte, že jste k ní přišel?"

"Můj syn tvrdí, že ji našel. Ale jestli je to pravda, tak ji určitě našel na povrchu. Nic nenasvědčuje tomu, že by se prokopal k nějakému pokladu. Nevím, jestli je to poklad bez majitele nebo ne. Proto jsem chtěl nejdřív zkusit přesně zjistit, co to je, než podstoupím obvyklé procedury."

"Řeknu ti jedno," prohlásil s úsměvem Goodman. "Za pár šilasů to stojí. Jenom to zlato, jestli je tak kvalitní, jak vypadá, musí mít cenu několika tisíc."

"Byla by hanba něco tak krásného roztavit," zamumlal kurátor.

Richard si vzal sošku zpátky. "To nechci. Potřebuju jenom zjistit, odkud to pochází a jak se to dostalo k synovi. Určitě v tom nepoznáváte nějaký ukradený předmět?"

"Ne. Ale zeptal bych se ještě u Sothebyho. Mají zvláštní oddělení, které se specializuje na sledování pohybu kradených uměleckých předmětů."

"To je další místo, kam se chystám jít."

U Sothebyho tanečnici nepoznali. Ale mladá žena, která sošku prohlížela, z ní byla u vytržení a nabídla Whitlockovi, že ji za něho prodají, jakmile bude moci doložit, že mu patří.

"Jakou cenu by podle vás mohla mít?"

Dlouho si vlčí dívku prohlížela, pak najednou zvedla hlavu a široce se usmála. "Větší, než kolik je hodnota odpovídající váhy zlata," řekla. "Jinak ale netuším. Je to zvláštní..." Obracela sošku v ruku a kroutila hlavou. "Je zvláštně stará, a přitom je nová... jestli je to kopie, je tak přesná, že má i podpis řemeslníka, který ji zhotovil..."

"Jaký podpis?" zeptal se udiveně Richard. Ukázala nehtem ukazováčku maličkou ptačí hlavičku v týlu vlčí hlavy. Richard ji považoval za součást zdobení.

"Mám z té věci zvláštní pocit," řekla žena. "A nemůžu se ho zbavit. Myslím si, že musí být poměrně nová. Ale má v sobě cosi starobylého. Můžete mi ještě jednou zopakovat, jak k ní vaše rodina přišla?"

"Byl to dar. Nečekaný dar. Dokud si nebudu jist původem, tak bych zatím raději nezacházel do podrobností."

Zatvářila se lehce nervózně. "Nemůžu ji prodat, pokud nedoložíte, že je vaše, a její původ, aspoň nějaký."

"Nechci ji prodat. Zatím ne. Každopádně děkuji za čas, o který jsem vás připravil, a za pomoc."

"Těšilo mě."

Na zpáteční cestě do Kentu ho zdržel dopravní kolaps: jakýsi holandský tirák prorazil zábrany na

zúženém úseku A20 nedaleko Charingu. Díky pětímilové frontě, kterou se prokousával dvě a půl hodiny, se vrátil do Eastwellu až po sedmé.

Susan měla večeri hotovou, rybu a nové brambory. Michael seděl na konci stolu a obličej mu zářil radostí a vzrušením. Richard, unavený řízením, si nalil velkou skotskou a několik minut poslouchal dcerku, žvatlající o věcech, které jeho dospělému sluchu nedávaly příliš smysl, ale pro ni zřejmě byly důležité. Souhlasně kýval, pomáhal jí, vyptával se, smál se a mazlil se s ní.

Michael se na něj díval. Usmál se na něj a snažil se povídat si s ním, i když se mu do toho pletlo Carolino brebentění.

Mluvil o zácpě na dálnici. O muzeu.

Michael ho pozoroval a oči mu hořely, zelené, sršící oči chlapce, který má nějaké tajemství.

"Podává se večere," oznámila Susan a na stole se objevily talíře s rybou.

Richard se posadil a natáhl se pro džbán s vodou.

"Chci vám všem říct pár věcí," řekl Richard a postavil na stůl sošku vlčí dívky.

Carol se zahihňala. Michael se tvářil ostýchavě. Susan podala manželovi mísu se salátem.

"Ještě než nám řekneš, co jsi zjistil fy, by ti Michael chtěl dát malý dárek," řekla tichým, vyrovnaným hlasem.

"Mike našel něco dalšího..." prozradila Carol.

Kolem stolu se rozhostilo ticho. Pak Michael sáhl do kapsy a natáhl k němu ruku. "Hezké..."

Zelené oči k němu horečnatě, s nadějí vzhledly.

Rozevřel prsty.

Richard vzal zlomek stříbrné brože, do níž byl zasazen velký smaragd, a zvedl ji ke světlu.

"To je pro tebe, tati," řekl chlapec. "To jsem přinesl pro tebe."

Susan se na něho vážně dívala. Carol se podařilo rozpatlat si většinu měkkého rybího masa po tváři a po ubrousku. Jedla a něco si brebentila, nevnímajíc napětí, které se za tichem v místnosti skrývalo.

Proboha! To musí mít úžasnou cenu!

"Děkuju," řekl Richard, snažící se nedát hlasem nic znát. "Je to krásné. To ti dal Kříd'ák?"

"Ukázal mi, kde to je," řekl nervózně Michael.

"Poděkuješ mu?"

"Ano."

Odložil zlomek šperku na stůl, zhluboka se nadechl, zvedl oči a setkal se s pohledem Susan. Usmál se a zavrtěl hlavou. Susan dovolila své tváři projevit potlačovanou radost a dala se do jídla.

"Povíš mi pohádku?" ozval se Michael.

Richard přišel zpátky k sobě.

"Pohádku? To víš, že ti povím pohádku. Kterou bys chtěl slyšet?"

"O králi Rybáři. Budeš mi vyprávět o králi Rybáři?"

Richard se podíval na chlapce a pak zvedl polekaný pohled k Susan, která ho pozorovala s výrazem potlačovaného veselí. Jeho oči říkaly všechno: nevím o králi Rybáři ani ň. Ale statečně prohlásil: "Tak o králi Rybáři. O starém králi Rybáři. Tak dobře. Může být. Král Rybář. V celé své nádheře. Ale nejdřív večere, ano?"

Michael se s radostným výrazem sklonil nad talíř a začal si vidličkou cpát do pusy rybu a brambory.

Druhou ruku, levou, měl sevřenou v pěst a Richard si všiml, že chlapec při jídle vyklepává pěstí do desky stolu tichý, ale pravidelný rytmus.

V táboře se něco stalo. I v posledních zbytcích světla Richard poznal, že stěnou z hloží a olší otrásla nějaká prudká síla. Větve byly zpřerážené, ulomené nebo poškozené. Kolem se na bílé křídě povalovala spousta kusů sádry, kamenných střepin a třísek z mahagonu (jak tušil), nějakého tmavého, těžkého dřeva, žilkovaného, lakovaného a leštěného, teď ale popraskaného a rozdrceného, jako by tu někdo schválně rozbil kus nábytku.

Jak úlomky pod patou křídové stěny sbíral, nabyt dojmu, že má před sebou pozůstatky toaletního stolku. Co když drahokamem vykládaná brož byla v zásuvce toho stolku?

Kříd'ákovo 'pronášení' bylo zřejmě velice bouřlivé.

Michael vyběhl po schodech nahoru. Vůbec mu nevadilo, že si přišlapuje konce nohavic pyžama, které mu bylo příliš dlouhé. S dupáním přeběhl podestu, vtrhl do pokoje, skočil na postel a udělal stojku s nohama vzepřenýma o stěnu.

V této nezvyklé pozici také přivítal otce, který klidně vešel do pokoje, rozsvítil lampičku u postele a posadil se na matraci.

Richard se na chlapce díval a snažil se nemyslet na ty tisíce otázek, které by synovi nejraději položil. Chlapec si Richarda chvíli prohlížel ze své netopýří pozice, pak najednou spadl na postel, sedl si a uculil se.

"Stojka," prohlásil.

"Všiml jsem si. Můžu začít vyprávět?"

"Král Rybář! Král Rybář," prozpěvoval si Michael.

108 Robert Holdstock

"Mám pro tebe zvláštní příběh. Sám jsem si ho vymyslel..."

Michael se zklidnil a lehl si na polštář. Nadšení se z pihovaté tváře vytrácelo, až se nakonec ustálila na posmutnělém výrazu. Chlapec si otce prohlížel očima, z nichž najednou číselá bázeň a smutek.

"Nechceš slyšet speciální příběh, který jsem si pro tebe vymyslel?" zeptal se Richard.

Chlapcovo 'ano' bylo tak tiché, že je skoro nebylo slyšet. Pohledem zabloudil k oknu. Vyzařovalo z něj zklamání.

"Ale jestli chceš, můžu si ten zvláštní příběh nechat na zítra, až se vrátím z práce," řekl tiše Richard a vzhlédl k Susan, která se objevila ve dveřích. "A dnes..."

"O králi Rybáři! O králi Rybáři!" vyhrkl nadšeně Michael a znovu se posadil.

"Tak o králi Rybáři. Nepozveme taky Carol a nezaspíváme..."

"NE!"

Chystal se říct: a nezaspíváme si sborově? V příběhu o králi Rybáři - během půl hodiny si ho nastudoval a našel dětskou verzi, jež hodně vysvětlovala - byla písnička, která se dala zpívat, se sborem oslavujícím, že země po objevení svatého grálu znovu ožívá.

Richarda synův odmítavý výkřik tak zaskočil, že mu chvíli trvalo, než znovu převzal iniciativu. Carol už ležela v posteli, ale ještě byla vzhůru; večer se nesl ve znamení vzrušení a celkově dobré nálady. Richard tak prudké zamítnutí dceřiny přítomnosti nečekal, i když si retrospektivně hned uvědomil, že takovou reakci čekat měl.

Michael chtěl mít otce jenom pro sebe. Bylo to důležité.

Richard cítil, jak se chvěje. Susan odešla, protože ji k sobě volala Carol. Michaelův výkřik se rozlehl celým domem.

"Zaspíváme si tu písničku spolu, souhlasíš? Jenom ty a já."

"Ano! Jen ty a já!"

Začal vyprávět.

"Kdysi dávno, v zemi, která nebyla zase tak daleko, žil ve velkém hradu velký král..."

"Král Rybář," zavřískl radostně Michael. "Král Rybář!"

"Jmenoval se samozřejmě jinak."

"A jak? Jak se jmenoval? Jak se jmenoval-?"

"To budeš muset uhodnout sám. Ze začátku je ten příběh smutný a tragický, neboť v celé jeho zemi nebylo žádné pole, žádné úrodné údolí. Žil ve zpustlé zemi a-"

"Čekal na grál!"

"Nepředbíhej, mladíku. Jestli chceš, abych ti vyprávěl, tak si počkej..."

Michael vklouzl pod přikrývku. S rozzářenýma očima a obličejem dychtivě rozšířeným poslouchal, jak otec pomalu, pozorně vypráví.

Každou chvíli si do přikrývky zašeptal: "Když přišel grál, všechno bylo, jak má být... když přišel grál..."

"...a jedním z velkých rytířů, kteří se na hrad krále Rybáře sjeli, byl udatný a chrabrá... jestlipak víš, jak se jmenoval? Jmenoval se stejně jako ty. Sir Michael! Byl jedním z Artušových oblíbenců. Jednoho dne

král Artuš siru Michaelovi řekl: 'Ze všech rytířů mého království jsi ty, pane, ten nejstatečnější. Máš krásné rusé vlasy jako měli rytíři za starých časů. V pihách, které tečkují tvou pohlednou tvář, jsou tajná poselství. Na koni jezdiš jako vítr a jsi mistr turnajů. Je to tak, mezi rytíři mého království lepšího bojovníka není. A právě tebe, sire Michael, chci pověřit úkolem vypátrat hrad krále Rybáře. Čeká tě pustina, holá, prázdná smutná země, plná nařikajících, štkajících duší, velké, bezútěšné močály a zrádné jámy, lesy, kde listí je šedé a ne zelené. Žijí tam lidé, kteří se nesmějí, nemluví, nepláčou... "'

Já vím...

"Jedině ty dokážeš najít tu pravou cestu k branám toho hradu, mladý sire Michael."

Viděl otce a matku, byli jako duchové...

"A tak se chrabrý sir Michael - známý tím, že si v pokoji uklízel - rozjel na koni do pustých krajů krále Rybáře a nakonec dojel k mohutným příkopům a valům, k těm, kterým dnes říkáme Hawkingský les... zdolal jejich srázy a chtěl se rozhlédnout po zemi krále Rybáře za nimi - a to, co tam spatřil, nemohl už nikdy zapomenut..."

Ne. Nezapomene. Nikdy zapomene...

Rozhlížel se z vrcholku svahu, obličej zabořený do spadaného listí, prsty zaryté do měkkých drnů. Les byl plný ptáků. Vítr, který zvěstoval blížící se dešť a chladné počasí, už teď proháněl nad oblíbeným výletním místem těžké stíny.

Tam dole u ohničku, rozprostřeného ubrusu, proutěného piknikového koše a chladicího boxu se šampaňským, houpali malou Carol a mazlili se s ní.

Pozoroval, jak si dělají starosti a jak se mají rádi. Slyšel, co si povídají, zpívají, čemu se smějí, slyšel jejich naděje a obavy o dceřinu budoucnost.

Co přesně byla díra v srdci? Vypadalo to, že se trápí. Vypadalo to, že jeden druhému dodávají sílu. Zaslechl, jak padla jména jeho prarodičů. Gwen a Doug. Chudák Doug, řekl otec. Ale aspoň to bylo rychlé. Přišlo to náhle. Netrpěl. Co přišlo náhle?

Jeho smrt, co jiného. Pozoroval piknik ze svého úkrytu v listí a trávě a věděl, že se baví o smrti jeho pradědečka.

Chudák starý Doug. Chudák starý kůň.

Carol Carol Carol.

Jak ji obskakovali. Jak ji rozmazlovali.

(Kde je Michael?)

Tady jsem. tady jsem. Chudák starý Michael. Chudák starý kůň. Zavolejte mě tam k vám...

(Hraje si. Nic mu nechybí. Nech ho být. Až se bude chtít najíst, tak přijde a nají se. Ničema jeden neposlušný.

(Neříkej to. Těžce to snáší. Nevidíš, jak na Carol žárlí? Dělá mu potíže se přizpůsobit, musíme být k jeho pocitům vnímaví.

(Vnímaví k jeho pocitům! Jakým pocitům? Je to syn své matky...

(O jeho matce nic nevíme!

(Jestli k nám chce patřit, tak k nám patřit bude. Jestli si chce v lese hrát své pitomé hry, tak mně to nevadí. Ale tahle malá slečna-

(Tahle malá slečna je rozkošná. Ale Michael je citlivé dítě. Musíme si ho víc všímat.

(Nemám ho rád, Sue. Naskakuje mi z něho husí kůže. Nemám ho rád.

(Je to tvůj syn. Je to tvůj adoptovaný syn. Tak se proboha aspoň trochu snaž-

(Naskakuje mi z něho husí kůže. Má v sobě něco nedobrého. To svinstvo s tou hlínou. Určitě je nějak poznamenaný. A to mě děsí. Pořád si říkám... Pořád si říkám...

(Co?

(Pořád si říkám, co se stane příště.

(Už dlouho se nestalo nic. Je to pryč. Mne taky děsí, Ricku. Taky mi z něho naskakuje husí kůže. Jsou chvíle, kdy s ním nevydržím sama v jedné místnosti. Proto jsem tak ráda, že máme Carol. Ale musíme se snažit!

(Kde je teď? Mluv potichu. Mohl by slyšet...)

ANOANOANOANOANOANO

Já slyším!

Jsem tady!

Jsem tady!

"...a tak udatný rytíř poklekl před bledým, stárnoucím králem.

'Dobrý králi, jen jediným způsobem můžeš zachránit království. Musím se vydat na dalekou cestu, musím přemoci strašlivé netvory a zlé Černé rytíře, musím najít grál a ten grál ti přinést. Jak to dokážu, jaká nebezpečí, útrapy, panny a dobrodružství mne při tom potkají... to je vyprávění na další noc, protože je devět hodin a to je doba, kdy by rusovlasí rytíři měli už spát.'

Ležel ve tmě a srdce mu prudce bušilo. Nevzpomínal si, že by měl někdy v životě tak příjemný pocit, že by za poslední léta poznal víc štěstí. Otcova náhlá náklonnost ho objala jako vřelá, vítaná náruč. Hlavu měl plnou příběhu, zvuku otcova hlasu, představ vycházejících z hlasu, který na něho mluvil tak tiše, v tak dobrém rozpoložení a s takovou láskou. Musel se pro sebe zasmát. Sám nevěděl, odkud se v něm ten smích vzal. Díval se oknem ven, jak se měsíční svit rozlévá po ženoucích se mracích a prostě se mu chtělo zasmát.

Zlé představy se rozptýlily. Zvýšený, přísný hlas se ztratil. Paměť se zavrtěla a sklouzla do temnějších oblastí. Místo toho cítil teplé sluneční paprsky, vůni pikniku a zvláštní, záhadnou vzpomínku na maminku, jak se k němu sklání a něco říká. Zdálo se mu, že se k němu shýbala a chtěla ho zvednout. A řekla: Slyšíš mě, Michael? Je na čase jít domů...

Ted' si doma připadal. Byl to radostný pocit. Ano. Opravdu měl pocit, že je doma.

Nemohl usnout, a proto vylezl z postele, přiběhl k oknu a zahleděl se k lomu, kde odpočíval Kříd'ák. Byl by nejraději, kdyby Kříd'ák mohl z lomu ven, kdyby mohl opravdu přijít a hrát si s ním v jeho pokoji. Onehdy v noci se mu o něm zdálo a ve snu běhal po pokoji a rozhazoval věci. Jenže Kříd'áka k sobě poutalo dávné moře, drželo ho v pasti, nebo to tak aspoň vypadalo. Michael mu kreslil tunely, kterými mohl projít, ale nikdy nedošel dál než k ústí tunelu. Možná se bál opustit vlny a víry oceánu, pohyblivé, sežehlé písky drsného pobřeží, kde žil, tak blízko obrovských tvorů, jejichž křik se rozléhal nocí a kteří při pohybu křídovým mořem vrhali tak obrovské, děsivé stíny.

"Kříd'áku..." zašeptal Michael do noci a v témže okamžiku jako by se kolem něho otřel stín, až se polekal. Rychle od okna couvl. Matné měsíční světlo se odráželo od dvou otisků jeho dlaní na skle. Začala se mu točit hlava. Uvědomil si, že mu po těle stéká horečnatý pot. Srdce mu tlouklo jako o závod, začínal v hrudi cítit bolest. Skočil na postel, zabořil obličej do polštáře, třel si kůži, aby ji osušil. Převrátil se na záda, ležel a lapal po dechu. Cítil, jak se horečnatý žár vzdouvá, rozlévá jeho tělem a pak opadá, jako vlk, když se pomalu stahuje zpět pod ochranu lesního houští.

Když se na posteli posadil, chvíli musel přemáhat závrať, ale to, co jím tak náhle projelo a skoro ho ovládlo, bylo pryč, ať šlo o cokoli. Našel baterku, rozsvítil ji a vyhledal s její pomocí papír a tužky na nočním stolku.

Nakreslil menší kruh uvnitř většího a pak začal ten menší vyplňovat hustou spirálou, aby tunel přitáhl co nejbliž.

"Kříd'áku?"

Ale jestli byl Kříd'ák předtím blízko, ted' o sobě nedal vědět a tentokrát byl tunel jen čmáranice černou tužkou, bez síly. Nedotýkal se moře. Po obvyklém zvuku vln nebylo ani památky. Necítil vedro ani zápach mořských řas.

Pomíjivým leknutím, které před několika okamžiky prožil, se však nedal vyvést z celkové pohody. Příběh a spokojený, přívětivý pohled otcových znavených, temnými kruhy lemovaných očí, to byly pro Michaela zážitky, které přehlušily vše ostatní.

Vypadal skoro tak unaveně jako ten televizní bavič, který se při svých vtipech zadýchá val a rudl. Otec v těchto dnech vypadal stejně vrásčité a často z něho byl cítit pot a ostrý pach whisky. Ale dnes večer jako by to všechno roztálo. Dokonce i dech měl příjemný. Oči se mu třpytily jako ta zlatá vlčí tanečnice. Strašidlo bylo pryč a nevlídnost odtáhla s ním.



Michaelovi něco celou dobu říkalo, že to bude jen otázka času. Mnoho let si o tom nechával zdát, odhodlán ten sen uskutečnit, odhodlán rozptýlit otcův nepokoj a hněv. Konečně se mu to podařilo. Měl z toho dobrý pocit, a proto se znovu zavrtal do přikrývek a zavřel oči. Hlouběji v domě, ve svém pokoji, se probudila Carol a rozplakala se. Dveře ložnice rodičů se otevřely a bylo slyšet, jak někdo přechází po podestě. Pak se otevřely a zavřely druhé dveře a Carolin nářek utichl. Zároveň s tím se ve vědomí Michaela, upadajícího do náruče spánku, usadily stíny, moře a burácení vln. Třináct

Den po svých osmých narozeninách se Michael z ničeho nic probudil. Věděl, že ho volá Křídák. Bylo to těsně před svítáním.

V lomu bylo něco nového... něco, co mohl přinést!

Doklopýtal tmou k okraji lomu, prolezl bránou a nahmatal povědomé značení stezky, která se klikatila dál až k místu, odkud bylo vidět Limbus.

Všechno vypadalo stejně, houští, keře, kameny na cestě.

Ale něco tu nehrálo!

Rozběhl se, pak zaváhal a vmáčkl se mezi zakrslé stromky a keře. Rukama šmátral po valounech křídý, chladných úlomcích železa a důvtipně rozmístěných, na uzel přivázaných hadřících s větvíčkami místo končetin a dokreslenými tvářemi, průvodcovskými duchy, které umístil na každou neviditelnou bránu v každé neviditelné zdi hradu Limbu.

Všechny brány byly nedotčené. Všechny ho nechaly projít. Šel křivolakými ulicemi hradu a díval se, jak se světlo nového dne rozlézá po vysoké křídové stěně, po zlověstných větvích černých stromů, které stěnu slézaly. Protlačil se pichlavými hlodaši a houštím, které zarůstalo srdce lomu, a přiblížil se k místu, kam ústil tunel.

Shýbl se a pomocí prstů začal po hlínou umazané křídové stěně kreslit obrazce, jimiž modeloval tunely, naslepo črtal stíny, volal moře a Křídáka.

Přišlo to náhle, jako sen, ale při vědomí, až se lekl...

Chodba se před ním rozběhla do dále a jeho smysly ohlušil mořský příboj. Omráčil ho slaný pach.

Zamžoural do jasného žlutého světla, které se linulo z druhého konce tunelu a osvětlovalo symboly na oblé stěně.

Váhavě udělal krok vpřed. Očima hledal zářivou věc, třpytivé ohnisko, které se tu obvykle začalo tvořit, ale neviděl nic. Postoupil chladnou chodbou ve skále dál a uklouzly mu nohy. Na tvář mu dopadla ledová, rezavá vodní tříšť, ze rtů si slízl sůl.

Někde z toho prudkého žlutého světla před ním se ozval dětský smích.

Zkusil zavolat, ale vyšel z něj jen chrčivý, skřípavý zvuk, snad ze strachu nebo z té zvláštní atmosféry.

Světlem se mihl stín. Byl naprosto černý a prchavý, sotva ho stačil zahlédnout. Zamával na něj, ale najednou neviděl nic víc než sloup vody, protože někde před ním se ke břehu přihnala obrovská vlna a roztříštila se o rudé útesy.

Pak se ten stín objevil znovu. Na okamžik zůstal stát, jako by ho lákal.

Michael se rozhlédl kolem. Cítil, že tam něco je, že je tomu čím dál blíže, ale nedokázal se na to zaostřit.

Proto postoupil chodbou ještě dál, dál, než se odvážil kdy dřív.

Prostor se otevřel!

Otočil se a vstoupil do zakouřené místnosti. Světlo pronikalo otvorem ve střeše, děti vřeštěly. Tu hezkou věc měl přímo před sebou, visela z dřevěného trámu, a tak pro ni sáhl, natáhl se za zeleným třpytem drahokamů...

Někde divoce zaštěkal pes.

Prsty jako by mu ztloustly a ztěžkly. Do tváře se mu podívala zrudlá tvář a něco vykřikla. Prošlo jim cosi tvrdého, strhlo to s sebou vzduch, rozdmýchalo a rozvířilo to kouř z ohniště...

Podařilo se mu drahokamy vykládanou figurku sevřít. Měl ji!

Táhl ji.

Najednou ho cosi odhodilo zpátky na křídovou stěnu. S výkřikem se skutálel do pichlavých hlodašů.

Křídák se smál! Křídáka něco rozveselilo...

Zakryl si tvář před sprškou dřeva a žhavého popela, která se na něho v pološeru sesypala. Když mu do plic vtrhl dusivý zápach dýmu, prudce se rozkašlal.

Pak se všechno uklidnilo a on se konečně mohl rozhlédnout po figurce, která mu z prstů vypadla a ležela opřená o křídovou stěnu. Zvedl ji a vzápětí zkřivil tvář, když ucítil rozkladný puch linoucí se z toho, co skrývala roztrhaná látka, do níž byla oblečena. Výraz, který měla na tváři, byl opravdu děsivý. Oči zdaleka nebyly tak třpytivé a lákavé jako ten zelený drahokam, který našel před několika dny. Byly skelné a kalné, lezly tomu ohavnému, šerednému dřevěnému obličejí z důlků. Tělo bylo na omak měkké, nepříjemně poddajné a puch se s každým dalším stiskem zhoršoval.

Znechuceně, s pobouřeným žaludkem ji bázlivě odnesl přes lom k hlodašovému houští, které zakrývalo hradní hladomornu. Prodral se keři až ke kovové mříži, jež zahrazovala nejkratnější hlubokou chodbu, kde se ještě dala najít spousta rezivějících mechanismů. Protáhl ruku mříži a podržel loutku za nohy.

Pach, který se z kobky šířil, byl nesnesitelný a donutil ho připomenout si další věci, které tu ukryl, některé z těch hrůz, jež přinesl místo oceňovaných hezkých dárků.

Švihnutí útlým zápěstím a panenka skončila v kobce. S zuchnutím dopadla mezi kameny, dřevo a kosti ve skryši.

Takže si to všechno vymýšlel. Byla to hra s fantazií.

Richard od okraje lomu pozoroval syna v šeru, poslouchal, jak se prodírá křovím, volá svého přítele, směje se, vymýšlí si zvuky a slova a vyráží ze sebe zvuky podobné dunění vln. V pyžamu Michaela tam dole skoro nebylo vidět. Něco držel, snad hadrovou panenku nebo jenom tlustou větev obalenou kusem šátku. Světla bylo tak málo, že podrobnosti téměř nešlo rozeznat.

Richard slyšel, jak chlapec odchází z domu, a po chvíli se vydal za ním. Ta hra, kterou Michael hrál, ho zaujala a chtěl se dozvědět, jestli se chlapec v lomu skutečně schází s nějakým kamarádem nebo ne.

Takže to byl smyšlený kamarád. Hrál si sám se sebou. Nic nenavštěvovalo tomu, že by chlapec kopal v zemi a hledal skryté cennosti. Pouze pach kouře z ohniště představoval zarážející zásah do normality lomu.

Michael na chvíli zmizel, takže musel vstát a přejít kolem okraje lomu o kus dál, aby viděl, co se děje. Po uvolněné půdě a obnažených kořincích byla chůze nebezpečná, a proto se musel několik kroků od okraje vzdálit. Pak se vrátil, opřel se o kmen mladého dubu a znovu nahlédl dolů do šera.

V tu chvíli už Michael ze svého pohádkového hradu odcházel. Zvláštním způsobem kličkoval, vydával zvuky, jako když se otevírají brány a za ním se zase zavírají, zavolal na strážného, že: "Všechno je v pořádku. O jednoho víc v hladomorně."

Byly to všechno jenom hry. Richardovi trvalo rok, než se o tom nechal přesvědčit.

Tak odkud se potom vzala ta zlatá soška a smaragdová brož? A 'dárky' z poslední doby?

Richard syna sledoval přes zřeřelé pole až do domu. Zavřel se v pracovně, vytáhl oba poklady, díval se na ně a přemýšlel o bohatství, o bohatství neobvyklého talentu.

Později, když Michael odešel do školy, se Richard do lomu vrátil a hledal mezi křídovými skalami hadrovou panenku, kterou v synových rukou před několika hodinami viděl. Nenašel nic a nakonec z lomu znepokojeně odešel, když začal cítit nezaměnitelný zápach nějakého mrtvého tvora, rozkládajícího se v hlodašovém houští.

\* \* \*

O týden později šlapala po cestě k domu Carol, v ruce svůj skicář a pastelky, a brebentila na Jenny, která trpělivě poslouchala ten proud nápadů, žertů a postřehů, tak typický pro rozhovor s šestiletým dítětem.

"Vypadá to, že nikdo není doma," řekla Jenny a Carol se nepatrně zachvěla.

"Mike doma je," řekla posmutněle.

"Ale sám ne... určitě ne..."

"Občas bývá," zašeptala Carol.

Jenny si rozčileně povzdechla. "Tak já půjdu dál a budu s tebou, dokud se Susan nevrátí. Ano?"

Carol přikývla, ale její obavy se úplně nerozptýlily.

Dům zůstal tichý. Jenny otevřela přední dveře. "Je někdo doma?" zavolala. "Michael?"

Obě šly do kuchyně. Jenny si uvařila kávu a Carol si s limonádou, obloženým chlebem a svými kresbami sedla ke stolu. V jednu chvíli se zdálo, že se nahoře něco pohnulo, ale když se Jenny šla do pokoje podívat, našla ho prázdný.

Rozčilovalo ji, že ji Susan ani Richard neupozornili, že přijdou později. Přece se domluvili, že v takových případech dají Hansonovým vždycky vědět.

Nebylo to poprvé, co byla dohoda takto svévolně porušena.

Najednou se otevřely zadní dveře a vešel Richard Whitlock. Ruce měl umazané od křídý a od bláta, a když před sebou uviděl Jenny, zatvářil se překvapeně a pak rozpačitě. "Propána, promiň..." podíval se na hodinky. "Vážně mě to moc mrzí. Kopal jsem a..."

"Nic se nestalo." Dopila kávu, pohladila Carol po rameni a vzala si kabát a tašku.

"Jenny, opravdu mě to mrzí. Když se do něčeho pustím, tak prostě zapomenu..."

"Příště nechej vzkaz, jo? Ať aspoň vím, kde tě mám hledat..."

"Jo, Nechám."

"Ahoj, Carol."

"Ahoj..."

Richard se sklonil, dal dceři pusku a umyl si ruce v kuchyňském umyvadle. "Kde je Michael?"

Carol přestala kreslit a zvedla oči ke špinavému otci. "Tady asi není."

"Musí tu být. Michael?"

Jeho hlas se rozlehl celým domem, ale jestli Michael doma byl, tak neodpovídal. Richard vyšel do patra a Carol uslyšela zvuk napouštěné vany. Vstala od stolu a odešla do obývacího pokoje, ale bylo tam příliš zima a netopilo se. Chodbou pokračovala do tmavé pracovny, kde pracoval otec, a odtamtud do matčina ateliéru.

Na otevřených dveřích byla panenka, postavená na klíce. Carol připadala zvláštní a krásná. Rozběhla se k ní, ale nedotkla se jí. Prošla kolem ní do pokojíku a rozhlédla se po policích s panenkami, loutkami a maskami.

Zbožňovala ten pokoj, přestože měla zakázáno dotýkat se všeho, co nebylo na malém stolku. Většina panenek měla tváře a ty tváře vypadaly, jako by se na ni pořád dívaly a usmívaly se. Některé panenky neměly obličej vůbec, jiné... jen tak zhruba naznačené: velké oči, tečkované tváře, rozšklebená ústa. Carol se tyto figurky nelíbily tolik jako obyčejné panenky, ale matka jí znovu a znovu opakovala, že je to jen takové 'naivní umění' a že se jich nemusí bát.

Panenka na dveřích měla tvář zlatou.

Carol do ní strčila. Byla ke klíce připevněna provázkem. Ruce měla roztažené a zkroucené a hlava jí visela nezvykle na stranu, dívala se ze zlaté kůže dolů. Ústa byla roztažená, rozšklebená a mezi rty bylo vidět kousek jazyka. Byla oblečena do červených šatiček, štol, halen a sukně, a na nohou měla boty z černé látky. Carol si přes šaty sáhla na tělo a poznala, že je ze dřeva. Uprostřed bylo cosi tvrdého, špičatého. Když Carol sukýnku nadzvedla, spatřila dlouhou větev vyrůstající z vrcholu překřížených, zlomených nohou...

Ten zvláštní, nepatřičný tvar ji překvapil, ale ještě víc ji překvapil bratrův zlostný výkřik. Michael se vyřítil z lepenkových krabic v otcově pracovně, a jak v zuřivosti vyskočil na stůl, shodil z něho knihy a časopisy. "Nesahej na to!" křičel. "To je pro maminku! Nesahej na to!"

Carol vyjekla. Bratr do ní vrazil celou svou vahou, až odletěla. Michael se na ni obkročmo posadil a přitiskl jí ruce na tvář. Dívka sebou házela, plakala. Michael znovu vyskočil, jako by měl na nohách pružiny. Ve tváři byl sytě rudý a byl mokrá, až se leskl. Měl na sobě školní oblečení, ale vlasy měl nakřivo, rozcuchané, tvářil se divoce, oči měl jako zvíře a lapal po dechu. Znovu si na ni klekl.

"Nesahej na to!" sykl.

"Chtěla jsem se jenom podívat..."

"Dárek. Hezký. Pro maminku. Nesahej na to!"

Rozplakala se. Bylo jí teprve šest let. Bratra se bála, ale takhle rozzlobeného ho ještě nikdy neviděla.

"Neubližuj mi," dostala ze sebe přes slzy.

"Ublížím! Ublížím! Ublížím!" křičel.

"Neubližuj mi!" vzlykala.

"Já ne. Já ne. Já ne!" řekl rozzlobeně. "Ale Kříd'ák."

"Nenech ho, aby mi ublížil, prosím."

"Pošle tě do moře, kde jsou nestvůry. Utopíš se v něm a ty nestvůry po tobě budou chňap, chňap, chňapat, velkýma zubama, roztrhají tě na kousky. Sežerou tě. Sežerou tě. To moře je horké. Příšery jsou černé, tlusté, tlamu mají plnou zubů a v noci řvou. Už nikdy se odtamtud nedostaneš domů. Ty příšery tě stáhnou ke dnu a Kříd'ák bude tancovat na písku u jeskyní a tunelů."

"Už mi neubližuj..." fňukala Carol. Michael vstal, ale pořád byl rozkročený nad ní.

"Ať tě ani nenapadne na tu panenku sáhnout," řekl potichu.

Do pokoje přiběhl otec. "Co se to tu... Michaele? Co to vyvádíš?"

"Nic!"

"Carol? Co se to tu děje?" Richard jí pomohl vstát a otřel jí slzy na tváři. "Vy jste se prali?"

Michael byl rozčilený, vážně se na otce díval a rty měl stisknuté.

"Vy jste se prali? Michaele? Na něco jsem se tě ptal."

"Hezké. Hezké," zašeptal Michael. Richard se při těch slovech zachvěl. Uplakané děvčátko stálo před ním. "Prali jste se?"

Zavrtěla hlavou. Michael se zazubil, ale když se po něm Richard podíval, úsměv rychle zmizel.

Richard si teprve teď všiml panenky na dveřích. "Co to je?"

"Pro maminku," řekl chlapec a jeho chování se najednou změnilo. "Hezké. Pro maminku."

Richard na panenku sáhl, odvázal ji a začal si ji pozorně prohlížet. "Proboha. To je zlatá maska... Ale co to má být, hergot?"

"Pro maminku," zašeptal znovu chlapec.

"To má být překvapení?"

Michael přikývl.

"Tak dobře. Vráťm ji tam, kde byla." Podíval se na chlapce, ale ruku zlehka položil na rameno Carol.

Dívka se prudce třásla. "Kde jsi k té panence přišel? Kde jsi ji našel?"

Michael odpověděl, jak se dalo čekat: "Pronesl jsem ji."

"Kdy?"

"Včera. Slyšel jsem, že mě Kříd'ák volá"

Richard se na podrobnosti nevyptával.

"Líbí se ti? Líbí se ti?"

Susan se na židli předklonila a dala Michaelovi pusku na čelo. Vzala si panenku a usmála se na něho.

"Moc se mi líbí. To je dárek pro mne?"

Horlivě přikývl. "Můžu ti pronést další, jestli chceš. Viděl jsem ještě jednu."

Susan nevěděla, co říct. Richard, který stál za Michaelovými zády, jí dal znamení vztyčeným palcem. "To by bylo skvělé," řekla. "Kdo dělal ty šaty? Ty šaty jsi přinesl taky?"

"Ty jsem udělal dnes ráno ve škole. Slečna Hal lámova" - to byla jeho učitelka - "mi ukázala, jak na to."

"A ona tu panenku viděla?"

Michael zavrtěl hlavou. "Bylo to tajemství. Tajný dárek pro tebe."

"Tak... ještě jednou děkuju. Dám si ji na zvláštní poličku."

Když Michael šel spát, svlékli panence šaty z hadříků a pozorně si prohlédli samotnou sošku. Byla zhotovena z po-krouceného kusu dubového dřeva. Její ruce - deformovaná verze Krista na kříži - byly v loktech nepřírozeně zohnuté do tvaru písmene V. Druhý a čtvrtý prst na každé ruce byl zdvižený v klasickém čarodějnickém znamení pro 'rohatce'. Nohy, překřížené a přibité k sobě, byly pod kolena přioštrěny do dlouhého, plochého hrotu, čepele. Z každého prsu se šklebila ženská tvář. Falus byl vztyčený a špičatý, přioštrěný pahýl vyčnívající ze slabin. Bůh měl krutou, jednookou tvář, vystrčeným jazykem urážel myšlenku Krista. Maska, jemná práce z tenkého zlatého plátku, se dala sundat.

Zakrývala dřevořezbu rozkládající se hlavy.

Richard nikdy nic takového neviděl, ale měl pocit, že je to staré a že je to pravé. Tohle nebyl žádný dětský výmysl, žádný vtip, jen tak ořezaný kus dřeva. Tohle se používalo.

Podařilo se mu v deset večer vypátrat Goodmana. Do telefonu mu ze své pracovny kříž detailně popsal. Goodman na druhém konci linky listoval v knize a pozorně poslouchal.

Nakonec řekl: "To je fantastické."

"Našel jsi něco?"

"Ani nemusím hledat. Poznal jsem to podle popisu. Je to posměšný kříž."

"Posměšný kříž?" Richard zvedl oči k Susan. Ta si při zaslechnutí výrazu přitiskla ruce na hrud'.

"Ten tvůj kluk našel jeden z nejvýznamnějších pozůstatků na doby, kdy Vikingové pobývali ve Středomoří. Je to kopie?"

"Dřevo je velice pevné, tvrdé a čerstvé. Nebylo žádným způsobem konzervováno. Nechce se mi uvěřit, že by to mohlo přetrvat tisíc let. Musí to být kopie. Ale ta zlatá maska by mohla být stará."

Chvilí bylo ticho. Pak Goodman řekl: "Znám dřevo, které v běžných podmínkách zůstalo pevné tisíc let i víc. Záleží to na prostředí, v jakém je uloženo. Vím jenom o třech posměšných křížích, o jednom páru z Benátek a o 'Čarodějnickém kříži' z Istanbulu."

Richard přetlumočil Susan, co se dozvěděl, a pak se zeptal: "Pár? Jak to myslíš, pár?"

"Ti Dánové je dělali v párech, mužský a ženský. V rozkroku do sebe zapadaly. Byly to obětní nože, používané zřejmě jedním nájezdníkem, mužem s mimořádně bujnou fantazií. Většinu jeho výtvorů, většinu posměšných křížů, zničili mnichové, kdykoli na nějaký přišli, především ve středověku. Zdá se, že jsou příznačné pro Středomoří a vznikly v devátém století, v rozmezí přibližně čtyřiceti let. V době, kdy vikingské nájezdy na středomořské břehy vrcholily.

"Posměšný kříž," zašeptal Richard, obraceje řezbu v ruce.

"Ta zlatá maska s jedním okem je jasná," pokračoval Goodman. "Kov měl..., podoba patří Odínovi. Prsty mají odvrátit uhrančivý pohled, což byla pověra, kterou církev dala do klatby. Falus snad vysvětlení nepotřebuje. Nebo jo?" Zasmál se. "Ty tváře na prsou mají urážet, protože v sobě zahrnují opak, ženu v muži. Mimochodem, ženské postavy mají místo bradavek trny. Jejich tvůrce byl vizionář. Středověký symbolismus, který o tři sta let předběhl dobu."

"A těmi noži se vraždilo?"

"Je to nejpravděpodobnější vysvětlení. Takového křesťana muselo zasáhnout až u srdce, když mu takovým křížem dělali krvavého orla. Krvavý orel byla jejich metoda řezání..."

"Dost," řekl rychle Richard. "Díky, vím, co to byl krvavý orel. Ale pochybuju, že by na to dřevěný nůž stačil."

"To je fakt," přisvědčil Goodman. "Nejsou na něm stopy po hnědočervené hlíně?"

"Ne. Aspoň žádné nevidím. Proč?"

"Podle toho, co právě čtu, a to je zpráva o nálezu ženského kříže v Istanbulu roku 1924... kříž, který byl ukraden - pravděpodobně krátce poté, co byl pohřben - přesně tak to tady stojí, pohřben. Byl v terakotové rakvi, uvnitř dřevěné truhlice ukryté v katakombách, a to tak že unikl zkáze. Někdo, kdo se chtěl ke kříži dostat, truhlice rozbil. Ženský kříž přitom poškozen nebyl. Napadlo mě, jestli tohle není ten do páru."

"To je přitažené za vlasy. Myslím, že zacházíš do oblasti nepravděpodobného."

"Jo. Dřevo by tolik století nepřežilo. Ale stejně bych se na to rád podíval..."

"Tak přijď. Abych nezapomněl, díky za tip na toho klenotníka."

"Rádo se stalo."

Susan figurku znovu oblékla a vrátila jí na groteskní obličej malou zlatou masku. "Michael by nám neopustil, kdybychom to prodali, i kdyby to mělo bůhvíjakou cenu," řekla potichu.

Richard usilovně přemýšlel. Když konečně promluvil, bylo to zoufale a roztržité: "Kdybych ho tak viděl, jak ty věci pronáší. Kdybych tak viděl, jak to dělá... 11 Další sled jeho myšlenek přerušila Susan: "Nechci to prodat... To se ví, že by byl bez sebe."

"Mluvil jsi o nějakém klenotníkovi."

"To je něco jiného." Sáhł do aktovky a vytáhl z ní šek. "Dnes jsem prodal ten smaragd. Donesl jsem ho



tam, kam mi Goodman doporučil. Pět tisíc liber a bez vyptávání..."

"Pět tisíc!"

Susan vstala a vytrhla mu šek z ruky. Její obličej při tom vyjadřoval směs úžasu a radosti. "Musel mít cenu ještě třikrát vyšší," dodala realističtěji.

"To určitě. Ale proč si z toho dělat hlavu? Potřebujeme ty peníze na rozšíření tvého ateliéru..."

"Nebo na nové auto..."

"Nebo na dovolenou, o které jsme mluvili?"

Susan si znovu sedla. Rukama si pohrávala s posměšným křížem, očima si prohlížela šek. "Myslíš na to, na co myslím já? Není to ta nejlepší představa..."

"Další smaragd?"

"Kdybychom tak věděli, kde to našel..."

"Ale on je přece nehledá," zastavil ji Richard. "Chápeš to? Křídák mu ukazuje, kde ty věci jsou, a on je pronáší."

"Nechci na to myslet," zašeptala skoro neslyšně Susan..

Když odcházela, položila šek na polici s knihami, ohlédla se a řekla: "Tak rozšíření?"

"Proč ne..."

Zasmála se a zavrtěla hlavou. "Připadá mi to jako vánoce!"

Svítat začalo v pět hodin. Richard se rychle oblékl a pospíchal do lomu, přepadlý a rozcuchaný po neklidné, úvahami strávené noci. Na místě, kde Michael mluvil o Křídákovi, v srdci chlapcova imaginárního hradu, začal pečlivě pátrat pod úlomky křídý a vegetaci končícího léta.

Stopy písku, kterých si všiml už dřív, tam byly stále. Nové však byly pozůstatky matně červené terakotové kameniny, především střípky a prach, nic většího než nehet. A třísky tmavého dřeva, jakoby cedrového, olejem napuštěného dřeva z nedávné doby.

Terakotová rakev. Možná to, s čím přišel Goodman, nakonec ani tak přitažené za vlasy nebylo!

Posbíral všechno, co mohl, nasypal to do sáčku na vzorky a vrátil se domů. Nemohl se dočkat, až si s chlapcem promluví.

## Čtrnáct

K večeru se otec se dvěma návštěvníky vydal pěšinou k poli. Hlasitě jim něco povídal.

Michael stál ve svém pokoji, kousal si nehty a znepokojeně vyhlížel ven. Zaslechl jen slova 'lom' a 'hrad'. Jeho otec těm cizím lidem říkal o něm. Všichni společně šli slídit do lomu.

Michaela ta myšlenka zdaleka neznepokojovala tolik, jak by se mohlo zdát. Představil si vysoké zdi svého hradu, pevné brány a klikatou přístupovou cestu a usmál se pro sebe. Nikdy nenajdou cestu dovnitř, do jádra hradu, dostanou se jenom do lomu.

Jedním z hostů byl muž přísného vzezření, v černých kožených kalhotách a bundě. Oči ukrýval za tmavými brýlemi. Měl řídkou, zastřiženou bradku a kouřil malý, seříznutý doutník. Tvářil se kysele a vážně, místo úsměvů se jen šklebil, pořád se rozhlížel, neustále někam nakukoval, prohlédl si celou zahradu, obhlížel na dům. Vypadalo to, jako by hledal vodítka, ale vodítka k čemu?

Michael si všiml, že otec je nervózní. Když se s hosty bavil, měl ruce v kapsách a trochu se hrbil v ramenou.

Naproti tomu žena byla zajímavá a příjemná. Měla dlouhé, zrzavé vlasy a do bronzova opálenou plet'. Byla oblečena do krémového pánského obleku a mluvila s typicky francouzským přízvukem. Byla na Michaela velmi citlivá. Jak šla, najednou se obrátila a zvedla oči k domu. Zahlédla v okně Michaela, usmála se a zamávala mu. Michael rychle uskočil, ale věděl, že byl zpozorován. Když se znovu nahnul před okenní rám, zjistil, že se pořád dívá nahoru, hlavu má nepatrně nakloněnou na stranu a na rtech má pobavený, lehce provokativní úsměv.

O několik minut dřív, krátce po příjezdu Richardových hostů došlo k podivuhodnému incidentu. Michael byl na zahradě, ještě ve školních šatech, a hledal si vhodné rostlinky na zítřejší hodinu kreslení. Zaslechl hlasitý příjezd nějakého auta a potom hlasy. Dvojice návštěvníků spolu s otcem obešla dům zezadu a

zmizela uvnitř. Slyšel, že se baví o zahradě a o jízdě z Londýna. Ale jakmile vešli do kuchyně, žena vykřikla, vzepřela se rukama o rám dveří a zůstala tak chvíli stát, s hlavou skloněnou. Michaela nenapadal jiný důvod, proč by tak sténala, než bolest. Otce a toho druhého muže to pochopitelně velmi znepokojilo.

"Co se děje?"

"Ne!" To bylo vše, co řekla. "Proboha, ne! Nemůžu dovnitř. Je to moc silné!"

"To nic," řekl Richard. "Zůstaneme chvíli venku. Můžu vám přinést něco k pití? Brandy?"

Žena se znenadání uvolnila, zhluboka se nadechla a rozesmála se. Vypadalo to, že je jí to trapné.

"Promiňte, doktore Whitlocku. Nechtěla jsem vás vylekat."

"Nic se nestalo. Můžu pro vás něco udělat?"

"Zatím do domu nemůžu. Někdy je šok-"

Na Richardovi bylo vidět zmatek, ale snažil se ženu uklidnit. Pak se všichni tři pomalu vydali na procházku sadem, každý z jedné strany otřesené ženy. Jednou se stalo, že zalétla očima k místu, kde se skrýval Michael, ale zdálo se, že si ho nevšimla.

Michael využil příležitosti, vklouzl dovnitř a vyběhl nahoru, aby se mohl dívat z okna.

Měl z té ženy znepokojivý a zároveň uklidňující pocit. Docházelo v něm ke zvláštnímu střetu emocí, který nebyl s to pochopit: na jedné straně byl zvědavý, a na straně druhé se bál, že uvidí jeho hrad. Proto se zamračil, když se vydali k dolnímu konci zahrady, a uskočil od okna, když ho poškádčila tím nenadálým, překvapivým ohlédnutím. Když se pustili přes pole k lomu, šel s odstupem za nimi.

V polovině cesty přes pole zaslechl maminkino auto a obvyklé vzrušené štěbetání Carol. Možná si všimly, jak hosty sleduje, ale nemohl s tím nic dělat. Chtěl vědět, co ta rusovlasá paní v křídovém lomu najde. Bez dechu doběhl k lesu na vršku křídového pahorku, prodral se křovím, podlehl ostnatý drát a lehl si tam, kde země znenadání mizela, prudce spadala dolů do lomu.

Netrvalo dlouho a zaslechl hlasy. Pozoroval, jak se cizinci blíží, a s pobavením zjišťoval, že pod otcovým vedením jdou přes lom přímo a ne dokola, po tajné cestě.

Žena se ale rozhlížela, mávala kolem sebe rukama a hlasitě dávala najevo svůj údiv.

"Doktore Whitlocku..." zaslechl.

"Říkejte mi Richarde, prosím," přerušil ji otec.

"Promiňte. Richarde... něco tady je. Zatím nemůžu říct co. Každopádně je to zvláštní, velmi zvláštní. Je to skoro ve vzduchu."

"Jaké to je?" zeptal se ten cizí muž. Nesl si klacek a sekal jím do hlodašů, ničil listy.

"Jako zdi. A brány. Ano, je to jako hrad. Jsou tam bariéry. Váš chlapec má bujnou fantazii. Ten hrad, který si vymyslel, je úplně cítit ve vzduchu." Michael, který to shora poslouchal, se ušklíbl a přitiskl se do trávy.

Richard se zasmál. Ten smích měl v sobě něco, co Michaelem škublo, ale vzápětí ta myšlenka zapadla. Trojice se zatím přiblížila ke křídové stěně a pronikla až do tábora, na mýtinu, kde Michael cítil staré moře a zmizelou pláž nejsilněji. Chvíli tam zůstali, chodili z místa na místo. Žena zkrížila ruce na prsou, jako by jí byla zima. Že by cítila studené moře?

Najednou zvedla oči ke skále a zamračila se. Michaelovi poskočilo srdce, ale nepohnul se. Podíval se jí do očí a přál si, aby si ho nevšimla. Po chvíli stočila pohled jinam. Rozhlédla se, přejela pohledem po křídové stěně zleva doprava a pak se otočila. "Jsou tu dobré zkameněliny," zaslechl ji Michael. "Sbíráte je?"

"To bylo kdysi."

Pak otec pokračoval: "Michael tvrdí, že právě tady našel tu zlatou vlčí dívku. A když přinesl domů posměšný kříž, tak jsem tady pak našel stopy hnědočervené kameniny."

Michael se nechápavě nahnul přes okraj. Posměšný kříž? Co to mělo být?

"Někde tu musí být poklad," ozval se ten druhý muž. "Určitě to odněkud bere. Co když to padá shora, ze skály?"

Muž k němu zvedl oči a Michael ucukl zpátky.

"Nevěřím, že tady nějaký poklad najdeš," řekl tiše Richard, stále s rukama v kapsách. "Důkladně jsem to tu prohledal. Někdo mu nosí kradené věci, Jacku. Někdo, kdo není úplně normální."

Jack se začal od ostatních vzdalovat a Michael se musel plíživě posunout, aby viděl, kam jde. Loudal se směrem k hladomorně, sekal do křoví, shýbal se pro kameny, kusy křídý a úlomky dřeva, všechno si prohlížel. "Tady jsi vykopal tu psí svatyni, ne?" zavolal zpátky.

"Jo, někde v těch místech," odpověděl otec.

Žena stála shrbeně, chvěla se a ohlížela se k záhybu lomu, který vedl zpátky do polí. Michaela zajímalo, jestli slyší moře. Vypadala, jako by poslouchala.

"Něco tu strašně smrdí," zavolal najednou Jack a Michael znovu zneklidněl. Muž sekal do hlodašů, které zakrývaly chodbu za železnou mříží, kam byly naházeny hadry a kosti, věci, které Michael domů přinést nechtěl.

Mrzutě, se zubama zatnutýma do vnitřní strany rtu, se díval, jak muž v černé kůži odtahuje hlodaše, objevuje chodbu a mlátí do mříže klackem.

"Propána!" zaslechl ho. "Je tu nějaká zdechlina. Pes nebo něco takového... Úplně to hnije!"

Richard přišel za svým kolegou. Žena zůstala na místě, jen znovu zvedla oči nahoru k okraji lomu, ale chlapce, který ji ze svého úkrytu pozoroval, ani teď nezahledla.

"Řekl bych, že je to starý sklad náradí, nejspíš z doby, kdy lom byl v provozu. Zahrazený železnou mříží. Pomohl bys mi s ní?"

Oba muži začali mříží škubat, za doprovodu supění a skřípění. Keře, které byly svědky zápasu jejich sehnutých těl, se zmítaly a šelestily.

"Propána!" Opět to byl ten cizí muž. "Jestli je to člověk, tak můžeme být v pěkném průšvih. To doufám chápeš. To je ale smrad."

Pak bylo slyšet, jak něco povoluje, kov drhne o křemen nebo o křidu. Rozrušený Michael couvl od hrany lomu, vstal a zamyšleně se zahleděl do dálky, k moři.

Našli kobku. To znamenalo, že najdou ty mrtvé věci. Nevěděl, jak na to zareaguje otec. Žena jim při objevu pomáhala, ale byl přesvědčen, že k němu bude přátelská. Věřil, že hrad viděla, a přestože byla vystrašená, něčeho se bála, málem prolomila bariéru bez mapy!

Našli ale kobku a to znamenalo pozdější otázky.

Michael se otočil a rozběhl se domů. Schoval se v pokoji za zavřenými dveřmi, ale pozorně poslouchal, poslouchal, až se ti cizí lidé vrátí.

Jack Goodman vycouval z křídové chodby a odhodil černou věc na hromadu ostatků. Jednou rukou si zacpával ústa a nos, oči měl vodnaté. Zhluboka se nadechl. Francoise Jeuryová stála opodál a její tvář neprozrazovala žádný výraz, jen zúžené oči si měřily rostoucí sbírku zahnívajících věcí.

Richard do artefaktů píchal a šťoural, fascinovaný a zděšený zároveň. Puch se dal stěží vydržet, ale ryzí zvědavost zvítězila.

"Tak to by mohlo být všechno," řekl chraptivě Goodman. "Propána! Doufám, že máš doma dobrou brandy. Je mi na umření. Vykrádání hrobek není zrovna moje specializace."

"Přestaň si stěžovat na smrad," napomenul ho Richard. "Podívej... Tohle je z člověka." Zahledl zšedlý, sevrklý prst patřící k velké mužské ruce. Byl utržen, ne useknut. Nehet byl hladký a čistý. O něco světlejší zbarvení u kořene prstu naznačovalo, že tam kdysi byl prsten.

Hlavní díl rozkladného puchu vycházel z kozi hlavy, která měla do chlupů na hlavě vpleteny a přivázány červené a zelené ozdobné korálky. I teď hlava bzučela mouchami. Byla čistě useknuta v šíji.

"Tady máš tu svou skrýš, Richarde," řekl Goodman. "Kluk si vybral to nejlepší a odpad tu nechal. Ale nejenom odpad. Tohle je zajímavé."

Obracel v prstech ztupenou čepel. Byl to široký nůž ve tvaru listu s rukojetí ze slonoviny, zdobenou jantarem a fajánsem. Kovem, z něhož byl zhotoven, byl bronz, značně zašlý a podobený. Vzor na čepeli byl dosud znatelný, ale mnohé z detailů vzaly za své.

Zbytek kořisti představovaly kusy dřeva a kosti, opracované, očištěné, zdobené, ale snad kromě nějaké zapomenuté rituální funkce postrádající smysl. Kozi hlava, lidský prst a krutě utržený koňský ocas, jehož žíně byly ovinuty leskou látkou, se zdály být jedinými organickými zbytky. Teprve když se Richard blíž podíval pod šaty jakési primitivní panence, která vypadala seversky, šamansky, zjistil, že její tělo tvoří mumifikovaná krysa.

"Chodba jde ještě hlouběji," ozval se Goodman. "Řekl bych, že tam bude takových zvířecích věcí víc."

"Co je to za skříš - jestli si jako obsah skříše představuješ kradené věci - co je to za skříš, když je v ní vedle zlata, smaragdu a bronzu taky hniјící maso? Nedává to žádný smysl," řekl polohlasně Richard, obraceje v prstech zašlý nůž.

"Vycházíš z předpokladu, že zlato a bronz byly ukryty zároveň se zvířecími pozůstatky."

"Ta koza není mrtvá dlouho. Hodiny ne, ale dny. Nedávno."

Jako ten zmasakrovaný pes v proutěné kleci...

"Třeba někdo nechce, aby do úkrytu strkaly nos děti."

Richard zavrtěl hlavou. "Tomu se mi nechce věřit."

"Mně taky ne," odvětil Goodman, protřel si oči a znovu je schoval za tmavé brýle. "Potřebuju na vzduch... pojďme odtud."

Vtom k němu přistoupila Francoise a natáhla ruku. "Mohla bych se na ten nůž podívat?"

"Ovšem."

Podržela nůž na dlani, přiložila jej k ústům, olízla jej, pak jej otočila a přejela štíhlými prsty po podobaném povrchu. Richard ji při tom zvědavě prohlížel, dosud nerozhodnut, co si o ní má myslet. Věděl, že s Michaelem se děje cosi zvláštního, cosi iracionálního, ale cosi, o čem by tato žena mohla něco vědět. Ke všemu nadpřirozenému se stavěl skepticky - uherské čáry a rodinné tradice nevyjímaje - dokud se kolem Michaela nezačaly dít podivuhodné věci. To, co o sobě tvrdila Francoise Jeuryová, v něm budilo zvědavost: že dokáže vycítit stáří a emoce v předmětech nějak spojených s pohnutými událostmi.

Zaměstnával ji - byť načerno, jak se ukázalo - nejlepší archeologický ústav v Británii. Jestliže byla šarlatánka, byla přinejmenším přesvědčivá. Ale jestli opravdu byla médium, mohla Whitlockovým velmi pomoci.

"Je to staré," řekla tiše, takže nebylo tolik slyšet její přízvuk. "Ale ne moc. Pár generací. Sto let. Ne tisíce. Tak starý není. Nemá v sobě opravdové stáří. Ani násilí. Prostě starý nůž. Sto let, tak nějak. Možná víc. Ale ne o tolik víc."

Goodman vypadal překvapeně. "V tom případě by to byla viktoriánská kopie. Ale tohle nevypadá jako kopie. Zařadil bych to někam do wessexské kultury. Dva tisíce, dva tisíce a víc před naším letopočtem. Velmi starý artefakt. Znáám je... Tohle je ukradené odněkud z muzea."

"Taky je znám," řekl Richard. "Bývají zachovalé. A tenhle vypadá... Vypadá tak, jak by měl."

"Ale nemá stáří," trvala na svém Francoise. Richard si všiml, že Goodman se pousmál. "A sto let stará napodobenina by byla přesně takhle zašlá a podobaná, ne?" pokračovala. "Pokud by nebyla konzervována v těžké hlině mohly."

"To je pravda."

Podali si nůž mezi sebou.

Sklonili hlavy nad zbytkem nálezů. Francoise rýpla do dubové figurky člověka. Neměla ruce ani nohy, rysy tváře vyjadřovalo jen pár hrubých vrypů do dřeva. Pak zvedla rozlomenou kost, na které čerstvé červené a modré barvy dosud krásně vyplňovaly vyryté žlábkové ve tvaru bizona. Tak nějak asi dávní řezbáři tvořili své kostěné amulety. Obarvené hlinkami a jinými barvami, plné života, byly mnohem živější a působivější než vybledlé, rozpadající se pozůstatky vykopané padesát tisíc let poté, co je šamani používali k zobrazení svého světa.

Takže: další kopie. Ale dobrá.

"Mám z toho kousku zvláštní pocit," řekla Francoise, s kostí v ruce. "Nemá stáří. Necítím, že by to bylo staré. Ale je v tom síla... jakoby divokost. Je v tom divokost. Často jsem měla kostěné nástroje v ruce a někdy z nic cítím čas, který strávily v zemi. Ale tenhle je jiný. A přitom to není jako držet novodobou kost..."

Zavrtěla hlavou a pustila zlomek na zem. Pak unaveně zvedla oči k Richardovi a řekla: "Jsem z toho všeho zmatená a rozrušená. Když jsem k vám přijela, něco mi bolestivě ublížilo... tady..." Položila si ruku na břicho a natáhla jeden prst, jako by se bodala. "Prudká bolest," pokračovala. "Jako by mě něco otevíralo. Máte v domě něco děsivého. Myslím, že bych se toho měla dotknout. Možná to pomůže. Jestli to vyšlo z téhle skříše, tak nám to možná řekne víc."

"Váš syn nás pozoruje," řekla na konci cesty přes pole. Richard cítil čerstvou vůni překapávané kávy. Carol jim běžela naproti, s blokem na kreslení pod levou paží, obličej rozzářený radostí.

Když k němu dítě doběhlo a on se sklonil, aby je vzal do náruče, zalétl očima k Michaelovu oknu, ale nevšiml si ničeho. "Kde? Odkud nás pozoruje?"

"Shora. Je hodně rozrušený."

"Nevidím ho." Carol mu visela na krku a žvatlala něco o obrázku koně, který dnes ve škole namalovala.

"Já ano," zašeptala Francoise Jeuryová, ale v okně nikdo nebyl.

"Je tam nahoře v pokoji. Před chvílí jsem ho zahlédla. Je moc nešťastný, Richarde. Co jste mu udělali?"

Čekala, že při vstupu do domu ucítí znovu tu trýznivou bolest, se kterou se setkala už dřív. Proto ji překvapilo, když zjistila, že do domu mohla vstoupit, aniž by k útoku došlo. Ulevilo se jí. "Stává se, že mé smysly jsou velmi citlivé na násilí nebo hněv..." řekla na vysvětlenou Richardovi.

"Myslíte násilí nebo hněv v nějakém předmětu? Nejenom ve vzduchu...?"

Snažil se pochopit podstatu schopnosti, kterou byla vyhlášená, ale stále nevěděl, co si o tom myslet.

Francoise přikývla. "Budu vám muset některé své postupy popsat. Obvykle se musím předmětu dotknout, abych ucítila, co to je, co to bylo. Vidím prostřednictvím předmětů výjevy z minulosti, obzvlášť u kamene a kostí. Ne tak často u kovu. Ale ano - stává se, že cítím sílu, která je v totemu nebo ve zbrani, aniž bych se jich dotkla."

"To asi nemáte snadný život," poznamenal tiše Richard. Všiml si, že se nepatrně pousmála, zaznamenala jeho skeptický postoj, ale nechala jej bez odpovědi.

Susan je přišla přivítat. Richard si všiml, že k cizí ženě přistupuje odtažitě a k Jacku Goodmanovi se chová upjatě jako obvykle.

Vypili si v obývacím pokoji kávu s trochou brandy. Carol střídavě mluvila na všechny přítomné, ukazovala jim své kresby a vynucovala si pozornost. Goodmanovi to bylo nepříjemné, ale Francoise byla děvčátkem okouzlena. "Teď budeš muset nakreslit mne. Namaluj mi hezký portrét pro přítele, který na mě doma čeká."

"Jak se váš přítel jmenuje?"

"Lee. Je to Američan. Hledáme duchy spolu."

Vypadalo to, že Carol představa duchů nijak nezaujala. Sedla si na podlahu, najednou poslušná, když šlo o umění, a o pět minut později se jim pochlubila s groteskní karikaturou Francouzky, která odpovídala barvou vlasů a kůže, ale pokud šlo o tělesné rozměry, moc lichotivá nebyla.

Francoise přijala portrét velkoryse, i když se při tom tvářila trochu překvapeně.

Pak si šla prohlédnout ateliér a neskrývala nadšení nad Susaninou sbírkou panenek. Dlouhé minuty si o nich povídaly, podávaly si vzácné kusy a smály se. Figurka posměšného kříže stála na polici. Francoise si ji prohlédla, ale dotknout jako by se jí nechtěla. Richard seděl na konci svého stolu, bavil se s Jackem Goodmanem a pohrával si se soškou vlčí tanečnice. Když se Susan a Francoise konečně z ateliéru vrátily, Susan nesla posměšný kříž a Francoise byla bledá jako křída.

Při pohledu na zlatou sošku se usmála. "To je ta dívka? Je krásná."

Vzala si zlatý předmět k sobě, stiskla jej, chvíli se mu obdivovala a pak znovu řekla slova, která začínala být tak dobře známá: "Nemá to žádné stáří. Jako ta bronzová dýka. Nemá to vůbec žádné stáří. Je to kopie. Příliš krásná, ale příliš nová."

"Co když ta soška nikdy neměla nic společného s násilím?" zeptal se Richard. "Ani s jiným citovým pohnutím. Co když v tom kousku nezůstala uvězněna žádná emoce. I tak byste v ní něco cítila?"

Chvíli ho nechápavě pozorovala rozšířenýma, nazelenalýma očima. Byl to zneklidňující pohled a Richardovi z něj naskočila husí kůže. Pak přikývla. "Jsem si jistá, že něco bych cítila. Něco z těch staletí. I kdyby to byl jen pocit uložení, tmy, nicoty. Ne. Tohle je hodně nové."

Teď teprve se cítila připravena na vikingský nástroj znesvěcení. Kolébala dřevěnou figurku na rukou a zhluboka dýchala.

"Tohle je taky nové. Dřevo ale ne. To nějaký citový náboj má, ale je divoký. Přirozený. Tohle zabíjelo." Roztřesenýma rukama kříž položila.



"Otevřeli tím břicho mladého muže. Svatého muže. Zařezávalo se mu to hluboko do masa, až ho to bolestivě zabilo."

"To vám stačí jeden dotek, abyste to poznala?"

"Je to jako ve snu," řekla. "Prožívám jeho smrt. Ta smrt tam je, i smích vraha. Prořezalo mu to břicho, rozrazilo hrudník. Když umíral, modlil se ke Kristu."

Zvuk, který ze sebe vydal Goodman, se podobal smíchu, ale byl tlumený. Neovládl se včas, ale nic si ze své neomalenosti nedělal a řekl: "Nevím, Francoise, ale nějak tomu nerozumím. Říkáte, že ten nůž je nový. Říkáte, že nemá 'žádné stáří'. Ale zároveň tvrdíte, že jím vyřezali srdce mladému křesťanskému mnichovi. Jestli je váš talent opravdový, tak se ty dvě věci neslučují. Takový nůž už dlouho nikoho nezabil. Jestli ho používali tak, jak si myslíme, a jak to popisujete, tak je to událost, která se stala před tisíci lety..."

"Ten nůž není tisíc let starý. Jsem si tím jistá."

"Musí být. Jestli ne, tak byl použit k rituální vraždě někdy v posledních letech - ale nejsou na něm stopy po zaschlé krvi a ty třísky a zářezy na ostří jsou už dávno vyschlé. A kromě toho si nevzpomínám, že bych o podobné vraždě slyšel."

"Ten muž, který zemřel, nebyl z této doby," řekla žena. Ted' už vypadala zmateně i ona. "Možná mé smysly opravdu klamou. Asi vám nepomůžu." Usmála se na Susan, podívala se na Richarda Whitlocka a pokrčila rameny. "Omlouvám se. Jsem podivný archeologický nástroj. Někdy kopu dobře, někdy ne."

"Byla bych ráda, kdybyste si s Michaelem promluvila," řekla rychle Susan. "Byla byste tak laskavá? Určitě vás bude mít rád."

"U zadních dveří mě rád neměl," řekla tiše, záhadně Francoise, ale pak přikývla. "Tak dobře. Ale venku. Ne uvnitř. Chci, aby mě zavedl do svého hradu."

## Patnáct

Po sto metrech od okraje lomu se Francoise najednou prudce nadechla a zůstala stát. "Tady je vnější brána," řekla s veselým úsměvem. "Tady je vnější brána do tvého hradu!"

"Ano!"

"Předtím jsem si jí nevšimla."

Michael měl radost. Stála přesně mezi dvěma křídovými mezníky, kde začínala klikatá obvodní cesta. Žena zvedla hlavu a pak natáhla ruce před sebe, jako by do něčeho tlačila. "Vr-rz..." dělala a smála se. Michael se smál také. Zapřela se tělem a napodobovala otevírání těžkých vrat. Pak vykročila (ale ne po skryté stezce). Ještě před hodinou se jí tak bál. Ted' cítil, že je jeho kamarád. Zatím si nebyl jist, jestli jí má říct o Kříd'ákovi - mohl by se rozzlobit, kdyby to udělal - ale dovedla si představit hrad a věřila v jeho hradby a brány. Možná věděla také o nekonečných chodbách provolávajících zem pod ním. Nevadilo by mu, kdyby to věděla. Dovnitř bez pomoci stejně nemohla, ani kdyby je cítila.

Pomalů šli dál. Šero zhoustlo a zakrslé stromy začaly míhat větvemi ve větru

"Proč říkáš tomu svému hradu 'Limbus'. Je to zvláštní jméno, ne?"

Michael šel lomem za ní a tápal po slovech, snažil se vzpomenout si, jak jim to říkal kněz v kostele.

"Limbus je místo mezi nebem a peklem. Není tam špatně. Není tam ani dobře. Je to místo, kam lidé přijdou, když nemůžou do nebe, ale pro peklo jsou příliš dobří. Je to místo, které je uprostřed. Lidé tam chodí, když nemají duši. Limbus nikdo nevidí. Takový je můj hrad. Nikdo ho nevidí." Ztišil hlas a odvrátil oči. Pak, jako by mu něco řeklo, že se může svěřit, dopověděl: "A já jsem taky takový."

"Ty? Jaký jsi? Nerozumím ti." Francoise si dřepa a po-vytáhla si kalhoty. Voněla slabě mýdlem a kávou. Její oči byly laskavé a pevné. Michael si uvědomil, že se zhoupl do záklonu, jak se na ni díval, jako by ho svým pohledem rozechvívala. Vítr jí strhával rusé vlasy do obličeje a ona si je nepřítomně odhrnovala. Zopakovala svou otázku. "Nerozumím tomu. Pomoz mi, prosím tě. Proč máš pocit, že jsi uprostřed?"

"Když jsem se narodil, odložili mě," zašeptal. "Nikdo mě nechtěl. Nemám pořádnou duši."

"Ale máš, Michaele, to víš, že máš. Každý ji má. Duše je prostě osobnost. Nebe ani peklo není, je jenom svědomí. Tvůj kněz je strašně starosvětský. To víš, že máš duši!"

"Ne! Nemám." odporoval Michael, i když stále potichu. "Kříd'-"

Zarazil se a zbytek jména spolkl. Hlavou se mu třepetal slovo 'adoptovanou', ale nechtěl je říct nahlas. Bylo to slovo, které ho bolelo jako bodnutí. Chtěl říct, že podle Kříd'áka adoptované děti o duši přicházejí. Zatnul zuby a snažil se nabýt zpět sebeovládání.

Francoise se zakabonila. Její oči prozrazovaly smutek a zároveň zájem. Jenny se občas také tak dívala, když se s ním bavila. "Křída? Co je s křidou?" zeptala se.

Michael zavrtěl hlavou. Neměl o svém kamarádovi mluvit. Ještě ne. Když se Kříd'ák rozzlobil, podstrkoval Michaelovi ohavné věci a smál se mu. Proto řekl: "Mám jenom stín. Nemám pravou duši." "Nebud' hloupý..."

"Nejsem hloupý. Je to tak! Proto mě rodiče pokaždé nevidí. Carol vidí, protože ta svůj stín má, tam kde je duše. Dali jí ho tam, když se narodila. Mne ale vidí jen někdy, a proto se zlobí, myslí si, že jsem utekl, nebo se se mnou nebaví, protože nevědí, že tam jsem. Ale když najdu nějakou blýskavou věc, stín do mne na chvíli vklouzne a oni mne vidí dobře. To se pak tatínek směje a vypráví mi."

"Kolik blýskavých věcí jsi našel?"

"Už hodně."

Francoise se kousla do rtu. Po chvíli k němu natáhla ruku a zlehka, laskavě ho zatahala za vlasy.

"Tatínkovi se ty blýskavé věci líbí?"

Michael přikývl.

"Vypráví ti pokaždé?"

"Vypráví, když je šťastný. Znáš ten příběh o králi Rybáři? Vládl velké, pusté zemi a všichni rytíři krále Artuše museli hledat svatý grál, aby se stromům a polím vrátil život. Ten mám nejraději."

Vypadalo to, že jí udělal radost. "Já taky! Artuš a jeho rytíři. A ten mrzoutský starý čaroděj Merlin.

Lstivá Vivien. A ten nádherný blázen Lancelot! Tatínek mi o nich taky vyprávěl, když jsem byla malá.

Zbožňovala jsem je. A dodnes je mám ráda. Kdybych měla děti..."

Najednou se zarazila a znovu zatahala Michaela za dlouhé, zrzavé vlasy.

"Taky jsi nacházela blýskavé věci?" zeptal se. "Vyprávěli ti, když jsi našla něco hezkého?"

Překvapilo ho, že se jí v očích objevily slzy, přestože tvář odrážela spíš zlost. Pevně ho k sobe přivinula.

"Ne. Ne, ty můj malý," řekla tiše. "To jsem nemusela..."

O několik minut později se zastavili před prázdnou kobkou. Michael se upřeně díval na zpřelámaný hlodašový keř, celý napjatý. Francoise mu položila ruku na rameno. Zlomky, organické ostatky a lidské výtvary teď byly v domě, zabalené v polyethylen, popsané, rozříděné do krabic.

"Našli jsme místo, kam jsi schovával ty nepříjemnější věci. Není zdravé hrát si v blízkosti rozkládajících se zvířat. To jsi nevěděl?"

"Nechtěl jsem je pronést," řekl Michael. "Líbí se mi jen lesklé, třpytivé dárky. Jenže někdy mi Kříd'-"

Znovu se u jména zarazil. Ale tentokrát se rozhodl, že si z toho hlavu dělat nebude. "Kříd'ák mi někdy ukazuje věci, které vypadají hezky, ale když je pronesu, tak je to něco jiného. Občas i vřeští."

Francoise proběhlo zachvění, ale v tu chvíli se nechtěla dopátrávat podrobností. "Kříd'ák? Aha, už vím. Tvoje maminka se zmínila, že máš neviditelného kamaráda."

Michaela najednou zamrazilo. Kříd'ák neměl rád, když se o něm mluvilo. Zvedl k zamyšlené ženě oči a zašeptal: "Je to ale tajemství. Nikomu jinému to neříkejte, prosím."

"Ne. To víš, že neřeknu. Mohla bych se s ním setkat?"

"Bydlí u moře na konci dlouhého tunelu. Má tam jeskyni. Tam na pláž se nedostanu, ale on někdy chodí chodbou do hradu. Schovává se v křídě. Doma se mi o něm někdy zdá."

"Takže je to kamarád," řekla Francoise a pak se tajnůstkářsky zeptala. "Teď je tu taky?"

Michael zaklonil hlavu a prudce zavěštil, jako pes. Chvilí vypadal nerozhodně, pak pokrčil rameny.

"Nevím. Myslím, že ne. Ale často se schovává."

Její ruce mu zlehka spočívaly na hlavě, prsty se konejšivě, povzbudivě dotýkaly jeho kůže a vlasů. Stál tam, díval se na ni a nechal se hladit. Najednou se Francoise usmála a stáhla ruce zpět. "Pan Spock by to dokázal. Já ne. Jen kamení a kosti."

Michael nechápal, co ta narážka měla znamenat.

"Ještě chvíli se u vás zdržím. Kdyby se Kříd'ák vrátil a vyšel z úkrytu, seznámíš mě s ním?"

"Nemá rád, když o něm někdo ví."

"Nemohl by ses za mne přimluvit?"

"Zkusím to."

"Ty hezké věci jsou tady v lomu? Ty, které nosíš?"

Chvíli o tom přemýšlel a pak řekl: "Tak nějak. Vidím je a sahám pro ně. Někdy je těžké je dostat a z chodby mě to vyhodí. Často to bolí. Jsem pak pořezaný a poškrábaný." Skoro hrdě jí ukázal jizvu nad pravým okem. "Ale nic vážného."

"Chtěla bych se na něco zeptat - říká ti Kříd'ák, jak získává ty hezké věci, které pak můžeš přinést?"

Michael zavrtěl hlavou. "Může si chodit po světě. Vidí všechno, co vznikne, i kdyby to bylo tisíc let někde schováno. Vidi věci, když jsou nové. Když se chce se mnou kamarádit, tak mi je přinese z chodby rovnou do tunelu. Proto jsou tak lesklé. Protože jsou nové. Ale to je tajemství"

Uvědomil si, že má strach, a oči se mu rozhořely. Vyzradil tajemství. Francoise ho vzrušeně pozorovala. Vypadala ohromeně, zpola jako by se smála a zpola jako by přemýšlela. Tvář se jí leskla potem a ruce na jeho ramenou se chvěly.

Ukázal jí, aby se k němu shýbla, a pošeptal jí to největší tajemství ze všech: "Ale nikomu to neříkejte..." začal a zaváhal.

"Co nemám nikomu říkat?"

"Snažím se najít grál. Kdybych našel grál, tatínek by byl slavný."

"Proboha, to by byl," řekla Francoise, nenadále skleslá, se stínem na tváři. "To máš asi pravdu." Pak se znovu usmála. "A tatínek to po tobě chce?"

"Neví o tom. Je to tajemství. Ale kdybych mu ho přinesl, tak by možná mohl zase dělat to, co dřív. Mohl by psát knížky."

"A ty... ty jsi svatý grál někdy viděl?"

Michael krátce pokrčil rameny a přiznal: "Nevím, jak vypadá. Ale Kříd'ák ho umí najít."

"Kříd'ák... kluk z Limbu..."

Z rozpálené Francoisiny kůže skápla na Michaelovu ruku kapka potu. Tvářila se znepokojeně a otírala si čelo kapesníkem. Michael se na ni díval a trochu ho mátl, že se třese. "Jsi silný mladý muž, Michaele," řekla mu sotva slyšitelným hlasem. "Abys tu úžasnou sílu ukryl, vymyslel sis krásný příběh a krásné přátele. Nedívím se, že ti tatínek vypráví... Nikdy jsem nikoho jako ty nepotkala a můžeš mi věřit, že jsem v životě viděla a mohla si sáhnout na hodně zvláštní věci a lidi, které jsem potkala, taky nebyli nezajímaví."

"Jaké zvláštní věci?" zeptal se zvědavě Michael.

"Později ti to řeknu. Ale teď mi slib, že jestli uslyšíš, jak se Kříd'ák vrací, tak mi dáš vědět. Platí? Moc bych chtěla být s tebou, až příště přijde a něco ti přinese."

"Zeptám se ho," zašeptal Michael, ale nevěřil, že by Kříd'ák s něčím takovým souhlasil. Pak veseleji dodal: "Dám vám obrázek hradu, jestli chcete. Teď hned."

"To by bylo skvělé. Byla bych moc ráda." Vzala ho za ruku. "Půjdeme zpátky k vám, ne? Mám hrozný hlad."

"Já taky."

"Zazpíváš mi cestou něco?" Přistrčila k němu kazetový magnetofon. "Zazpívej mi svou oblíbenou písničku."

Zasmál se něčemu, co ho napadlo, a za chvíli bez dalšího pobízení spustil ve vlastní, falešné úpravě ústřední melodii z Krotitelů duchů.

U jídla vládlo napětí. Susan si moc záležet nedala - nebyl čas - ale italské jídlo, které připravila, bylo dobré a přivítali je všichni. Napětí vycházelo z Francoise, dřív zvědavé a přátelské, ale teď večer náladové a duchem nepřítomné.

Susan, která se na ni dívala přes stůl, poznala, že je rozzlobená.

Zdálo se, že napětí, které z Francouzky vyzařuje, je namířeno proti Richardovi. Ať se jí zeptal na cokoli, odbyla ho pokrčením ramen nebo odpověděla, jen aby se neřeklo. Vřelost, kterou k němu projevovala předtím, byla ta tam. K Susan se chovala zdvořile, skoro jako by si tak chtěla vynahradit nepřátelství vůči hostiteli. Upřímně přiznala, že z Michaela necítila nic a že z lomu ani z rozhovoru s chlapcem

nezískala stopy, kam na své poklady chodí.

Richard byl zklamán méně, než Susan čekala.

Zlato přiznala, že cítí Michaelem vztyčenou bariéru. Předstírala, že cítí bránu. Postavil něco na ochranu lomu a určitě k tomu použil pozitivní psychickou energii. Nechával stopy své mysli všude, kam přišel, a Francoise je cítila. Bránil se. Setkala se s tím u dětí v předpubertálním věku nebo krátce po pubertě mnohokrát.

Jack Goodman se chtěl vrátit do Londýna a Francoise měla jet s ním. Nikdo je od jídla neodháněl, ale když dojedli, vstali od stolu a Goodman si šel posbírat věci, které měl v pracovně. Richard uklízel stůl a Francoise se Susan odešly do obývacího pokoje a ven do zahrady. Ve tmě zůstaly stát a dívaly se na noční ptáky kroužící nad dalekými lesy.

"Je všechno v pořádku, Francoise?"

"Ne. Všechno není v pořádku." Otočila se k Susan, ještě nerozhodnuta, ale bylo na ní vidět, že potřebuje něco říct. "Mám nepříjemný pocit z vašeho manžela."

"Všimla jsem si. Proč?"

"Kvůli vašemu synovi. Protože je krutý."

"Michael?"

"Váš manžel. Má v sobě krutost. Michael musí zpívat, aby si zasloužil večeři. To se mi nelíbí."

Susan zlostně zkřížila ruce na prsou a sklopila oči. "To se netýká jen Richarda. Jestli vás to zajímá, tak i já musím vzít hodně viny na sebe, madam Jeuryová. Oba jsme chlapce zanedbávali, když byl mladší.

Měla jsem toho dělat víc... Richard je velice náročný."

"Jestli mi začnete říkat 'madam', budu si myslet, že jste uražená, a nebudu v tomto rozhovoru pokračovat. Není důvod ke zlosti."

Susan usoudila, že bude lepší si nevšímat, že ji někdo poučuje, a na znamení souhlasu se usmála. "Jsme nervózní rodina. Vládne tady napětí."

Francoise Jeuryová se rozesmála. "A jaké! Proboha. Je to všude. Dokonce i v koupelně. Všude."

"Vy to cítíte?"

"Velice silně to cítím." Zvážněla, pečlivě vybírala slova. "Omlouvám se, ale tam u stolu jsem neříkala pravdu. Když jsem mluvila o Michaelovi. Proto, že chci říct pravdu vám a ne vašemu manželovi. Sama musíte zvážit, co Richardovi říct. Já mu nechci říct, co vím, na co jsem přišla."

Susan se na ženu zahleděla. Obličej jí ztvrdl, v očích se jí usadil defenzivní, rozzlobený pohled. Pak vykročila směrem k živým plotům. Francoise šla s malým odstupem za ní.

"Jestli mi chcete říct, že Michael využívá svou mysl ke krádežím v muzeích, tak to už nás napadlo. Dlouho jsem si myslela, že je to jeho biologická matka, která nás chce trápit, její parapsychologické schopnosti. Když byl ještě nemluvně, často se kolem něj objevovala hlína. Málem se utopil v obrovské louži bahna, která se z ničeho nic objevila v pokoji..."

"Jeho talent je surový. Nesoustředěný. Silný, ale ještě nezralý."

"Máte pravdu. Celý je takový. Později začal 'vidět' a 'pronášet' zřetelněji. Vidí, jak něco je u někoho v domě a může to ukrást. Vymyslel si neexistujícího kamaráda, aby vysvětlil, odkud ty předměty pocházejí. Chodí do lomu, kde se cítí jistý, 'pronáší' odtamtud věci a tvrdí, že byly v jeho hradu. Ale dělá to on a dělá to kvůli lásce..."

"Měla byste tomu zabránit..."

Susan se k ní rozčileně otočila. "Krucí! Nerad'te mi, jak mám vychovávat své dítě!"

Nepokořená, nezastrašena Francoise Jeuryová jí mrzutě odpověděla: "Jestli to už aspoň trochu chápete, tak je to v pořádku. Ale ten chlapec žije v hrůze-"

"Já vím."

"Je izolovaný. Myslí si, že nemá duši."

"Vím."

"Tak proč jste něco takového připustila?"

Susan vhrkly do očí slzy. "Protože z něho mám strach. Protože pořád vidím ten pohled v očích jeho matky. Protože je tu ještě něco jiného, něco strašlivého, něco, z čeho mám hrůzu, jen když na to pomyslím..."

"Možná byste si o tom měla s někým promluvit..."

Susan rychle - až příliš rychle - odvětila: "Ale my jsme o tom mluvili, Francoise. Michael je zvláštní v mnoha směrech. Staví kolem sebe bariéry. Jestli je pravda, co říkáte, tak víc bariér, než jsme si uvědomovali."

Francoise Jeuryová rýpla palcem do mokrého trávníku. "Richard má taky strach?"

"Z Michaela ne. Richardovy obavy jsou vnitřnější, osobnější. Michael je jenom terč jeho zklamání. Nebo spíš byl. Teď s ním vychází líp."

Francoise se ušklíbla. "Jistě. Proč taky ne, když se z jeho syna stal Ježíšek?"

"To není fér."

"Ale je, samozřejmě že je! Vy svého manžela znáte líp než všichni ostatní. Znáte ho! Poslouchejte mě, Susan. Máte skoro pravdu, ale ne úplnou pravdu. Myslím, pokud jde o Michaela. Ano, ta síla, kterou v sobě má, je děsivá, ale vy se možná bojíte jiné síly, o níž nic nevíte. Myslím, že nad tím, co se s ním děje, nemá moc, protože je ještě příliš malý. Jistotu nemám, ale mám silný dojem, že si vymýšlí vlastní svět kvůli objasnění svých strachů, svého talentu. A ten jeho talent je úžasný. Už jsem se s ním v životě setkala, ale ne v takové podobě."

"Myslíte telekinezi? To je to, co dělá." "Levitaci. To je silnější projev stejného nadání." "Levitace," zopakovala Susan, jak se snažila si to slovo zařadit a přikyvovala, jako by se tím všechno vysvětlovalo. Pak se zamračila. "A co to přesně znamená?"

"Michael pronáší" řekla Francoise. "Nic víc na tom není. Prostě sáhne pro nějakou cennost, chytí ji a přemístí ji prostorem... a časem."

Susaniny oči se ve tmě zaleskly otázkami a slzami. "Časem?"

"Ty předměty, které tu máte. Ty věci, které vám přinesl... nezdají se být staré, protože staré nejsou. Protože pocházejí z minulosti, kdy byly nové. Tu vlčí tanečnici sotva zhotovili pro královskou hrobku. A jednou, o tisíce let později, si jedna mladá duše všimla třípytu novoty, třeba jen pár dní poté, co sošku uložili do hrobky. Kámen, písek ani dřevo ho nemohly zastavit, týdny, roky ani tisíciletí. Sáhl do tmy a do místa v minulosti a sebral tu věc z uzavřené hrobky. A když ji pak v devatenáctém století otevřeli, našli všechno na místě - až na to, že se tam někdo dostal už ve starověku a ulomil část oltáře..."

Susan byla ohromená. "Víte určitě, že se to tak stalo?" Francoise se rozesmála a zavrtěla hlavou. "Ne. Ovšem že ne. Jistě to nevím. Ale dovedu si dost jasně představit, že se něco takového stalo. Pak je tu posměšný kříž... klidně by to mohl být mužský protějšek z istanbulského páru. Používal se k potupení rituální oběti. Pak ho ukradl nějaký kněz a zahrabal ho v katakombách, se zlatou maskou a vším ostatním. A krátce po tomto ukrytí zmizel. Možná se strhl vítr. Možná se z ničeho nic zjevila přízračná ruka a sebrala ho, protože právě v tu chvíli Michael vyslal svou mysl na cestu časem, aby v minulosti pátrala po něčem blýskavém a hezkém. Chápete? Bere si ty věci z času. Případají mi nové. Jenže on svým pátráním obsáhl staletí. Musím se mu víc věnovat..."

"Svým pátráním? Jakým pátráním?"

Francoisina tvář se proměnila v masku důstojného hněvu. Nevěřicně se na Susan podívala a pak vyhrkla:

"Po příběhu krále Rybáře! Po čem jiném? Po rodičovském objetí! Po puse na dobrou noc od vašeho manžela! Po svém grálu. Platí za lásku..."

"To stačí! To není vaše věc, madam! Všechno se změní..."

"Opravdu?"

"Tak dost!"

"Opravdu se všechno změní? I to je vaše věc. Ale zapamatujte si, Susan, že když narazím na tak pozoruhodné dítě jako je Michael, nedovedu na ně tak snadno zapomenout."

Susan znovu popadl hněv. Protlačila se kolem Francoise, pak se zastavila a probodla ji očima.

"Zapomeňte na něj. Potřebuje lásku a ne to, aby se mu někdo vrtal v hlavě. Mého syna nikdo, opakuju nikdo zkoumat nebude. Nechte nás být."

Po chvíli ticha se Francoise omluvila, že rozhovor tak vyhrotila. "Kdybyste někdy potřebovali mou pomoc, tak se mi ozvěte, prosím," pokračovala. "Možná nepomůžu. Jak už jsem řekla, jsem zvláštní archeologický nástroj. Někdy kopu dobře a někdy ne. Ale vždycky to můžu zkusit..."

"Povím Richardovi, co jste mi řekla. Je mi jedno, jestli se budete zlobit. Nemůžu před manželem mít



tajemství."

Francoise se zasmála. "Já se nezlobím. Myslím, že už to stejně ví. Jen vám to neřekl. Můžete mu říct, co chcete. Příliš mnoho tajemství," dodala, podívala se na Susan úkosem a usmála se, až jí přeběhl mráz po zádech. "Příliš mnoho tajemství, po léta skrývaných, může být nesnesitelné. Máte pravdu. Nepřidávejte další."

"Nevím, co tím chcete říct."

"Moc dobře víte, co tím chci říct."

"Já nejsem žádný lhář! Já nejsem žádný lhář!"

"Ale jste, a já vám to klidně řeknu. Proč ne? Je to váš život. Vaše lež. Ale já jsem tu lež viděla, Susan - nevím, co to je, a upřímně řečeno, ani to vědět nechci. Ale viděla jsem ji. A co víc, vidím, že vás to otravuje."

S těmito slovy se Francoise prudce otočila a mrzutě vykročila zpět k autu, ke kterému se blížil i Jack Goodman, zabraný do rozhovoru s Richardem. Než přišli, ještě zašeptala: "Noste si svou tmou jako závoj, Susan. Doufám, že se vám ho brzo podaří nadzvednout."

Susan cítila na těle studený pot, její smysly byly zbystřeny ohromením a emocemi. "Skutečně nevím, jak to myslíte," řekla polohlasně, ale věděla, že tvář ji zradila.

U auta Richard podal Francoise stočený papír. "To je od Michaela, pro vás," řekl s nepatrnou úklonou. "Aha. Hrad."

Rozvinula papír a zadívala se na změt' přerušovaných kružnic a diagonál. Připomínalo to bludiště nebo nějakou hádanku. Uprostřed kresby bylo znázorněno moře a za ním hory. Na břehu byla namalována malá postavička, stojící pod jasným sluncem. Stín se od ní táhl jako tenký kříž. Mimo kruhy, na nízkém pahorku stálo zpodobnění madam Francois Jeuryové, ve všech ohledech stejně shovívavé jako předchozí Carolin pokus, postava bujných tvarů s kaštanovými vlasy. Aby ji bylo líp vidět, byla obtažena silnou černou tužkou.

"Polichocená nejsem," řekla Francoise a zasmála se, "ale děkuju. Vyřídíte mu, že jsem měla radost?"

"Vyřídím," řekl Richard. Goodman a Francoise Jeuryová odjeli.

Michael, který stál u okna na podestě, zvedl ruku a tiše zamával za autem, které vyjelo na cestu a zamířilo k silnici na Londýn. Pak se vrátil do pokoje a sedl si do kouta. Myslel na ženu, jež právě odjela, a na mapu svého hradu, kterou jí dal. Usmál se a pak se dokonce zahihňal. Sáhł pod postel a vytáhl bílý list papíru, na který namaloval svůj hrad dřív. Projel prstem chodbami a tajnými prostory mezi zdmi. Mapa, kterou dal Francoise, byla neúplná, ale Michael věděl, že kdyby se někdy vrátila, tak ho najde svým srdcem. Cítil k ní intuitivní důvěru, takže kdyby se vrátila a on se skrýval, mohla by za ním přijít. Uškľíbl se a dotkl se místa, kde těžké dveře zakrývaly vstup do chodeb. Uvažoval, ve které z nich dnes Křídák asi spí.

Goodman zavolal o týden později. Rozhovor byl krátký a věcný. "Spěchám, Richarde. Mám nějakou schůzku. Ale napadlo mě, že tě určitě bude zajímat, že ten nůž z lomu prozkoumal náš metalurg-"

"Tu bronzovou dýku?"

"Tu bronzovou dýku. Jestli ti to nevadí, technické detaily vynechám. Víš, že chemie není má silná stránka. Jestli tě to zajímá, pošlu ti kopii té zprávy. Tak hlavně: je pravý. Vyroben byl v jižním Německu nějakých 900 let před naším letopočtem, možná o něco později. Používali tenkrát odlévací proces, který do kovu s jistou nečistotou nadělal dírky. Žádný viktoriánský napodobitel - vůbec žádný napodobitel - by nevěděl, jak to napodobit. Je to pravé."

Richard se posadil a chvíli civěl do prázdna, usmíval se a čekal, až se mu Goodmanova slova v hlavě usadí. "Ale ta tvá kolegyně, to médium, tvrdila, že to může být staré tak sto let."

"Vím. Ale víš, že mám o té dámě jisté pochybnosti. Lití, způsob, jakým bylo provedeno, ten nůž zařazuje přesně. Je skoro tři tisíce let starý. Myslím, že naše chemická laboratoř to brzy potvrdí. Už jsem ten předmět odeslal. Mimochodem, víš co ta kost, ta pomalovaná kost? Ta je poměrně nová. Určování stáří podle radioaktivního uhlíku je rychlejší než pracné datování kovů. Je z této generace. Dokonce i šupinky lidské kůže, které na ní jsou."

Richard chvíli neříkal nic a pak se usmál. "Tak jo. Díky za zavolání, Jacku. Ta informace má pro mne velkou cenu."

"Ještě než půjdeš: kdybys tu dýku chtěl prodat na sběratelském trhu... myslím, že by za ni mohlo něco být."

"Udělej to pro mě, prosím tě. To bych uvítal."

"S radostí. Neobjevilo se od té doby něco nového?"

Richard si odnesl telefon do pracovny a prohrábl se prstem v krabici s pozůstatky, která mu ležela na stole, tak, aby muž na druhém konci linky zvuk uslyšel.

"Sklo?"

"Sklo. Myslím, že to byl nějaký pohár na pití. Je úplně na padrt'. Řekl bych, že to byl římský pohár, jeden z těch nádherných dvojitých kousků, které se tenkrát dělaly, jako 'lycergský' pohár u vás v muzeu. Michaela strašně rozčílilo, že se rozbil. Nevím proč."

"To je škoda, to ti řeknu. Že je na padrt'. Římské sklo je něco pro sběratele."

"Budou další," řekl Richard. "Do té doby... co třeba rekonstrukce? Soukromá zakázka?"

"Budu o tom přemýšlet," odvětil Goodman. "Nenapadá mě nikdo, kdo by něco takového dokázal, aniž by na takovou věc neupoutal pozornost. Možná to nějakou dobu nepůjde. Ale budu o tom přemýšlet."

Váhání na druhém konci linky bylo skoro hmatatelné, ale Richard nedokázal rozhovor ukončit. "Myslíš, že má nějakou další skrýš?" zeptal se nakonec Goodman. "Ze které je to sklo?"

"Michael má přístup k jiné skrýši," přisvědčil tiše Richard.

Znovu, po krátké odmlce: "Nevíš, kde to je?"

"Vím. Ale sám se k ní nedostanu. A nedostal by ses k ní ani ty."

"To nedává smysl, Richarde. To musíš sám vědět."

"Stačí, když prodáš ten nůž, Jacku," odvětil prakticky okamžitě Richard. "Uděláš to pro mne?"

"Ovšem."

"A tu šamanskou hůlku nevyhazuj. At' už je nová nebo ne, třeba má větší cenu, než bychom čekali."

"Mluvíš záhadně Richarde. Nikdy jsem neměl rád hádanky."

"Ten kostěný talisman si nech zatím u sebe. A pořádně se podívej, co je na něm vyřezáno a nakresleno. Udělej si dobrou dokumentaci."

"Takže se zase ozveš? Brzo?"

"To všechno záleží na Michaelovi. Zatím dobrou noc, Jacku. Díky za všechno."

## TŘETÍ ČÁST

### Hledání grálu

#### Šestnáct

Koncem léta o necelý rok později dostal Richard nabídku k fotografování v Argyllu v západním Skotsku poblíž místa, které se jmenovalo Torinturk. Jezerní osada, dva a půl tisíce let stará a pozoruhodně zachovalá, byla vyprošťována z rašeliny, která naznačovala, kam až jezero kdysi sahalo. Nelehce se rozhodoval, jestli tu práci má vzít, nebo ne. Nechtělo se mu odjet z jihu a hlavně od Michaela. Pramínek přinášející vzácné předměty dosud nevyschl, a tak si Richard chlapce považoval čím dál víc. Jeho zdráhání odjet třebas jen na krátko mělo kořeny v hluboké nedůvěře, kterou pocíťoval, ale kdyby měl rozhodnout, vůči komu nebo čemu je tato nedůvěra směřována, nedokázal by to. Prostě tam chtěl být, až Michael přiběhne rozesmátý domů a v ruce bude držet další cenný předmět vytržený času.

Ale šance fotografovat něco takového, jako byl crannog, se nezhazovala snadno, obzvlášť, když mu ji nachystal Jack Goodman. Bylo žádoucí, aby Goodman byl spokojen. Jack byl jeho poukázkou na bohatství ve dvou velmi odlišných směrech. Navíc byla skotská nabídka překvapivě zajímavá i po finanční stránce, a jelikož šlo o rozsáhlé vykopávky, o nichž se bude psát, a o kterých bude televize točit dokumentární seriál, mohly by jeho fotografie proniknout k širokému okruhu lidí.

Pro jeho zdraví by to sice nebylo právě prospěšné, ale zato to mohlo prospět jeho kariéře. Podnebí západního Skotska nenáviděl: jeho osobní zkušenosti zahrnovaly vichřice, pošmourné dny a krajinu, která je často tak mlčenlivá, že z toho běhá mráz po zádech.

Navíc právě probíhalo rozšiřování domu - dvoupatrová přístavba, v níž měly najít víc místa Susaniny ateliéry, lepší temná komora pro něj a pro děti herna, kterou si mohly zařídit podle svých tužeb.

Jejich finanční situace však byla nepříjemně napjatá. Po roce krásných dárků, byť historicky nezajímavých, Michael za poslední dva měsíce 'pronesl' pouze otlučený bronzový pohár a železné ozdoby vykládané slonovinou, pravděpodobně z karpatských koňských postrojů. Moc peněz za ně nebylo, a to si ještě ze všeho, co za Whitlocka prodal, bral svých pětadvacet procent Goodman.

Šamanskou hůlku si jako umělecký předmět koupil jeden výstřední švédský podnikatel, takže jim hodila dva tisíce liber. Rozšíření domu mělo stát desetkrát víc, a pokud by Michael nevytáhl ze své časové pokladnice nic cennějšího, hrozil jim nezáviděníhodný nedostatek zdrojů.

Ale chlapec byl spokojený. Richard si nepamatoval, že by si někdy dřív dovedl tak přirozeně hrát, a

změna k lepšímu se projevovala i v tom, že lépe vycházel se svou sestrou. Každou noc měl svůj příběh a po několika týdnech ho přešla i počáteční sobeckost, takže Carol mohla být vyprávění přítomna také. To druhé léto poté, co Michaelovo nadání vyšlo najevo, chodil chlapec do lomu každý den. Richard zatím nervózně přecházel nahoře mezi stromy, za překližkovými zdmi hradu, který Michaelovi postavil na hraní. Ale Michael si často jen hrál bez výsledku. Richard se mu snažil připomínat, že kdysi před léty se mu podařilo pronést zlomek kopí v lesích nedaleko Hawkinge. Zajímalo ho, jestli by Michael nemohl takové věci nacházet i na jiných místech než jenom v křídovém lomu.

Chlapec jen zavrtěl hlavou, skoro až úzkostlivě.

"Kříd'ák bydlí tam. Musím zůstat v hradu... Jinak nepřijde."

"A kde byl Kříd'ák tenkrát v lese, když jsi byl ještě batole? Byl tenkrát s tebou?"

Michael pokrčil rameny. "Nevzpomínám si."

Závěr z toho byl jasný: Francoise Jeuryová měla pravdu, když vyslovila hypotézu, že neexistující křídový kamarád je Michaelovým pokusem o racionální vysvětlení talentu, který mu nahání strach. Vytvořil kolem sebe pomyslnou stavbu a byl v tomto svém 'hradu' zamčen jako ve vězení. Jen na takové 'bezpečné' půdě se jeho mysl otevírala času.

Richard, rozčilený, že poklady přicházejí tak pomalu, se dohodl se stavební firmou na změně postupu prací a na dokončení obvodových zdí a střechy. Vnitřní příčky musely počkat na později.

Susan nahlas projevila znepokojení, že za prodej cenností dostali od Goodmana tak málo peněz, a zpochybnila čestnost jeho jednání. Richard si o Goodmanově poctivosti také myslel své, ale vysvětlil Susan, že vlastně prodávají nalezené poklady nezákonně, takže získávají pouze zlomek skutečné ceny každého předmětu. Susan to rozčilovalo, ale smířila se s tím.

Richard se nakonec rozhodl, že práci v Argyllu přijme, a strávil den v Londýně přípravami. Začátkem října vyrazil na sever do skotského šera a byl příjemně překvapen modrou oblohou a teplými větry. Naleziště bylo rozsáhlé a bahnité, ale po několika dnech se naučil nevnímat, že má obličej a ruce neustále umazané rašelinou. Zůstat čistý bylo prakticky nemožné, i když se samozřejmě snažil udržovat své fotografické aparáty v maximální čistotě.

V polovině dohodnutého pobytu ho Susan přijela na sever navštívit. Děti na zadním sedadle dělaly buď rámus nebo jim bylo zle. Cesta do Haltwhistle u Hadriánova valu trvala sedm hodin, což bylo na dvě děti, které cestování autem nesnášely, příliš. Ale tam byl Michael najednou jako vyměněný, veselý a spokojený. Ubytovali se na statku na dohled od starodávné hranice a podnikali odtamtud pochody jako Římané, útočili na vymyšlené Pikty, pomalované muže, kteří hraniční oblast v římských dobách sužovali, a prohlíželi si muzejní expozice a rekonstrukce v okolních pevnostech.

Michael obdivoval modely v muzeích. Carol zase byla nadšena z pěších výletů. Nachodili míle na čerstvém povětří a často mívali pocit, že jsou na světě sami. Nasávali do sebe ticho širé, pusté země na severu a ostré stíny valů a kopců na jihu.

"Přivezl sis Kříd'áka s sebou?" zeptal se Richard třetí den Michaela, když spolu stáli vysoko na Valu u Crag Loughu a dívali se mezi stromy na temný pás jehličnatého lesa, začínající dole míli od nich.

Michael se zachvěl.

"Je v lomu," zašeptal a po tváři mu přeběhl stín. "Říkal jsem ti, že tam bydlí."

"Kdybys ho zavolał, tak by třeba hrad Limbus opustil a šel tě hledat... Třeba by našel tu správnou cestu."

Michael se zkroutil, zamračil se a neklidně si přejel rukama po zrzavých vlasech, které mu tady na nechráněné vyvýšenině čechrál vítr.

"Asi ne."

Susan fotografovala Carol, jak stojí na rozpadlé zdi Milecastlu, dobře zachovaného strážního stanoviště. Richard ji sledoval, ale myšlenkami byl u chlapce. Kdyby tak dokázal otevřít Michaelovu mysl tady... co by asi chlapec spatřil, k čemu by se mohl dostat?

Nakonec dostal inspiraci. "Kdysi tudy chodil jeden římský obránce. Jeden hodně slavný. Jmenoval se Parnesius. Vyprávěl jsem ti o něm?"

Michael k němu zvedl oči a zavrtěl hlavou. Zájem byl probuzen.

"Je to z Puka z Pook Hillu. Od Rudyarda Kiplinga. Chtěl bys to slyšet?"

Byla to hloupá otázka. Michael žíznil po příbězích jako po vodě. A svědčily mu.

"Tak pojď. Vrátime se do Housesteads Fortu a já ti budu cestou vyprávět."

Ale i když přišel večer a Kipling byl překroucen k nepoznání, často až legračně (Richard četl knihu naposledy před léty), pro Michaela zůstávala minulost stejně uzavřená jako na Valu. Aspoň to tak zpočátku vypadalo.

Richarda vytrhl z hlubokého, tvrdého spánku zvuk, jak mu někdo zblízka dýchá do ucha. Když uložili děti do postelí, dali si se Susan k večeři steak s červeným vínem; toho vína bylo až příliš, a proto mu teď bylo mizerně, v krku měl sucho a kůži na hlavě napjatou. Když vedle sebe uviděl drobnou postavičku odrážející rozptýlené světlo lampy na verandě, která svítila celou noc, div nevyletěl z kůže.

V pokoji bylo cítit intenzivní, povědomou vůni hlíny.

"Viděl jsem ho," zašeptal tenký hlas.

"Michaele?"

"Viděl jsem Parnesia. Asi jsem udělal něco špatného..."

Susan se vedle něj zavrtěla, ale neprobudila se. Hodiny ukazovaly pět ráno. Brzy se mělo začít rozednívat.

"Kde jsi byl?" zeptal se tiše Richard. Vylezl z postele, hodil na sebe kalhoty a košili a odvedl chlapce do koupelny.

Michael byl od hlavy až k patě potřísněn blátem. Jeho košile - úplně nová košile, teprve včera koupená - byla vepředu rozervaná, z jednoho rukávu mu zůstaly cáry. Nové tenisky měl roztržené a špinavé.

Na tváři měl krev, velký cákanec, který splýval s uschlou hlínou, ale nepřipouštěl jiný výklad.

Richardovi se vzrušením rozbušilo srdce. Už věděl, co takové stopy a špina znamenají, ale nejdřív hledal na chlapcově těle rány.

"Nejsem zraněný, tati."

"Nejsi?" řekl chmurně Richard. Nikde žádnou ránu neviděl, což ho v první chvíli zmátlo a pak znepokojilo. Sedl si na záchodové sedátko a vytřeštil na chvějícího se chlapce oči. "Kdes byl?"

"Venku. Zdál se mi sen. Bylo to něco úžasného. Zdálo se mi, že jsem viděl Parnesia. Fakt."

"Vojáka na Valu?"

"Promluvil na mě."

"A co řekl?"

Michael se trochu zamračil.

"Nerozuměl jsem mu. Snažil jsem se. Ale mluvil nějakou divnou řečí."

"Nevzpomeneš si aspoň na něco? Někaké slovo?"

Michael se na chvíli zamyslel, a pak řekl: "Spaycter. Pořád opakoval slovo spaycter."

Další vynechaný tep srdce. Spaycter: že by myslel spectre, přízrak?

Richard pátral v paměti, které legie byly ve střední části Valu, v blízkosti statku. Věděl, že jednu dobu tady byly španělské a belgické pomocné sbory. Spaycter znělo spíš germánsky.

"Ale nahoře na Valu jsi nebyl, že?"

"Vždyť už jsem to říkal. Měl jsem sen. Když jsem se probudil, byl jsem před statkem, venku pod stříškou. Ale v tom snu jsem vylezl nahoru k hrádku a šel dovnitř. A tohle mi ten Říman dal..."

Michael s triumfálním úsměvem natáhl ruku. Zalesklo se na ní stříbro, kterým byla provlečena tmavá, zkroucená kožená šňůrka. Richard si amulet vzal a chvíli ho obracel v dlani. Bylo to nečisté, podřadné stříbro a řemeslná práce nestála za moc. Zobrazovala tvář vousatého muže na pozadí měsíčního srpku. Určitě to byl nějaký ochranný amulet.

Byl 'přízraku' nabídnut na usmíření.

"To ti dal?"

"Musel jsem to pronést," řekl tiše Michael, kousl se do spodního rtu a odvrátil oči.

"Ukaž mi kde. Ukaž mi, kde jsi to pronesl. Odved' mě do hradu."

"Tati, byl to sen," zopakoval neklidně Michael, ale Richard přejel prstem chlapci po tváři a ukázal mu hlínu, která na něm ulpěla.

"Tohle není žádný sen, Michaele. Tohle je opravdová hlína. To je bláto. Ukaž mi, kam jsi šel."

Venku se v prvním šedém světle rýsovaly stromy na východním obzoru. Bylo nevlídně chladno. Oblékli si



bundy a vyšli prudkým stoupáním na silnici spojující Carlisle s Newcastlem.

Za cestou byly v čáře Valu jasně znát hranaté pozůstatky Milecastlu, strážní stavby a útočiště pro přibližně čtyřicet mužů, kteří před osmnácti sty lety na Valu hlídkovali. I na vzdálenost půl míle Richard poznal, že se v nevelké zřícenině něco změnilo.

"Šel jsi přes silnici?" zeptal se syna.

Michael přikývl. "Ale jenom ve snu."

"Neříkali jsme ti, hned jak jsme sem přijeli, že nemáš přes cestu chodit? Je to nebezpečné, Michaele, pamatuj si to. Přes úvoz není auta vidět. Neříkali jsme ti to snad?"

"Ale to bylo jenom ve snu," hájil se chabě Michael. Otcova ruka na rameni jako by mu dodávala klid. Silnice byla v tu chvíli prázdná, a proto přes ni rychle přeběhli na pole. Stráž stoupající ke zřícenině byla hustě zarostlá bodláčím.

O tom, že Michael přinesl amulet právě odtud, se nedalo pochybovat. Milecastle, jedna z nejlépe zachovalých pevností na Valu, vypadal jako po nájezdu vandalů. Z oblasti deseti stop byly kamínky rozházeny v širokém okruhu po poli. V zemi zela hluboká díra a drny byly rozmetány podobně jako kamenivo; 'pronesení' amuletu doprovázel výbuch jako vždycky, možná dokonce silnější.

Ale Michael vyvázl bez zranění. Byl špinavý, ale žádné rány na něm vidět nebylo a nestěžoval si ani na pohmožděniny.

"Tys tady byl Michaele, že? Byl jsi tady?"

Chlapec se rozběhl kolem zdi Milecastlu. "Jenom ve snu," řekl a usmál se. "Tady byly dveře. Šel jsem dovnitř." Prostoupil úzkou mezerou mezi kameny, kde kdysi byla dřevěná vrata chránící vnitřní prostor. Richard ho následoval na čtvercové prostranství a zastavil se na nízkém pahorku, kde kdysi stála kasárenská budova. Michael se k němu otočil, vyšel na pahorek a s tváří rozpálenou vzrušením řekl:

"Teď je tady zima, ale předtím tu byl oheň. A dva Ří-mani. Jeden strašně smrděl. Ten druhý pil. To ten mi dal dárek. Vypadalo to, že ze mě měli strach oba, ale řekl jsem jim, že se mi to jenom zdá a že hledám Parnesia. Ten hubený si pak nasadil přilbu. Vypadal rozčileně. Když mi dával ten amulet, chtěl jsem si ho vzít..."

Michael najednou zaváhal, provinile se ohlédl a pak zvedl oči k otci. V ostrém světle rozbřesku bylo vidět, že v nich má slzy. Vítr byl čerstvý.

"Co se stalo, Michaele?"

"Pronesl jsem ho, ale pronesl jsem taky přilbu..." řekl chlapec smutně. "Nechtěl jsem. Ale byl to jenom sen."

Přitom dobře viděl, že to sen nebyl. Vzrušení opadlo, teď vypadal stísněně.

"Kde je ta přilba, Michaele?"

Chlapec se znovu rozhlédl kolem sebe a ukázal přes nádvoří Milecastlu. Richard si všiml něčeho hnědého, opřené o šedý kámen. Vypadalo to jako hladký kravinec, téměř dokonale splývající s přirozenými hnědozelenými odstíny trávy, která tu rostla. Byla to ale přilba, typicky římská, kov potažený kůží, s třásněmi na krku a lícními chrániči.

Nebyla celá. Byla rozetnuta jakoby mečem, takže zbyla jen horní část a levý lícní chránič.

Když se Richard shýbl a zvedl ji, zevnitř vyklouzlo cosi vlhkého, krvavého a čvachtavě to dopadlo na zem. Kus lebky pokrývaly krátké, kaštanové vlasy. Ucho bylo zjizvené a deformované. Oko bylo naštěstí zavřené.

"Co to je?" ozval se z hradby Milecastlu Michaelův neklidný hlas. Richard se rychle otočil.

"Běž ven na pole a počkej tam na mě. Přes cestu nechod'. Je to jasné?"

Michael mlčky odešel, ale několikrát se přitom kradmo ohlédl. Věděl, co udělal. Očekával trest.

Když chlapec zmizel, Richard znovu nabral část lebky do studené přilby a vynesl to severní bránou v hradbě ven. Terén se tu pozvolna svažoval do polí a k houštině větrem pokřivených stromů kolem mělkého, bahnitého rybníka. Třesoucí se rukou vzal lidské pozůstatky za ucho. Měl co dělat, aby nezačal zvracet. Natáhl ruku nad rybník a zatlačil useknutou kost hluboko do bahna, kůží dolů.

"Cos asi viděl?" zašeptal nad vodním hrobem. "Jaké to bylo, vidět přízrak? Co si o tvé náhlé smrti myslel tvůj společník?"

Byla to zvláštní, znepokojivá představa. Uvažoval, jestli mohl být zbytek těla Michaelova 'Parnesia'

pohřben někde v okolí. Byl zvědav, jestli se líčení útoku dostalo do hlášení. Možná by se někde v archivech dala zmínka o vraždě vypátrat.

"A jeden z nich páchl."

Susan se prudce zachvěla, posadila se na postel a zahleděla se oknem někam do dále. Richard chvíli chodil sem a tam, pak vzal talisman pro štěstí a nechal jej viset na prstech.

"Není to úžasné? Ještě před pár hodinami to viselo na krku nějakého římského vojáka z pomocného sboru. Kdybychom to zanesli do soudní laboratoře, nejspíš by našli šupinky kůže a kousky vlasů, možná by zjistili i krevní skupinu. Na kůži zůstal pot..." Promnul si tenký řemínek mezi palcem a ukazováčkem.

"Pot Římana, někdy ze 4. století našeho letopočtu. A Michael ho cítil. Vážně. Cítil, jak páchne."

"Využívá v minulosti všechny své smysly," zašeptala Susan. "Jestlipak taky oni viděli jeho?"

"To si piš, že ho viděli. Říkali o něm, že je 'přízrak'. Nabídli mu dar, aby je nechal na pokoji. Spatřili něco, co nebylo hmotné, ale vypadalo to dost opravdově, až je to na smrt vystrašilo."

Něco ho napadlo a smutně se tomu usmál. Tati, našel jsem Kiplingova Parnesia, ale zabil jsem ho...

Susan vstala a přistoupila k oknu. Říkala, že jí není dobře, a vypadala podle toho. "Tentokrát to nebyl žádný Kříd'ák, Ricku. To všechno udělal on sám."

Richard unaveně přisvědčil. "Možná měla nakonec Francoise pravdu. Kříd'ák byla hra, způsob, jak jeho schopnost postavit na racionální základ. Ani tenkrát v Hawkingském lese tam nebyl Kříd'ák. Ani když byl nesoustředěný, takže přinášel jen hlínu; někdy jí byla hromádka, někdy plný pokoj..."

Susan se obrátila, mrzutě se usmála a vzala studený talisman do ruky. "Mám z toho nepříjemný pocit," řekla a vrátila mu ho. "Prodej to. Co nejdřív."

"To taky chci. Ale moc za to nebude. Doufám, že Michael zatím zahlédne něco většího a lesklejšího..."

"Bojím se, že se mu něco stane, když pronášení občas bývá tak ničivé."

Richard si z toho dělal obavy také, nicméně faktem bylo, že Michael nikdy nedopadl hůř než s rankou nebo odřeninou. "Nejhorší, co udělal, byl ten zával," řekl. "A to se neovládal."

"Tou egyptskou tanečnicí se škaredě pořežal..."

"Tenkrát byla jeho schopnost čerstvá. Dnes už ji ovládá víc. Dovede se líp soustředit..."

Když tu částečnou lež vypouštěl z úst, v duchu uviděl kus hlavy vypadávající z rozbité přilby. Vybavil si poškozený val. Ale Michaelovi se nic nestalo, byl jenom špinavý. Podařilo se mu výbuchu, který způsobil, nějakým způsobem uniknout: stál bezpečně uprostřed bouře.

"Čím bude starší, tím líp ji bude zvládat," řekl polohlasně Richard.

"Jak to víš? Jak to můžeš vědět?"

"Šestý smysl," řekl tiše Richard. "Ale všimni si, že je to poprvé, co se soustředil jinde než v tom křídovém lomu. Poprvé, co to 'udělal sám', jestli chceš. Myslím, že se učí líp tu schopnost ovládat. Což může být pro všechny zúčastněné jediné dobré. Vypadá to, že mu přinášení věcí dělá radost. A dokud má radost... měli bychom ho v tom podporovat."

Na Susan byla vidět nervozita. "Já nevím. Vážně nevím, Ricku. Kdo vlastně je? Proč to všechno je? Co mu jeho matka udělala? Pořád se mi o ní zdá, jak se dívá. Vidím její tvář, jak se dívá. Nebyl to dobrý porod."

"Nesmysl. Porod byl úplně v pořádku. Nebo ne...?"

Všiml si, že se prudce rozhlédla, do očí se jí vkradl stín, ale nepátral proč. Už dávno pustil z hlavy, jak Susan okolnosti adopce rozrušily, a určitě si to teď nechtěl připomínat.

"Michael je v pořádku," řekl. "Má zvláštní dar. Zvykli jsme si na to. Skoro. Měli jsme štěstí. Máme ho rádi a budeme ho opatrovat, aby mohl být šťastný." Podíval se na hodinky. "Susan, musíme už jet. Oba nás čeká dlouhá cesta. Na příští víkend přijedu domů, jestli to půjde, jinak za dva týdny."

Sbalili si vycházkové oblečení a rozjeli se ze statku každý po svém.

Sedmnáct

Když přijeli domů, čekal je tam další dopis od Francoise Jeuryové. Susan ho otvírala unaveně a opatrně. Vzpomínka na jejich ostrý, jízlivý rozhovor, k němuž došlo už před rokem, ještě neztratila svou

palčivost. Susan měla pocit, že ji všímavost madam Jeuryové nějak ohrožuje, napadá. A navíc neměla ráda, když jí někdo říkal, že je lhář... obzvlášť, když věděla, že opravdu lhala. Ale Francoise se nevzdávala, psala pravidelně a žádala, aby mohla Michaela navštívit. Susan pokaždé odmítla. Tentokrát Francoise zvala celou rodinu do Londýna.

Michael byl nadšen. Ta paní mu byla sympatická a moc se s ní chtěl znovu setkat. Francoise Michaela a Carol zvala na prohlídku Britského muzea a k návštěvě ústavu, kde pracovala, aby viděl, jak 'psychoarcheologie' funguje.

Nakonec Susan souhlasila. Napadlo ji, že by sama potřebovala v Londýně někoho navštívit. A co špatného se mohlo s Francoise Jeuryovou stát? Věděla, jakou má Michael schopnost, a mlčela o tom - pokud bylo Susan známo, Jack Goodman o Michaelově nadání nevěděl. Možná bylo na čase Francoise k Michaelovi pustit.

Vyřídila si ve škole, že může v úterý vzít děti do města, a ranním vlakem odjeli do Charring Cross.

Francoise Jeuryová je čekala na nádraží, jak měly domluveno, a chtěla děti odvézt do svých laboratoří v Ennejském ústavu pro studium paranormálních jevů. Po nervózních úsměvech a několika rádoby vtipných, oboustranně opatrných poznámkách se domluvily, že se později sejdou na Russel Square. Susan se ihned rozjela do nemocnice na Harley Street a skoro dvě hodiny strávila čekáním na specialistu, který ji koncem 70. let léčil z neplodnosti.

Když doktor Wilson konečně vrazil do čekárny, byl brunátný a samá omluva. Pod nedbale rozepnutým bílým pláštěm bylo vidět elegantní šedý oblek.

"Moc se omlouvám, paní Whitlocková, že jsem vás nechal tak dlouho čekat. Pojd'te se mnou, Susan. Nabídlí vám aspoň čaj?"

Nikdy nevysvětloval, proč ji nechával tak dlouho čekat. Jeho ordinace byla prosycena chemickými pachy, které se odpudivě mísily s cigaretovým zápachem. Jako by si všiml jejich rozpaků, doktor Wilson otevřel okno a teprve pak dosedl za široký, lesklý stůl. Vypadal mnohem starší než když ho viděla naposledy. Měl hluboké vrásky a oční víčka na okrajích svěšená, takže působil smutně a opotřebovaně. Vlastně celá ordinace působila smutně a opotřebovaně. Pouze stůl a jeho oblečení zůstaly ušetřeny. Malba na stěnách byla vybledlá, koberec také. Na policích s knhami vládl nepořádek. Lahvičky a nádoby s bledými, šedými preparáty, na které Susan raději ani nemyslela, tvořily zaprášenou zmrštinu a neúhlednou expozici, které se tenkrát vyhýbala, jak jen mohla.

"Tak jak se má malý Michael? Dobře? O co se zajímá? Nechce být doktor? Nebo matematik?"

"Ne jednu stranu je v pořádku," ukončila Susan tuto nezávaznou konverzaci. "Je zdravý a fit." Mluvila tiše a upřeně se dívala na muže před sebou. "Doktore Wilsone, řekl jste mi všechno?"

Wilson se zamračil. "Všechno? O čem všechno?"

"Tenkrát před léty. Když jsem k vám chodila. Při Michaelově narození vznikly nějaké komplikace. Nějakou dobu jsme ho nemohli dostat. Neříkejte mi, že jste na to zapomněl."

Nechtěla, aby z jejího hlasu zazněl ten ostrý tón, ale byl tam, nejspíš proto, že tak dlouho netrpělivě seděla v čekárně. Wilson zrudl a navlhlil si jazykem rty. Rozhlédl se po ordinaci, vstal a přešel za Susanina záda, což bylo pobuřující. Otočila se, aby ho mohla dál sledovat a zbavila ho tak autority, kterou si chtěl dopřát.

"Ne," řekl tiše. "Nezapomněl jsem. Proč to teď vytahujete? Žádal jsem vás, abyste si to, co se stalo, nechala jen pro sebe..."

"To jsem taky udělala. Svědomité. Absolutně. Neví o tom dokonce ani Richard, můj manžel. Dodržela jsem naši dohodu. Chci vědět jedno: řekl jste mi všechno?"

"Co jsem vám přesně řekl? Je to už dávno. Člověk zapomíná."

Susan cítila, jak se jí chvějí ruce. Uvědomila si, že ji svírá úzkost, přestože jinak si připadá vcelku vyrovnaná. Potlačila v sobě netrpělivost a řekla: "Michaelova pravá matka si to po čtyřiašedesáti týdnech rozmyslela a chtěla, abyste jí udělal potrat. Snažila se poškodit sama sebe, ale podařilo se vám jí v tom zabránit. Její rozrušený stav vás šokoval, a tak jste jí začal vpichovat cosi, o čem jste prohlašoval, že je to chemický koktejl, který Michaela v děloze zabije. Jenže ona si to rozmyslela podruhé. Říkal jste, že to bylo, jako by se jí najednou rozjasnilo v hlavě a pochopila, jaké důsledky by to mělo nejen pro ni, ale taky pro mne, perspektivní matku. Včas vás zarazila, ale měl jste obavy, že Michael mohl být nějak

poškozen. To, co jste dělal, bylo nezákonné, stejně jako naše dohoda mezi čtyřma očima, takže jsem o tom pomlčela. Jak jsem říkala, dokonce i před Richardem."

"Doba se rychle změnila," řekl Wilson s unaveným povzdechem a vrátil se zpátky za stůl. "Dva roky po tom hrozném dni se zákon změnil..."

"O to ale nejde. Tvrdil jste mi, že k žádnému poškození embrya určitě nemohlo dojít. K poškození Michaela."

"Jsem o tom stále přesvědčen. Michaelovi se vůbec nic nestalo. Proč se na to ptáte? Proč teď? Po tolika letech?"

"Protože na mém synovi je něco velice zvláštního..."

"Po tělesné stránce? Je náchylný k nemocem? Co přesně...?"

"Má zvláštní nadání." Jak to měla říct? Co mohla říct? "Možná byste to nazval parapsychologickou schopností. Projevuje se u něj mimořádný stupeň mimosmyslového vnímání."

Wilsonův letný úsměv ji popudil. Naklonila se nad vyleštěný stůl a skoro na něho začala křičet. "Je to něco děsivého, doktore Wilsons. Chlapec má strach. Já mám strach. Všichni máme strach. Zatím s tím všichni žijeme, ale co bude za pár let? Možná si to nedovedete představit, ale taková... taková schopnost zasáhne rodinu v samotném jádru! Atmosféra v ní, její plány, její štěstí, všechno se musí přizpůsobit jednomu ohnisku, jednomu děsivému, nekontrolovatelnému, neuvěřitelnému ohnisku! Nemohl jste něco způsobit, něco, co od té doby hlásili z jiných nemocnic, něco, co mohlo zapůsobit na psychiku? Nedostal se ten chemický koktejl, jak jste tomu říkal, do plodové vody kolem Michaela? Co v tom koktejlu bylo?"

"Přisahám vám, že se to nestalo," řekl Wilson, skoro šeptem. "Snažil jsem se na ten incident zapomenout, paní Whitlocková. Ani vám nemohu říct, jak se stydím za to, co se tehdy stalo."

"Ale vždyť se nic nestalo... Podle vás se nic nestalo."

Lžeš. Něco tajíš...

Když Wilson dál mlčel, zopakovala to ještě jednou, ale tentokrát klidněji. "Řekl jste, že se nic nestalo. Jeho matka se pokusila o sebepoškození. Nepodařilo se jí to. Pak jste se o poškození snažil vy. Ale nedovedl jste to do konce."

Opřela se a proběhlo jí zachvění. Přes všechna ta plamenná slova jí byla zima.

Wilson přikývl. "Všechno, co jste řekla, je pravda."

"V tom případě to musí mít od matky." Znovu se narovnala a co nejvyrovnaněji se podívala Wilsonovi do očí.

"Musíte mi umožnit rozhovor s jeho matkou. Prosím. Už jednou jste mě odmítl. Ale já s ní musím mluvit. Prosím vás!"

"Nechtěla s vámi mít nic společného a nechtěla ani vědět, kdo jste. Žádala mne o to velmi důrazně, paní Whitlocková, takže je mi líto, ale musím její přání respektovat."

Susan v zoufalém gestu plácla rukou do stolu. "To bylo před devíti lety. Třeba je přístupnější. Třeba to dnes bude jinak. Doktore Wilsons, já to přece nedělám pro sebe. Nechci to po vás z nějaké sobecké touhy matky, která se chce podívat do očí jiné matce. Jde o mou rodinu a taky o Michaela! Děje se s ním něco strašlivého, i když v něčem..."

Wilson ji pobídl, aby mluvila dál.

"I když v něčem se to hodí. V něčem je to úžasné. Ale správné to být nemůže a já to někde hluboko v sobě cítím. Kdybych si tak s ní mohla promluvit. Aspoň telefonem. Nemohl byste to zařídit?"

Wilson najednou prudce vstal, ale zůstal za stolem. Dával jí jasně najevo, že rozhovor skončil. Jeho brunátná tvář kolem očí pobledla a Susan si všimla, že pod účesem se mu perli pot. "V sedmdesátých letech jsem udělal několik rozhodnutí, která bych dnes neudělal. Nejsem na ně pyšný a nepřinášejí mi uspokojení, jen pocit viny..."

Černé potraty za směšné ceny, černé výměny nechtěných dětí za přehnaně vysoké ceny, ano doktore, vím o tom všechno...

"Moc rád bych na ta léta zapomněl."

"Jenže já vás nenechám," prohlásila vzdorovitě Susan. Vstala, usmála se a podala mu ruku. Wilson ji váhavě vzal, potřásl konečky jejích prstů a sledoval při tom její klidnou tvář.

"Jak to myslíte?"

"Tak, že vás budu otravovat tak dlouho, až z toho budete zoufalý a svolíte aspoň k tomu, že Michaelově pravé matce vzkážete, že s ní nutně potřebuju mluvit."

Vychutnávajíc si úlek ve tváři doktora Wilsona, chvíli počkala a teprve pak dodala: "Nemusíte mít strach. Slib, který jsem vám dala, chci dodržet. Ale dovedu být velmi vytrvalá, doktore Wilsoně. Udělejte to pro mne a zkuste to. To je všechno, co chci. Jenom to zkuste."

Wilson dosedl zpátky za stůl, stejně vzdorovitě jako ona, alespoň to tak Susan připadalo. Díval se na ni s výrazem, který přecházel od paniky k arogantnímu pohrdání.

"Zaplatila jste za Michaela hodně peněz..."

"Ano. Peněz, které jsem ani neměla. Peněz, které nám od té doby chybí. Jenže to vypadá-" usmála se té myšlence, "že nám je Michael chce vynahradit."

Když odmítla říct něco bližšího, Wilson se nadechl a načmáral si poznámku do zápisníku. "Tak dobře, paní Whitlocková. Uvidím, co se dá dělat."

Osmnáct

"A teď uvidíme, co v tobě je. Jsi připravený?"

"Připravený!"

"Jsi klidný?"

"Klidný!"

"Tak... jdeme na to!"

Po obrazovce před Michaelem začaly přebíhat světelné body. Kličkovaly a místně se vyhýbaly nitkovému kříži jeho zaměřovače. Křeslo, v němž seděl, se houpalo a otáčelo, a dodávalo tak honičce za mimozemšťany fantastický pocit rychlosti a pohybu. Prsty sevřel ovládací páky a vystřelil, ale minul, střílel však dál a občas minul jen o fous. Přilba, kterou měl na hlavě, nebyla příjemná. Začínala ho tahat za uši a odírat mu kůži, ale propadl hře natolik, že to nevnímal. Když se na štvanci líp soustředil, i míření se mu dařilo víc. Rychle se naučil vybrat si jen jeden malý, vířící bod. Ten pak pronásledoval, seč mohl. Znovu minul, znovu přestřelil, ale jak ho křeslo unášelo a místností se rozléhaly jeho nadšené výkřiky, vypadalo to, že cíl září jasněji.

Pronikni do centra. Dostaň se blíž!

Poslechl radu, kterou mu Francoise dala, a soustředil se na zpomalení bodu. Přál si, aby ho dostal do zaměřovače. V duchu ho pevně držel, zpomaloval ho, bránil mu v pohybu, svazoval ho jako zvíře, aby se mohlo jen vzpínat, ale ne uniknout.

Po pěti minutách vzrušené honičky dostal 'ufona' do zaměřovače.

Vypálil a v okamžiku, kdy palcem mačkal spoušť, vykřikl.

Bod se rozprskl na několik soustředných kružnic a na obrazovce se rozblikalo slovo AAARGH.

Carol nadšeně tleskala.

"Dokázal jsem to," vyhrkl Michael. "Dokázal jsem to!" Sundal si přilbu a podal ji Francoise, která se na něj dívala s úsměvem. "Dobrá práce," řekla. "Ta tečka si už nikdy nezabojuje."

"Ale co jsem vlastně udělal?" zeptal se chlapec. Věděl, že je to test jeho schopnosti. Francoise ho zavedla dozadu za hrací stroj, kde ve zmeti pásků a stuh z černého materiálu rozeznal spoustu zapojených drátů.

"V tomto testu jde o to, jestli dokážeš ovládnout proud elektronů, který na obrazovce vytváří bílou tečku. Když se někteří lidé silně soustředí a uvolní prostor přirozené síle, které říkáme telekineze, podaří se jim dostat tečku do zaměřovače velmi rychle. Dokážou zvítězit nad programem, který pohyb proudu řídí. Rozumíš tomu?"

"A já jsem to dokázal? Dokázal jsem to?"

Francoise mu povzbudivě položila ruku na rameno. Všiml si, že se podívala po technikovi, a prakticky ihned vytušil, že mu ovládnout proud možná trvalo příliš dlouho. Ale nakonec to dokázal!

. Pak přišla řada na Carol - nedala jinak - a tak sledoval, jak s hrou zápasí. Nešlo jí to, i když po osmi minutách cíl dost náhle a nečekaně zasáhla. Měl radost, že byla pomalejší než on!



"Jestli tomu dobře rozumím, tak oba máme tu teleskin- telekis-"

"Telekinezi," opravila ho Francoise. "To, jestli ji máš nebo ne, není ani tak podstatné. Tvoje schopnost je mnohem silnější, Michael. A byla bych ráda, kdybys mi o ní řekl víc. Kam zmizela Carol?"

Carol zatím nakukovala do tmavé komory, kde v prostředí podobném noční poušti pobíhaly, hrabaly a krmily se myšivky. Tento experiment ji obzvlášť zaujal, když je Francoise předtím prováděla po laboratoři, ale vůbec ne kvůli snaze prokázat u hlodavců schopnosti mimosmyslového vnímání (je to výzkum, který probíhá už mnoho let, konstatovala unaveně Francoise), jednoduše se jí líbila ta malá, krásná zvířátka jako taková. To ještě netušila, že později dostane chovný párek myšivek na památku a Susan bude úpět při představě, kolik krmení, čištění a starostí to bude obnášet. Kromě kreslení vydržela Carol u všeho, pro co se nadchla, jen krátce. Vzpomínka, jak to bylo s jejím morčetem, byla ještě příliš živá.

V tu chvíli Francoise využila situace a zařídila, aby Carol ukázali víc experimentů se zvířaty... nebo aspoň těch, v nichž figurovala fauna intacta.

Odvedla Michaela zpátky do své pracovny, posadila ho na lehátko, nechala ho hrát si s jeho mechanismem a sama se chvíli přehrabovala v nějakých papírech.

Michael v této místnosti nacházel něco velmi uklidňujícího. Na stěnách byly samé police a na těch byly sošky, zbraně, kusy skla a kovu, kamenné hlavy a dřevěné masky... a také mnoho knih. Byl to pocit, který už znal z otcovy pracovny a matčina ateliéru, kde knihy a panenky neustále dýchaly historií a svými tajemstvími.

Měl k předmětům ve sbírce Francoise Jeuryové tisíce otázek. Chtěl po ní fakta i dohady týkající se svatého grálu. Jak podle ní asi vypadal? Připomněla mu, že se jí na to už ptal.

Ještě pořád ho chtěl najít jako překvapení pro tatínka?

Ano! A jak zoufale ho toužil najít!

"Někdy, když ho hledám, se mi zdá, že je skleněný," řekl.

Francoise se zatvářila překvapeně. "Skleněný? Grál ze skla?"

"Z krásného skla, s tváří Krista a zvenčí namalovanou rybou, jak plave. To je král Rybář. Občas takový grál mlhavě vidím, ale nejde mi to pro něj sáhnout. Pronést ho. Vždycky přinesu něco špatného. Je..."

úporně si snažil vzpomenout na slovo, které někde četl. "Je nepolapitelný."

"Řekni mi, jaké to je. Když pronášíš. Kdy se to pokazí?"

Michael byl na rozpacích. Ještě nikdy o tom nepřemýšlel tak, aby to mohl slovy popsat.

"Je to, jako když sáhneš do vody pro nějaký oblázek, ale vidíš, že ruka bere jiný. Můžeš jít kamkoli, ale pokaždé se dostaneš někam jinam a nic s tím nenaděláš."

Francoise se rozesmála. "Ve Francii, ve městě na pobřeží, kde jsem žila, měli takovou hru. Jeřáb ve skřínce, kterým se daly chytat čokoládové tyčinky. Jenže když jsi chtěl, aby jeřáb šel doprava, pohyboval se doleva. Všechno fungovalo obráceně. Dítě muselo být hodně šikovné, aby s ním dokázalo, co chtělo."

"Já to znám," řekl zdvořile Michael. "Mají je v Brigh-tonu i jinde."

"Je to zvláštní pocit."

"Je."

"A cítíš něco takového, když chceš nějakou věc pronést? Máš cíl na dosah ruky, ale někdy k němu nemůžeš?"

"Jo. Jako bych se protlačoval nějakou příkrývkou. A ta věc se někdy změní tak, že to žádná věc není. Sáhl jsem někam jinam, někam, kam jsem ve snu neviděl. Je to jako zrychlený film, na kterém se honí mraky a střídají roční doby. Jako ve Strojí éas".

"Ve Strojí času?"

"To je film. Tatínek ho má rád. Máme ho na videu. Ten člověk sedí ve stroji času ve své laboratoři, dívá se ven a kolem ubíhají roky."

Michael si uvědomil, že mluví rozčileně. Usmál se a snížil tón hlasu. Všiml si, že Francoise ho bedlivě pozoruje. "Občas se mi to stane. Pro něco sáhnou, ale dostanu se na jiné místo a do jiné roční doby. Někdy je tam horko, ale většinou zima a mokro."

"Ale vždycky něco proneseš?"

"Vždycky ne," řekl znepokojeně Michael.

"Proč podle tebe mineš cíl? Co za to může?"

Michael pokrčil rameny. Zdálo se, že v téhle věci má jasno. "Asi Křídák. Bez Křídáka nevidím vůbec nic."

"A proč by Křídák chtěl, abys minul cíl?"

Vypadalo to, že Michael odpověď mít nebude. Nakonec ho přece jen něco napadlo. "Třeba je jako ten cestovatel v čase a pohybuje se časem tak rychle, že se nedovede na jednu věc soustředit. Nebo ne pořád. Někdy mu to jde. Viděla jste tu vlčí tanečnici? To byla první věc, kterou jsem pronesl. Bylo to, jako bych létal."

"A Křídák tam byl?"

"Byl schovaný. Vždycky je schovaný. Ale díval se. Slyšel jsem, jak se směje."

"Vzpomeneš si, jaké to bylo, létat? Vzpomeneš si na podrobnosti?"

Nešlo to. Bylo to jako sen, zlomkový, pestrý, ale jen útržkovitý. Nejasné si pamatoval tváře. Vzpomínal si, jak pro vlčí tanečnici sáhl. Vzpomínal si, jak to tam vonělo, bylo tam chladno, kolem kamenné zdi, zvláštní světlo...

"Mohla bych si s tebou promluvit takovým zvláštním způsobem, Michaele?" řekla Francoise. "Nevadilo by ti to? Ale dělat bych to neměla." Předklonila se a pevně se mu podívala do očí. "Budu k tobě upřímná: neměla bych to udělat, dokud si o tom nepromluvíš s tvou matkou nebo otcem. Jenže myslím, že by s tím nesouhlasila. Takže když řekneš, že ne..."

"Jakým zvláštním způsobem?"

"Chci, aby ses uvolnil. Až budeš uvolněný, budu mluvit s tou částí tebe, která zůstává skryta."

"Chcete mě zhypnotizovat?"

"To přesně ne. Je to nová věc. Nová metoda. Něco mnohem zajímavějšího. Takový rozhovor, při kterém slyším hlasy v tvé hlavě, o kterých nevíš ani ty sám. Nic špatného na tom není. Vypracovali jsme tuto metodu rozhovoru v posledních třech letech. Nahrála bych ti to."

"Co byste si nahrála?"

"Tvé vnitřní hlasy. Uslyšíš hlasy, kterými mluvíš ze sna. Když budeš chtít, můžeš si to vzít domů a přehrát si to. Až se s tím svěříš svým rodičům. Bude to znít jako ty, ale budeš to ty, když se ti něco zdálo, ne když jsi vzhůru. Můžu si s tebou tak promluvit? Necháš mě?"

Michael pocítil strach. Měl Francoise rád. Šířila kolem sebe příjemnou, uklidňující vůni a pocit bezpečí. Jenže Křídák se neklidně vrtěl. Křídák se rád schovával. Neměl rád, když ho někdo viděl nebo slyšel. A navíc, kdyby se Francoise dostala do jeho snů, mohla by zjistit, že Michael je jenom stín, neúplný chlapec. Přitom když se s ní bavil, připadal si tak celý. Připadal si skutečný. Nechtěl, aby viděla prázdno v jeho hlavě, zem Limbu, moře a jeho netvory, stín, který byl vším, co mu z duše zůstalo. Zavrtěl hlavou a okamžitě si všiml zklamání, které na sobě Francoise dala znát, když se jí nepodařilo skrýt své emoce, než se usmála a pokrčila rameny.

"Chtěla jsem se tě jenom zeptat, co jsi viděl, když jsi pronesl tu vlčí tanečnici."

"To by šlo," řekl váhavě Michael. "Ale nesmíte chtít, abych mluvil s Křídákem."

"Ne, nebudu. Slibuju, že nebudu. Co ještě nesmím?"

"Nechod'te dolů na pláž. Nepřibližujte se k moři. Je to nebezpečné."

"Slibuju, že nesejdu dolů na pláž. Chci jenom, abys mi řekl, cos viděl, když jsi 'pronesl' vlčí tanečnici. Jenom to. Nic víc."

"Tak dobře."

"Děkuju, Michaele," řekla Francoise se zjevnou úlevou. "Takže: lehni si, přivři oči a dívej se mi na rty. Nejdřív ti budu zpívat."

"Zpívat mi! Proč?"

"Obávám se, že nejsem žádná Tina Turnerová..." "Nemám rád Tinu Turnerovou." "Ne? Mně připadá úžasná. Ale ta moje písnička je klíč k tvé mysli. Je to takový program. A určitě se ti bude líbit..."

Susan dorazila do výzkumného ústavu v čase pro pozdní oběd. Byla nervózní, zřejmě rozrušená tím, co se stalo na schůzce, kterou měla smlouvanou ráno. Francoise se proto po několika minutách omluvila a

nechala Whitlockovy poobědvat o samotě. Později je chtěla vzít na prohlídku Britského muzea, jestli ještě budou mít zájem, ale v tu chvíli se vrátila do pracovny, sedla si a v tichosti poslouchala šepot Michaelova bloudícího stínu a jeho bohužel jen zlomkovité líčení.

Nebylo snadné otevřít si přístup - odmítala sice srovnávání lidské mysli s počítačem, ale ať chtěla nebo nechtěla, v úvahách používala strohý počítačový žargon - k Michaelovým snům, do harmonické paměťové roviny, kam si ukládal snové struktury reálných psychických stavů spojených s každou levitací. Na rozdíl od obvyklé paměti obsahovaly tyto bloky jen šum impulzů a měnící se RNA, cyklické a prchavé víry, s nimiž se dalo jen těžko sladit.

Zpívala kadence, o nichž předpokládala, že jí otevrou sluchový kortikální přístup, ale Michael se jen usmíval a převaloval, zvuk mu byl příjemný, ale nereagoval. Jak zpívala, sledovala hlasový signál chlapcovy písně, zaznamenaný na kazetu při její návštěvě u něj doma. Nacházela přístupová místa, tlakové body, v nichž její vokalizace musela navodit monotónní kontrast, ale nedokázala se svým hlasem vejít do té pravé polohy.

Připadala si jako dítě, které se snaží chytit do zaměřovače světelný bod, aby po něm mohlo vystřelit. Musela se tomu srovnání pousmát.

Začala píseň měnit. Snažila se kombinovat signály, živý signál svého hlasu se statickým signálem Michaelova hlasového profilu. Po ocelovou dobu se jí monitory zpětné vazby z lehátka hlásily červeně.

Pak najednou - zásah! - kontrolky se rozzářily zeleně a Michael ztuhl v nepřírozené poloze,

A jí se podařilo do něho proniknout. Samozřejmě otázkami, ne svou myslí.

Poslouchala hlas, popisující vzpomínky z cesty:

Pláž je děsivé místo. Vodní ještěři se schovávají ve vlnách a nečekaně útočí na pobřeží. Tlamy mají plné hrozně seřazených zubů, které vypadají jako tesáky. Mořští draci jsou stejně dlouzí jako jejich současníci, ale jsou mohutnější. Pláž je nebezpečná, ale můžu po ní běhat a volat z lomu.

Kde je ta pláž? Řekni mi o ní víc.

Je tam, kam zmizel wealden. Wealdenské pralesy, roviny, vysoké stromy i ohavní ještěři, to všechno potichu, pomalu zmizelo...

Kdo ti to řekl? To nejsou tvoje slova.

...Pomalé potápění celé oblasti způsobilo, že zátoky a říční koryta byly čím dál hlubší. Jezera na konci křídla byla obrovská a udržela se dlouho - byly to obrovské močály lemované rozlehlými mokřinami - to je Limbus a vodní ještěrky loví duše z Limbu...

Jestli je na pláži tak nebezpečno, tak proč tam před 'pronášením' chodíš?

Musím po ní projít, abych se přidržel Michaela...

S kým to teď mluvím?

S Michaelovým stínem.

Ty jsi Křídák?

Ne. Křídák je schovaný. Já jsem Michaelův stín. Vstupuju do Michaela, aby ho bylo vidět. Pak může dýchat opravdový vzduch. A když je dost nadýchaný, provedu ho Limbem do jiných dob.

Řekni mi, jak jsi ho dovedl ke zlaté vlčí tanečnici...

(Jenže Michael se na lehátku nepohodlně zkroutil, začal třást hlavou a v koutcích úst se mu objevily kapičky slin. Vyplázl jazyk a pootevřel oči jako nějaká mrtvola. Ale než Francoise stačila postup přerušit, uklidnil se.)

Můj stín se potápí do ledu. Pohybuju se příliš rychle. Můžu znovu dýchat a všude kolem je klid. Je tu zima. Kolem srubu leží hromady hlubokého sněhu. Stojím u velké hromady mamutích kostí a dotýkám se jejich mrazivého povrchu. Přišel sem stařec se dvěma bubny a vybral si pět dlouhých kostí na opravu Měsíční chýše, kam chodí ženy a kterou shodila bouře. Kradu se po sněhu jako stín. Vidí mě jen psi a chňapají po mně, ale naprázdno. Vplouvám do Bubnové chýše a sahám pro věc, na které stařec pracuje. Neví o mně. V chýši to páchne čerstvými kůžemi, krví a tukem. Oheň uprostřed hoří jen málo, ale vzduchem poletuje popel; barevná zvířata a šklebící se tváře namalované na kůžích zahaluje kouř. Dvě ženy mě pozorují, teď už mě vidí, ale zakrývají si tváře překříženými kostmi, takže nevidím já je. Stařec mi podává svou pišťalu. Barva na bílé kosti je ještě čerstvá. Oči má zúžené a usmívá se. Sleduje, jak můj

stín přechází zakouřenou místností, a pořád mi píšťalu podává. Jeho slova zní jako sykot, ale slyším, že se na něco ptá. Nechci lesklou kostěnou píšťalu. Chci pro tatínka lesklejší věci, jenže ty tady nejsou. Přišel jsem na špatné místo. Pohybuju se pomalu, jako bych se brodil vodou. Když sáhnu pro píšťalu, ruka ji mívá a dotýká se jeho naježených vlasů, ohýbá je. Jsou slepené tukem. Zbytek vlasů mu v chomáčích visí na všechny strany. Zdobí je pomalované ulity a kamínky. Když se za mnou otáčí, hlava mu chřestí. Znovu vidím ženy. Lezou ven nízkým průchodem, dveřmi z bělavých kostí a vydávají divné zvuky. Beru si tedy píšťalu a chýše se hroutí, oheň se rozlétá, stařec křičí a choulí se do klubíčka, drží se za ruku. Píšťala se zlomila, ale s kusem, který mám, běžím sněhem. Stín mě nechává na pláži a jsem zpátky ve svém hradu... Jenomže Kříd'ák se směje... posmívá se mi, trápí mě...

Michaele! Zpívej mi. Zpívej mi, Michaele.

(Michael se rozplakal.)

Posměváčku... Posměváčku...

Michaele! Zpívej. Zpívej 'Krotitele duchů'!

(Chlapec pohybuje rty a tím nejtenčím hlasem se sebe váhavě souká slova písně... Když se začne dít něco zvláštního... kolem vás... Koho zavoláte?... Krotitele duchů...

(A je zase z cesty zpátky.)

## Devatenáct

Práce ve Skotsku v polovině druhého týdne skončily a Richard ke svému překvapení zjistil, že už ho na místě není třeba. Měl z toho radost. Posbíral si své věci, proběhl lijákem do hlavního baráku a rozloučil se. Všichni byli dokonale otrávení a morálka klesla tak hluboko, že vedoucí výzkumu až do jara práce zastavil. Naleziště mělo být zakryto. Fotografie nikdo nepotřeboval.

Děšť bičoval auto cestou na jih až po Barnard's Castle v hrabství Durham, ale pak se počasí zlepšilo, takže se dalo jet rychleji a řízení nebylo tak únavné. Ve čtyři odpoledne zavolal domů od benzínové pumpy ve Watford Gapu.

Susan byla podle hlasu rozrušená, a to nejenom proto, že se manžel vracel domů o týden dřív. Něco ho doma čekalo... nechtěla říct co... ne, mělo to být překvapení... jen si měl představit, že Ježíšek se spletl a přišel o něco dřív.

Michael přinesl něco nového? Z lomu?

Počkej a uvidíš.

Jak se má Michael?

Veselý, šťastný... těší se na příběh o té jezerní vesnici, kterou jste vykopávali.

Ta jezerní vesnice žádný příběh nemá. Je to jen crannog, žádná legenda s ním spojená není.

Susan se rozesmála. Miláčku, řekla, máš čtyři hodiny řízení na to, aby sis nějakou vymyslel. A dej si záležet, aby v ní vystupoval grál. A dva z Artušových rytířů, kdyby to šlo. Libovolní dva. Michael se nemůže dočkat, až si ji poslechně. Říká... říká, že se mu o té jezerní vesnici už zdálo.

Zdálo se mu o ní? Co se mu zdálo?

Tvrdí, že je tam něco lesklého a dá se to najít, něco zahrabaného pod domem s dřevěným 'hlídačem'.

Říká ti to něco?

Dřevěný hlídač? Ne. Aspoň zatím ne. Za chvíli jsem doma.

Dárek dostal každý. Michael je zabalil do vánočního papíru - v obchodech byl už dávno - popsal je a dal je na stůl v jídelně. Stranou na podlaze byla ještě bedýnka od pomerančů s jinými předměty, ale ty byly rozbité nebo ošklivé a Michael věděl, že tatínek je nejspíš bude chtít prodat tomu svému příteli v Londýně.

Zdálo se mu, že zahlédl grál, ale spletl se. Ale pokřivená kovová nádoba, která s rámušem přistála v lomu před týdnem, když ji pronesl - podobná miniaturnímu čarodějnickému kotli - byla plná třpytivých věcí, z nichž některé byly moc hezké.

Další noc se mu zdálo o dřevěném hlídači, který měl na tváři jen dvě oči a krutá ústa, ruce rozhozené, nohy zabořené do bahna a mezi nimi lesklý štít. Na štítu byl zvířecí obličej obklopený spirálami a čarami.

Měl zvláštní tvar, ten štít ze sna, nebyl kulatý ani čtvercový jako štíty Římanů, zato byl uprostřed zkroucený. Chtěl ho jednou pronést, jestli to půjde.

Kde zůstal tatínek? Byla už skoro tma. A slyšel, jak ho z lomu volá Kříd'ák. Lomem vál zvláštní mrazivý vítr, který se točil mezi keři pořád dokola, blízko místa, kde byla půda tak horká, tam u vysypané hlíny, o níž Michael věděl, že pochází z domu, z doby, kdy se narodil. Ten podivný vítr tam byl celý den a Michael, jemuž se Kříd'ák neozval celé týdny, teď v dálce slyšel jeho hlas. Podle toho hlasu to vypadalo, jako by Kříd'áka něco bolelo. Michaelovi to nahánělo strach a necítil se ve svém hradu dobře. Ale právě tam zahlédl kotel s pokladem. A pronesl jej bez Kříd'áka.

Někde v přízemí vykřikla Carol, pak bylo slyšet dupání nohou, otevírání dveří a venku zvuk auta přijíždějícího po šterkové cestě.

Michael se usmál, sedl si v pokoji do kouta, opřel se a s rozbušeným srdcem si začal představovat, co tomu řekne tatínek, až dárky uvidí.

"Tohle je pro tebe..."

Richard vzal malou, v papíru zabalenou věc do ruky. Byla tak těžká, že ji při přebírání z Michaelova roztřeseného sevření málem upustil. Chlapec na něm visel dychtivýma očima. Rodina seděla kolem stolu a z kuchyně se linula vůně pečeného kuřete.

"Honem. Honem..." pobízel ho Michael. Richard zachytil Susanin pohled a všiml si, že povytáhla obočí.

"Ty víš, co v tom je?" zeptal se s úsměvem a Susan zavrtěla hlavou.

"Je to překvapení pro všechny," řekla polohlasně, ale Richard na ní přesto poznal, že už všechny předměty, které Michael pronesl, viděla. Byla to taková Michaelova hra. Musela mu slíbit, že tajemství nevyzradí.

Vybalil z papíru vejce, o něco větší než slepičí. Bylo samozřejmě ze zlata. Celé bylo pokryto zdobením. Na chvíli ohromeně zatajil dech.

Pak se rozesmál. "A kde je husa?" zeptal se a podíval se pod stůl.

"To není husí vejce," vyhrkl Michael. "To je grálový poklad."

"Nevzpomínáš si na pohádku o huse, která snášela zlatá vejce?" řekl s úsměvem Richard.

Michael se zamračil. "Je to poklad. Není to žádné husí vejce." Byl rozčilený.

Richarda naléhavost Michaelova hlasu na okamžik zaskočila, ale hned zase převzal iniciativu.

"Ne. To víš, že není, Michael. Je to krásné. Proboha, to je krása. Ze všech grálových pokladů je to zatím ten nejlepší!"

Na Susan byl patrný úlek, ale když chvíle nepochopení a nervozity pominula, znovu se uvolnila.

"To jsou ale divné... krásné obrázky. Jako by vyprávěly nějaký příběh..."

Otáčel kus zlata v rukou. Připomínal mu kotouč z Faisto-su, terakotový disk objevený na Krétě a pocházející z pozdní minójské éry. Do povrchu tohoto vajíčka byl vyryt sestupný spirálový zářez rozdělený na oddíly nebo kartuše. Každá kartuše obsahovala několik motivů: tváře, lodě, domy, pšeničné klasy, znaky, které znal, a kromě nich další, které nedovedl rozluštit. Každá skupina piktografů měla představovat svět. Bylo to písmo starší než Lineární A.

"To je úžasné. Dal jsi mi nádherný dárek. Děkuju. Schovám si ho."

"Neprodávej ho," řekl chlapec chraptivě a významně.

"To víš, že ho neprodám. Schovám si ho."

Susan se naklonila nad stůl. "Můžeme už otevřít ty svoje?"

Michael se upřeně díval na otce. Tvář měl upřímnou a oči plné touhy, jenže Richard neměl tušení, jak ji naplnit. Stále opakoval, jak je to bájně vejce krásné. Potom si vzpomněl, jakou má povinnost, a zmínil se, že večer bude Michaelovi vyprávět dlouhou pověst o jezerní vesnici - když o ní mluvil, používal obvyklé pojmenování crannog, ale přidal k němu ještě 'hrad'... hrad Crannog - a pověst o Ztraceném štítu.

Michaelova tvář se roztála do výrazu mazanosti a nadšení. Těšil se na příběh a zároveň mohl mluvit o svém snu.

Susan rozbila svůj dárek. Byla to ruka a část těla stříbrné ženské sošky, původně podle Richardova odhadu asi dvanáct palců vysoké. Zlom byl nerovný a nesl stopy násilím použité čepele. Možná sošku



jako kořist rozsekali na kusy. Michael si myslel, že je to část panenky, a proto to musel být dárek pro maminku.

Carol byla při rozbalování papíru kolem plochého předmětu, který od Michaela dostala, viditelně nervózní. Byla to lastura, třípytivý kousek perleti, do něhož nějaký řemeslník dovedně vyřezal dva hrdé jezdce na koních na pozadí vysokých hor. Do okraje bylo kolem dokola vyvrtáno dvacet dírek. Nebyl to tedy náhrdelník, ale něco, co bylo vpleteno do rámu. Carol se dárek moc líbil. "Můžeš si je namalovat. Nebo obkreslit." Ještě stále byl ve vztahu k mladší sestře tu a tam odměřený, jako by nemohl zapomenout na šarvátky z minulých let, obzvlášť na to, jak se na ni vrhl, když si hrála s posměšným křížem.

Carol mu poděkovala. V pohledu, kterým se na lasturu dívala, se mísila radost a rozpaky. Když Richard usoudil, že nastala vhodná chvíle, pozorně si umělecké dílo prohlédl. Všiml si, že jezdci jsou zachumlaní, aby jim nebyla zima. Hory se nepodobaly známým velehorám z čínské geografie, vypadaly spíš středoevropsky. Z detailů zbraní, vybavení a také oblečení, které měli jezdci na sobě, se zdálo, že by mohlo jít o něco, co vzniklo před nějakými čtyřmi, pěti tisíci lety.

Jistotu neměl v žádném případě. Jen cítil, že drží vzácně zachovalou ukázkou raného indoevropského umění.

Tohle pocházelo z prvního období skutečného stěhování národů. Jezdci mohli mít namířeno na západ k Řecku a Dunaji, nebo také na východ ke Ganze a na setkání s Orientem, z něhož vzniknou první velké indické mýty.

Jestli byla lastura pravá a on se ve svém výkladu nemýlil, pak měla tahle jednoduchá řezba větší cenu než všechno ostatní, co se Michaelovým prostřednictvím do přítomnosti zatím dostalo.

"Chtěla bych si to vybarvit," ozvala se Carol.

Pro archeologa v Richardu Whitlockovi to byla muka.

"Nemyslíš, že je to dost hezké už tak, jak to je?"

Carol si lasturu prohlížela a mračila se. Pak prohlásila: "Ti koně jsou moc malí. Nevypadají jako opravdoví koně."

"To máš pravdu. Nevypadají. Co kdyby sis je nakreslila na papír? Představ si, jakou měli barvu. Dej si záležet, aby vypadali jako opravdoví."

"Tak to dělají opravdoví umělci," přispěchala na pomoc Susan a ta věta stačila, aby se pochybnosti v hlavě děvčátka rozptýlily. Vypadalo to, že má z návrhu radost. Richardovi se ulevilo.

Děti šly spát, nakrmené, umyté, vydrhnuté a šťastné. Richard byl unavený, a proto Michael dostal jen závdavek z velkého vyprávění příslibeného na další den. Vypadalo to, že vysvětlení přijal. Pochopil, že otec je unavený a rodiče čekají hosty. Chlapci ke spokojenosti stačilo, že viděl, jakou udělal Richardovi radost, a odběhl spát v očekávání snů o štítech a dřevěných hlídačích.

Už dřív se dohodli s Jenny a Geoffem Hansonovými, že přijdou na večeri, a jelikož Richard měl náladu slavit, rozhodli se večerní návštěvu neodvolat.

Zatímco se Michael před krátkým vyprávěním na dobrou noc myl a oblékal do pyžama, Richard se přehraboval ve zbytku předmětů v kotlíku.

Vlastní kotlík byl železný, hodně starý, opotřebovaný a zdobený jednoduchým vzorem. Z jedné strany byl promáčkнутý a chybělo mu ucho. Promáčklna vypadala nově - snad průvodní jev pronesení - ale ztráta ucha zřejmě patřila do historie.

Byla to sběrná nádoba děkovných obětí. Při stěhování národů byla zřejmě převážena, nebo byla uchovávána ve svatyni. Jestli byla lastura tak stará, jak se domníval, musela patřit k nějakému dědictví, neboť železný kotlík nemohl být o mnoho starší než z prvního tisíciletí před naším letopočtem.

Mínójské vejce a fragment stříbrné sošky pak mohly představovat nahromaděné bohatství klanu, zvyklého podnikat nájezdy na jih od kmenových území.

Většinu obsahu kotlíku tvořily zlomky: zlato, stříbro, fajáns, jantar, trocha jadeitu (velice krásného), velké množství bronzů, další lastura, hodně rozlámaná, a úžasná řezbička běžícího zajíce vyvedená z gagátu.

Celkovou hodnotu kořisti bylo těžké odhadnout, ale pokud by Goodmanovy kontakty byly stejně dobré jako doposud, mohlo to být i několik tisíc.

Richard rychle dojel do místního hostince a koupil dvě láhve levného šampaňského. Když dorazili Jenny a Geoff, jejich hostitelé už div že netancovali na stole a kuře se začalo připalovat.

Počátkem jara byl Richard opět požádán, aby odjel na sever, na lokalitu crannogu z doby železné. Vykopávky byly obnoveny už o tři týdny dřív a prakticky okamžitě - na základě Richardova dřívějšího podnětu - byl objeven satelitní srub. Tato stavba byla postavena odděleně od hlavní vesnické plošiny, ale stále ještě na jezeře a pravděpodobně byla přístupná po mostě. Byla to svatyně a jako taková byla jednak vzácná, jednak napovídala, že právě tato vesnice byla kmenovým střediskem, možná dokonce i sídlem krále.

Richardovou prací se opět stalo fotografování změní objektů a stavebních materiálů, které z rašeliny vystupovaly.

Byly mezi nimi také zlomkovité pozůstatky obrovské dubové sochy muže, boha. Byla na mnoha místech přeražená a z velké části nenávratně zničená. Vše nasvědčovalo tomu, že byla už ve starověku zničena za použití děsivého násilí. Části sochy jako by byly rozmetány v okruhu několika yardů. Jako by - jak poznamenal jeden ze studentů - jako by jí někdo dal mezi roztažené nohy bombu.

Richarda zajímalo, jestli se ve spoušti, která po tom ničivém aktu zůstala, nenašel štít.

Štít? Ne. Proč by tam měl být štít?

Richard došel k hlubokému výkopu v rašelině a na prknech se zastavil. Představil si jezero a malou ohrazenou stavbu uprostřed klidné hladiny, ke které se chodilo po lávce, nebo byla od vesnice odříznuta úplně a k bohovi, který v ní byl ukryt, se dalo dostat pouze kánoí. Byl tady Michael ve svých snech? Odnese štít do doby, která zatím ležela v jeho budoucnosti?

Byl to zvláštní, úchvatný pocit, když si zkusil představit, jak se to stalo. Ale jak mohl Michael toto místo dostat do svých snů? Dokázal se soustředit prostřednictvím otcových smyslů? Sledoval otce na sever a projevil tak existenci silnějšího pouta, než jaké si Richard připouštěl?

Otázek a nejasností bylo příliš, a proto se vrátil do buňky, ve které měl své fotografické nádobíčko.

## ČTVRTÁ ČÁST

Pustina

Dvacet

Letadlo z Orly se zpozdilo kvůli mlze a přistálo v Gatwicku až po půlnoci. Unavenou, roztěkanou, neklidem mučenou Francoise Jeuryovou zdržení rozčílilo, a tak vyvolala hádku u přepážky, když požadovala, aby jí společnost zaplatila taxík do Londýna. Z návštěva domova v Bretani byla rozrušená; v tuto roční dobu, kdy mrazíky rychle měnily podzim v zimu, byly vzpomínky na jejího prvního manžela vždycky nejsilnější.

Hodinovou jízdu do svého bytu v Claphamu strávila mlčky. Odmítla všechny řidičovy pokusy o konverzaci a vůbec si nestěžovala, když si nakonec pustil z rádia půlnoční jazz. Cestu prakticky nevnímala, míhající se světla dálnice ani temnou krajinu za ní.

Ve dvě hodiny našla Leea stočeného na pohovce v županu, jak si čte. Byt byl studený jako led.

"Čekala jsem, že tě najdu v posteli."

Vypadal unaveně, neoholeně a lehce podrážděně. "Volal nějaký tvůj přítel."

"Přítel? Kterýpak?"

"Ještě zavolají." Lee Kline vstal, políbil Francoise a zachvěl se. "Asi by to chtělo elektrická kamna."

"Elektrická kamna, já vím," řekla. "Jak tu můžeš v takové zimě sedět?"

"Šetřím."

"Nepotřebujeme šetřit."

"Hrozí krize. To nevíš?"

"V téhle prašivé zemi hrozí krize pořád. Který přítel? Nemám náladu se s někým vybavovat."

"On taky ne. Aspoň se nechtěl bavit se mnou."

"Tak je to!" zasmála se a přes župan Leea štípla. "Už tomu rozumím. Náš pan žárlí, protože mi volal druhý milenec, aby mi pošeptal pár sladkých hloupostí."

"Odkdy si zveš na rande děti?"

Zamračila se. "Děti?"

"Dítě, které šeptá do telefonu."

"Dítě, které šeptá do telefonu...?"

"Dítě, které ti říká 'Frances'."

"Dítě, které mi říká Frances?"

"Které stepuje."

"Které stepuje...!?" zarazila se a zakabonila. "To má být vtip?"

Lee se zasmál.

"Nežertuju. Jsem unavený. A není mi nejlíp."

"Uvařím čaj. A pak honem spát. Telefon se dá zvednout vždycky."

Jako naschvál, do tiché, studené noci hlasitě, strašidelně zařinčel telefon. Francoise si ho odnesla ke kamínkům, sedla si na podlahu a zvedla sluchátko.

"Kdo volá?" zeptala se.

Uslyšela zvuk moře, jako by vlny bily o pobřeží. Vzápětí zvuk utichl a z telefonu zasyčel hlas: "To je Kříd'ák. Ty jsi Frances?"

"Francoise. To jsi ty, Michaela?"

"Michael spí," zašeptal ten tajemný hlas. "Já jsem Kříd'ák. Chtěl bych tě vidět."

Francoise nechápala, co se děje. Snažila se, ale únava, která jí zatemňovala mysl, ne a ne ustoupit. Proč s ní Michael hrál tuhle divnou hru? A tak pozdě v noci! Ode dne, kdy se setkali v Londýně, uplynul rok, snad i víc. Susan mezi svého syna a cizí ženu opět nastavěla překážky.

„Jsi to ty, Michaela?"

"Už jsem ti říkal, že Michael spí. Přijď za mnou. Chci si s tebou promluvit."

"Michael - vlastně Křídáku, je strašně pozdě a já jsem strašně utahaná."

Do osoby na druhém konci jako by vjel vztek. Moře se vzedmulo, vlny zaduněly, Francoise uslyšela kamínky, nebo ...zvuky podobné moři vydával chlapec. Šlo mu to skvěle. Když moře utichlo, hlas znovu zasyčel: "Říkala jsi, že se mnou chceš mluvit. Říkala jsi Michaelovi, že se mnou chceš mluvit."

"Vím, nezapomněla jsem. Jenže Michael mě nikdy nezavola, když jsi s ním byl."

"Tatínek..."

"Tatínek? Jaký tatínek?"

"Michaelův tatínek," řekl hlas. "Nechtěl to. Ale teď musíš přijet a promluvit si se mnou. Přijď do hradu."

"Přijdu zítra," řekla unaveně. "Chceš mi něco ukázat?"

"Přijď hned. Přijď hned."

"Je to daleko, Křídáku. Nebudu tam dřív než za dvě hodiny."

"To nevadí, přijď. Přijď do hradu. Budu tam na tebe čekat."

"A Michael?"

"To už jsem říkal. Michael spí. Já jsem Křídák. Říkala jsi, že bys mě chtěla vidět. Teď máš možnost."

"Tak dobře. Za dvě hodiny."

"V hradu."

"V hradu."

Telefon zmlkl.

Lee se jí to snažil rozmluvit, ale neuspěl. "Nabouráš se. V tomhle stavu nemůžeš řídit."

Odbyla ho pokrčením ramen. Hlavou jí vířily vzpomínky: Michael Whitlock, jeho otec, jejich dům, křídový lom, zlatá maska na dřevěném noži. Něco v chlapcově hlasu... ani na okamžik nepochybovala, že tím, kdo volal, byl Michael, i když ze sebe dělal někoho jiného... něco v jeho hlasu prozrazovalo skutečnou naléhavost, nefalšovanou potřebu. V pozdních večerních a časných ranních hodinách ji šáněl šestkrát, šeptal do telefonu na chodbě jejich domu, vystrašený a prochladlý chlapec, osamělý ve své hlavě, osamělý ve svém hradu. Francoise k němu cítila soucit. Měl problémy. Musela na jeho zavolání reagovat.

Kdyby nebyla tak příšerně unavená!

"Zavezeš mě tam?"

Lee Kline zavrtěl hlavou, zvedl list papíru a podal jí ho. Zapomněla, že další den v poledne má být v Yorku. I pro něj by to znamenalo časný začátek nového dne.

"Můžeš jet ráno," řekl. "Tři hodiny na tom nic nezmění."

"Možná ne. Ale když změní, tak co potom? Bylo z něj slyšet zoufalství, Lee. Nevím, jestli mu můžu pomoci, ale on si myslí, že můžu. Musím tam jet. Vezmu si taxík."

"Takhle ráno tě to bude stát hromadu peněz."

"Třeba dostanu od Křídáka hodnotný dárek," zašeptala tajemně. Zároveň si vzpomněla na Richarda Whitlocka a na zlobu, kterou pocítila před dvěma nebo více lety, když dům v Kentu navštívila.

To rozhodlo. Zavolala si taxi a zalapala po dechu, když se dozvěděla částku, kolik bude odvoz stát, ale souhlasila s ní. Pak našla ve svém archivu adresu Whitlockových, rychle se převlékla a uvařila si do termosky horkou, silnou kávu.

Když přijela do Ruckinghurstu, vesnice, kde Whitlockovi bydleli, byla ještě tma. Francoise řidiče požádala, aby jel tichou ulicí pomalu, dokud nepoznala temný obrys, který patřil Eastwellu. Na příjezdové cestě a jejím prodloužení kolem pozemku stála tři auta. Whitlockovým se vedlo dobře. O nějakých sto yardů dál odbočovala do pole úzká cesta. Tam taxi zaparkovalo a Francoise se s řidičem podělila o kávu.

Tiše, unaveně se bavili o nadpřirozených jevech, francouzské politice a o tenisu. Odlesk světla v dálce předznamenával blížící se ráno. Francoise ještě několik minut pozorovala, jak růžová přechází v tetelivý šedočervený odstín, když slunce ozářilo kanál La Manche, viditelný nad temným hřbetem Pahorkatiny. Pak zaplatila řidiči, popřála mu šťastnou cestu domů a vystoupila z auta do sychravého listopadového rána.

Dech jí namrzal na rtech, a proto se zachumlala do kabátu. Na poli ležel povlak jinovatky. Šla pomalu a zvuk, jak svou tíhou zašlapovala křehká stébla trávy, jí nebyl vůbec příjemný. Nechápala, proč chce zůstat zticha. Snad proto, že si v tom panenském, klidném ránu připadala jako vetřelec.

Někdo šel přes pole už před ní, na vlhnoucí trávě bylo ještě vidět řadu malých stop. Začínaly u domu Whitlockových a mířily přímo k lomu.

Francoise šla po nich.

Světla přibývalo a pohyb ptáků v zimních stromech ji začal rušit. Ale přesto byla přesvědčena, že dál v lomu slyší ještě něco jiného.

Vstoupila do Michaelova hradu starou přístupovou cestou a snažila se vzpomenout si, jak jí nakreslil kruhové průchody a vysoké brány oddělující jednotlivé obranné zóny až po hradní věž. Nic si z obrázku nevybavovala. Musela se usmát, ale zvukové efekty provázející odstrkování těžkých dřevěných vrat a vytahování padacího mostu jednou rukou si prostě nedokázala odpustit.

Kradmo postupovala křovím dál. Věděla, že kolem volných průchodů jsou schválně narovnané kusy křídý, pazourky a úlomky matného železa (jak se ten nerost jmenuje? Markazit, vzpomněla si. Železná ložiska, která vznikla v křídě tlakem, ale často bývala považována za pozůstatek zaniklých civilizací nebo staré zbraně dávno vyhybnulých tvorů.) Byly to Michaelovy značky a Francoise si dávala záležet, aby se držela mezi nimi. Několikrát se shýbla, aby si na železo mohla sáhnout, jestli nenajde stopu nebo pocit použití lidskou rukou, ale kov byl chladný a mrtvý, žádnou psychickou ozvěnu v něm nenalezla.

Když vyšla z křoví a zůstala stát před vysokou křídovou stěnou, zmocnil se jí nepříjemný pocit. Něco tam bylo a nebylo, na stěně lomu bylo cosi rušivého, co šimralo její smysly, ale nepůsobilo žádný vjem.

Zavolala Michaelovo jméno, pak se opravila a zkusila zavolat Kříd'áka.

Přes skalní stěnu pronikalo do lomu ostré, jiskřivé denní světlo, vrhající kontrastní stíny. Na strmé křídové skále bylo vidět zvláštní linii, oblou hranu, povlovnou a hladkou, vlnku jako stín mrtvého těla, prohlubující a prodlužující se zároveň. Vypadalo to, jako by se tetelila, chvěla. Francoise si jí všimla, ale odvrátila zrak, zvedla oči k azurové obloze, pozorovala ptáky poletující tmavou ranní oblohou, cítila chvění větru v odumírajícím listoví, třepotání života, šelest usychajících listů, pohyb života navracejícího se ze studené noci.

Zalétla očima zpátky ke stěně a stín se pohnul. Znenadání se prudce prohloubil a dostal lidský tvar, stal se z něj dlouhý, štíhlý, elfovský stín, který se rozprostřel po bílé skále, jako by stékal po rozeklaném, nerovném povrchu.

Chlapec vykročil směrem k ní, teď už s očima otevřenýma. Zachvěl se, jak se do jeho křídového oděvu zakousl chlad.

Bílý jako křída, bílý jako smrt, úplně bílý, úplně nahý, jen oči o něco tmavší, ale stále bledé, pozorující a mrkající na ženu, která tam stála, ohromená a roztřesená.

Čekal jsem tě," sykla postava.

"Není ti zima?"

"Mrznu. V Limbu je vždycky zima."

"Michaele?"

"Michael spí. Už jsem ti říkal, že Michael spí. Kříd'ák je vzhůru. Kříd'ák je tady s tebou. Kříd'ák ti něco ukáže. Vítej na hradě Limbus, Frances."

"Francoise. Moje jméno je Francoise. Jsem Francouzka. Ráda tě poznávám."

"Já jsem Kříd'ák. Zlobím se. Jsem z doby, kdy nebyli lidé. Můj svět je studený. Řvou v něm netvoři. V mém světě je křída nová. Tam, kde stojíš, je mořský břeh. Tam, kde stojím já, je jeskyně. Tam, kde rostou stromy, je moře. V tom moři jsou tvorové, co sežerou lidi, kteří mi ubližují."

"Kdo ti chce ublížit, Michaele? Vlastně, Kříd'áku?"

Chlapec mlčel. Nepřestával se třást chladem. Francoise si o něho dělala starosti, ale zároveň neměla představu, jak se zachovat. Sundat si kabát a nabídnout jej Michaelovi? Jenže chlapec vypadal, jako by se jí chystal něco sehrát, nějaký rituál, sen, usek svého vysněného života. Měl nadání, zvláštní moc, a Francoise zajímalo, která část té moci se tady právě projevuje.

"Vypadáš, že ti je hodně zima," řekla. "Nechceš si raději vzít můj kabát?"

"Ne."



Pod líčidlem, křídou, nebo tím, čím si pomazal tělo, mu hrdě stály hrbolky husí kůže. Francoise napadlo, že vypadá jako oškubané kuře. Zároveň se zdálo, že mu jeho naprostá nahota nepůsobí nejmenší rozpaky. Obrátil se a vážně, toporně vykročil kolem stěny. Křída mu pod zadkem a na zadní straně kolen popraskala a odhalila růžovou kůži.

"Kam jdeme? Kam mě vedeš?"

"Jsi v Limbu," zabručel Michael/Kříd'ák. "Chci ti ukázat tvora z Limbu."

Shýbl se, aby mohl prolézt pichlavými hlodaši, které zakrývaly kovovou mříž v místech, kde před sto lety kameníci vyhloubili díru do křídové stěny, aby získali přístřešek pro své nástroje. Francoise cítila ve vzduchu strach; možná to byl Michaelův pot, možná jeho chování, ale cítila to všemi smysly, hmatatelnou hrůzu, kterou v sobě chlapec měl.

Když z pichlavého křoví vylezl, držel v ruce ranec z pyt-loviny. Křída se mu v obličejí začínala rozmazávat. Rýhy sahaly až na kůži, jak ho ostré trny odíraly a škrábaly. Všimla si, že pod vápencem prosvítají zrzavé vlasy.

"Co tam máš?"

"Dárky. Věci, které jsem pronesl. Věci z Limbu. Kříd'ákovy věci. Moje věci," opravil se pohotově.

"Ukaž mi je."

Pustil ranec na zem a rozevřel ho. Francoise se při pohledu na šedivějící, zčernalá těla, která jí tak odhalil, zvedl žaludek. Ještě než přistoupila blíž, aby se mohla líp podívat, napočítala jich šest. Kříd'ák couvl a znovu se přitiskl ke křídové stěně.

Zvířata byla mumifikována: kočku a králíka poznala snadno; dál tam byla krysa nebo velká myš; když se podívala zblízka a všimla si rozdrčených křídel, poznala netopýra. Pátého tvora určit nedovedla, přestože měl rozevřenou tlamu a cenil na ni maličké bílé zuby. Všechna zvířata byla malá, pokroucená, bez ochlupení, a kdyby měla hádat, řekla by - nenarozená. Byli to tvorové v zárodečném stadiu, konzervovaní a mumifikovaní po vynětí z dělohy.

Šestý byl lidský plod. Měl prázdné oči, lehce protažené ruce, otevřená ústa, nezvykle vystouplé břicho. Z drobného tělíčka trčel ztuhlý kus pupeční šňůry.

Shýbla se, zatáhla pytel nad těmi groteskními tvory a zvedla oči k Michaelovi.

"Proč jsi mi je ukázel?"

"Grál," zašeptal. "Chtěl jsem najít grál."

"Svatý grál?"

"Křišťálový pohár od Poslední večeře. Zdálo se mi, že jsem ho zahlédl. Zkoušel jsem ho pronést. Ale pronesl jsem jenom tyhle... ty všechny... po jednom."

Roztřásl se ještě víc než předtím, ne zimou, ale úzkostí. Slzy mu rozmazaly křidu pod očima. Ptáci nad lomem hlasitě pokřikovali a třepetali křídly ve větvích zimních stromů.

Michaelův hlas přešel z šepotu ještě níž, do důvěrného mumlání. Působil vystrašeným dojmem. "Já ve skutečnosti nejsem Kříd'ák," vyslovily jeho rty, tak tiše, že to skoro nebylo slyšet. Naklonil se blíž a zopakoval to ještě jednou.

"Takže jsi Michael?"

"Ano," hlesl, ale pak si přitiskl prst na rty.

"Proč jsi mi tvrdil, že jsi Kříd'ák?"

"On tu je," řekl zoufale Michael, s vytřeštěnýma očima. "Schovává se. Ale chce tě vidět. Já to vím."

"Jak to víš?"

"Protože o tobě začal mluvit. Jenže nevím, kde teď je."

"Takže kdo mi telefonoval, Kříd'ák? Nebo ty?"

"Já," zašeptal Michael. "Říkal jsem si, že bys za mnou nepřijela, kdyby sis nemyslela, že s tebou chce mluvit Kříd'ák."

Ne. To určitě ne. Nešťastný človíčku. Nešťastný, zoufalý človíčku.

"To od tebe bylo chytré. Ale měl bys vědět, Michaele, že bych sem přijela, i kdybys to na mne nezahrál. Ale udělal jsi to dobře."

Co se stalo? Chlapec se pořád třásl a nervózně těkal očima kolem. Muselo ho potkat něco hrozného.

"Zahlédl jsi grál, když jsi po něm pátral? Viděl jsi ho jasně?"

"Myslel jsem si to. Ale asi jsem se nechal podvést. Myslím, že Kříd'ák je našťvaný. Teď se schovává. Občas se mi zdá o lesklých věcech, ale když je pak pronesu, tak jsou všechny mrtvé. Myslím, že se směje. Schovává se v jeskyních na pobřeží, ale je na mě našťvaný."

"Proč je našťvaný?"

Michaelova bílá tvář se zbrázdila vráskami. Téměř nepostřehnutelně zavrtěl hlavou. "Nevím. Ale nedovedu už nic najít."

Francoise pochopila. "Myslíš hezké věci. Cenné věci. Dárky pro tatínka a pro maminku."

Mrzutě přikývl. "Nemůžu najít nic, co bych pronesl."

Francoise se ocitla v rozpacích. Vzala Michaela za ruku a v marném povzbudivém gestu stiskla jeho studené prsty. "Ale co s tím já můžu dělat, Michael? Jak ti mám pomoci?"

"Pojď se mnou."

"Mám jít s tebou? Kam?"

"Do tunelu. Tam, odkud pronáším věci. Třeba Kříd'ák znovu přijde, když tam budeš taky."

"Ale jak, Michael? Jak to mám udělat? Pronášíš věci odtud..." zaklepala si na hlavu. "Tam se s tebou nedostanu."

Sundal si jeden z markazitových náhrdelníků a podal jí ho. "Nosím je už několik týdnů. Zapamatoval jsem si, jak jsi říkala, že můžeš ze vzácných předmětů vidět a slyšet. Třeba ti to pomůže, abys mohla do Limbu se mnou."

Francoise si nervózně přetáhla náhrdelník přes hlavu. Sama se už přesvědčila, že v krystalcích kovů nenajde nic. Navzdory chlapcovým nejlepším úmyslům v něm žádné psychické ozvěny nebyly. Bílá křída se leskla v časných paprscích zimního slunce. Michaelova tvář zšedla, v očích se mu usadil nepřítomný výraz. Skoro až zoufale zatahal Francoise za ruku. Byl to nutkavý stisk, který ochabl a opět zesílil.

Najednou sevření povolilo a Michaelovo tělo ochablo. Zůstal stát, ale čelist mu poklesla a oči se zakalily. Francoise se lekla a položila mu ruce na temeno hlavy, ale cítila jen slabé vibrace celého těla, horečné chvění, jako by chlapec upadl do hlubokého šoku.

"Kříd'áku?" zavolala tiše. "Jestli tam jsi, tak vyjdi ven a přivítej mě..."

Chvilí se neměnilo nic, pak se tělo přestalo třást a úplně ztuhlo, svaly strnuly, až Francoise dostala strach. Stromy v lomu náhle rozhýbal mrazivý, točící se vítr, který kolem nehybných postav u stěny lomu začal čím dál prudčeji roztáčet spirálu uschlého listí a křídového prachu.

"Michael...!" zašeptala žena. Michaelovým tělem proběhlo zachvění. Prudce se nadechl, vtáhl do sebe vzduch jako někdo, kdo se topí, div se nezajíkl. Pak z něj vyšel zvláštní zvuk, nářek, který přešel do druhého nadechnutí a vzápětí se znovu vrátil nepřítomným, zmučeným výkřikem...

"Vrať se, Michael!" zašeptala naléhavě Francoise.

Ale chlapec už zašel příliš daleko. Bouře zesílila. Natáhl pravou ruku, ohnul prsty, hmátl po nějakém neviditelném předmětu. Oči měl vytřeštěné, ústa protažená jako masku.

Zvuk vycházel dál, zoufalé dýchání, pokus o výkřik, z něhož nebylo nic než kvílení.

Exploze přišla tak náhle, že Francoise leknutím vykřikla, padla na zem a zakryla si hlavu před kamennými úlomky a páchnoucím bahnem, kterého byl najednou plný vzduch. Tlaková vlna ji povalila. Cítila, jak jí něco dře a řeže tvář. Ve dvou prstech měla křeč, ale zlomené nebyly. Dostala prudkou ránu kusem betonu.

Uprostřed toho chaosu se choulila zhroucená Michaelova postavička, dál natahovala ruku, ale něco v ní teď držela, něco lesklého, něco, co se kroutilo, pět končetin, stočených do...

Odhodil to a rozvzlykal se. Držel se za šíji a energicky si třel místo, kde byl udeřen nebo nějakým způsobem poraněn.

Stejně rychle, jako exploze přišla, zavládl klid. Francoise se posadila a oprášila si z džín hlínu a prach.

Kamenné úlomky nebyly betonové, byl to bílý kámen z těžkých kvádrů. Kolem se povalovala spousta zlatem intarzovaného dřeva, ale byly to jen třísky. Kusy červené látky a husí peří. Ve vzduchu se vznášela vůně kadidla a svíček.

Živá ruka sebou přestala škubat, ale na utrženém zápěstí se dál leskla prosakující krev.

Michael naříkal, hlavu schovanou v dlaních. Když k němu Francoise přistoupila, odmítl vstát, a proto si k

němu dřepala a objala ho.

"Jsem tady. Je to dobré, Michaele."

"Zase mě podvedl! Zase mě podvedl!"

Francoise nedokázala odtrhnout hrůzou vytřeštěné oči od ruky s pigmentovanou kůží a jemnými prsty: velké, nezdobené mužské ruky.

"Zdalo se mi, že ho vidím," vzlykal Michael. "Protáhl jsem ruku kamenem a tam seděl na židli nějaký muž a díval se na mne. Umíral. Myslím, že držel stráž u krále v rakvi. Hořela tam svíčka. Vykřikl na mne. Myslím, že měl strach. Když jsem si šel pro číši, pokusil se mě zadržet, a tak jsem dostal jenom ruku..." Znovu slzy a reakce vystrašeného chlapce: schoulil se, roztřásl se, stočil tělo do co nejtěsnější kuličky.

Položila mu sako na ramena a objala ho, aby ho mohla zapnout. "Budeš z toho mít smrt. Křída není moc teplá."

"Děkuju."

Půl hodiny, možná víc tam tak seděli. Lom zatím úplně ztichl. Všechny zvuky jako by se vytratily.

Francoise cítila v chladném vzduchu vůni moře. Nebe nad lomem zářilo sytou modří. Lehla si na studenou zem a zahleděla se do prázdna, do té nádherné nicoty. Podobně jako Michael, podlehla i ona nenadálému, působivému pocitu míru.

Michael si uvědomil, že kromě saka je nahý. Vypadalo to, že se stydí.

"Měl bych jít domů," zašeptal. "Musím vstávat do školy."

Začal si energicky odírat křidu z obličeje. Když se postavil, Francoisino sako mu sahalo nad kolena. Začínal růst do výšky. Útlá, zranitelná, desetiletá postavička, zahalená v džínovině, s rukávy o kousek delšími než ruce. Vypadal sklíčeně.

"Co se stalo?" zeptala se Francoise.

"Je pryč."

"Kříd'ák?"

Michael přikývl. Zoufale se zadíval na vysokou stěnu lomu a pak zavřel oči, jako by poslouchal.

Francoise tiše čekala. Michaelovi vyhrkly z očí slzy. Obrátil se a nejistě vykročil prošlapanou pěšinou mezi stromy, následován mlčící Francoise.

"Zavřel všechny brány," ozval se Michael. "Zahradil přístup. Nevidím ho, ani ho neslyším. Opustil mě." Jak často to slýchala! Ten náhlý pocit opuštění, zavřených dveří do světa, který byl tak známý, tak skutečný.

Bylo jí smutno a úzko u srdce, měla o chlapce starost, ale přesně věděla, co se děje.

Michaelovo nadání se vytrácelo. Bylo to prosté a svým způsobem tragické. Možná bude dnešní pronesení nakonec tím posledním. Michael si z Kříd'áka udělal vnější vysvětlení daru, který se v něm rozvinul, své zvláštní schopnosti. Smyšlený kamarád ve smyšleném světě Limbu, průvodce minulostí, domnělý nástroj jeho levitační schopnosti. Jak Michael stárl, jeho talent slábl. A on zánik svého talentu vnímal jako uzavírání bran, ztrátu přítele.

Je mi líto, Michaele. Ale jak to jednou odejde, odejde to navždycky. Znáš hodně Udí jako ty...

Když vycházeli na pole směrem k domu, Francoise se ohlédla do lomu. Bylo tam mrtvo.

Susan byla v kuchyni v domácích šatech a vařila kávu. Příchod Francoise Jeuryové a jejího albínského společníka ji zaskočil. Pokud Francoise očekávala, že matku Michaelovo maskování rozčílí, tak byla překvapena. Susan jen unaveně řekla: "Umyj se a připrav se do školy. A honem!"

Chlapec ze sebe shodil Francoisino džínové sako a vyšlapal po schodech do patra.

Únava, která byla na Susan znát, nebyla jen ranní ospalost a rozcuchanost, ale únava na padnutí. Její oči měly uštváný, roztěkaný výraz, jaký provází zoufalství, strach nebo časté sledování televize.

"Co tu chcete?" zeptala se tiše. "Co jste dělala? Další zpívání? Další dobrodružství v Michaelových snech?"

"Michael mi zavolal. Poprosil mě, abych za ním přijela."

Susan odtrhla oči od nalévání kávy do dvou šálků a podezíravě se na ni podívala. "Kdy vám volal?"

"Dnes ráno ve dvě hodiny. Právě jsem přijela od rodiny. Z Francie."

"To jste sem přijela ve dvě?"

"Byla jsem tady, když svítalo. Setkala jsem se s ním v hradu."

Susan podala Francoise hrnek s kávou a pak kolem ní vyšla ven do jiskřivého, chladného rána.

Usrkávala svou snídani a přemýšlela.

"Proč asi zavolal právě vám?"

Francoise se opřela o dvevní rám. Cítila, jak z ženy před ní číší starosti a strach.

"Jeho nadání je pryč. Skončilo to pro něho."

Susan se prudce obrátila. "Ne. To není možné."

"Bohužel, ano. Tyhle věci, tyto dary - myslím tím dar té schopnosti - nikdy nemají příliš dlouhé trvání.

Jistě, mohou projít proměnou. Jako ten můj. Ale v Michaelovi je teď jakési velké prázdno. Myslím, že ho ztratil úplně."

Mlčení, se kterým Susan tento názor přijala, znepokojovalo přímo hmatatelným sobeckým zájmem. "Už několik měsíců nám nic nepřinesl," povzdechla si za chvíli. "Nic, co by stálo za řeč. Nic hezkého..."

Snažíme se mu pomáhat. Ale ještě víc ho to ruší."

Francoise jí trpělivě vysvětlila, jakými motivy se teď Michaelovo chování bude řídit. "Jistě. Má strach. Má strach už několik týdnů. Měla byste si zkusit uvědomit jedno: že pro Michaela byl Kříd'ák přes všechna ta trápení a zlomyslnosti velmi skutečný. Ztrácel kamaráda. Ztrácel stín, který pro něj hodně znamenal."

Susan se nepatrně usmála a pak zřetelně přikývla. "Jsme na něm až moc závislí. Richard na nějaký čas odjel, kvůli pracovním záležitostem. Stal se z něj nervózní, popudlivý člověk. Je vyčerpaný."

"Jste velice upřímná. Připomínáte mi tím mne samotnou. Proto se mi to líbí. Ale to, co teď musíte pro svou rodinu dělat, vám vůbec nezávidím."

Dopila svou kávu a zašla zpátky do domu. "Možná jsem měla být pevnější dřív. Měla jsem vám říct, že v tomhle světě se velice rychle naučíme nezáviset na ničem víc než na pěti smyslech, které máme všichni."

Susan přišla do kuchyně za Francoise. "Jak jste to myslela, projít proměnou. Říkala jste, že vaše nadání se změnilo."

"Jako dítě jsem měla velice zvláštní nadání. Velice děsivé. Nezlobte se, ale víc vám neřeknu. Ale když mi bylo deset, změnilo se na to, co můžu dělat teď: poslouchat kameny. Poslouchat kosti. Ale měla jsem několikrát štěstí na lidi."

"A s Michaelem by se mohlo stát něco podobného?"

Francoise se účastně usmála a pokrčila rameny. "Kdo ví? Stává se to vzácně. Musíte si na to začít zvykat. Michael je teď obyčejný kluk. Mějte ho rádi za to, jaký je, ne za to, co vám nosí."

"Že vy mě pokaždé dovedete tak rozčítit, Francoise," řekla ostře Susan.

"To nic."

## Dvacet jedna

V poslední den předvánočního vyučování se v Michaelově škole pokazilo topení a výuka skončila o půl hodiny dřív. Neklidný, ukřičený dav dětí, rozrušených vidinou prázdnin a sněžení, které bylo na spadnutí, se vyhnul na chodbu.

Michael stál stranou od ostatních a díval se ven do lampami prosvětlované tmy mrazivého odpoledne. Mnoho rodičů si už do školy pro své ratolesti přijelo, ale po jeho matce zatím nebylo ani stopy, což znamenalo, že bude muset čekat... Té představy se bál. Kdyby musel čekat příliš dlouho, bylo skoro jisté, že Tony Hanson by ho nenechal na pokoji.

Učitel, který šel kolem, si ho všiml a zavolal na něj: "Není ti nic, Michael? Přijede si pro tebe někdo?"

Michael zvedl oči k panu Hallamovi a přikývl. "Myslím, že ano. Maminka obvykle jezdí autem."

"Nemám jí zavolat?"

V aule začínalo být zima. Kolem krku měl šál a na rukou rukavice, ale jak tepla kvapem ubývalo, začínalo se mu kouřit od úst.

"To byste byl hodný," řekl. Pan Hallam odešel. Ještě se na chvíli zastavil u jiných dětí a pak zmizel v chodbě, která vedla ke sborovně.

"Římská mince! Římská mince!"

Hlas se posměšně rozléhal celou aulou. Několik dětí se zasmálo, několik se shluklo do těsnějších skupinek. Tony Hanson se s očima divoce vytřeštěnýma rozběhl k Michaelovi. Narazil ho na stydnoucí radiátor pod oknem.

"Říkals, že mi doneseš další minci. Tak kde je?"

"Žádnou jsem nenašel," řekl Michael a zalpal po dechu, protože chlapec do něj znovu strčil. Školní aula se rychle vyprazdňovala. Dva další chlapci se postavili Tonymu, šikanujícímu Michaela, za záda. Prudce dýchali.

Koncem léta, když měl každý žák mluvit o nějaké věci nebo knize, která ho zaujala, Michael přinesl do školy římskou minci. Když ho po vyučování přepadl Tony se svými kamarády, tak minci staršímu chlapci dal, aby se vykoupil a oni ho nezbili. O okolnostech nálezů sestercia lhal; dělal, že ví, kde je schovaný římský poklad. To samozřejmě neměl dělat, protože tím odstartoval své vydírání. Na začátku září se mu podařilo vykoupit si zdravou kůži kočičkou ze zeleného jadeitu, jenže pak ho Křídák začal podvádět, schovávat se mu, vysmívat se mu a posílat mu jen mumifikované mrtvoly.

Ve škole i doma začalo narůstat silné napětí.

"Michaele?" zavolal na něho aulou pan Hallam. "Maminka už jede. Tony, nech Michaela na pokoji. Jestli ještě jednou uvidím, že do něho strkáš, tak si to s tebou vyřídím. Rozumíš?"

"Jasně, pane Hallame," zavolal Tony, zašklebil se, ještě jednou do Michaela zlomyslně vrazil a odkráčel. Michael se rychle vytratil na dvorek. Zima a úzkost mu vháněly slzy do očí.

Zůstal ve škole skoro jako poslední. Na dvorek s hřištěm padlo tíživé ticho, odlehčované pouze světlem linoucím se z auly a několika tříd, v nichž pracovaly uklízečky. Když u kraje chodníku za školními branami zastavilo auto jeho matky, Michael se k němu vděčně rozběhl. Vlezl si na přední sedadlo a rychle odvrátil oči od přísné tváře ženy, která tam seděla.

"Proč vás pustili tak brzo?" zeptala se a zařadila se zpátky na cestu.

"Topení se pokazilo. Ve třídách byla zima." "Zapni si pás."

Otočil se, aby příkaz vyplnil, a pak se zase opřel. Cestu domů provázelo mlčení.

Dal si čaj s Carol, která byla nachlazená a hlasitě kašlala. Poslední týden do školy nechodila. Susan se vrátila ke své práci. Několikrát zazvonil telefon a Michael uslyšel matčin hlas, podrážděný a napjatý.

"Tatínek už je doma," řekla Carol a vysmrkala se do papírového kapesníčku. Ani vodnatost jejích očí nedokázala zamaskovat neklid, který právě ohlášené sdělení provázel. Michael sklopil oči do talíře s fazolemi a hrud' mu sevřela zlá předtucha.

Když dojedl, znovu si oblékl kabát, vyšel na zahradu a vydal se k lomu. Dřevěné stěny jeho hradu na hraní se už rozpadly, ale provazový žebřík byl ještě dost pevný, aby ho unesl. Jak se prodíral chřupavým podrostem v zimním houští, čím dál blíž lepenkovým hradbám, zaslechl zezdola z lomu cizí zvuk.

Opatrně nahlédl přes okraj, a když ve světle baterky rozeznal otcovu postavu, prudce ucukl zpět. Muž prolézal křovím a něco hledal. Až k Michaelovi dolétlo jeho vzteklé vrčení. Hromada hlíny, pod kterou byl pohřben pes, byla nově překopána, bylo tam vidět čerstvou hlínu smíšenou s křídou. Když se Michael znovu podíval přes okraj, zahlédl otce, jak leze do skladiště nástrojů a něčím v hluboké chodbě rachotí.

"Něco tu přece být musí," ozval se mužský hlas. "Sakra!"

Otec vyšel ven, držel se za hlavu a hledal na ruce krev. "K čertu s tím!"

Odstoupil od stěny do středu lomu a začal slídit pod keři, nedbale ohledávat kořeny stromů. V jednom okamžiku se zastavil a prudce zvedl oči k napodobenině věžiček, kde se schovával Michael. Chlapec rychle couvl a dobré dvě minuty čekal, než se odvážil znovu nahlédnout dolů do baterkou prosvětlované tmy.

Otec zmizel. Jen mihotavý paprsek světla napovídal, že se pohybuje směrem ke vstupu do lomu.

Michael chtěl původně slézt dolů do studeného hradu a zkusit znovu zavolat Křídáka, ale strach, který na něj padl, byl silnější. Poklusem se vrátil domů. V okně přistavěného ateliéru zahlédl matku. Vkradl se dovnitř, vyšel nahoru do svého pokoje a zavřel za sebou dveře.



Později se domů vrátil otec. Michael se schoulil do kouta a poslouchal zvuky z přízemí. Když slyšel, že otec telefonuje, přikradl se ke dveřím, aby slyšel. Rozhovor byl vzrušený.

"Je to v háji, Jacku, ale nic s tím nenadělám..." říkal jeho otec.

Chvilí ticho a pak: "Jo, já vím. Víím, že potřebujou prachy... ale co mám dělat? Pramen prostě vyschl. Vánoce skončily dřív, než pořádně začaly. Nemám ti co dát..."

Znovu napjaté mlčení a do toho hlas matky, která v kuchyni něco potichu říkala Carol.

"Proboha, Jacku! Musíš je nějak umluvit. Říkal jsem ti, že zdroj bude nejistý. Jestli jsi toho moc nasliboval, tak je to jenom tvoje chyba..."

"Nemůžu, Jacku, nejde to..."

"Neměl jsi slibovat..."

"No a co mám dělat?"

"Chlapec vyčerpál zásoby. Já víím, že je to prevít. Ale už několik měsíců není nic nového."

"Zkusím o tom přemýšlet. Jestli je to Jediné řešení, tak to budeme muset udělat. Já víím. Beru to. Ale jako poslední možnost!"

A pak, se závěrečným zlostným výkřikem: "Dej mi pokoj, Jacku! Budou si na ty své peníze prostě muset počkat!"

Momentálně je nemám a nevím, kdy budu něco mít. Ale vydírat se od nich nenechám. A od tebe taky ne!"

Telefon třískl. Michael zaslechl ještě kopnutí do stolu a prásknutí dveřmi.

Carol začala brečet a mamčin hlas ji utěšoval.

Byly doby, kdy se Michaelovi při zaslechnutí otcových kroků, jak stoupá po schodech k jeho pokoji, radostí rozbušilo srdce. Schoulil se pod peřinu a čekal, až se ozve zaklepání, až ze dveří vykoukne usměvavá tvář, čekal polštářovou bitvu, hrnek čokolády, vyprávění, dlouhé a spleťité vyprávění před pusou na dobrou noc - a potom sny. Byla to drobná radost, ale o to zoufaleji mu chyběla. Těch několik let měl pocit, že má znovu v těle duši. Ted\* už si zase vzpomínal, jak venkovním světem chodil jeho stín, a jen občas vklouzl zpět do jeho hlavy a do srdce. Byl dítě bez duše. A od té doby, co ho opustil Křídák, už ho pořádně neviděli ani tatínek a maminka.

To, co viděli, byl 'špatný Michael', ten nepravý, a proto se na něho pořád tak zlobili. Chtěli hezké předměty, ale nedovedli pochopit, že bez svého stínu je nepravý. Nedovedl sáhnout do míst, kde byly ty hezké věci schovány.

Otec se teď zlobil prakticky neustále. Michael se bál pokaždé, když se otevřely dveře, dovnitř nakoukla bledá tvář a úzké rty se rozevřely, aby vyřkly slova, která se Michael často snažil neslyšet.

Právě teď stoupal po schodech nahoru.

Michael zavřel oči.

Ve snech ještě cítil vůni moře a slyšel dunivý řev netvorů, kteří v něm plavali; cítil žár písku na rudé pláži a představoval si barvy nezvyklých stromů a skal, jež se zvedaly dál od pobřeží. Ale už se toho místa nemohl dotknout a Křídák, jestli tam v Limbu ještě byl, se Michaelovi nechtěl ukázat.

Kroky jako by rozechvívaly celý dům. Vzduch z pokoje vyprchal. Michael cítil tlak na prsou a lapal po dechům

Dveře se otevřely. Stál v nich bledý muž, oči jako vlhké dutiny v kmeni stromu, bez pozornosti, bez hloubky. Dveře se zavřely a muž se zvětšil, vztyčil se nad chlapcem. Michael se díval, jak se k němu stín blíží, a tiskl se dál do kouta. Pak k němu dolétly pachy: pot, křída a whisky.

"Co to děláš?"

Náhlá slova do ticha Michaela polekala. Uhodila ho do hlavy jako třaskavý šepot. Slyšel je, ale nechápal je. Zvedl oči k temnému stínu s bílou tváří. Kolik v ní bylo hněvu. Oči jako voda. Vlasy jako divoké rákosí na břehu kanálu. Ústa ochable otevřená, bez výrazu, bez náznaku úsměvu.

"Co to děláš?" zopakoval stín a Michaelovy plíce zaplavil vzduch.

"Nic," zašeptal.

"Proč se tiskneš do kouta? Co je s tebou? Nejsi nemocný?"

"Ne."

"Tak vstaň. Chci si s tebou promluvit..."

Michael se pomalu zvedl, a když otec začal slídit po pokoji, chodil za ním. Pozoroval ho, jak přejíždí prsty po obrázcích sošek, číší, mís a zlatých masek, které zdobily zdi, inspirativní zpodobnění blyštivých, drahocenných předmětů, jež vídal ve svých snech. Otec zvedl dřevěného jezdce na koni, kterého Michael pronesl před dvěma lety. Oči a brnění byly z tenkého bronzu, čabraky z jemné kůže a lnu, ohebné a dokonale zachovalé. Byl to Michaelův oblíbený kousek. Našel jej v temném jeskynním prostoru. Ve snu, v němž jej získal, cítil ohořelé maso a kosti a vnímal, jak tlející hromadou šatstva, která zakrývala naházené kovové a dřevěné předměty, běhají krysy. Sen ho zavedl do nějaké kamenné stavby. Vzpomínal, jak mu otec vyprávěl o době bronzové, o hrobkách, jimiž se vchází do jiného světa, o márnicih. Ale jeho zajímal jen příběh o rytířích, vyprávění o Pusté zemi, o králi a o hledání zdroje míru a moudrosti: grálu.

Hlavou mu vířily různé verze legendy o grálu, pověsti, jimž noc co noc naslouchal. Jestli Michael vůbec zaznamenal, jak otce vyprávění unavuje, bral to jako něco podružného, jako nevýznamnou skvrnku na horizontu radosti a štěstí, kterým pro něj bylo vyprávění samotné. Rozpory v detailech nebyly důležité. Michael dobře věděl, že různé příběhy vyprávějí jednu legendu různým způsobem. Mohl za to čas a to, jak si lidé všímali jednotlivých momentů a podrobností, a ty pak zdůrazňovali nebo měnili, tak aby jim to vyhovovalo. Důležité však bylo vyprávění. Vyprávěním se příběh dostával blíž. Pokaždé, když spolu mluvili o grálu, byl grál o něco blíž, blíž vysvobození ze svého vězení v času a paměti.

Bylo to jako tajemství. Přebírání příběhů a hledání pohledu, který by nebyl falešný. Hledání Pravdy. Jasně, zářivé pravdy, jako byla ta křišťálová číše, jejímuž hledání Artuš zasvětil tolik let svého života. Kůň se vrátil na místo. Bledý, zamyšlený muž ještě chvíli přecházel po pokoji, pak se obrátil, sedl si na postel a podíval se na chlapce vodnatýma očima.

"Tak co Křídák, ozval se ti?"

Michael zavrtěl hlavou. Sledoval pohyb otcových rtů. Měl je stažené, zkřivené, zevnitř si do nich kousal. "Michaele..."

Ruka na rameni, stisk prstů. Zaváhání. Vlhké alkoholové výpary smíšené s pachem cigaret, pachem hořící trávy. Michael se pokusil odtáhnout, ale muž zesílil stisk a přinutil chlapce zůstat na místě.

"Michaele, vzpomínáš, jak jsme si před dvěma lety udělali ten krásný výlet na velký Val? Hadriánův val?" Michael přikývl. Trochu se zkroutil a snažil se nedýchat.

"Vzpomínáš si na toho divného Římana, kterého jsi uviděl ve snu? A na ten talisman pro štěstí, který ti dal?"

"Vzpomínám."

"Tenkrát tam přece žádný Křídák nebyl. Co říkáš? Vzpomínáš? Křídák zůstal v lomu. Byl jsi d'aleko na severu, neslyšels ho, ale přesto jsi mohl..."

Jeho pohled utekl do neurčita, pravá ruka se zatřepetala ve vzduchu. "Mohl jsi létat... jako pták... časem a prostorem... jako pták, slétnout a vznést se, dívat se na přízračné Římany, chladná místa, ohně, lesklé věci... tenkrát tam Křídák nebyl. Tenkrát na Valu. Nebo byl?"

Michael zavrtěl hlavou.

"Tak proč je Křídák tak důležitý? Co se stalo, Miku? Proč nemůžeš... létat... proč už nemůžeš létat? Už se ti nezdá o blýskavých věcech?"

"Žádné nevidím," zašeptal Michael.

"A snažíš se? Díváš se? Snažíš se?"

Michael cítil, jak se mu prsty na rameni zaťaly do kůže. Otec měl popelavou tvář. Z jeho pohledu čísel a zvláštní prudkost a Michaelovy obavy zesílily. Až teď si všiml, že má tvář zarostlou strništěm tmavých, nestejných vousů, které mu na bílé kůži dodávaly zlověstný výraz.

"Křídák se schovává, a proto sny nepřicházejí."

"Ale ty Křídáka nepotřebuješ. Vždyť víš, že ho nepotřebuješ."

"Potřebuju!"

"Nepotřebuješ! Michaele, ty ho nepotřebuješ. Dokážeš to sám. Zkus to. Udělej to pro mě. Udělej to pro tatínka. Zkus přivolat sny, zkus létat. Určitě uvidíš nějaké krásné věci... Ten štít na jezeře. Vzpomínáš si na ten štít? Ještě jsi ho pronesl. Ještě to můžeš udělat. Nemohl bys to zkusit? Prosím. Kvůli tatínkovi."

Stisk začal být bolestivý. Michael zvedl k zatínajícím se prstům ruku a odtáhl je z košile pryč.

"Prosím, Michael. Zkusíš to pro tatínka udělat?" naléhal hlas.

"Ne. Nejde to. Křídák se na mě zlobí."

Prudký pohyb, jak muž vstal, ho odhodil dozadu. Okolní vzduch jako by se svíjel, bičován otcovým vulgárním běsněním, slovem, které zaznělo jako prásknutí bičem. Díval se, jak z otce napětí opadává. Otočil se, teď už klidněji. Znovu se sklonil, hlasitě vydechl a usmál se.

"Promiň, Michael. Poslední měsíce pro nás byly moc těžké. Maminka a já... jsme moc unavení, moc nervózní."

"Proč je maminka nervózní?"

"Protože jí její chlapec vůbec nepomáhá. Protože jí nepomáháš, Miku. Protože má strach, co s námi v dalších letech bude. Jsme na tobě závislí. Hodnějsí nám pomáhal. A strýček Jack tě taky potřebuje."

Strýček Jack je moc rozčilený."

Strýček Jack! Strýček Jack!

Michael uhnul očima a na okamžik se v něm vzedmul hněv. Strýčka Jacka nenáviděl. Nebyl to ani pravý strýček. Jenom si rád prohlížel poklady, které Michael pronesl. Nebyl to příjemný pán. Ani Francoise ho neměla ráda.

Strýček Jack!

"Strýček Jack je pro mne moc důležitý," říkal otec. "Nevím, jestli chápeš, jak moc důležitý, ale sehnal mi výbornou práci. Proto si můžeme udělat hezkou dovolenou. Proto můžeme jezdit do hezkých hotelů po celé Francii, Německu a Skotsku, protože strýček Jack se za mne přimluvil u důležitých lidí, a tak jsem mohl dostat skvělou práci, prohlížení a fotografování starých věcí... bez strýčka Jacka by nic takového nebylo možné."

Michael neřikal nic. Nevěděl, co by měl říct. Otec vypadal v jednu chvíli sklíčeně, a hned se zase ježil, jako by chtěl křičet.

"Slíbil jsem strýčku Jackovi, že mu budu ukazovat poklady a zvláštní věci, a tys řekl... vzpomínáš si? Když jsme si navzájem vyprávěli? Tys řekl, že mi pro strýčka Jacka na ukázání vždycky něco dáš."

"Vzpomínám."

"Jenže teď už jsem dlouho strýčkovi Jackovi nic ukázat nemohl. A on z toho nemá radost. Nemohli bychom mu zkusit trochu pomoci?"

Michael stiskl zuby a téměř neslyšně, rozčileně zašeptal: "To zlaté vejce mu nedávej."

Otec se narovnal a smutně se na něho podíval.

"Byla by to ostuda. Ale... jestli pro něj nebudu mít nic jiného, tak je docela možné, že mu to vejce budu muset dát..."

"NE!" vykřikl Michael. Před očima měl rudý závoj. Vajíčko byl zvláštní dárek. Byla to vzácnost. Bylo jen pro otce. Strýček Jack je dostat nesměl.

"NE!"

"Neřvi na mě, Michael," obořil se na něj otec. Když mi nemůžeš dát nic jiného, tak musí vejce jít z domu. Jestli chceš, aby zůstalo, tak najdi něco jiného. Hned! Rozumíš?"

"Bez Křídáka nemůžu..."

"Do prdele s Křídákem. Prostě se podívej, sáhni a prones. Ty to zvládneš, ty malý...! Ty to zvládneš, Miku. A ty to víš. Jestli ne, tak bude muset jít z domu všechno. Všechno."

"NE!"

"Všechno. Vejce. Carolina lastura. Maminčin kříž..."

Michaelovi se zatočila hlava. Zaskučel a vykřikl. Uvědomil si, že se s otcem pere, a ten mu drží pěsti. "NE!"

Dveře se otevřely. Michael upadl a začal vzlykat. Zalezl pod postel a snažil se nevnímat křik kolem.

Nechtěl ta slova slyšet. Nechtěl slyšet, jak se rodiče hádají. Nechtěl slyšet Carolino hysterické ječení.

Chtěl jít pryč, být v chodbách ve skále, být u moře, ve kterém plavou obři... kdekoli...

Kdekoli, jenom ne tady!

O dvě hodiny později se Susan vrátila domů od Jenny, kam utekla, aby se z bouřlivé, děsivé hádky s manželem sebrala. Šla přímo do Richardovy pracovny. Richard seděl zhrouceně za stolem, po kterém se válely rozházené fotografie nálezů. Na konci trůnilo minójské vejce, podpírané nahranými kazetami. Vypadal žalostně. Řídnoucí vlasy měl rozčuchané, oči zapadlé. V místnosti se vznášel nasládlý, nepříjemný zápach. Susan pochopila, že se vyzvracel do odpadkového koše.

Když do lampou osvětleného pokoje vešla a zavřela za sebou dveře, zvedl hlavu.

"Ale, ale. Vrátila ses."

"Vrátila jsem se. A ty to dítě už nikdy bít nebudeš, Richarde. Myslím to vážně. Už nikdy toho chlapce bít nebudeš!"

Mrzutě se opřela zády o dveře. Třásla se, částečně zimou a částečně obavami. Richard se zlověstně ušklíbl. Jeho obličej vypadal jako maska, na rtech roztržená. Zavrtěl hlavou.

"Já jsem ho neuhodil - miláčku. On uhodil mě. Vrhł se na mě jako divoké zvíře, vyceněné zuby, vystrčené pařáty a hlas noci."

"Moc poetické. Ale tu modřinu na tváři si neudělal sám."

"Sebeobrana, zlato."

"Tys ho udeřil."

"Náhodou."

Ironicky se ušklíbla a odvrátila oči. Aby se uklidnila, zhluboka se nadechla. "Nebyla to žádná náhoda. Zuřil jsi."

Byl jsi opilý. Mně je jedno, jak jsi vzteklý nebo frustrovaný..." Otočila se a pokusila se ho zpražit pevným, přísným pohledem, ale věděla, že se jeho síly a sobeckého zájmu bojí příliš, než aby to mohlo mít nějaký účinek. "Je mi jedno, jestli máme potíže, ty, já, jako rodina, nebo v bance. Ale ty toho chlapce už nikdy nebudeš bít. Jestli to uděláš, tak na tebe vezmu ten kříž! Přisahám. Vezmu na tebe posměšný kříž!"

"Jak mravoučné: já mu jednu vrazím a ty mě zabiješ. Fifty fifty."

"Jsi hajzl," zašeptala.

Richard vstal a pak s povzdechem dosedl zpátky za stůl. Alkohol z něho bylo cítit přes celou místnost. Čím víc se na něho dívala, tím víc ho nenáviděla. Před chvilkou si s ním světlo zahrálo tak, že jeho bledá kůže vypadala jako potečkováná tmavým strništěm. Vypadal strašně. Vypadal nemocně a strhaně, jako člověk, který se neovládá.

"Musíš s tou whisky přestat, Richarde. Jsi pak vzteklý."

"Vyprávěj mi o tom."

"Právě ti o tom vyprávím. Neovládáš se. Vím, že jsme na tom špatně. Ale když si budeš zatemňovat rozum skotskou, tak ničemu nepomůžeš."

"Vůbec tomu nerozumíš. Netušíš, jak moc jsme na tom špatně." Poklesl v ramenou, zkroutil se na židli, ale Susa-ninu pohledu se vyhnul. "Ten malej všivák! Ten malej všivák! Proč přestal? Proč sakra přestal? Všechno to šlo tak dobře... mohli jsme... do hajzlu!"

"To se stává," řekla po chvíli tiše Susan. Napadlo ji zmínit se o návštěvě Francoise Jeuryové před několika týdny, ale pak si to rozmyslela. "Jak to myslíš?" pokračovala opatrně. "Jak to myslíš, že vůbec nic nevím."

Richard se ještě víc zhroutil a složil hlavu do dlaní. "Jsme na mizině, Susan. Úplně na mizině."

"Jak můžeme být na mizině? Máme našetřených několik tisíc. Máš dobrou práci. Díky nadpřirozenu jsme se zajistili na několik let, možná na celý život. Nechápu, proč tě tak rozčiluje, že se ten dar ztrácí."

"Že se dar ztrácí," zopakoval Richard. "Tak je to? Talent je pryč? Chlapec nám z toho vyrostl?"

"Tak je to, Richarde, a měl by ses s tím rychle smířit."

"A ty by ses měla smířit s tím, že jestli je ten talent pryč, tak jsme na mizině."

Susan zkrřížila ruce na prsou. Uvědomila si, že zbledla. Dívala se na žalostnou trosku muže, kterého milovala, a cítila při tom ledový chlad. Ohnal se pěstí po knihách v kožené vazbě, které stály na polici, obrátil se a začal se prohrabovat fotografiemi Michaelových 'nálezů'. Smutně se usmál.

"Čekám, Richarde," řekla Susan. "Co jsi udělal?"

Odpověděl tiše. Do očí se jí nepodíval. Byl v defenzivě. "Investoval jsem. Dal sliby. Zaručil se..."  
Její srdce odpovědělo na sílící obavy zrychlením tepu. Všechno v místnosti bylo najednou nezvykle zřetelné, ostře ohraničené.

"Do čeho jsi investoval?"

"Do jedné společnosti. Staví turistický komplex v Esse-xu. Takové centrum pro hraní na středověk, a k tomu všelijaké hrací automaty a rulety. Je to obrovský projekt. Nabídl mi společníctví, taková šance se neodmítá."

Susan chvíli mlčela; vyčkávala, až všechna ta slova a zrada, kterou vyjadřovala, zapadlou do jejího jasného, vyděšeného vědomí. "Společníctví. Projekt. Hraní na středověk... Ricku, řekni mi jedno: kdy k tomu došlo?"

"Kdy jsem se upsal? Někdy před rokem."

"Před rokem!" řekla a zavřela na okamžik oči, ale znělo to spíš jako přiškrcené, bolestivé zajíknutí. Pak se usmála a zavrtěla hlavou.

"Zisky budou fenomenální," pokračoval Richard. "Plánuji tam dokonce závody historických vozů. Samozřejmě v římském stylu. Můžeš si vybrat, které období dějin chceš. Můžeš sázet na gladiátory, na závody vozů, na kriket v kostýmech z dob Francise Drakea... je to obrovský projekt, Susan. Jejich nadšení a nápady mě uchvátily."

"Děkuju, žeš mě do svého malého tajemství zasvětil," řekla sklesle. "Jestli ti můžu nějak pomoci, neváhej ani na okamžik, a tak dál a tak dál. A co jako budeš ty, Ricku. Poradce?"

"Taková byla představa. Poradce a společník. A když Jack Goodman..."

Susan se trpce zasmála. "Čekala jsem, kdy tohle jméno padne."

"Jack v tom jede taky. Znal lidi z té společnosti. Věděl, že hledají peníze. Navrhl mne, domluvili jsme se a Jack za mne převzal závazky."

"Závazky? Finanční závazky?"

Richard přikývl. "Jak jsem řekl, přizvali mě jako společníka. Vzal jsem to. Bavíme se o velkých penězích."

"Bavíte se o velkém hovnu, Richarde. Goodmanovi jsem nikdy nevěřila, a jestli mu věříš ty, tak jsi blázen."

"Není čemu věřit nebo nevěřit. Viděl jsem plány toho komplexu. Setkal jsem se s lidmi z té společnosti."

"Společnost!" ušklíbla se. "Společnost. Pořád meleš jenom společnost. Ale asi neměli černé obleky, sluneční brýle a nevozili se v černých mercedesech, co? A jejich jména se taky nerýmovala s Rothschildy, že? Jsi idiot!"

"Jaký idiot? Je to velký turistický komplex. Záruka příjmů na celý život. Jsem jenom poradce při stavbě a projektu a pak budu brát svůj podíl na zisku jako společník. Tak jaký idiot? To je investice, Susan. Na život!"

"Jenže tvůj malý zdroj investicí vyschl. A utopil jsi v tom všechny naše peníze, takže v bance jsme na nule a začínáme znovu. Jsi hlupák, Richarde."

Susan si všimla něčeho v jeho očích nebo zachvění těla a znovu cítila, jak jí z obličeje vyprchává krev. Tak jak byla rozpalená hněvem, ji teď polil mráz strachu.

"Kolik jim dlužíš?" zeptala se tiše. "Kolik jsi jim slíbil?"

"Dost," přiznal. Seděl na hraně stolu a ani teď se jí nepodíval do očí. "Věděli, že to nepříjde najednou, ale čekali to do roku. Goodman se jim zaručil. Já jsem se zaručil Goodmanovi. Vážně jsem myslel..."

Najednou zavrtěl hlavou a pohroužil se do sebe. "Probaha..."

"Kolik, Richarde?"

"Vážně jsme si myslel, že 'pronášení' bude pokračovat. A proč ne? Osm kousků starého zlata za loňský rok, nemluvě o skle, stříbru, vyřezávaných kostech. Malé jmění. opravdový dar. Pravý dar od bohů."

"Kolik?"

Zvedl hlavu. Po chvíli se rozesmál a zavrtěl hlavou. "Zaručil jsem se jim za půl milionu."

Susan vykřikla, přitiskla ruce na ústa a cítila, jak se jí podlamují kolena. "Půl milionu! Můj bože! Můj ty bože!" Nohy jí vypovídaly poslušnost. Richard k ní rychle přiskočil a podepřel ji, ale jak vzlykala, otočila se k němu, zvedla ruku a chtěla mu jednu vrazit. Došla ke dveřím do svého ateliéru, nechala je dokořán,



ztěžka dopadla do svého koženého křesla a rozvzlykala se nahlas, bez zábran. Asi po minutě se naklonila nad svůj pracovní stůl a snažila se potlačit nutkání zvracet.

"Můj bože, můj bože," naříkala a všechno kolem ni pohltila tma.

Michael seděl s Carol na schodech. Oba byli v pyžamu a v županech, aby jim nebyla zima. Ústřední topení se vypnulo asi před hodinou a teplota v domě klesala. Carol měla v ruce svého jezdce na koni a panenku oblečenou do uherského národního kroje. Prudce se trásla a Michael ji držel kolem ramen.

"Maminka a tatínek od Katherine už spolu nebydlí," řekla Carol. "Často brečí. Říká, že to je blbý.

Jednou za čtrnáct dní musí na den k tatínkovi. A jinak se její maminka pořád s někým vybavuje telefonem a na ni nemá čas. Já nechci, aby maminka a tatínek bydleli každý jinde."

"Já jo," řekl mrzutě Michael.

Carol se rozplakala. Michael zatnul zuby, vstal a zvedl i sestru. Trápil se kvůli ní, bylo mu jí líto. Věděl (i když se mu to jen mihlo hlavou), že by k ní neměl být tak tvrdý. "Běž raději spát. Myslím, že na sebe už křičet nebudou."

Carol prudce popotáhla a vysmrkala se do cípu noční košilky. Pak se její smutná postavička vydala po schodech nahoru. Popelavé vlasy jí zplihle visely na ramena. Michael napínal uši, dokud neuslyšel, jak přeběhla po podestě do svého pokojíčku. Pak sešel do chodby, otevřel dveře do atelieru a zadíval se ke vzdálenému světlu, kde u pracovního stolu seděla jeho matka, sama a shrbená, jako krejčovská panna. Světlo rámované dveřmi občas zastínilo něco temného: otec, přecházející sem a tam po pracovně.

"Nevím, kolik může být za dům," říkal Richard. "Ale míň než sto tisíc to nebude."

"To je ono. Vezmi mi střechu nad hlavou. Vezmi dětem jejich domov..."

"Nemáme na vybranou, Susan. Tihle lidi to myslí vážně. Mám rok. Říkal jsem ti to. Věděli, že ty peníze budou chodit po troškách."

"Každá troška nějakých padesát tisíc liber. Tomu říkám pěkná troška."

"Prodáme dům. Jenom zlato z toho minójského vejce má hodnotu čtyřicet tisíc liber. Goodman nám dá dvojnásobek..."

"A vezme si svých pětadvacet procent..."

"Bude si muset vzít míň, sakra! Tohle je kritická situace. Pak je tu posměšný kříž..."

Michaelovi vynechalo srdce a obličej mu zrudl hněvem. Chystal se vrazit do místnosti, ale zastavil ho matčin ostrý, zlostný hlas:

"Ten mi Michael dal jako zvláštní dárek. Kříž zůstane. Ten bych nikdy neprodala."

"Podle Goodmana má cenu čtyřicet tisíc."

"Goodman si může nasrat."

"Nemám rád, když používáš taková slova, Susan. Shazuješ se tím."

"Proboha, jen si ho poslechněte, blázna. Kdo si sakra myslíš, že jsi, Ricku? Jsi alkoholik! Jsi zpustlá, sobecká zrůda, která hraje hazard a bije děti. Neraď mi, jaká slova mám používat. Asi bych se neudržela a musela se rozesmát. Momentálně se nesměju hlavně proto, že je mi do breku: z vlastní hlouposti, že jsem tě nehlídala. A že mi nedošlo, jaký jsi kretén."

Otec urážku ignoroval a pokračoval: "Carolina lastura má taky cenu. Z archeologického hlediska je neocenitelná, ale na trhu s uměleckými předměty se dá prodat slušně. Pak můžeme prodat auta. Nebude nám chybět víc než nějakých dvě stě padesát tisíc."

"A to je všechno? Tak proč si tady děláme hlavu? Můžeme si pořídit dodávku, postavit se s ní někde na tržnici a začít prodávat. To, co chybí, máme za chvíli v kapse."

"Dům zase vyplatíme. Vezmeme si půjčku v bance. Budu dělat i soukromě... Nějak to půjde. Půjde to." Následovalo dlouhé, strašlivé ticho.

Pak Michael uslyšel, jak jeho matka tiše pláče.

Pokaždé, když teď zazvonil telefon, domem se rozlila ledová vlna. Hlasy šeptaly, někdy křičely.

Michaelovi zvonění začalo nahánět hrůzu. Když se ozval telefon, nedokázal se podívat mamince do tváře. Vypadala vyděšeně. Když se ukázalo, že volající je přítel, někdy se úlevou i rozplakala.

Vánoce byly neradostné. Přijela k nim Susanina matka, ale po několika hodinách předstíraného veselí také ona podlehla přízračnému, mrazivému mlčení. Na Štěpána sněžilo, ale procházka se nekonala a dospělí si nešli hrát ani na zahradu. Otec seděl doma a četl si noviny a časopisy, pak si otevřel knihu.

Televize hrála pořád. Susan ve svém atelieru pracovala na panence a děti si hrály monopoly a jiné hry. Dárky se sice nějaké našly, ale nepřítomnost štědrosti byla podezřelá. Rok předtím se celý dům houpal a vrčel modely, vláčky, roboty a mechanickými hračkami. Letos byly pod stromečkem knihy, barvy a hry. Na Boží hod měli husu. Byla tučná, tak jak to Michael neměl rád. Carol plivala koření zpátky na talíř a dostala od maminky vyhubováno, tak jako ještě nikdy.

Michael opět trávil většinu času ve svém pokojíku. Když zkusil poprosit o nějaký příběh, byl ignorován. Otec měl moc práce. Tolik, že si s ním nemohl hrát, nemohl mu číst a nemohl s ním chodit na procházky. Ale když zase začala škola, po večerech sedával s Carol na klíně, díval se, jak si dělá domácí úkoly, chvílemi ji pomáhal nebo ji opravoval, zkoušel ji, povídal si s ní a smál se s ní.

Michael si psal úkoly u sebe v pokoji. Po vánoční sněhové vánici byla zima už teplá, ale v lomu bylo i nadále chladno a mrtvo. Chodil tam často, ale zdi jeho hradu byly pryč. Pocit struktury, chodeb a bran, průchodu k prastarému moři, to všechno se rozplynulo.

Pak zima začala ustupovat.

Jednou v sobotu začátkem března Michael posnídal a vyšel ven, smutný a osamělý, a vydal se přes zorané, zmrzlé pole k zimnímu lesu. Za sebou uslyšel Carol, jak za ním něco volá. Byla zachumlaná, aby jí nebyla zima, a měla nové brýle. Nosila je nerada a ve škole se jí kvůli nim posmívali, ale Michael sestru horlivě bránil a v poslední den školy si ze rvačky s Tony Hansonem odnesl rozbitý ret.

Cestou domů se Carol bratra držela jako klíště a večer chtěla, aby si pohádku před spaním poslechl s ní. Když řekl, že ze svého pokoje nepůjde, Carol přivedla do jeho komnaty s poklady na stěnách Susan a vlezla si do postele k němu. Susan jím četla z knihy pohádek bratří Grimmů. Asi vycítila Michaelovu podrážděnost, která ho však zanedlouho přešla.

Teprve po několikerém napomenutí se Carol vrátila k sobě do pokoje. Ale jen co se Michael ráno vytratil, mlčky a rozmrzele, rozběhla se za ním.

"Chci ten tvůj hrad vidět," řekla. Brýle se jí po nose svezly. "Jsou moc volné," postěžovala si.

Michael obroučky vzal a prohlédl si je.

"Nezlom je," strachovala se Carol, když Michael začal konce postranic zlehka ohýbat.

Když ji pak brýle nasadil zpátky na obličej, seděly už lépe. Řekl jí, že vypadá jako sova, a Carol se tomu zasmála.

A tak ji do hradu vzal. Spustili se dolů po provazovém žebříku zavěšeném ze stromu a Michael se při tom sestře předváděl tak, že si spálil ruce. Dole ji odvedl ke skladovacímu tunelu. Rozsvítil malou baterku, kterou si vzal, shýbl se a chystal se do hlubokého, tmavého tunelu vlézt.

"Já se bojím," ozvala se Carol, které se dovnitř viditelně nechtělo.

"Nic tady není," řekl polohlasně Michael a pak dodal: "Až na pár mršin z minulosti..."

Pokud věděl, Carol neměla tušení, co v této chodbě ukrývá. Zaváhala a pak se na bratra nevěřicně ušklíbala. Lezla dál za tenkým paprskem světla.

"Něco tu smrdí."

"Mršiny vždycky smrdí."

"Tady žádné mršiny nejsou..."

Nahmatal rukou mumifikované kočičí tělo, ještě zabalené v hadrech. Dřevěná krabice tady také někde byla, ale jak ji svou myslí přenášel, rozbila se. Cítil, jak ztuhlé zvířecí tělo pod jeho dotekem začíná povolovat. Usoudil, že bude lepší sestru nelekat, a zahodil je.

"Chceš jít dál?"

Carol řekla, že nechce.

"Jsi zbabělec."

"Nejsem zbabělec. Je tady zima. A smrad."

"Tak proč jsi se mnou chodila? Říkalas, že chceš vidět hrad, ne?"

"Měla jsem zvláštní sen," zašeptala.

Jaký sen?"

"Byl jsi celý od křídý a běhal jsi s velkým psem po nějakých kopcích. Měl jsi strach. Schoval ses do jeskyně v křídové skále, ale ti chlapi tě našli a vytáhli tě ven."

Michael se zachvěl a zalezl hlouběji do tunelu. Sestřiny oči se v úzkém paprsku světla leskly slzami. "Co

mi udělali?" zeptal se šeptem.

"Probodli tě oštěpem. Pak tě zavřeli do nějaké chatrče. Dveře zajistili větví. Pak stáli kolem a dívali se na chatrč. Pršelo jen se lilo a všude bylo bláto."

Stejný sen měl přece také! Byl živý a děsivý, jenže v té chatrči nebyl on, ale Kříd'ák.

V chodbě se něco pohnulo, jako by se zvedl mírný, chladivý vánek, který mu rozčechral vlasy a Carol přinutil zamrkat. Michael se prudce otočil a namířil paprsek světla do stísněného šera. Hadry na mumifikované kočce byly křehké. Když začal lézt dopředu, položil na pozůstatky zvířete ruku a rozdrtil je na prach.

"Kam jdeš?" sykla na něho Carol.

"Dál," odpověděl Michael.

Na konci tunelu bylo místo, kde byl za kusy dřeva schován úzký průchod křídovou skálou. Otec si tohoto vstupu do nejhlubší jeskyně, kde Michael ukrýval Kříd'ákova nepříjemná překvapení zminulého léta, nevšiml. Vítr zesílil. Carol za ním něco říkala, ale on její slova nevnímal.

Kříd'áku...?

Cítil, jak se mu ježí chloupky na šíji. Pak najednou pocítil tlak, jako by ho za ramena popadly něčí ruce a tlačily mu záda a krk k zemi.

"Já vidím moře..." ozvala se Carol, hlasem tlumeným skálou.

Michael lapal po dechu. Byl už v půli úzké škvíry, která se pak rozšiřovala do hlubší jeskyně. Ruku měl nataženou před sebe a paprskem světla přejížděl po poházených kamenech a kusech dřeva. Slyšel dech někoho třetího a na vteřinu - jen na vteřinu - ucítil vůni oceánu.

"Já vidím pobřeží!" řekla Carol hlasitěji a zasmála se, skoro až nadšeně.

Tlak na Michaelova záda ustal, ruce ho pustily, chvilkový kontakt s Kříd'ákem pominul. Michael znovu cítil, že duch, se kterým se tak dlouho přátelil, ho opustil.

Jeho stín byl už zase mimo. S pocitem vnitřního prázdna opatrně prolezl zpátky za sestrou.

Carol seděla ve tmě, bledý obličej rozzařený radostí. V ruce držela panenku. Byla z porcelánu, oblečená do červených šátečků, s červeným čepcem na zlatých vlasech. Byla maličká a dva prsty na levé ruce měla ulomené.

"Kdes to vzala?"

"Našla jsem to. Když se strop otevřel na tu pláž, najednou to bylo tady."

Podívala se nahoru na nerovný strop ze špinavé křídý. Michael se podíval stejným směrem. Carol natáhla ruku a ukázala. "Tam, odtamtud. Na konci tunelu jsem viděla pláž. Byl tam malý kluk a něco mi dával.

Myslím, že to byla panenka. Je hezká. Podívej..."

Michael si figurku rozmrzele vzal a prohlédl si ji.

Co měl Kříd'ák za lubem teď?

## Dvacet tři

Dům byl jako obvykle prázdný. Michael si otevřel zadní dveře a shodil ze sebe těžký školní kabát. Byl konec března. Počasí bylo ještě chladné, ale ve vzduchu už bylo cítit jaro a bylo příjemné přijít domů dřív, než byla tma. Měl čas zajít do lomu, dělat něco na zahradě, zajít si do obchodu ve vesnici a koupit si čokoládu.

Dům byl jako mrtvý. Hlučné topení se právě rozbíhalo. V troubě, automaticky zapnuté, se s praskáním začala péct večeře. Nečekal ho žádný vzkaz, žádný talíř sendvičů k čaji. Jen prázdný, tichý dům, obklopený dešťovými mračny.

Vyšel nahoru do svého pokoje a chvíli si listoval v komik-sech, pohrával si s modely a se svými myšlenkami. Oknem viděl, jak pole začíná halit mlha. Lom se ztrácel v houstnoucím šeru. Najednou se kdesi v domě něco pohnulo.

Překvapilo ho to. Nakoukl ke Carol, do jejího maličkého, upraveného pokojíku, ale byl úplně prázdný. Podíval se do koupelny a na záchod, pak i do pokoje pro hosty, zatuchle páchnoucího starým povlečením a nábytkem. Nakonec otevřel dveře do ložnice rodičů, šouravě se prošel po vysokém,

hustém koberci, přejel rukama po sametových závěsech na oknech, otevřel skříň.

Byl to zvláštní pocit, být tady, v pokoji, kde nebyl už léta vítán, kde neměl své místo. Matčiny šaty měly svou atmosféru a vůni. Nosila hodně manšestru. Z háčků visely pásy a hedvábné šátky. Na policích pod šatstvem byly černé a hnědé kožené boty, botasky a balíčky neotevřených punčochových kalhot.

Otevíral zásuvky jejího toaletního stolku a díval se, co v nich je. Kupilo se v nich všechno možné od kartáčů na vlasy, natáček, 'mazlavých' tub, klubička bavlny, elastické pásy, prázdné stojánky na fotografie, pramínky opravdových vlasů (od celé rodiny) na panenky, porcelánové střípky, dřevěné a porcelánové končetiny, pletací vzory. Prohraboval se v matčiných soukromých věcech svými prsty. Když zásuvku vrátil na místo, zachvěl se - připadal si jako agent slídící v domě podezřelého.

Znovu: zvuk pohybu někde blízko.

"Kdo je tam?" zvolal.

Odpověď mu byl nenadálý zvuk kroků na schodech. Rozběhl se ke dveřím ložnice a na podestě zůstal stát. Rozrušeně dýchal. Ale kolem bylo zase ticho.

"Křídáku?"

Podíval se přes zábradlí dolů do haly.

"Křídáku?"

Jak ústředním topením proudila voda a trouba pekla, praskal celý dům.

Dolů: v obývacím pokoji byla tma a zima; z haly se tam vkrádaly dlouhé stíny. Vstoupil do otcovy pracovny a přejel levou rukou po studených, kožených knihách; dál do dlouhého ateliéru se stěnami lemovanými matčinými panenkami. Bylo tam něco cítit, jakoby svíčkový vosk. Přešel pokoj, otevřel dveře do přístavby a vkročil do místnosti, kde si s Carol kdysi hrávali. Kolem stěn stály krabice hraček, na zdech byly připíchnuty obrázky, jednoduché kresby, které sami namalovali. Byla tady i kola celé rodiny včetně toho jeho se splasklými plášti, tak jak je minulé léto propíchl.

Nad ním se pohnula krabice a něco s tichým žuchnutím dopadlo na podlahu.

Do horní části tiché přístavby se chodilo po kovovém točitém schodišti v zadní části. Kromě několika sklenic zavařenin, krabic s časopisy, několika prázdných polic a stolu z borovicového dřeva, který otec opravoval, nebylo v tmavé místnosti nic.

Michael stál v tíživém tichu a díval se oknem na tenký měsíc nad stromy. Pak se stíny ve studeném pokoji mihla něčí postava a Michael rozsvítil. Carol vyjekla, skrčila se a přitáhla si školní bundu k tělu.

"Já jsem mu to nechtěla dát!" řekla hlasitě a po tváři se jí rozkutálely slzy.

"Co dát? O co jde?" nechápal Michael.

Jak tam stál na horním konci schodiště a svíral studené zábradlí, zalekl se strachu a úzkosti, která z jeho sestry čísel.

"Tu lasturu," řeklo děvčátko potichu. "Tu lasturu s koněm. Ale tatínek si ji vzal. Říkal, že všichni musíme něco obětovat. Říkal, že to má velkou cenu a že se toho musíme vzdát."

Michael v první chvíli nechápal, o čem mluví, až potom si vzpomněl na lasturu s řezbou, dárek, který dal sestře před dvěma lety. Nerozčílilo ho to. Chtěl jí jenom dát něco, co se jí bude líbit.

"To nevádí," řekl tiše. "Najdu ti v lomu nějakou zkamenělinu."

Ale pak se mu v hlavě zrodila myšlenka, z níž měl najednou rudo před očima. Seběhl po schodech dolů, přeběhl hernu a rozrazil dveře do matčina ateliéru. Úzkostlivě přelétl pohledem police s panenkami a usmál se úlevou.

Figurka posměšného kříže, dárek pro maminku, na kterém mu tolik záleželo, tam stále byla, na čestném místě nad pracovním stolem.

Rodiče se vrátili domů asi o hodinu později. Michael seděl u stolu, psal si úkoly a tak i zůstal. Neměl radost, že vítaný klid narušil nenadálý shon. Po podestě někdo chodil, dveře se otevíraly a zavíraly, vůni se připomněla večere, bylo slyšet štěbetání nervózních hlasů. Telefon zazvonil a pak se ozval ještě jednou.

Za chvíli byl zavolán na večeři. Jedl mlčky; viděl, že otec má špatnou náladu a matka je bledá a unavená. Přál si, aby se na něho podívala, ale marně. Z častých zkušeností pochopil, co to znamená: že je něco na spadnutí.

Po jídle odešel do obývacího pokoje a díval se na televizi. Rodiče se odebrali každý do své pracovny,

ale už za chvíli zaslechl zvýšené hlasy a zacpal si uši, aby hádku neslyšel. Pustil si televizi nahlas, seděl před ní a nevesele se díval na nějakou komedii, dokud se neotevřely dveře a otec nezařval: "Vypni ten krám!"

Hned nato práskly přední dveře, otcovo nové auto rozhráblo koly šterk a vystřelilo k vesnické cestě. Carol měla jít spát, ale poslechla jen váhavě. Byla ještě rozrušená kvůli lastuře. Michael jí dal zkamenělou ježovku ze své malé sbírky, ale ani nový dárek ji neutěšil.

Michael stál pod schody a poslouchal, jak maminka čte Carol tlumeným hlasem z jedné knížky pohádek. Vrátil se k televizi a znovu přidal na hlasitosti. Potom vztekle kopl do křesla, ve kterém obvykle sedával otec, začal skákat po polštářích a bušit pěstmi do míst, kde se obvykle opírala jeho hlava.

Náhlé zařinčení telefonu ho polekalo, až vyskočil a zarazil se uprostřed běsnění. Slezl z křesla a zvedl sluchátko. Chtělo se mu zakřičet do telefonu něco jako: "Nechte nás na pokoji!", ale neudělal to. Držel sluchátko u ucha a poslouchal přes smích z televize.

"Haló? Doktor Whitlock?"

"Tady Michael. Tatínek není doma."

"Ahoj, Michaele. Maminku tam někde máš?"

Michael se zamyslel a pak zavrtěl hlavou.

"Haló? Michaele?"

"Taky není doma. Šla někam tancovat. Do Maidstone." Usmál se a kousl do rtu. Jeho lež mu připadala směšná a děsivá zároveň.

"To nezní špatně. Michaele, kdo to tam u vás tak křičí? Skoro tě neslyším."

Michael dálkovým ovládáním ztlumil televizi. "To už je lepší," řekl muž. "Michaele, můžu ti věřit, že doktoru... že tatínkovi něco vyřídíš?"

"Jasně."

"Rád bych s ním co nejdřív mluvil o posměšném kříži."

Michaelovi to způsobilo prudké leknutí. "O jakém posměšném kříži?" zeptal se.

Nahoře se Carol hlasitě rozesmála a bylo slyšet, jak tam někdo chodí. Michael zvedl oči ke stropu. Cítil, jak mu hoří tváře.

"To je ten krásný dřevěný kříž se zlatou maskou, který tvůj tatínek prodal. Já jsem ho koupil a potřeboval bych vědět pár podrobností. Určitě by si chvíli našel. Však jsem z něho před týdnem udělal boháče. Michaele, jsi tam?"

Michael nechal telefonní sluchátko spadnout a viset. Slyšel, že muž na druhém konci linky ve snaze dovolat se pozornosti zvyšuje hlas, ale nedokázal v tu chvíli myslet na nic jiného než na posměšný kříž, jeho dárek pro maminku, vzácný dar figurky s maskou, který se mamince tak líbil.

Slíbila mu, že ho nikdy neprodá. Slíbila mu to.

V ateliéru přece byl. Sám ho tam před několika hodinami viděl. V ateliéru přece byl.. tak o čem ten člověk v telefonu mluvil?

Rychle došel do pokoje s policemi plnými panenek a podíval se na třpytivé zlato masky.

Pak se podíval zblízka.

"Ne!"

Jeho výkřik byl nekontrolovatelný. V hlavě mu hučelo, oči měl zalité slzami. Vztek mu napjal svaly natolik, až "měl pocit, že pukne, praskne, roztrhne se tím tlakem.

Matka, polekaná výkřikem, seběhla ze schodů. Slyšel ji, jak vzlyká: "Michaele! Ne, Michaele...!"

Ale chlapec už vylezl k polici a panenku popadl. Papírová drť se mu pod rukama začala drobit. Zlatě pomalovaný kartón se zkrabatil, jak ho zmáčkl v pěsti. Šaty odpadly, stejné šaty jako měla dřív. Jenže pod nimi nebylo nic, jen napodobenina.

Prodala figurku!

Udělala z tatínka boháče!

Zradila ho!

Zahrnul ji nadávkami a chtěl se kolem ní prodrat. Když se ho plačící žena pokusila zadržet, hodil po ní rozdrčenou figurkou. Cítil, jak ho rukou chytila za rameno a snažila se ho přitáhnout k sobě, a proto se otočil a vši silou se do těch prstů zahryzl. Kousl až do krve, až uslyšel bolestivé, zlostné skučení. Pustila



ho a Michael vyběhl z pokoje, utíkal z domu. Venku, v noci se zastavil a zvedl oči k černé obloze. Prudce se třásl po celém těle. V ústech cítil pronikavou chuť matčiny krve, vychutnával ji co nejdéle. Zrazený!

Ale netrvalo dlouho a horkost hněvu ochladla a otupěla. Sedl si mezi živé ploty, které na zahradě vytvářely labyrint, stočil se do klubíčka a tiše se rozplakal. Oděvem mu pronikal, noční chlad, vpíjel se mu do těla a matka volala a volala, plakala a volala znovu...

Dvacet čtyři

Vzteky časem vyprchal, ale Michael se teď každé ráno probouzel s hlubokým a neodbytným pocitem smutku a zlosti. Jeho sny se staly trýznivými vizemi osamělosti, opuštěnosti, neustálého vzhlížení k míjejícím temným siluetám, postavám, které se ani na okamžik nezastavily. Ať se sebevíc snažil zachytit silnější stopu Kříd'áka a velkého moře na konci tunelu Limbem, pokaždé ho zahlédl jen v dálce a jen jako stín a ozvěnu, nikdy ne zřetelně.

Jarní čtvrtletí skončilo. Velikonoce nestály za nic. Jeho jedenácté narozeniny se odbyly prakticky bez oslav. Otec opět odjel na sever, pracovat osmnáct hodin denně, aby vydělal peníze, a matka si od něho udržovala mlčenlivý, zlostný odstup. Celé hodiny vysedávala u sebe v ateliéru, psala si přípravy do hodin a dělala panenky na prodej. Většinu těch nejceněnějších kusů ze své sbírky prodala, ale police byly dál plné dobromyslných, pozorných tváří a ponuřejších návrhů masek a loutek.

Jednoho dne dala Carol mamince malou porcelánovou panenku, kterou našla v lomu. Michael se díval z knihovny, jak se děvčátko s krásnou věčičkou loučí. Všiml si, jak rychle Susan zareagovala, jak znovu ožila.

"Kdes k tomu přišla? To máš od Michaela? Tak kdes k tomu přišla?"

Rozčilením zvýšila hlas a Michael, kterému to neušlo, rozzlobeně zatnul zuby. Matčina nenadálá naděje ho dráždila. Jestli tolik stála o další dárky, tak proč neřekla jemu? Nemohl jí je dát, ale mohla si ho aspoň zavolat a říct jemu.

"Dal mi to už dávno," řekla Carol. "Zapomněla jsem na to. Bylo to pod postelí."

Michael byl tak ohromen, že své výhodné místo opustil a vycouval do haly.

Carol nesnášela lhaní, ale matce zalhala. Proč asi? Proč ho chránila?

Později ho sestra chytila za ruku a vytáhla ho ven. Umlčela ho prstem, který si přiložila na ústa, a jako první se rozběhla k lomu. Tam se skrčila za rozpadlé překližkové stěny hradu na hraní.

"Kdyby se nám podařilo přinést mamince ještě nějaké panenky, tak by byla veselejší. Když jsem tu byla naposledy, tak se mi pak o panenkách zdálo."

Takže další sen! Proč teď přicházely sny k ní a ne k němu? Michael se na sestru podíval a pak přikývl. Spustili se po provazovém žebříku a přikrčili se na dně opuštěného lomu. Čekali asi hodinu, ale nestalo se nic a začalo jim být znovu zima.

Carol to samozřejmě zklamalo, ale protože měla houževnatou a optimistickou povahu, vrátila se domů spíš s novým odhodláním než v poraženecké náladě. A o několik týdnů později bylo všechno jinak. Znovu seděli v úzkém tunelu, drželi se za ruce a zpívali nesmyslnou říkanku, kterou si sami vymysleli jako zaklínadlo, jímž zkoušeli přivolat Kříd'áka zpátky. Vtom Carol řekla: "Cítím moře!"

Hned nato svraстила nos a znechuceně odfrkla. "Smrdí!"

"Ty cítíš moře? A taky ho slyšíš?"

Michael horečně zavřel oči a snažil se vybavit si zvuky z mořského břehu, horko a hluboké jeskyně ve skalní stěně, kde se Kříd'ák skrýval. Slyšel smích a v duchu cítil stínový vítr. Něco jako by znovu proletělo kolem, ale pokaždé ho to minulo.

Uslyšel, že Carol se směje, a zvedl hlavu. Třeštila velké, jiskřivé oči a otevřenými ústy dávala najevo dětský úžas.

"Co se děje?" sykl. Stiskla mu prsty. Měl zvláštní pocit, jako by se mezi jejich těly protékala krev, spojenými konečky prstů a dlaněmi na rukou. Pokusil se vyprostit, ale stiskla ho ještě pevněji a znovu se radostně rozesmála. Oči měla zaostřené do prázdna, na vzdálenost milionu mil, milionu let.

"Carol!"

Najednou si připadal slabý. Hlavou mu hučela bouřková, nárazová vichřice. Teď už i on ucítil rozbouřené, ohavné moře. Vtrhlo do něj, rozlilo se jím a on - vytřeštěnýma očima - zahlédl stín, lehkonoze běžící s větrem po zářivých píscích, dohánějící dívku.

Zachroptěl a zatahal sestru za ruku, snažil se jí vytrhnout. "Ne!" zavřískla nenadále. "Drž se!"

"Pust' mě, Carol!"

"NE!" vykřikla.

Byl v tom vztek. Její hlas zněl neobvykle, skřípavě, vůbec ne jako dívčí, přestože měl dětskou výšku. Zaostřila pohled víc na bratra, ale oči měla najednou zúžené. Dívala se zle, tvrdě. Ústa, dosud prudce dýchající, jako by se ještě předsunula před vystrčenou bradu. Jako by zatínala svaly a ústa nechávala otevřená, aby mohla dýchat. Vypadala rozhodně, ale také krutě a hrozivě.

Proudění z Michaelova těla do divokého vtělení jeho sestry ještě zesílilo. Prudce sebou zazmítal a kopl dívku do břicha.

Ihned ho pustila, ale natáhla ruce, jako by chtěla něco chytit. Tunelem to zahučelo, znělo to jako vzdálené zahřmění. Vítr vyletěl z Michaelova těla, až si připadal jako propíchnutý, a odhodil ho stranou. Když si sedl a očima našel sestru, ve slabém světle, které tam pronikalo z lomu, zahlédl, že v náruči kolébá dítě.

"Dárek pro maminku," řekla tiše Carol. "Vypadá to jako vrásčité miminko."

Michael po panence nervózně vztáhl ruce. Carol ji nepustila, ale dovolila mu sáhnout si na obličej. Byla z tvrdého, černého dřeva. Měla zvláštní oči a ústa. Ruce byly volné, dalo se jimi pod hrubou, obarvenou látkou, červenými a žlutými šatečkami ušitými podle hmatového vjemu ze staré pytloviny, snadno pohybovat. Vlasy byly černé, poměrně dlouhé a na omak byly docela jako pravé vlasy. Když Carol panenkou zatřepala, něco zarachotilo. Podívali se jí pod šaty a zjistili, že je dutá. Uvnitř bylo něco tvrdého.

Carol odběhla domů, ale Michael v lomu ještě zůstal. V duchu začal rekonstruovat zdi svého hradu.

Myslel si, že Kříd'ák je navždy pryč, jenže on se jenom schovával. Michael nedovedl pochopit, proč dal dárek právě Carol a co znamenal ten zvláštní pocit. O co Kříd'ákovi šlo?

Lom byl zase mrtvý, nakrátko otevřená chodba do Limbu se uzavřela. Ať se snažil sebevíc, ke kontaktu nedošlo a večer se blížil. Carol byla už dvacet minut zpátky doma, za chvíli bude nachystaný čaj.

Ale než Michael stačil z lomu odejít, uslyšel, jak mu křovím někdo běží naproti. Z dálky bylo slyšet Carolin hlas. Zněl rozčileně. Michael se chytil provazového žebříku a chtěl vylézt po křídové stěně nahoru, ale matčin prudký výkřik ho vzápětí zarazil.

Obrátil se k ní. Byla zpocená a rudá v obličeji, vlasy měla rozcuchané, oči divoké. Vyběhla k němu a zkusila, ho chytit. Vykřikl a couvl před ní. Myslel si, že je rozzuřená, ale začala na něho jen křičet.

"Odkud to bylo? Odkud to bylo? Michaele. No tak, Michaele! Kdes to vzal?"

Popadla ho za ramena a zatřásla jím, bolestivě mu zaryla prsty do masa. Vzpíral se jejímu stisku, ale nepustila ho. Z očí jí stékaly slzy, ústa měla zvlhlá. "Odkud se to vzalo?" opakovala pořád. "Michaele! Pomož nám! Prosím, pomoz nám!"

"Pust' mě..."

"Michaele! Řekni mi to. Řekni mi to!"

Nejdřív ho zaskočila naléhavost matčina hlasu, pak vykřikl, když ho její ruka uhodila přes tvář. Znovu jím prudce zalomcovala a narazila ho na skálu.

"Přines nám něco. Proboha, přines něco hezkého! Budeme muset prodat dům. Nic nám nezůstane. Michaele! Michaele!"

"Nemůžu," vzlykl, přemáhaje úzkost a zoufalství, které na něj padly. Nahoře nad ním plakala Carol. Snažila se chytit provazového žebříku a křičela na matku, aby nechala Michaela být.

Michael jen mlhavě chápal, že žena, která s ním zápasí, má hysterický záchvat. Přestože ji kdysi kousl do ruky, teď nehnutě stál a nezaujatě, nedotčeně snášel příval slov, křiku a mučivé úzkosti. Stín opustil jeho tělo a lezl po šednouce křídě, vyprázdnil ho, učinil ho neviditelným. Sevření ramenou přestalo bolet.

"Žádné hezké věci už nejsou. Žádné zlato. Nic tam není," řekl otupěle a nejasně tušil, že z jeho úst žádný zvuk nevyšel.

Pak se ozval výkřik a zuřivost byla rázem pryč. Ohromená tvář, náhle popelavá, vzhledla k obloze.

Carol uklouzla. Přidržujíc se provazu jen jednou rukou, skutálela se do lomu a narazila do matky. Obě

těla se svalila na zem. Carol hlasitě vykřikla a zvedla ruku, do krve, do masa spálenou od provazu. Jeden z prstů byl nepatřičně ohnutý. Matka opatrně vrátila kloub na místo, tiše se rozplakala a začala dívčinu ruku líbat.

"Promiň, moje malá. Promiň mi to..."

Zvedla ji do náruče a s pláčem ji odnášela. "Promiň... myslela jsem, že by nám mohl pomoci..."

Pláč, objímání, konejšení, odchod...

"Ach, moje malá. Promiň mi to..."

\* \* \*

Když Michael znovu zůstal sám, vylezl po žebříku nahoru do lesa a díval se, jak matka pomalu vede Carol zpátky do domu. Pustil se přes pole za nimi. Zůstal v kuchyni, díval se na chleby nachystané na svačinu a poslouchal konejšivý hlas z obývacího pokoje.

Později za ním Carol přišla do pokoje. Ruku měla zavázanou a zavěšenou v šátku. Nečekaně, odhodlaně dala Michaelovi pusu (hned si ji utřel a zamračil se) a nabídla mu, že s ním bude hrát monopoly, ale neměl na to náladu.

"Tak ti přečtu pohádku," řekla.

Zavrtěl hlavou a zlostně se na ni podíval.

Zamrkala na něho přes brýle. Jak se snažila přemýšlet, pohybovala při tom rty. "Tak já nevím. Nakreslím ti obrázek. Druhou rukou malovat můžu."

"Přikývl. "Namaluj mi, cos viděla v lomu."

Chvilí se dívala zaraženě a pak se zamračila. "To nejde," řekla.

"Proč ne?"

"Byl to jenom stín u moře. Nic tam nebylo."

"A co takový křídový kluk? Celý bílý?"

"Viděla jsem jenom moře. A stín. A zdálo se mi, že mě někdo drží kolem krku a brečí."

"Brečí?"

"Jako bys to byl ty. A brečel."

"Já nebrečím!"

"Ale brečíš. Slyšela jsem tě. Jsem z toho vždycky smutná."

"Nebrečím!"

"Ale brečíš. Prostě to znělo, jako bys to byl ty. A měla jsem pocit, jako by se mě někdo chtěl chytit. Jenže to se nedá namalovat."

"Nevadí," řekl mrzutě Michael. "Zjistila maminka, co je v té panence?"

Na Carol bylo vidět, že zneklidněla. "Byla tam lidská kost se zaraženým zubem. Říkala, že je to duše té panenky a že by si s ní malé holky asi neměly vůbec hrát. Prý ji nejspíš používal nějaký stařec, šamanský léčitel, nebo stará žena. Říkala, že je to z Afriky. Asi nějaký amulet."

Michael neřekl nic. Odvrátil se, došel k oknu a zahleděl se přes černá pole k měsíčnímu třpytu nad mořem.

Promluvil až po několika minutách. "Křídák je nebezpečný. Už do lomu nechod'."

"Ale já bych mamince chtěla přinést další kouzelné panenky."

Michael se otočil, došel k sestře, sklonil se k ní a se vši vážností staršího bratra přísně řekl: "Křídák není tvůj kamarád. Není ani můj kamarád. Je nebezpečný..."

"Maminka říkala, že žádný Křídák není... Maminka říkala, že jsi to ty. Že máš takový talent. Prý si Křídáka jenom vymýšlíš, abys měl ten svůj parabiologický talent jak zamaskovat."

"Parapsychologický," opravil ji Michael.

Chvilí bylo ticho. Pak Carol zašeptala: "Nemohli bychom jí přinést aspoň ještě jed'nu?"

"Ani jednu."

"Ale maminka říká, že když neseženeme peníze, tak se budeme muset přestěhovat do karavanu."

"Vím přesně, co maminka a tatínek říkají o penězích. Jenže oni na Křídáka nevěří. Já jo."

"Je to tvůj vymyšlený kamarád."

"Je to duch a je opravdový, hodně opravdový. Bydlí v Limbu. Chtěl by se z něho dostat ven, ale já ho nepustím. Chce ti ublížit, ale to mu taky nedovolím. A ani jim nedovolím, aby ti ubližovali. Nebo mně." Carol se v očích náhle mihl strach. Rozšířily se a zvlhly. "Ty chceš utéct z domu?" zeptala se úzkostlivě. Michael se na sestru podíval, na chvíli potlačil slzy a zavrtěl hlavou. "Ne. Z domu ne." Narovnal se a usmál se. Rozhlédl se po pokoji, po obrazech a fotografiích, zlatu a stříbru vzácných starožitností, koních, předmětech ze skla, mečích a štítech, kterých byly na papíru plné stěny. Uprostřed toho všeho byl zlatý kalich zdobený rudými a zelenými drahokamy. Došel ke grálu a položil na obrázek ruce, pak plakát prudkým pohybem strhl a papír zmuchlal v ruce. "Tak stejně nevypadá!" Obrátil se a kopl papírovou kuličkou do okna. Carol seděla na posteli, houpala nohama a apaticky ho pozorovala.

"Ne, nechci utéct," řekl. "Přestavím hrad. A schovám se v něm. Nikdo mě tam nenajde, jedině Křídák. A ty, jestli chceš. Až tam budu, můžeš tam za mnou chodit a nosit mi jídlo. Ale až do hradu tě nepustím. Je to moc nebezpečné. Ale budu na tobě závislý. Jenom na tobě, na nikom jiném. Rozumíš?" Nervózně přikývla, pohled upřený do jeho očí.

"Bezva," řekl, nečekaně se zasmál a dodal: "Do mého hradu se už nikdo nikdy nedostane... Můžou to zkoušet sto let, ale dovnitř se nikdy nedostanou! Nikdy. Uvidí jenom stín, nic víc než stín. Budou v Limbu a já se na ně budu dívat. A budu se smát!"

## PÁTÁ ČÁST

### Totemové pole

Dvacet pět

Blížil se podvečer, světla ubývalo. Chlapec odstoupil od bílé stěny křídového lomu a pomalu sklouzl do zelených stínů mláží, které zarůstalo střed starého dolu. Okraj lomu se nad ním tyčil jako tmavá, přerušovaná linie stromů, ostře se rýsujících na pozadí tmavnoucí oblohy. Nesl se odtamtud hlas matky, která ho přicházela k okraji lomu hledat. Věděl, že se musí schovat.

Vklouzl ještě hlouběji do křoví a po čtyřech se doplazil mezi vysoké, propletené trnky a husté hlodaše. Splynul se zelení, jeho křídou umazané tělo zmizelo za hradbou z listů a kůry. Ztratil se v houští a dál lezl po klikatých stezkách, které si za ta léta vyšlapal.

Znovu uslyšel své jméno. Matka už nebyla od hlubokého lomu daleko. Hlas přicházel z dálky, ale klidným večerním vzduchem se nesl jasně. Zněl rozechvěle.

Znehybněl a zvedl oči k rozeklané linii lesa nad hranou lomu. Pak se vydal hlouběji do křoví, dotýká se srdcovitě tvarovaných zkamenělin, které po svých stezkách pečlivě rozmístil. Vzal kus křídý a ještě víc se nabílil. Nejdřív jím tvrdě drhl kůži po těle a v obličej, pak si nadrobil křidu na ruce a vetřel si ji do vlasů. Jeho jméno... hlas už byl plný úzkosti.

Vítr z tichého pole za lomem se protáhl 'bránou', otevřeným koncem, kterým kdysi lidé přicházeli do lomu pracovat, až sem, do jeho hradu. Rozhoupal sukovité větve olší a hlohů, prosvíštl lesklými hlodaši a zavířil lomem.

Nad ním se proti obloze zjevil nový stín, postava, která nahlédla dolů a přikrčila se.

Znehybněl a zavřel oči. Věděl, že odlesk světla by ho mohl prozradit.

Cítil, že stín se pohnul. Po stěně se rachotivě sypala hlína a kousky křídý, které se po dopadu rozbíhaly po dně lomu.

"Michaele?"

Vrací se to. Znovu jsem to zahlédl. Nechte mě na pokoji. Vrací se to...

Otočil hlavu, zapřel své jméno. Postava nad ním postupovala dál, pátrala v zeleném houští dole a přejížděla očima po bílých křídových stěnách lomu.

"No tak, pojď už, Michaele. Je čas na večeři. Pojď..."

Pokusil se vtáhnout hlouběji do bělavých ulit, které ho zakrývaly, do prastarého moře, do suchého prachu z tvorů, z nichž bylo toto místo stvořeno. Schovejte mě, schovejte mě. Už je to zase tak blízko. Viděl jsem to. Schovejte mě.

Představoval si zvuky pohybů země, duté, hluboké ozvěny, jak se rozléhají vzdouvajícími se křídovými vodami. Byl to uklidňující pocit. Stín znovu zavolal:

"Už je večeře, Michaele. No tak, pojď. Pojď už domů."

Moře, které měl v hlavě, ho stáhlo. Stromy v lomu strhával proud. Plul křídovým mořem a chytal se větví hlodašů a trnek, houpajících se v laskavém večerním světle.

Blížilo se to. Teď domů nemohl. Musel čekat. Stín na hraně lomu bude muset počkat. Vracelo se to.

Sama to chtěla, ne?



A shora se znovu ozval matčin hlas, pronikavý a rozzlobený.

"Tak slyšíš mě, Michael? Michael! Pojd' už domů, je čas."

Ta slova ho udeřila jako ruka.

Na povrch se vynořila stará vzpomínka a zabořila. Zvedl se z úkrytu a vyslechl si ten ostrý, hněvivý výkřik, který následoval, ženský hlas ohromený jeho zjevem.

"Co sis to udělal?"

Michael se smutně ohlédl za sebe a vykročil z lomu ven...

Stál na rozpálené, páchnoucí pláži. Vody obrovského moře se valily zpátky a pak se majestátně rozestoupily. Netvorovo tělo se vynořilo z oceánu a vztyčilo se vysoko nad něj. Vykřikl a rozběhl se zpět, klopýtaje suchým, hrubým pískem. Obluda vylezla na břeh. Z šedozelených řas, které jí visely z hlavy a těžkého těla, stékaly proudy vody.

Pak se objevila další. Vynořila se z moře jako temný mrak, zaclonila slunce, zaclonila světlo, zařvala a dopadla, až se zem zachvěla. Puch hnijících řas byl omračující.

Křídákův stín se kolem něho míhal rychlostí blesku. Jednou byl před ním, pak zase za ním. Michael ucítil na šíji ostrý stisk zubů, jak se nepřítomná postava snažila skrýt. Utíkal, i když za ním Křídákův stín vlál jako dlouhý plást.

Zahlédl vír temnoty, který představoval tunel domů, a rozběhl se k němu. Pobřeží se zachvělo a řvoucí těla se vztyčila ještě víc, rozstříkující vodu z chaluh, které je ovíjely. Zahlédl v tunelu křišťálový lesk a třpyt. Klopýtal křivícím se prostorem, cítil křídový lom a hlas své matky, viděl před sebou číši a tvář krále Rybáře, jak se na něho dívá, vyleptaná do skla, ruce zdvižené jakoby k přivítání...

Grál! Byl tam, tak blízko!

Jenže Křídák se rozesmál a pustil se ho. Michael cítil, jak mu svět Limbu klouže do minulosti, pozoroval stín na písku, jak se prolétá mezi dmoucími se, krmícími se těly obrů a mizí ve svém otvoru vysoko v bloku pískovcových jeskyní.

Vidina grálu se ztrácela, ale Michael měl přesto pocit vítězství...

Zvedl oči k siluetě matky. Rozmrzele ji pozoroval, nevšímal si jejího zlostného křiku. Vůně mořských chaluh byla jako starý přítel. Jeho tělo se po prožitém dobrodružství ještě nepřestalo třást.

Vracelo se to! Vracelo se to!

Vyběhl z lomu, domů dorazil před matkou, zamkl se v koupelně a začal si vytahovat dlouhé hlohové trny, které mu potřísnily krví křídovou kůži, jež byla tak dlouho jeho úkrytem.

Dvacet šest

Na začátku hodiny s panem Hallamem Michael dostal lístek. Pan Hallam byl přísný a zároveň laskavý učitel, který mluvil se silným skotským přízvukem. Stále z něho byl cítit tabák a chodil v hnědém laboratorním plášti. Když psal na tabuli nebo na blánu projektoru, toleroval i poměrně hlasité vyrušování, ale také se dovedl bez předchozího varování dramaticky rozčílit.

Michael nebyl jediný, kdo se ho trochu bál, ale na druhou stranu mu dělalo dobře, že se pan Hallam o něho a hlavně o jeho příběhy zajímá.

Dnes měli diskusní hodinu a měli mluvit o příbězích, věcech nebo faktech, které je v průběhu týdne zaujaly.

Michael chtěl mluvit o grálu. Pan Hallam souhlasil, ale z té strany třídy, kde seděl mladší chlapec Hansonových se ozval smích a jízlivé poznámky.

Na lístku, který Michael dostal pět minut poté, co pan Hallam začal mluvit o králi Artušovi, stálo: "Chtěj si na tebe po škole počkat. Máš se jim vyplatit římskou mincí. Uteč." Lístek nebyl podepsán, ale Michael věděl, komu značně pozměněný rukopis patří. Graham Peake klopal oči do sešitu, jako by se nic nedělo, ale tváře měl červenější než obvykle. Chtěl se s Michaellem kamarádit, ale Michael kamarády neměl a všem pokusům o sblížení odolával.

Přesto byl rád, že ho Graham varoval.

Pan Hallam nakonec Michaela požádal, aby šel k tabuli a něco jim o grálu řekl. Steven Hanson a jeho kamarádi ztichli. Chvilí ho pozorovali a pak začali útočně gestikulovat prsty.

Michael nakreslil grál na fólii. Sedl si k projektoru, položil na něj obrázek a Hanson se hlasitě rozesmál.

"Vypadá to jako ryba s prsty. Rybí prsty!"

Vlna smíchu, nerudná reakce pana Hallama a minutové přísné kázání, aby to všichni začali brát vážněji.

"Jedná se koneckonců o součást našeho dědictví," řekl se svým bruči-vým přízvukem. "Ve folklóru a mýtech jsou kořeny veškerého lidského chování, tak bychom snad mohli dát tomuto chlapci šanci, aby nám ukázal, co si myslí. Kdo bude cítit, že to potřebuje, může mu pak oponovat, ale podle pravidel diskuse, slušně, věcně a čestně."

Pan Hallam věděl, jak používat slova a jak potlačit odpor. Obrátil se zpět k Michaelovi a ukázal prstem.

"Máš znovu slovo, chlapče. Předved' nám, co pro nás máš."

Michael s nadšením, které v něm vidina grálu probouzela, začal popisovat nádobu, jež byla u Kristovy poslední večeře. Prohlásil, že podle něho byl pohár ze skla a tvarem se podobal spíš váze než kalichu, držel se mezi oběma rukama a byl podáván kolem stolu; vůbec nebyl ze zlata. Ani trochu mu nevadilo, že ve své mytologii míchá páté přes deváté, a vyličil, jak se tvář krále Rybáře v křišťálu ocitla.

"To, co říkáš, je samozřejmě moc zajímavé," přerušil ho zbytečně pan Hallam, který jeho řeč sledoval od boční stěny třídy. "Měli bychom si připomenout, že ryba byla raným symbolem křesťanství. Ne že bych byl na tyto věci odborník, ale tady chlapec nám třeba ještě-"

Chlapec znovu počkal, až přijde jeho chvíle. Rozhovořil se o Pusté zemi a o hledání grálu...

"A proč se mu vlastně říkalo král Rybář, chlapče?"

Učitelova otázka přerušila tok Michaelových myšlenek. Zamračil se. Pan Hallam se tvářil, jako by ho to opravdu zajímalo. "Nerozumím tomu, synu. Pouč mě. Jsem moc zvědav, co se od tebe dozvím."

Třída, ovládaná Hansonovým rušivým vlivem, se rozesmála. Učitel to tentokrát nechal bez povšimnutí.

"Rybáři lidi," řekl potichu Michael. Nic jiného ho nenapadalo. Představoval si krále Rybáře jako unaveného, smutného, osamělého muže, jenž sedí ve své pevnosti a čeká, až se zvedne zhoubná mlha, která hali zemi. Nemel tušení, proč se mu říkalo král Rybář. Vzpomněl si jen na hodiny náboženství, při kterých často zaznělo, že Kristus řekl: "Napříště budete všichni rybáři lidí."

Podle toho, jak se pan Hallam tvářil, na něho udělal dobrý dojem a učitel byl s odpovědí spokojen.

"Ale tak, jak jsi ho nakreslil, vůbec nevypadá jako král. Neber to jako kritiku, ale jako hledání hlubšího pochopení. Ten mladík, kterého jsi namaloval, vypadá spíš jako nějaký princ. Má mladou tvář. I když rybí."

"Je to král," řekl chraptivě Michael. "Ježíš se na něho díval, když upil víno. Rybí tvář a král ve skle."

Pana Hallama tím zjevně pobavil. "Nevzpomínám si, že bych něco takového četl v Matoušovi, Markovi, Lukášovi nebo Janovi. Ale určitě máš pravdu." Pohotově uklidnil neukázněnou, rozdváděnou třídu a dodal: "Tak povídej, Michael. Víš, kam ho ten statečný rytíř, který ho objevil, nakonec dopravil?"

"Do minulosti," řekl Michael a třída vybuchla smíchy. "Do dávné minulosti," nedal se. "Miliony let. Tisíce milionů let, na břeh oceánu, do jeskyní ve skále z červeného písku. Hlídkají ho tam strašliví netvoři-"

Dál se nedostal. Pan Hallam musel zvýšit hlas, aby usměrnil veselí, které přerušilo další Michaelova slova. Steven Hanson mu zuřivě, zlomyslně hrozil předloktím, šklebil se a v očích mu hořely plamínky krutosti.

"Buďte zticha, chásko! Nebo byste si chtěli všichni opsat nějakou básničku Robyho Burnse - čtyřicetkrát, než vás pustím domů?"

Třída - ohromená vzpomínkou na tento trest - okamžitě ztichla.

Hodina pokračovala a jiná žákyně začala vyprávět o tom, co viděla mikroskopem ve vodě, která teče z vodovodu.

Michael si všiml vysokého muže v hnědé kožené bundě, který stál na druhé straně cesty naproti škole, a nějaký šestý smysl mu hned našeptal: ten čeká na mne.

Bylo krásné letní odpoledne a škorní dvůr se hemžil dětmi pospíchajícími domů, aby si už mohly hrát. Z parkoviště odjížděla auta, autobusy zpomalovaly a plnily se mládeží, až byly naplněné k prasknutí.

Odněkud se neodbytně, nepříjemně rozezněl poplašný zvon, ale nikdo si ho nevšímal.

Michael, který věděl, že Tony Hanson s bratrem jdou za ním, vyšel ven tělocvičnou a rozběhl se stezkou, jež vedla za skautskou klubovnou. Odtamtud mohl vylézt na hliněný násep, prodrat se křovím a na druhé straně slézt na trať. Šel po kolejkách až ke stavědlu, kde si děti vyšlapaly cestičku od nedalekého statku k

rybníkům a lesům za tratí.

Vydal se po pěšině ke statku z červených cihel, pak vylezl na vysoký dřevěný plot a zadíval se ke vzdálené škole.

Doufal, že zahlédne Hansonovy a jejich kamarády, jak někde číhají a čekají na něho, a trochu ho znepokojilo, když je nikde nenašel.

Také si všiml, že muž v hnědé bundě zmizel. Nevěděl proč, ale to ho vyděsilo ještě víc. Stál u autobusové zastávky, z níž Michael obvykle odjížděl. Už zahlédl, jak ke škole přijíždí autobus. Kdyby proběhl přes statek, mohl ho ještě stihnout. Kdyby mu ujel, musel by na další čekat asi půl hodiny.

Začal uvažovat bíle. Pomazal se křídou, pomaloval se tak, aby ho nebylo vidět. Zavřel oči a přál si, aby ho omývalo křídové moře, schnulo na něm, barvilo ho na bílo, dělalo ho neviditelným.

Rozběhl se.

Zlatý třpyt. Temný vír, stín vrhaný Křídákem. Zlatý třpyt, který se blíží, a pronikavá, slaná vůně moře ve vzduchu... běží... kolem domů...

Nepostřehl, co ho udeřilo, a byl tak ohromen, že o tom ani nepřemýšlel. Padl tváří na zem a v hlavě mu zahučelo, jak se to při takové nenadálé, prudké ráně stává. Všechno bylo najednou rudé a rozmazané. Hlava se mu točila. Na zádech ucítil tlak a na ramenou bušení pěstí. Někdo ho tahal za vlasy a cpal mu do pusy páchnoucí naložené vejce. Plival a kroutil se, ale ruka byla silná. Sířičitá hmota mu prošla mezi zuby, až se mu zvedl žaludek.

Svíjí se! Je obrovský! Zvedá se z moře a stín chlapce před ním rozjařeně prchá...

Zaslechl, jak si někdo prozpěvuje: zlat'ák, zlat'ák!

Byl to Hanson, kdo jiný. Chtěl z mladšího chlapce dostat bohatší kořist.

"Zlat'ák. Zlat'ák!"

Michael se zmítal, ale ruce ho tlačily k zemi. Když se mu podařilo odporné, jak ocet kyselé vejce vyplivnout, zkroutil se a spatřil tlustý obličej Tonyho Hansona.

"Kdepak máš poklad?" dobíral si ho postrach školy. "Řekni nám, kde ho najdeme, nebo z tebe uděláme rybí návnadu pro mého tátu..."

Svíjí se... mohutní... pohybuje se k němu...

"Nechte mě!"

Smích.

"Co si počneš, Miku? Co si počneš?"

Smích.

"KŘÍDÁKU!"

Smích.

"Křído křído křído! Chudáček Mike, má jenom jednoho kamaráda, Kříd'áka, Kříd'áka. Jenže tady žádný Kříd'ák není, Miku!"

"KŘÍDÁKU, POMOZ MI."

Smích.

"POMOC!"

Smích. "Křído křído křído. Přines nám kousek zlata. Přines nám kousek zlata."

Smích!

"Vyndejte někdo nůžky. Ostříháme ho!"

Něčí ruka píchla Michaela do břicha. Vyjekl, protože mu bolest vyrazila dech a tělem mu projela nová vlna nevolnosti. Cítil, jak mu někdo kroutí ruku dozadu, a zaslechl zvuk prudce uzavíraných nůžek. Před očima mu padaly zlaté vlasy, rozváté smíchem, rozváté rukama mávajícíma radostí z dovršeného ponížení...

Pak přišel stín. Přihnal se z pláže a strhl s sebou štiplavou vůni mořského vzduchu. Zavířil hlavním tunelem, zákmit světla a tmy, tvar, který nebylo vidět, pouze cítit, a přesto ho zřetelně vnímal koutkem oka a slyšel křik těsně nad hranicí sluchu...

Prolétl Michaelovým rukama a udeřil jako mocná pěst.

Stavení kolem se otrásla. I zem se zachvěla. Okna zarachotila.

Pět chlapců se rozletělo na všechny strany.

Tlaková vlna, tupá rána, chvíle exploze, byla utlumena, a přesto do tohoto světa vrazila jako tisíc tun tvrdého, surového železa.

Pět chlapců se rozletělo na všechny strany.

Zastavili se až o budovy, ploty, lampy a poštovní schránky. Necháпали, co se děje. Pomalu se zvedali^ vrávorali, drželi si pořezané tváře a odřené ruce. To, že vůbec chodili, bylo obdivuhodné. Michael si sedl a rozhlédl se kolem sebe. Všude kolem bylo ticho. Postavy v barevných bundách, džínách a teniskách se belhaly různými směry jako stíny, těžké stíny, plazící se pryč, aby si někde vylízaly rány.

Michael si uvědomil, že neslyší.

Pak se mu sluch pomalu začal vracet a uslyšel vzlyky. Tony Hanson se vzdát nechtěl, ale od ostatních chlapců bylo slyšet jen projevy zoufalství a zmatku. Hlavou mu zněl stálý, vysoký tón. Cítil pronikavou vůni moře.

Vždycky moře.

Vždycky to stejné moře.

"Křídáku?"

Jakýsi stín se kolem něj mihl a zmizel na večerní obloze jako netopýr, pomíjivý šedivý okamžik, pak se obrátil, klesl, ponořil se a rozplynul.

Michael si ještě jednou odplivl, aby se zbavil poslední chuti zkaženého vejce. Nejistě se postavil, zvedl aktovku a vysál krev z hluboké rány na ukazováčku. Dva nebo tři dospělí vyšli z domů, aby se podívali, co to bylo. Zdálo se, že si nespojili zachvění země se špinavým, zbitým, rozcuchaným chlapcem, který stál na ulici a tekla mu krev.

A pak to Michael zahlédl. Třpytilo se to na něho. Zlatě to na něho křičelo. Div se to k němu nekutálelo! Rychle doběhl k živému plotu a popadl ledově studený předmět do ruky. Byla to věc, kterou zahlédl při mučení, zlatý disk, hustě popsaný podivnými symboly a značkami. Byl těžký. Když si ho schoval do aktovky a vykročil ze statku, cítil, jak mu táhne ramena k zemi.

Vrátilo se to! Jeho talent se vrátil!

Bolest nepřestávala. Natolik rozrušen, že skoro ani nepřemýšlel, přeběhl cestu, protože zahlédl blížící se autobus.

Najednou se zarazil těsně před mužem v hnědé kožené bundě a rychle couvl, polekaný a zmatený. Muž se na něho podíval, pak k němu natáhl ruku a vzal ho za rameno.

"Michaele? Jsi přece Michael, že?" Usmál se a stiskl, svými prsty chlapce pevně chytil za bundu.

"Michael Whitlock? Myslím, že jsi to ty. Ty zrzavé vlasy jsem odněkud znal. Proč sebou tak házíš, chlapče? Neboj se. Nemáš se čeho bát. Copak to tady máš? Poranil ses? Podíváme se na to..."

Michael se s ním prát nemohl. Byl mnohem silnější. Zvedl mu ruku, prohlédl si říznutí na prstu. "To nic, Michaele. To se hned zahojí. Viděl jsem už horší. Viděl jsem celé uříznuté kusy těl. Škaredé. Moc škaredé. Jsi Michael, že? Znáš se s tatínkem. S otcem. Doktorem Whitlockem."

"Jak?"

"Je to kamarád. Pracoval jsem s ním. Hodně jsme si toho řekli. Znáš ho dobře."

Ruka Michaela pustila. Muž si k němu dřep. Měl oči jako ryba, bledé a skelné, kulaté a mrtvé. Ústa se usmívala a tvář brázdily hluboké vrásky. Byla cítit vodou po holení a na krku měl tři tenké zlaté řetízky. Na hrudi se kožená bunda trochu rozevírala a pach potu odtamtud vycházel tak pronikavě, až se Michael štitivě odtáhl.

"Tvůj táta mi říkal, že máš pozoruhodnou schopnost hledat poklady. Je to pravda?"

"Kdysi jsem našel minci," řekl Michael a musel se hodně snažit, aby nesáhl na aktovku, která mu táhla ramena k zemi, zatížená zlatem, nepopleskal ji nebo s ní nezatřásl. Slyšel, jak autobus zastavuje. Motor zarachotil, zapištěly brzdy a autobus těžkopádně zastavil na zastávce.

"Jede mi autobus."

Muž zvedl hlavu, ohlédl se a usmál se. "Můžu tě domů hodit Jel jsi už někdy v jaguáru? To je aspoň jízda. Jako v letadle. Pojd'..."

Mužova slova skrývala nějaký úmysl. Michael přikývl a začal s cizincem odcházet směrem od autobusu, podanou ruku ale nepřijal.

V posledním možném okamžiku se obrátil (Uklouzl! To ta těžká aktovka!) a rozběhl se k autobusu, s

rukou nataženou před sebe. Řidič nechal dveře otevřené a Michael vyběhl po schůdkách nahoru. Muž v hnědé bundě zůstal stát tam, kde byl, jen se otočil a ušklíbl. "Není ti nic?" zeptal se řidič autobusu. "Ten chlap tě otravoval?"

"Chtěl mě svézt," řekl Michael a řidič zaklel.

Ve chvíli, kdy autobus neznámého míjel, řidič natáhl levou ruku a ukázal mu prsty věčko. Muž stál na chodníku, díval se za Michaellem, usmíval se a pomalu kýval prstem.

Dvacet sedm

Jako by procítil ze sna....

Richard zhoupł nohy z tvrdé hotelové postele na podlahu, zůstal chvíli sedět a díval se, jak na okno narážejí kapky šedivého letního deště. V kalném ranním světle vypadal pokoj stroze a studeně. Jak vstával, kopl nohou do sedmičky Glen Murangie. Zachytil ji právě včas, aby se zbývající obsah nevylił na koberec. Z alkoholové vůně se mu zvedl žaludek. Narovnal se, protáhl se, protřel si rukou bolavé, unavené oči a pak se vyčerpaně zhroutil zpátky na postel, obličejem dolů.

"Co to se mnou sakra je?"

Skutečně to bylo jako procítání ze sna. S hrůzou se rozhlédl kolem sebe po rozházených šatech, po fotografickém vybavení, které se válelo na toaletním stolku, v křesle a dokonce i v malé koupelně. Svítky filmu nebyly popsány a uloženy. Na čocky sedal prach. Filtry se povalovaly kolem jako by patřily k nějaké stolní hře. Hlasitě zaklel a začal je sbírat. Skoro instinktivně na ně dýchal a leštil je.

"Proboha. Takový chlívěk..."

V koupelně se s hrůzou podíval do tváře popelavému, neholenému muži s kruhy pod očima, který mu pohled oplácel. Krutý obraz postříbřeného zrcadla ho ukazoval jako pobudu, opilce s kocovinou.

"Tebe neznám," zašeptal. Bylo mu do pláče, ale na poslední chvíli se ovládl a nevítaný projev emoce potlačil. Díval se na Richarda Whitlocka, poprvé po několika měsících mu stál tváří v tvář. A spatřil v jeho tváři stín, stín žlutovlasého chlapce. Svěho syna. Chlapce, který se už neusmíval, díval se na něho jako maska, oči mu tékaly, ale postrádaly výraz. Mrtvá tvář.

Pobuda na něho zamrkal a zamlžil dechem sklo.

"Tebe neznám. Nechci tě znát. Pošlu tě pryč..."

Vztekle praštil do hrany umyvadla a pohmoždil si ruku. Bolest byla sama sobě katarzí. Rozesmál se, pak chvíli plakal, houpaje si bolestivou část těla, a nakonec přešel od upřímnosti k realitě. "Prokrista. To je ale chlívěk. To je bordel."

Telefon zazvonil. Odšoural se do pokoje a zvedl sluchátko. Doufal, že uslyší Susan, ale byla to Mandy z vykopávek. Měla nějak zaražený hlas.

"Co se děje? Dnes přece na vykopávkách žádnou práci nemám. Mám volno."

"Máte tu návštěvu. Přitele. Doktora Goodmana."

Jacka? Jack je tady? Co se stalo?

"Byla byste tak hodná a poslala ho za mnou do hotelu? Potřebuju si udělat pár oprav na aparátech a vyvolat nějaké filmy. Provinile zalétl pohledem ke svítkům exponovaného filmu. Kdyby si vyčistil hlavu, určitě by si vzpomněl, jak šly po sobě. Jediný opravdový problém byla jeho lenost.

Vykoupal se, oholil se a ve stísněném bistru malého hotelu si dal k snídani černou kávu a topinku z celozrnného chleba. Majitelka, roztomilá šedesátiletá rodačka z Ulsteru, která se k němu v minulých dnech chovala maximálně zdrženlivě, se s ním dala do řeči s novým elánem. Možná si myslela, že je nějaký výstřední fotograf. Richard jedl, usmíval se a snažil se ji všemi silami přesvědčit, že je vnímavý a náladový člověk s citlivostí umělce.

Goodman dorazil krátce po snídani, ale až poté, co Richard stihl zatelefonovat Susan do Ruckinghurstu. I Susan mu připadala zaražená, skoro až vylekaná. Když jí řekl, že se chystá jet domů, nedala najevo nejmenší nadšení.

"Ještě tu nejsem hotov, ale jinak to nejde. Musím odjet. Byl jsem idiot, Susan. Možná jsme byli idioti oba. Ale hlavně já."

"Idiot? Proč? Proč myslíš, že jsi byl idiot, Ricku?"



"Kvůli všemu. Kvůli Michaelovi, kvůli všemu. A to stačí, ne?"

"A co třeba Carol!" utrhla se na něho rozčileně. "Carol je tu taky. A já. O mně víš?"

"Jasně. Jasně, Susan, já to všechno vím. Myslím tím celou naši rodinu. Byl jsem idiot, pokud šlo o rodinu, o to, co dělá Michael, o to, co jsme mu udělali-"

"Cos mu udělal ty. Nezkoušej zamotat do té tvé pavučiny lži a nenávisti i mne. Proboha. Ty jsi hajzl..."

Její hlas, tak mrtvý a vysílený, tak plný potlačované bolesti, vytvořil překážku dalšímu rozhovoru. Chtěl jí toho tolik říct, ale slova, která ho napadala, se měnila v urážky. Neměla šanci přejít přes jakéhosi vnitřního cenzora, který mu našeptával: pokazíš to ještě víc. Drž hubu a nech ji přemýšlet. Drž hubu a jed" domů.

"Poslouchej, Susan. Víím, že si máme hodně co říct. Jsem na to připraven. Chápu, že jsi rozčilená-"

"Mluvíš jako dítě, které právě absolvovalo první lekci 'jednání s lidmi'." Mluvíš, jako bys chtěl někoho poučovat."

"Vůbec ne. Není mi moc dobře a musím si hodně věcí rozmyslet."

"Fajn. Tak přemýšlej. Máš před sebou dlouhou cestu, dost času na přemýšlení. Tak se snaž. A myslí s čistou hlavou."

"Co dělá Michael?"

"Schovává se, jak jinak."

"Co to znamená?"

"Schovává se. Už ho vůbec nevidíme."

"Kde se schovává? V lomu? Jak to myslíš?"

"V lomu se schovával vždycky. Tentokrát je to ještě horší. Schovává se sám v sobě. Už ho vůbec nevidím, Richarde. Vidím jenom tělo, ale nevidím chlapce."

Chvilí po zavěšení telefonu se celý třásl a bylo mu zle od žaludku, ale horší šok ho teprve čekal, když v recepci zazvonil Goodman. Šel do salónku a našel ho tam, jak si listuje nějakým časopisem. Na očích měl tmavé brýle a vypadal napjatě a chladně.

"Jacku?"

"Jsme v průšvih, řekl Goodman. A najednou se těžce, ochable svalil do jednoho z křesel v salónku.

Opřel se o opěradlo, sundal si tmavé brýle a Richard rychle odvrátil zrak. Goodman měl kolem očí žlutočerné podlitiny. Pozoroval Richarda šterbinami mezi nateklými víčky. Beze slova si rozepnul kabát, vytáhl zpod opasku košili a ukázal mu oblast bránice, která hrála modrými a nachovými odstíny, až se Richardovi udělalo nevolno.

Goodman řekl jenom: "Jak vidíš, jsou trochu netrpěliví."

Richard se nemohl vzpamatovat z ohromení. "Proboha, Jacku. To mě mrzí. Byl jsi na policii?"

"Na policii?" zasmál se kysele Goodman a dodal: "Podívej, Richarde, já mám rád své nohy přesně tam, kde jsou. Spojené s kyčlemi. Případá mi to jako vhodné uspořádání."

"Peníze nejsou, Jacku. Nemůžu nic dělat. Michaelův talent je pryč a co 'pronesl', to 'pronesl', vzít zpátky se to nedá. Je prázdný. Když jsem se dnes ráno probudil, došlo mi, že jsem se choval jako hajzl. Poprvé po mnoha letech mám čistou hlavu. Nevím, co se to se mnou dělo, Jacku, ale bylo to něco hodně špatného, takže jsem začal být jako zvíře. Něco jako bezduché, instinktivní křečkování. Využíval jsem syna, jako by to byl stroj. Nikdy mě nenapadlo myslet na něho. A teď se stydím-"

"Moc dojemná historka," přerušil ho Goodman. "Vážně moc dojemná. Všichni jsme udělali chyby, nejenom ty, Richarde. Já jsem taky udělal pár chyb. Mimo chodem, zkoušel jsi někdy zvracet, když ti nefungují žaludeční svaly? Je to dost těžký. Obzvláště, když nad tebou stojí tři nakrátko ostříhaní, osmnáctiletí mladičci v kanadách a močí na tebe. Takže jsem vážně dojatý. Ale teď musíme udělat pár rozhodnutí..."

"Žádný další prachy nejsou. Už žádné poklad není..."

"To je potom smutný," řekl apaticky Goodman. "Protože v tom případě nebude ani Michael."

Richardův šok byl jen krátký. Ve vteřině překonal vzdálenost, která ho od Goodmana dělila, chytil ho pod krkem a táhl ho nahoru. Goodman mu zasadil přesný, bolestivý úder do hrudi a vyrazil mu dech. Prasečí očka zamrkala a vlhká ústa se zkroutila hněvem. "Od tebe ne. Ty ne. Už jsem kvůli tobě dostal dost. Uchovávejte si odstup, doktore Whitlocku. Jsem nažhavený někomu něco udělat a vám v tuhle

chvíli nejsem zrovna nakloněný."

"Co je s Michaellem?" sykl Richard a dál se držel za prsa v místě, kam dostal ránu. "Jak jsi to myslel s Michaellem?"

Goodman zvedl brýle a zakryl si potlučené oči. "Chystají se ho navštívit. Chtějí ho povzbudit, aby něco pustil."

"Řekni jim, že z pokladu nic nezbylo. Bylo to limitované naleziště."

"Je mi líto, ale to nemůžu. Když si šest hodně velkých černých bot povídá s tvým rozkrokem, tak si pravda nakonec nějakou cestičku najde."

Ohromený Richard na zatrpklého muže chvíli třeštil oči a nechtělo se mu věřit svým uším. "Tys jim to řekl? O levitaci?"

"Držel jsem se, Richarde. Držel jsem se dlouho. Tři, možná i čtyři vteřiny. Pak mi najednou přišlo jako dobrý nápad kápnout božskou. Nejdřív mi pochopitelně nevěřili. Ale představa levitace byla dostatečně zajímavá - nebo možná záhadná, protože pár obočí se myslím zachmuřilo - až si řekli, že by o tom zaměstnavatelům měli říct. Takže Michael dostane návštěvu. Myslím, že by ses měl co nejrychleji rozjet domů, a jestli to jde, tak říct chlapci, aby začal snít a aby snil ze všech sil. O zlatu, ne o nerez oceli, a spíš o smaragdech než o měsíčních kamenech."

Richardovo vidění muže, kterého měl proti sobě, se najednou prohloubilo. Teprve teď si uvědomil, jak je zaskočený, jak je naprosto poražený.

"To je mi líto, Jacku. To je mi vážně líto."

"Mně taky."

"Díky, žeš přijel. Mohl jsi mi zavolat. Susan zná číslo."

"Říkal jsem si, že takhle tě spíš přesvědčím," řekl unavené Goodman a zabubnoval si prsty na brýle. "A navíc, tohle je moje poslední zastávka v Británii. Zítra mi z Edinburghu letí letadlo a nějaký čas se tady neukážu. Nerad tě v tom nechávám, Richarde, ale stejně bych ti k ničemu nebyl. Mám totiž strach."

"A co Francoise Jeuryová? Vědí, že něco ví? O Michaelovi? Hrozí jí něco?"

"Možná. Nevím. Vím jenom to, že chci vypadnout, zvednout si sebevědomí, zahojit rány..."

"Může se stát, že s tebou budu potřebovat mluvit."

"V tomhle smyslu tě neopouštím. Budu ti často volat. Chápu, že bys mohl potřebovat vědět, co jiného jsem řekl, případně, co se děje."

Goodman si zapnul kabát a topornou chůzí opustil hotel. Richard se díval, jak kulhá k autu, pak vyšel nahoru a narychlo se sbalil. Zavolal Susan, ale nedokázal se rozhodnout, jestli ji má vyplašit, nebo ji nechat v nevědomosti. Připadalo mu lepší ji jen varovat.

"Na nic se nevyptávej. Jenom Michaela někam uklid'. , Odvez ho ke své matce. Odvez ho k Hansonům. Ale dostaň ho z domu."

"Je ve škole."

"Tak pro něho jed'. Za osm, devět hodin jsem doma. Věř mi, Susan, proboha věř mi! A dokud se neukážu, uklid' kluka do bezpečí."

Dvacet osm

Telefonát Susan zaskočil. Richard mluvil... úzkostně. Jinak se to nazvat nedalo. A také mluvil trochu jako starý Richard, bez divokosti i bez sebelitujícího, paranoidního kňučení. Proto nejdřív cítila jen neklid, ale nárazka na ohrožení rodiny v ní brzy probudila strach. Byla zaskočena.

Okamžitě vytočila Jenny a dostala druhou ránu. Bylo vidět, že Jenny je z představy, že by u nich Michael a Carol měli spát, nervózní a nešťastná.

"Proč? Vždyť už u vás byli."

Ostrost Jennina hlasu nepřipouštěla pochybnosti. "Chceš říct, že jste nám je už na krk hodili."

"Cože?"

"Proboha. Promiň, Susan. Promiň. To jsem říct nechtěla..."

"Ale řekla jsi to. Jak to myslíš? Hodili na krk."

Jenny se na konci linky nadechla a pak - protože to byla Jenny - jí svěřila, co měla na srdci. Že ona a Geoff mají pocit, že jsou využíváni, využíváni jako místo, kam si Whitlockovi odkládají děti, využíváni

jako poslíčci, opatrovatelé a pomocníci pro všechno, a - přestože byli vždycky ochotni pro přátele něco udělat - tak proboha: Carol u nich většinou byla jen proto, že se to rozhádaným rodičům hodilo. A poděkování - zanedbatelné nebo veškeré žádné. Carol byla smutná, že musí spát jinde než doma. A Susan své děti zanedbávala do takové míry, že by bylo lepší... prostě bylo by lepší, kdyby nějaký čas z domu nemusely.

A navíc...

o

"Navíc? Navíc? Ještě nějaké kázání, Jenny?"

"Viš o tom, že moji chlapci šikanují - když už musím použít to hrozné slovo - šikanují tvého syna?"

Susan se zatočila hlava. "Ne. Ne, to jsem nevěděla."

"Pro pána krále, Sue. Ty neposloucháš, co se kolem tebe děje? Moji synové tvého syna nenávidí. Je mi to líto, drahá, ale jsem jenom 'matka'. S násilím, které mají tahle malá zvířátka v srdci, nic nesvedu. Tony a Michael se rvou v jednom kuse. Když je Michael u nás, většinu času se bojí, co přijde. Zkousím s Tonym něco dělat. Říkám mu, jak se má chovat. Ale po setmění... nikdo nemůže vědět, co je napadne. Ví, že jsem ti o tom měla říct už dřív, jenže kdybys ty nebyla tak... nepřístupná, Sue. S tebou o tom Michael nikdy nemluvil?"

Susan zavrtěla hlavou, a pak řekla nahlas: "Ne. Ne, nikdy. Myslela jsem, že jsou kamarádi. Myslela jsem, že spolu vycházejí."

"Jednou budou. Až budou dospělí. Ale v tuhle chvíli ne. Poslyš, Sue, vážně by nebylo dobré, aby tu Michael byl. A propána, Sue - zkus si svých dětí trochu víc všímat!"

"Proboha!"

Praštila telefonem. Zazvonil znovu, ale nevšímal si toho. Cítila se ohrožena. Venku bylo jasno a slunečno, i když dešť, který bičoval Skotsko, postupoval na jih.

"Michaele..."

Nevěděla, co má dělat.

Telefon začal znovu vyzvánět, a tentokrát ho Susan zvedla. Jenny měla zájem pomoci, ale omluvit se nehodlala. Zapomeň na to, řekla Susan. Promiň. Už tě nebudu zatěžovat. Mám nějaký problém. Ne, nemůžeš mi pomoci. Zapomeň na to.

Zavřela dveře a okna. Uzamkla kovové mříže, které nainstaloval Richard před léty, když se v Michaelově pokoji objevilo bahno, bahno od Michaelovy biologické matky, jak si tenkrát mysleli...

Musela se pousmát, když si vzpomněla, jak tenkrát ztratili hlavu. Jak málo tušili, kolik bohatství a následných útrap to házení blátem předznamenává.

Zavolala do školy a požádala, aby Michaela a Carol nepouštěli ze tříd, dokud si pro ně osobně neprijde. Když ve škole souhlasili, hned byla klidnější. Pak, zmožená pocitem neskutečnosti, pocitem, že čas letí a ona se nedokáže soustředit, že tak dlouho jenom bloumala, vyšla do patra a vloupala se k Michaelovi do pokoje (vlastně jen použila svůj klíč, ale Michael trval na tom, že jeho pokoj je jeho svatyně). Sedla si na postel, chvíli tiše vzlykala a prohlížela si roztrhané zbytky plakátů a obrázků na zdech.

Michaelovu pokoji vládla prázdnota. Spal tam, to ano, ale místo, kde kdysi žil, bylo pusté. Bylo rozcupované, rozbité, neúplné. Daly se tu najít zlomky dětství a střípky života, který se začal rozvíjet, ale byl přerušen nárůstem jisté moci, moci, jež z tohoto pokoje udělala zdroj bohatství. Susan se slzami v očích začala brát z polic knihy a listovat jimi. Měl tam pastelky, tužky, papíry a kresby, ale nic se neměnilo... už rok se nic nezměnilo. Bylo to, jako by sem Michael přišel a umřel. V pokoji chyběl jakýkoli život, bylo tam jen chlapcovo spící tělo. Do postele, spát, vstát, odejít. Mezitím jen nehybné tělo, civějící do prostoru.

Jedné změny si přesto všimla: Caroliny kresby připíchnuté na zdi nad postelí, tak, aby se na ni Michael mohl podívat, než zhasne lampu. Byla na ní malá, došková chýše a kolem ní kameny, bílé křídové koule a uvázaný pes. Bylo zvláštní, že si jí nikdy dřív nevšimla, jenže tentokrát poprvé po dlouhé době vstoupila do svatyně, aby v ní našla něco z chlapce, a ne aby pátrala po vzácných předmětech.

Obrázek Susan připomněl, jak Richard popisoval psí svatyni, pozůstatky hrobky, která byla pronesena před léty při tom téměř katastrofálním závalu. Kresba určitě patřila Carol. Když se podívala zblízka, všimla si vedle chýše -nebo snad svatyně - zvláštního stínování, jakoby lidského stínu. Neměl žádného původce, byl tam jen tak: nepatrné stínování.

Začala si připadat jako vetřelec, a tak z pokoje odešla, zamkla za sebou a třikrát se pěští klepla do prsou, jak měl podle předkřesťanského zvyku udělat ten, kdo se dopustil něčeho, čím by mohl přivolat zlo, aby je zapudil. Přesto se později do pokoje ještě jednou vrátila a prohledala zásuvky, skřín i další tajná zákoutí svatyně, pátrajíc po nějaké figurce nebo jiném kusu minulosti, po něčem, co by naznačovalo, že Michaelův kontakt s jeho mizející, ale hýčkanou schopností dál trvá.

V pokoji sice nenašla nic, ale pach rajčatových stonků, jenž vycházel ze zmuchlaného kapesníku, ji upozornil na zahradu a skleníky, o které Richardova rodina tolik let pečovala. Odemkla zadní dveře a pomalu přešla do vlhkého prostředí skleníků. Kromě rajčat tady nerostlo nic. O semenáčky se nikdo nepostaral, takže zvadly. Rajčata udrželo při životě to, že byla napojena na stále kapající vodovod. Na dřevěných latkách u jedné z rostlin byla vysypaná hlína a podpůrné hůlky stály nakřivo. Susan to udivilo, a proto se podívala blíž a zjistila, že s květináčem někdo něco dělal. Vytáhla celou rostlinu z květináče, a když na dně zahlédla zlatý záblesk, měla pocit, že jí vynechalo srdce.

Když disk zvedla, měla z toho málem smrt.

Zlatý. Těžký. Krásný. Okamžitě poznala mezopotámský původ, mělké klínové písmo se nedalo s ničím splést. Byly na něm také další znaky a paprscité čáry, jakoby slunce.

S pocitem závratí vrátila disk na místo a znovu ho pohřbila rostlinkou, pod kterou byl uschován. Provinile zametla hlínu ze stolu a z podlahy. Když ze skleníku vyšla ven, na chvíli se zastavila, zavřela oči a zhluboka se nadechla. Třásla se po celém těle. Neměla daleko k slzám.

"Michaele! Michaele... Ach, ne..."

Ani se neodvažovala domýšlet, jestli to znamená, že se Michaelova schopnost skutečně vrátila.

Nevyznala se ve svých emocích. Příslibem bohatství se mohlo podařit vyplatit 'podnikatele' i s jejich podnikem v Essexu. Jenže Richard jasně řekl, že potíže se dají čekat každou chvíli, a to jí nahanělo strach. Hrozilo, že místo rodiny by příliš velkou kontrolu získali cizí lidé. A co by v takovém případě udělal Michael?

"Nevracej se... Proboha, nevracej se, teď ne. Už nikdy. Nech ho na pokoji."

Znovu zazvonil telefon, a proto se vrátila do domu. Myslela si, že je to Richard, a tak když přiběhla do obývacího pokoje, stěží popadala dech, ale byla to ta Francouzka s parapsychologickými schopnostmi, Francoise Jeuryová, a ptala se, jestli by mohla přijet na návštěvu. Susan ji odbyla a nalila si velkého panáka Southern Comfort.

## Dvacet devět

První, čeho si všimla, bylo to, že se v místnosti ochladilo, ale bylo to tak běžné, že se toho ani nepolekala. Byla to atmosférická změna, která provázela parapsychologické jevy pravidelně, takže když svými mimořádnými smysly nebo některým z pěti běžných zaznamenala nečekanou změnu v okolním prostředí, měla další úkony dokonale zažité.

Zapnula malý magnetofon, aktivovala rohovou videokameru, dala si na krk, zápěstí a kotníky kroužky ze surového železa a zavolala do hlavní haly ústavu.

"Místnost 4b. Mám tu pozitivní OV reakci, sílí."

Nic víc dělat nemusela. Všechny chodby uvnitř ústavu byly neustále monitorovány kvůli případným 'těžko zachytitelným' nebo 'pohyblivým' jevům - tato pohotovost bude nyní zesílena na maximum. V pohotovosti bude lékařský tým a psycholog, aby mohl vstoupit do Francoisiny nevědomé mysli nebo snů, kdyby k něčemu došlo a ona přitom zašla příliš hluboko.

Rychle zavolala ještě Leeovi a ulevilo se jí, když sluchátko zvedl. Chystal se navštívit římské sídliště odkrývané na břehu Temže nedaleko Fleetu.

"Chceš mě tam?"

"Prosím!" Mluvila z ní naléhavost, sama nevěděla, proč je tak rozrušená. Cítila, že něco přichází, něco se blíží a to jí zrychlovalo tep. "Co nejdřív."

"Jestli máš pocit, že to bude nebezpečné, tak jdi pryč..."

"Prosím tě, přijď!"

"Mám přinést štít?"

"Ano."

Štít představoval jednoduchou obranu před parapsychologickým útokem, která nefungovala vždycky, ale posilovala sebedůvěru. Ústav neměl tak dokonalé zbraně a monitorovací techniku, jakou si vymysleli ve filmu, který šel před časem v kinech. 'Kročení duchů' dosud patřilo do říše fantazie. Přesto se pro sebe usmála, když si připomněla nedávno minulé události, při nichž by se jí hodilo trochu víc vlády nad parapsychologickými jevy, k nimž v jejím okolí docházelo.

Ochlazování vzduchu se zastavilo, ale chloupky na její šíji - nedocenitelné čidlo - se jí naježily a začaly ji svědit. (Na trnutí v šíji se mohu spolehnout...)

Dál pokračovala v práci a pomalu psala, ale nedokázala se soustředit. Předměty a přírodní materiály, které za ta léta nashromáždila, klidně a spořádaně ležely na policích kolem ní.

O minutu později teplota poklesla dramaticky, jako by dolétla chladná vlna, a vzduch kolem ní zhoustl.

Odstrčila se od stolu a pokusila se vstát, ale nohy jako by jí najednou ochably. Přesto se přinutila a zvedala se, jako by nějakou hustou kapalinou...

Palčivá vzpomínka na nějaký rozhovor... ale v tom rozrušení si nedokázala vzpomenout víc...

Něco bylo v místnosti s ní. Vyplňovalo to prostor u dveří, pak to zmizelo, ale vzápětí se to znovu vrátilo.

Ucítila moře! Pronikavou, slanou pachut' a nasládlý zápach hnijících řas. Na okamžik se jí zvedl žaludek a opět se posadila. Oči měla vytřeštěné a zbystřené, mysl otevřenou, ale necítila nic, jenom ten falešný oceán...

Moře! Oceán! Michael Whitlock!

A pak mihotání; přímo před ní se materializovala mihotavá postava s rozpřaženými rukama. Byla vyšší než strop místnosti. Viděla nejasný obrys nohou, rukou a hlavy, zpola schované ve stropě. Potom se sklonila. Na okamžik se zaleskly velké, mrtvé, vodnaté rybí oči a pak znovu vybledly. Prsty se ohýbaly, hladily vzduch v místnosti, vztahovaly se k policím.

Mrtvolný obličej na krátkou chvíli dostal rysy a Francoise spatřila Michaelovu tvář. Oči měla zavřené, zrzavé vlasy na ní zářily. Pak znovu to mrtvé cosi, utopené cosi, a pak jenom prsty na levé ruce, které mohutněly, ohýbaly se, spojovaly se pod nemožnými úhly, až nakonec ovinuly jeden z kamenů na polici, kulový kus černého obsidiánu o velikosti kriketového míčku.

"Michaele..." vykřikla Francoise. "Michaele, slyšíš mě?"

Místnost se zachvěla, jako by se scvrkla, pak se znovu rozšířila a Francoise cítila, jak jí z plic uniká vzduch. Lapala po dechu, ale vzduch se vrátil a kulatá, mrtvá tvář se naklonila blízko k ní. Rybí oči se pomalu zavřely, ale bezzubá ústa se roztáhla tichým, ozvěnou se vracejícím výkřikem, který se rozplynul do zlověstného, vzdáleného smíchu.

Police, na níž kámen stál, se najednou roztržila. Úlomky se rozletěly po celé místnosti a Francoise jen instinktivně uskočila před vlnou vzduchu a keramiky stranou.

Hned nato zavládlo v místnosti ticho, naprostý klid, všechno se usadilo. Duch zmizel.

Francoise vstala, a oprášila se. Očima přelétla okolní spoušť. Její stůl byl převrácený, jeden roh se úplně uštípl. Telefon byl obtočený kolem stropního světla, šňůra visela ve vzduchu.

Když začala pátrat mezi předměty rozházenými po podlaze, zjistila, že těžký kámen zmizel. Vzpomněla si na video. Běželo, ale...

"Krucinál!"

Kamera byla natočena podél stěny. Pohnula se. Měla širokoúhlé čočky, ale v jistém okamžiku byla odkloněna. Roztřesenými rukama vrátila kameru zpátky, přetočila pásek a prohlédla si film v hledáčku. Postava se tam mihla, bylo jasné vidět ducha v místnosti, potom se zorné pole povážlivě pohnulo a nakonec se natočilo proti zdi.

Výkřik a smích zaznamenal magnetofon.

Do místnosti vtrhli dva zarudlí, během zadýchání technici. Podle prvních hlášení jev nezaznamenali v žádné jiné místnosti, ani monitory na chodbách. Francoise to nepřekvapilo, ale v první chvíli neříkala nic. Byla ještě otřesená, rozrušená.

O minutu později vstoupil do místnosti opatrně Lee Kline, usmál se na ni, rozhlédl se po té spoušti kolem



a po pilně pracujících technikách. "Jak vidím, máš tu jarní úklid."

Usmál se jen nepatrně, projevoval spíš obavy. Francoise pokrčila rameny a natáhla k němu ruce. Lee došel k ní a rozeplnul si koženou bundu. Vzal ji za ruce a položil jí dvě otázky, na které mu odpověděla. Pak ji přitáhl k sobě, políbil ji na otevřená ústa a upřeně se jí podíval do očí. Po celou tu dobu se svými prsty snažil nahmatat na jejím zápěstí hlubší pulzy. Vplynula do něho její chuť. Po létech praxe měl mít z její reakce na polibek jasno. Nakonec udělala jazykem to, na čem se domluvili, že bude znamenat přinejmenším pokračující přítomnost její paměti, kdyby snad po setkání měla zůstat 'ovládnutá'.

Když se Lee od Francoise odtahoval, dal jí ještě letmou pusou na tvář.

"Jsi čistá. Aspoň pokud to můžu posoudit."

Zklamaně přejela prstem po dotčené oblasti kůže a zavrtěla hlavou. "Romantický Američan - víc vášně ve 'zkušebním' polibku než v přivítání."

Lee se usmál, prohrábl si tmavé vlasy a rozhlédl se po předmětech rozházených kolem. "Všiml jsem si, že jsi měla na oběd česnek."

"Žádná bytost by si na mne netroufla."

"Ale stejně, tohle pokoušení..."

Všimla si jeho škádlivého smíchu, ale nereagovala na něj, pouze se usmála a pak mu popsala zjevení a načrtla svou představu o jeho zdroji.

Byl to Michael, nějakým způsobem maskovaný, v přestrojení za toho svého krále Rybáře, nebo snad jako chlapec, který strašil u prastarého moře, jeho alter ego, jeho smyšlený křídový kamarád. Možná sáhl do prostoru a 'pronesl' kmenový artefakt z aztécké kultury, kámen nasycený ozvěnami životů, které vzal, když byl používán k rozbíjení lebek obětí.

Ale cosi na tom, jak duch vypadal, ji znepokojovalo... bylo jí to povědomé... vypadalo to povědomě... Že by jí to Michael nakreslil? Nemohla si vzpomenout.

Vypila šálek kávy, uvolnila se, ale dál se snažila vybavit si zdroj té přízračné podoby. Po chvíli pátrání v hlavě vzdala a zatelefonovala Susan Whitlockové. Hlas ženy na druhém konci zněl zaraženě, defenzivně.

"Susan? Je Michael doma?"

Susanina reakce byla podrážděná. "Ne. Je ve škole. Proč?"

Ve škole! Takže ne v lomu. "Jen tak mě napadlo..." řekla Francoise, "nepronesl poslední dobou něco? Neobjevil se nějaký náznak, že by se mu talent navracel?"

"Ani náhodou," odpověděla druhá žena upjatě a ve Francoise vzkličil pocit, že Susan Whitlocková neříká pravdu.

"Nemyslela jsem cenné předměty, ale kameny, hlinu... dřevo... takové věci."

"Nic," řekla Susan. "Pokud vím, žádné kameny ani dřevo..."

Francoise zaváhala a pak to zkusila ještě jednou. "Něco úplně obyčejného, jako je černá kamenná koule, opracovaná a vytvarovaná tak, aby měla na jedné straně ostrou hranu..."

"Nic takového jsem neviděla."

278 Robert Holdstock

"Co se dá dělat. Stejně děkuju." Zaváhala. Nepřátelství, které z telefonu číselo, jí bylo nepříjemné.

Leeova přítomnost vedle ní jí vracela klid. Ruku měl na jejím rameni a poslouchal. "Susan?"

"Prosím?"

"Mohla bych za Michaellem přijet? Třeba ještě dnes večer, později. Moc ráda bych si s ním promluvila, položila mu pár otázek."

Povzdech zněl podrážděně, ale mohlo to být také zoufalství. Pak dostala odpověď: usednou a věcnou: že Whitlockovi si musí sami nějaké věci ujasnit. Snad by madam Jeuryové nevadilo, kdyby pár dní počkala. Pak, ano... určitě přijedte. Ale dnes ne."

"Díky."

Francoise, rozhlížející se po nepořádku kolem sebe, důkazu exploze způsobené chlapcem pronikajícím prostorem a časem, dospěla ke zvláštnímu a vzrušujícímu závěru: Michael pronášel z budoucnosti.

Dosáhl z nějakého okamžiku v budoucnosti do této chvíle v Londýně roku 1989.

Událost, při níž se chlapcovi rodiče setkají s trofejí z černého kamene, Whitlockovy teprve čekala.

Francoise, netušila, kdy přesně k tomu dojde, ale při rozhovoru s Leem vyslovila odhad, že až za několik

měsíců.

Třicet

Na konci vyučování, na konci dne učitel zavolal Michaela k sobě a řekl mu, že má s Carol počkat. Potom je odvedl školou na parkoviště a osobně předal do péče matky. Susan ho objala a otevřela mu dveře. Okamžitě vycítil chlad. Odtáhl se od ní, nechal ruce toporně viset podél boků. Brebentění a smích žáků zanikly a vrátilo se to bzučení, zlostné bzučení, které otupovalo všechny jeho smysly kromě moře, pláže a jeskyní v červeném pískovci.

Podezíravě si matku prohlížel. Když vyjížděla z brány, hledal muže v hnědé bundě, ale nikde ho nenašel. Takže tatínkův přítel se nevrátil, aby z něho zkusil vymámit další poklady.

Doma ho čekalo další překvapení a podezření, když ho matka odvedla rovnou do domu a řekla mu, aby zůstal uvnitř. Carol to nijak zvlášť nevadilo, přestože venku bylo ještě světlo a horko. Michael chtěl jít do svého hradu, ale matka zamkla zadní dveře a začala chystat svačinu.

"Chtěl bych si jít hrát ven," řekl mrzutě od kuchyňských dveří.

"Až bude doma otec. Chci, abyste zůstali doma," trvala na svém Susan. Míchala něco na pánvičce, ale podívala se na něho a usmála se. "Proč jsi mi neřekl, že si na tebe Tony Hanson dovoluje? Proč jsi mi neřekl, že nejste kamarádi?"

Při pomýšlení na Hansona v Michaelovi ztuhla krev. Zachvěl se, když si vzpomněl na noci u tety Jenny, na praskání parket, jak se k němu Hansonovi chlapci vkrádali do pokoje a snažili se mu ukrást šaty; nebo na kopání pod stolem u večeře; a obyčejný, čím dál intenzivnější pocit nebezpečí, kdykoli byl u nich.

Nikdy neřekl ani slovo. Doufal, že se stane neviditelným, že ho chlapci přestanou vidět a zbude jim jen stín, proplouvající po podlaze nebo zahradou.

"No tak? pobídla ho Susan. "Jste nepřátelé?"

"Nemám je rád. Jsou suroví."

Jennini chlapci suroví. Přitom Jenny a Geoff byli tak slušní, tak tolerantní... Susan se s tím rozporem v duchu nedokázala vyrovnat.

"Už tam nebudeš muset chodit. Už tě k nim nepošlu. Dobře?"

"Děkuju. A teď už si můžu jít hrát ven?"

"Ne. Až přijede tatínek. Ty nemáš žádné úkoly?"

Michael rozmrzele přikývl a vyšel nahoru do svého pokoje.

Posvačili. Slunce dosud hrálo a Michaela lákal a volal lom s otevřenou cestou na prastarý mořský břeh. Jakmile se najedl, sešplhal ze svého pokoje po venkovní zdi a s hlavou skrčenou se rozběhl zahradou ke skleníkům.

Uvnitř překontroloval rajče, pod které těžký zlatý disk schoval. Nikdo s nim nic nedělal. Když zkusil velký květináč nadzvednout, byl stejně těžký jako včera. Poklad tam ještě byl.

Narovnal trochu hůlky a vysoké, plody obtížené stonky k nim pevněji přivázal. Možná se mýlil. Možná matka jeho tajemství neodhalila.

Ale zlost, která ho hryzala, se ho nechtěla pustit. Ty úsměvy, ta vřelost, to, jak se na něho dívala. Za tím muselo něco být. Něco věděla, ale nechtěla to říct. Vítr se změnil a Michael se zlou předtuchou čekal, co tou změnou může být.

Když přišel do lomu, okamžitě poznal, že tam někdo byl. Keře byly ohnuté a místy polámané. V hromadě hlíny u paty křídového srázu někdo zkoušel hrabat zednickou lžící. Michael, vycvičený v hledání zásahů zvenčí, si všiml stop muže, který měl na nohou velké boty. Procházely celým lomem a blížily se ke skrytému tunelu, ale až do jeskyně nevedly.

Takže Hnědá kožená bunda tady byl. Tatínkův přítel tady slídl, snažil se najít něco, co tatínkovi uniklo. Víc zlata pro tatínka. Víc hezkých věcí pro trh s uměleckými předměty. Víc peněz pro tatínka.

S rozbušeným srdcem a hořící tváří pátravě přejížděl očima po temné hraně lomu a ujist'oval se, že tam není nikdo, kdo by ho pozoroval. Pak si svlékl šaty a našel křídovou kaši, kterou si pomaloval tělo.

Přitisknutý ke stěně, vyvolal brány a zdi a pak jako neviditelný začal svůj soukromý svět procházet a

kontrolovat železné, dřevěné a kamenné značky vyznačující průchod opevněním.

Křídákovu zavolání mu udělalo radost. Otočil se ke stěně, jejíž bělost se roztekla do dlouhé, zářící chodby. Ze vzdáleného oceánu přivanula slaná vodní tříšť a Michael uslyšel hlasité kvílení prudkého, točícího se větru. Rozběhl se tunelem a tentokrát přeběhl i dělicí místo, kde se obvykle zastavoval a zklamaně nahlížel do světa na druhé straně tunelu, z něhož bylo vidět tak málo. Tentokrát šel ale dál, za silícím duněním vln, za silícím kvílením větru. Ještě hlasitější než zvuky atmosféry a oceánu byl pronikavý, přerývaný řev tvorů, jimž se v tomto světě dařilo.

Michael podruhé, ale tentokrát jistěji prošel do minulosti. Plíce mu naplnila páchnoucí atmosféra, obličej mu zvlhl šplíchající tříští z bouřlivých vln. Písek byl provlhlý. Jeskyně v červeném pískovci se leskly a třpytily a on v nich pozoroval čilé hemžení stínů duší, obyvatel země nikoho, mezi nimiž Křídák žil. Nad hlavou mu vířila velká černá mračna a v dálce vzduch hořel nachovou září, blýskáním a vybíjením energie. Břeh pokrývala vrstva vlnících se zelených a oranžových řas. V neklidných chaluhách vyplavených na břeh se bělaly rozházené kosti nějakého rozkládajícího se tvora obrovské délky a objemu.

Křídákův stín proplul mokřým vzduchem, rozvířil chalupy a vodou nasáklý písek, obklopil Michaela a na okamžik ho oslepil. Ucítil stisk na rameni, ale tentokrát ne tak prudký jako minule a odvrátil se od bouřlivého pobřeží zpět do tunelu.

Tichou, travnatou zem zkrápěl déšť. V dálce bylo vidět les, tmavší než nasupená oblaka. Svatyně s nízkou, dmovou střechou se začínala prohýbat, stěny se nakláněly, proutěné dveře už praskly a rozpadly se. Výrazy vysokých postav v lese, strážců, už neřikaly nic, smazané časem, deštěm a rozkladem.

Železný řetěz, na němž byl uvázán jeho pes, byl rezavý, ale stále visel z prohnutého trámu nade dveřmi. Bláto se mu lepilo na nohy, a tak postupoval k prázdné, tiché svatyni pomalu. Kdysi tu hořel oheň, velký oheň, a lidé ho udržovali, živili ho, protože jim dával naději. Teď byla zem pustá. Muži odešli, ženy odešly, dokonce i zvířata uprchla do toho velkého lesa a vrátila se k divokému způsobu života.

Vlácel nohy močálem, klouzal v bahně, zakopával o tvrdé trsy trávy. Déšť byl ledový a nepříjemný, byl to vydatný, prudký liják, který ho promočil až na kost. Sklonil se před vstupem do svatyně a uvnitř ho leskem a třpytem oslnil grál. Ta jasná, křišťálová tvář, tvář Ryby, o něm věděla, i když měla oči zavřené, vítala ho ploutvemi s roztaženými prsty, táhla ho za slávou, za vzpomínkou na život obětovaný ve jménu lepšího života.

Král Rybář. Michael sáhl pro číši, napjal všechny síly, natáhl k třpytivému poháru ruku, ale nedokázal se dostat dost blízko. Roztáhl prsty, tak jako je měl roztažené král vyleptaný do skla. Otevřel ústa v bolestivém výkřiku, tak jak je měl otevřená král Rybář, když volal, volal po vysvobození z Pusté země, které vládl.

Grál byl tak krásný. Hrál odlesky. Kolik vlídnosti, naléhavosti a důstojnosti bylo v jeho prostém tvaru. Ježíšův grál, pohár z dávných časů, používaný jako symbol Ježíšovy oběti...

Pronášel. Pronášel veškerou vůli a silou svých mučených svalů, ale ruka sáhla jinam a dotkla se živého dřeva... Stiskl je...

Pronesl je zpět...

Zem kolem něho explodovala a on odletěl přes lom. Krvácel z úst a v ruce držel kroutící se, vrčící figurku, která na něho mrkala a cenila zuby.

Zvedl se ze země a vyplivl z úst bahno a krev.

Tak blízko! Byl tak blízko!

Figurka byla mechanická hračka, jejíž strojek hlasitě běžel a předváděl, co všechno umí. Otáčela hlavou, hýbala nohama, otevírala a zavírala oči a pod zelenými kalhotami se něco zvedalo a klesalo. Páchla tabákem. Michael někde ve své paměti slyšel mužský smích, cítil oheň a viděl nevelkou, svíčkou ozářenou místnost s širokým stolkem, kolem něhož seděly stíny mužů, zaskočených a vylekaných, když mezi ně hmátla cizí ruka. Pokaždé, když 'pronášel', byl jinde než ve skličujícím dešti svatyně, ve které viděl grál. Mrští zastavujícího se mechanického panáčka do hlubokého tunelu v křídové stěně, oblékl si šaty a zakryl jimi křídou na těle.

Provazový žebřík před několika dny praskl, a proto z lomu odešel starou cestou. Blížil se večer, obloha šedla. Díval se přes pole a nízký pahorek mohly k domu a v srdci cítil chlad a prázdno. Neposlechl matku. Bude se zlobit, pak jako vždycky odejde, bude obskakovat Carol nebo sedět nad přípravou do

školy a nakonec, v noci, se rozpláče. Bez ohledu na to, co jí řekne, se na něho utrhne a bude mít jazyk jako břitva.

U zahradní brány na něho padla sklíčenost. Bušení v hlavě sílilo a matčina nenadálá, nečekaná laskavost mu znovu začala vrtat hlavou. Probouzel se v něm hněv. Bylo těžké to pochopit. Zatlul zuby, zatlul i pěsti a tak tam dlouhé minuty stál a rudým, rozmazaným pohledem, který tak dobře znal, civěl na cestu, poslouchal dunění v lebce a vzpomínal, jak na něho Kříd'ák pokřikoval a vysmíval se mu, když byl smutný z toho, jak se k němu rodiče chovali.

Zvedl oči k domu a zamračil se. V obývacím pokoji uviděl otce (takže se vrátil ze Skotska!). Carol seděla u stolu, ve světle u otevřených francouzských oken. Otec ji zvedl a zatočil s ní v náručí. Carol se to líbilo, radostně mávala rukama. Díval se, jak ji otec dal dolů, rozčechl jí vlasy, na chvíli se zastavil a podíval se jí přes rameno na to, co kreslila.

Michael znovu sklopil zrak. Rudý hněv ne a ne ustoupit.

Znovu výsměch. Carol. Vždycky jenom Carol. Vyhazovaná do vzduchu, rozmazlovaná, milovaná.

Carol za to nemůže! Carol za to nemůže! Nebuď k ní nespravedlivý.

Ale vztek zůstával a hlava mu dál hučela pulzem moře, pulzem vln na vzdáleném pobřeží. Udělalo se mu špatně.

Pak uslyšel matčin hlas, jako by zvýšený rozčilením. Vzápětí hlubší hlas otce. Šel po cestě dál, hledal je a najednou si uvědomil, že jsou ve skleníku. Zmocnil se ho vztek. Rozběhl se ke skleněným oknům a uviděl je, jak tam stojí, rozmazané, tmavé obrysy za špinavými tabulemi.

Pak se zalesklo zlato. Ve zmírajících slunečních paprscích zazářilo jasněji než pochodeň.

Našli jeho disk!

Otec se rozesmál, skoro hystericky, vesele. Postavy rodičů ve skleníku se objaly a znovu se od sebe oddělily. Slyšel otce, jak říká: "Stejně je to jedno. Teď už je to jedno. Od teď budu pro Michaela ten nejlepší táta na světě. Slibuju, že mu budu vyprávět před spaním. Zaslouží si to."

Michael ta slova stále slyšel v uších. Potichu zaskučel, roztrásl se hněvem po celém těle.

Slibuju, že mu budu vyprávět před spaním...

Nikdy jsi mě neměl rád! Stojíš jenom o Carol. Ani mě nevidíš. Máš oči jenom pro poklad!"

Od teď... nejlepší táta na světě...

Myslíš si, že jsem to dělal jen kvůli tomu! A poslal jsi svého kamaráda, aby mě zbil. Jenom chceš... jenom chceš... jenom bereš...

Michaelův němý výkřik si téměř našel cestu do světa, ale byl to jen stínový výkřik, stejný jako řev tvorů, kteří se plazili po mořském břehu v minulosti staré miliony let. Jeho tělo se chvělo a třásl, bylo to jako svalová posmrtná ztuhlost, při níž zůstaly nedotčeny i nervy. Stál na zahradě jako rozechvělá, rozšklebená socha, bod vzteku, který nevydává žádný zvuk, ale pomalu puká.

Zahlédl blýskavý kámen, vyleštěný, černý, ohlazený kámen, těžký kus staré skály, opracovaný šikovnými rukama, používaný krutým způsobem... sáhl pro něj, sáhl rukou do lenivého vzduchu, překonal tenkou bariéru, ohnul prsty a popadl do nich kámen, aby ho pronesl.

Dotkl se ho tak snadno. Stiskl ho a vši silou pronesl! Z dálky slyšel, jak ho někdo volá... ale nevšímal si toho.

Škubl jím k sobě a zavrával pod jeho tíhou. Ale podařilo se mu těžký předmět udržet a chvíli počkat, až tlaková vlna a zadunění provázející průchod vzduchu a úlomku z minulosti přejdou. Zůstal ohlušený, ale hlavu měl čistou.

Bez přemýšlení, pouze impulzivně se zaklonil celým tělem. Jako diskobolos mrští kámen vši silou do skleníku. Ani nečekal, až najde svůj cíl, otočil se a vyrazil ze zahrady pryč. Slyšel třesk, jak kámen rozrazil sklo, ale běžel dál a strhával večerní vzduch kolem sebe, přitahoval si tunel ve své hlavě, táhl k sobě moře, písek a dávnou bouři, vlekl to všechno za sebou jako plášť, nadživotně velký, rozevlátý plášť, který se pomalu skládal a zakrýval ho, padal na ztichlý lom jako nejčernější noc, dosedal na skálu a houští a nořil se sám do sebe, bral ze světa všechno kromě minulosti.

Minulost kolem něho tančila jako nezřetelný rej jasu a tvarů. Smál se, jak mu ta nečekaná vize připadala radostná a krásná. Tuhle se natáhl a dotkl, tamhle něco pronesl, zajížděl rukama do místností, hrodek a lesů, na tváře, povrchy a teplé traviny ztracených dob. Tam, kam sáhl, se také dotkl. A jeho oči viděly a

uši slyšely strach a jekot těch, kteří toto přízračné laskání pocítili, po nichž něco sáhlo odkudsi z prázdného vzduchu.  
Michaelův hrad byl hotov.

Třicet jedna

Richard zavolal Susan ze St. Albans, aby jí oznámil, že přijede později, než očekával, někdy kolem sedmé večer, protože se musel někde zastavit. Nic víc nechtěl říct. Když auto zabočilo na příjezdovou cestu, Susan mu vyšla naproti k bráně. Pohled na manžela v ní probudil zmatek a strach. Bála se a byla chladná. Dlouho se na sebe dívali jako cizí lidé a pak se s obezřetným odstupem objali. Objetí však zesílilo, a tak možná jeho potřebu pocít'ovaly obě strany. Nepolíbili se, ale jako by ani jeden nechtěl toho druhého pustit. Po chvíli se Susan odtáhla a zadívala se na trosku muže, kterou se její manžel stal. Zatahala ho za klopy, zavrtila hlavou a pak se rozplakala.

"Vypadáš hrozně," řekla mezi slzami.

"Potřebuju se vykoupat, oholit, převléknout, promluvit si... a budu to zase já jako kdysi. Vím, že to zní hloupě, ale vážně, musíme si promluvit. A vážně jsem zase normální. Jenom..."

Podívala se na něho usazenými očima a zavrtila hlavou. "Richarde - nejsi zase normální. A myslím, že už nikdy nebudeš."

Nejdřív se zatvářil ohromeně, ale pak to přijal. "Zkusím to, Sue."

"Já ti věřím. Ale zkusme to raději bez iluzí, co říkáš? Žádný z nás není 'zase normální'. A nikdy nebude. Žádné lži, Richarde. Žádné další lži."

"Ne. Už žádné lži."

"Kvůli Michaelovi, když ne kvůli nikomu jinému. Hrozí mu něco? Hrozí mu vážné nebezpečí?"

"Možná. Ale já nás z toho dostanu, uvidíš. I kdybychom do toho museli zatáhnout policii, tak nás z téhle bryndy dostanu."

Všiml si, jak je Susan bledá, a uvědomil si, že ji chvějícími se prsty hladí po tváři. Zhubla a z očí měla unavené, šedé jamky. Vlasy byly cítit potem a Richard tušil, že i ona trochu ztrácí zábrany.

Ale Susan a on budou mít na vyřešení svého vztahu dost času později. Bude to dlouhý uzdravovací proces. V tuhle chvíli mu na srdci ležel Michael.

Zeptal se jí na obě děti.

"Carol je samozřejmě v pořádku. Kreslí si a maluje jako obvykle. Ale - má víc nadšení než talentu. Jenže kdo by v rodině potřeboval Picassa? Michael je zamčený u sebe v pokoji."

"Zamčený u sebe v pokoji? Proč?"

"Sám zamkl dveře. Poslední dobou to dělá. Vyjde, až se na to bude cítit. Stejně jsem mu řekla, aby dnes zůstal doma. Co se děje, Richarde?"

"Někdo může zkusit dostat se k Michaelovi. Oni si myslí, že našel zakopaný poklad a že ho před nimi tajíme. Můžou vědět i to, co doopravdy umí. Goodman měl s nimi nějaké potíže a vzdal to, ale měl v sobě dost slušnosti, aby mě varoval. Pojďme dovnitř."

Zaváhal, pak se usmál a sáhl do kapsy své bundy. Rozbalil kus látky, ve kterém byl zavinut posměšný kříž. Na rozšklebených rysech zlaté masky se zalesklo večerní světlo. Susan neřekla nic, pouze si na drahocenný předmět sáhla a přejela prstem po sukovitém dřevu čepele. "Tohle jsi potřeboval zařídit?"

"Chvíli trvalo, než jsem ho přesvědčil. Nechtěl se toho vzdát..."

"Ale vrátil ti to?"

Richard se chabě usmál. "Co si myslíš? Že ten člověk je nějaký dobrodinec? Ne. Je to půjčka. Slíbil jsem mu, že zkusím najít jeho protějšek. Podepsal jsem mu papír, že si to беру na čas k sobě. Nemůžu ho podvést. Ale jestli to půjde vykoupit, tak to udělám. Napadlo mě, že tak třeba Michaela líp přesvědčím, že odted' bude všechno jinak."

Susan nevěděla, co si má myslet, ale byla ráda, že řezbu zase vidí, přestože byla na pohled ohavná. "Pro Michaela byl ten kříž důležitý. Byla to věc, kterou jsme neměli prodat. To ho úplně zlomilo. Poddal se vzteku. Myslím, že to na něho zapůsobí."

Ale Michael dveře svého pokoje neotevřel. Richard zkoušel poslouchat za dveřmi, ale nezaslechl nic a



usoudil, že chlapec je odhodlaný trucovat a mlčet, jako obvykle. Když Richard mluvil, snažil se, aby to znělo vlídně, měl to být začátek nápravy jeho vztahu k synovi. Připadal si bezradně a hloupě, obzvlášť když říkal, že posměšný kříž je zpátky v domě, ale jestli měl začít nějaký nový život, tak musel začít teď. Nemělo smysl to odkládat. Michael však neodpověděl a Richard nechtěl dveře otevírat bez vyzvání. Sešel zpátky dolů.

Carol byla v obývacím pokoji. Když vstoupil, byla bledá a vystrašená, ale Richard k ní došel a vzal ji do náruče.

"Jak se má moje nejmilejší holčička? Moc se mi po tobě stýskalo. Ve Skotsku je tak mokro a zima, že by se mi tam nějaká veselá, bezstarostná společnice hodila."

Carol se mu snažila vykroutit, jeho objetí jí nebylo příjemné. Měla slzy na krajíčku.

Richard ji s nuceným úsměvem znovu postavil a začal

se rozplývat nad jejím obrázkem. Nevšímal si ho, dívala se do zahrady a chvěla se. Večer se blížil, ale zahrada zářila květinami a keři, o které se sice nikdo nestaral, ale většinou si vystačily samy.

"Ode dneška se už budeme jenom smát. To ti slibuju, Carol. Jenom smát."

"Já si kreslím," řeklo děvčátko potichu. Richard mu naechrál vlasy a vrátil se za Susan do kuchyně.

Bude to trvat. O tom si nedělal iluze. Poslední dva roky byly jako těžký sen. Měl pocit, jako by vycházel z předpeklí a zachraňoval něco hned tady, hned tam, vracel své rodině úsměvy.

Zoufale chtěl, aby Michael otevřel dveře svého pokoje.

"Je Michael v nebezpečí? Odpověz mi po pravdě."

"Po pravdě: nevím. Jacka Goodmana zřídily nějaké najaté gorily. Chtějí peníze, které jim slíbil. Jack jim je nemůže dát, když mu je nedám já. Když ho kopali, řekl jim o Michaelovi. Proto si myslím, že se tady objeví a pokusí se Michaela přesvědčit, aby 'pracoval' pro ně. Musíme vymyslet strategii, jak jim to překazít. Musíme chránit Michaela, sebe a své životy. Jestli to znamená zažádat o policejní ochranu, tak to budeme muset udělat."

Susan se třásla. Dívala se na Richarda unavenýma, zapadlýma očima, ruce měla založené. "Podíleli jsme se na rabování pokladu. Získali jsme peníze a nepřihlásili je na berním úřadě. Jsme zločinci, Richarde. Dopustili jsme se trestných činů. Zkazili jsme našim dětem život. A čím se za to můžeme pochlubit? Máme tři auta, přístavbu k domu a dítě, které s námi nemluví."

Narovnala se a kývla na Richarda. "Chtěla bych ti něco ukázat, dokud tady není Michael. Možná je to staré. Možná je to nové. Ale v žádném, v žádném případě to neznamena začátek nového období rozvoje turistického průmyslu! Rozumíš mi?"

Richard přikývl. Tón Susanina hlasu mu stačil, aby vystřízlivěl. Šel za ní ven do teplého večera a do skleníku. Susan vytáhla z kameninového květináče jednu rajčatovou rostlinku, zvedla celý kompostový bal najednou.

Sáhni dovnitř," řekla tiše a Richard ji poslechl. Vytáhl zlatý disk, setřel z něj hlínu a zavřel oči.

"Proboha. To je babylónská věc. Vidiš? Tady to je klínové písmo. Je to sluneční disk..."

To jsem pochopila."

"A z čistého zlata. To by mohlo pocházet ze třetího tisíciletí před naším letopočtem."

Susan se netvářila nijak radostně. "Tak to bychom měli. Střelíme to přes Goodmana a splatíme část dluhu. Třeba najdeme pár menších pokladů v semenáčcích nebo v řádcích brambor..."

Richard ji zarazil tím, že jí zlehka položil prst na ústa. Mávl zlatým diskem - neohrabaně, protože byl velmi těžký - a řekl: "Tohle je Michaelovo. Je to jedno. Ted' už je to jedno. Už mu nic víc nebudeme brát. Vůbec nic. Je to jeho věc, co udělá s tím, co přinese. Musíme žít pro něho, Sue. To přece víš."

"Já to vím. A věděla jsem to vždycky. Přesto jsem ho ztratila. Ztrácela jsem ho. Někdy čas to trvalo. Prostě jsem to nedokázala zvládnout."

"Tak mi aspoň dej čas, abych dokázal, že jsem jako dřív. Prosím. Dej mi čas, abych dokázal, že jsem zase jako dřív a že to myslím vážně. Jsem z předpeklí venku, zpátky v opravdovém světě. Zpátky na zemi."

Chvíli se na něho dívala, pak se nechala obměkčit a usmála se. "Kdyby Michael chtěl právě teď nějak

pomocť, tak by měl nejvíc ze všeho pronést Kleopatřinu vanu plnou oslího mléka. Ty fakt hrozně smrdíš. Nejvyšší čas se pořádně namočit!"

Richard se hlasitě rozesmál. Nebyl to zase tak skvělý žert, ale znamenal nové sblížení a v tu chvíli mu její humor připadal očistný. Vzal Susan do náruče a zvedl ji nohy ze země.

"Stejně je to jedno. Teď už je to jedno. Odteď budu pro Michaela ten nejlepší táta na světě..."

"Povídali že mu hráli," řekla Susan tiše a kousavě.

"Slibuju, že mu budu vyprávět před spaním. Zaslouží si to."

Proboha, blesko mu hlavou. Tolik si toho zaslouží. Chudák kluk. Nechtěl nic víc než lásku, cit a dobrodružný příběh o Artušovi a jeho rytířích. Nebo o té zvláštní postavě, o králi Rybáři.

Znovu k sobě Susan přivinul. "Byl jsem blázen, Sue. Byl jsem vystrašený, zaslepený, chtivý a pak zase vystrašený. Dokonce i Carol už mě odmítá..."

"To ji přejde. Pořád se na tebe ptá. Často ji vidím, jak sedí ve tvém křesle v pracovně a listuje si tvými alby fotografií."

"Musím toho tolik udělat. Tolik toho napravit. Musíme začít být opatrní. Myslím si, že Goodmanovo varování bylo na místě. Je možné, že dostaneme nezvanou návštěvu."

Chvíli zůstali stát a smutně, zoufale se dívali jeden na druhého. Pak Susan řekla: "Polož ten disk zpátky. Nechci, aby Michael věděl, že jsme ho našli. Sám nám o něm musí říct, až bude chtít, jestli vůbec. Jestli to myslíš vážně, Richarde, tak to může být klíč k tomu, aby nám znovu uvěřil."

Richard si souhlasně povzdechl. "Chtěl bych si ho aspoň vyfotografovat. Ty symboly jsou úžasné."

"Později..."

Začal těžký předmět vracet zpět do skryše.

Zem se slabě zachvěla a skleníkové tabule zasypal prach nebo nějaké střepiny. Richard i Susan polekaně zvedli hlavy a přes umazané, špinavé sklo zahlédli siluetu tmavé postavy, která se ohýbala a kroutila.

"Co se děje?"

Sklo nad nimi se roztrátilo. Vysypalo se dovnitř a skleníkem obloukem proletěl velký kámen, hladce vyleštěný kus černé horniny, odrážející poslední sluneční paprsky, a sklouzl Susan po tváři. Vyškřikla a upadla. Skleněné střepy zasypaly Richarda a jeden úlomek mu pronikl do levého oka. Na okamžik ztuhl a stáhl si víčko, aby sklo nezajelo dál do rohovky.

"Proboha!"

Susan se s tichým úpěním vrávoravě postavila. Tvář měla od krve, ale narovнала se a ztěžka se opřela o regál s raj-čaty."

"Nehýbej se," zašeptala.

"Sklo... mám v oku... sklo..."

"Já vím... Nehýbej se."

Nohy jí povolily, rukou si přejela obličej. Veškerá energie a životnost z ní vyprchaly. Byla malátná, nejistá, oči měla přivřené, z rány jí volně vytékala krev.

Zvedla ruce k Richardovi a sama padla na kolena. Jak se na ni díval, znehybnělý bolestí působenou střepinou v oku, měl pocit, že úlomek se pohybuje a uvolňuje. Opatrně sáhl dvěma prsty do citlivé oblasti víčka, nahnatal tvrdý, ostrý střep a vytáhl ho ven. Oko ho páliло. Střep byl silný a nerovný.

Pravděpodobně velkou škodu nenapáchal.

Z dálky k němu dolehla vibrující exploze a nad polem u dolního konce zahrady se mihl zvláštní stín.

"Rychle. Vstávej, Sue. Musíme zpátky do domu..."

"Michael..." zasténala.

"Já vím. Víм. Musíme se postarat, aby se mu nic nestalo. Ten, kdo tím kamenem hodil, tam ještě je. Honem. Vstaň."

Vypotáceli se ze skleníku a odbelhali se po pěšině k zadním dveřím, kde na ně čekala Carol. Její tvář byla prázdná, strachem stažená maska.

"Pojď dovnitř. Řekni Michaelovi, aby vyšel ze svého pokoje. Musíme si promluvit. Všichni čtyři. Rychle, Carol."

Carol na něho jen zírala.

"Pospěš si, moje malá!"

"Michael u sebe v pokoji není."

Proboha. Tak kde tedy je? Richard se horečně rozhlédl. Jvažoval, kde se asi skrývá ten, kdo hodil kamenem, a zlomyslným úvodním tahem tak dal jasně najevo svůj úmysl: získal Michaelův poklad.

"A kde je, Carol? Viděla jsi, kam šel?"

Ukázala ke vzdálenému křídovému lomu. "Tam šel."

Budu muset pro něho.

"Carol, maminku poranil kámen. Nějaký zlý člověk hodil kamenem a ublížil mamince. Mohla bys přinést studenou vodu a obvazy a pomohla jí tu ránu omýt? Uděláš to?"

Carol se rozplakala.

A pak rovnou řekla: "Ale ten kámen hodil Michael... Viděla jsem ho..."

Richard cítil, jak mu svět opět uniká. Pustil Susan, posadil ji na schody u zadních dveří a rozhlédl se po stromech, které rostly kolem lomu. Nad stromy se vznášela tma a hejno ptáků, kteří nad řídkým lesem kroužili a občas se spouštěli i do širokého prostoru, kde se kdysi těžila křída. Žádný zvuk neslyšel.

Ale věděl, že ho Michael sleduje.

Třicet dva

Michaelův pokoj byl samozřejmě prázdný. Susan se vyklonila z okna obráceného do zahrady a zkusila na syna zavolat, i když věděla, že je v lomu a že tam její hlas nedoletí. Na chvíli se podvolila své bolesti a zranění, pocitu Michaelovy zášti, jeho odporu, jeho násilnému činu a své bolesti na obočí, kde po sklouznutí kamene zůstala krvácející rána a modřina. Levé oko se jí trochu přivíralo a začínala ji bolet hlava. Nečekaně prudce okno zavřela a zajistila.

Richard zatím vyložil z auta svůj cestovní kufr a brašny s fotoaparáty a vydal se na obhlídku domu, nervózní z Goodmanovy hrozby. Zkontroloval zámky a sklep, nahlédl i do podkroví. Teď si zapínal bundu. Jeho nohy vypadaly v manšestrových kalhotách robustně. Pro jistotu si je vycpal novinami.

"Proč?"

Podíval se na Susan. "Mám pocit, že Michael má vztek. Cítíš to taky?"

"Jenom posledních šest let."

"Pokaždé, když pronáší, tak to hrozí ublížením na těle. O žádné další poranění nestojím, pokud to půjde. Ale najít ho musím. Dlužím mu to."

Carol stála u zadních dveří, obličej zkřivený obavami. Dívala se, jak se otec chystá odejít. "Michael říkal, že kromě mne se do jeho hradu už nikdo nedostane. Mám mu tam nosit jídlo."

Richard si k ní dřepł a položil jí ruce na ramena. "Musím Michaela najít. Musím mu spoustu věcí vysvětlit. Můžu jít do lomu a mluvit na něho..." Ne, nemůžeš. Nedokážeš to."

"A já myslím, že to dokážu," řekl a usmál se. "Ale jestli potřebuje jídlo, tak mu vyřídím, že mu ho budeš nosit. Jídlo pro hradního vězně. Souhlasíš?"

V Caroliných očích mohl vyčíst, že má strach. "Ale on není vězeň."

"Není?"

"Ne. My jsme vězni. On je v hradu. Je schovaný."

"Musím ho přivést domů, moje malá. Musím ho dostat do bezpečí. Vím, že se zlobí, ale v tuhle chvíli svého syna nemůžu nechat samotného. Je to pro nás nebezpečná doba. Chtěl bych, aby sis o tom promluvila s maminkou."

Susan se od něho odvrátila a zoufale si povzdechla. Richard řekl: "Musíš se dozvědět všechno, Carol. Tak, teď běž za maminkou."

"Musím zanést jídlo Michaelovi," žadonila dívka. "Řekl mi to."

"Později. To uděláme později, jestli to bude nutné."

Došel k horní hraně lomu a opatrně prolezl drátem a dřevěnými pozůstatky zdi hradu na hrahí, který tu kdysi stál. Přidržel se nakloněného jilmu, sjel očima po strmé křídové stěně a začal prohledávat husté zelené křoví dole. Propátral dno, kam až dohlédl, k soutěsce, kde mu výhled do vstupní části zakrývala stěna lomu.

Zkoušel Michaela volat, ale žádný pohyb mu neodpověděl. Ani ptáci ve stromech o sobě nedali vědět a zdání ptačího mlčení bylo pozoruhodné samo o sobě. Zvedl hlavu, rozhlédl se, zavolal znovu a poslouchal.

Slyšel jen naprosté ticho. Nebyl tu vůbec žádný ptačí život.

Ve vzduchu cítil moře; a cítil také mráz.

Obešel lom po okraji a pak sklouzl po travnatém svahu k patě srázu. Stejně jako mnohokrát předtím, prošel přitesanými branami lomu, opatrně vstoupil mezi těsné stěny a vydal se nerovným terénem k hlavnímu těžebnímu prostoru. Ale ještě než stačil zahnout do hluboké části lomu, znovu ucítil ten mráz, ledový vítr, který ho štípal do očí a do uší.

Letní obloha nad ním začala tmavnout odstíny soumraku. Oblaka, beránkovitá a nehybná, měla oranžové okraje a obloha byla měňavě modrá.

Ale v lomu bylo cítit zimu a moře.

Znovu zkusil na syna zavolat. Zdálo se mu, že koutkem oka zahlédl pohyb mezi stromy, které tu rostly, ale nedokázal zrak na nic zaostřit. Když postoupil o několik kroků dál, pocit chladu natolik zesílil, že se zastavil.

Když zavolal, jeho hlas vrátila zvláštní ozvěna. Měl pocit, jako by stál v šachtě nebo v nějakém hlubokém, pustém amfiteátru a ne v křídovém lomu zarostlém křovím. Daleko před sebou viděl vysokou bílou stěnu, ve které Michael skladoval odpad ze svých levitací, ale když vykročil směrem k ní, vypadalo to, jako by změnila polohu.

Richard dostal strach. Všimal si rozlámaných pecek lesklého markazitu roztroušených kolem, zkamenělých je-žovek a ulit rozmístěných podle nějakého systému, o němž mu Michael říkal, ale on jeho zákonitosti nedovedl rozeznat...

Znovu: "Michaele! Pojď domů! Vrať se do domu. Je to pro tvoje dobro!"

Proč by mi měl věřit? Jaký by měl mít důvod, aby mi důvěřoval? Sakra! Dej mi jenom pár hodin. Dvě hodiny, aby mohl dýchat vzduch, který je zase čistý. Vrať se ke mně, Miku - dej mi dvě hodiny, abych spolu s tebou mohl znovu podniknout první kroky...

"Michaele!"

Ticho v Richardovi náhle probudilo opravdový strach, ale tentokrát už to nebyl strach o chlapce. Měl pocit, jako by ho celý lom pozoroval. Nic se tady nehýbalo, ale on přesto v duchu pohyb cítil. Procházel prostorem, který kolem jeho těla tekla, a nebyl to jen řídký vzduch a vůně večera. Byl tažen k moři, jehož štiplavá vůně prorážela prostor před ním v pravidelných vlnách, jako když příboj doráží na pobřeží.

Myslím, že je na čase jít domů! Chlapec už se zlobí trochu moc!

Chlad se mu začínal vpíjet do kostí. Otočil se a rozběhl se. Lom byl zmrzlý, studený jako duch jeho syna.

Důl byl jeho syn. Pochopení přišlo samo od sebe. Toto byl Michaelův hrad. Tady byl stín a duše adoptovaného chlapce. Jak běžel, myšlenky na něho křičely, klovaly do něj jako nějaký dotěrný pták.

Vyběhl zpět do otevřené krajiny, vyškrábal se po srázu na obilné pole a v dálce uviděl svůj dům.

Pak ho napadlo vrátit se po okraji lomu zpátky ke kmeni nahnutého jilmu. Podruhé nahlédl do lomu a znovu ucítil mráz a syrový hněv, jež zdola vyzářovaly. Na stromě vedle něho se zatřepetal pták. Lekl se tak, že málem uklouzl. Narovnal se, rozhlédl se a spatřil na jedné z nízkých větví černého, opeřeného tvora. Ale pták to nebyl.

Ušklíbl se, když poznal, že to, co ho pozoruje zpod kápě z černého sukna, jsou sešité kosti vycpané černými hadry a pírký, to vše korunované pochmurnou, maličkou lidskou lebku bez spodní čelisti.

Pokusil se otevřít ústa a zavolat Michaelovo jméno, ale čelisti ho neposlouchaly. V panice je začal páčit rukama od sebe, ale ani tak se mu nepodařilo ústa otevřít.

Prázdné oči drobné lebky se na něho dívaly a zdola z lomu k němu dolétl vzdálený, tichý smích. I zvuky, které se Richard snažil ze sebe vyrazit, jako by zůstaly přiškrcené někde v plicích.

Popadl ulomenou větev a figurínu ze stromu srazil. Rozpadla se, roztříštila, a on mohl čelisti - bolavé a zkrivené - otevřít. Zalapal po dechu, utrousil pár tichých nadávek a s pocitem sílící hrůzy se toporně vydal zpátky k domu.

\* \* \*

Trvalo hodinu, než se podařilo rozptýlit Carolinu úzkost. Měla o bratra strach. Trpěla utkvělou představou, že se zamkl uvnitř svého imaginárního hradu a bude potřebovat jídlo. Cítila to tak, že jestli mu zásoby nedopraví, zradí ho.

Richard ji, nejlépe jak dovedl, uklidnil a nakonec jí po dlouhém naléhání slíbil, že se později do lomu ještě jednou vrátí a odnese tam polyethylenovou tašku s obloženými chleby a mlékem. Myslel svůj slib vážně, ale osmiletá dívka se na něho dívala tak podezíravě a nedůvěřivě, že mu málem vyhrkly z očí slzy.

Když se mu ji konečně podařilo uložit do postele, vrátil se do obývacího pokoje a připojil se k Susan, která civěla ven do noci. Nad lomem se držela zář, ale byl to jen měsíční svit odrážející se nad dalekým Lamanšským kanálem.

"Něco se změnilo," řekl po chvíli. Susan k němu otočila svou tvář, smutně odrážející bolest a únavu.

"Jak změnilo?"

"Myslím, že se dovede líp soustředit. Přinesl si fetiš, jakousi kostěnou figurínu, bůh ví kde ji vzal, a poslal ji do lesa. Seděla na větvi a pozorovala mě. Ochromila mi čelisti a hlasivky. Byla to legrácka. Drsná legrácka, ale propána, měla sílu!"

"Fetiš?" Tón jejího hlasu Richardovi prozradil, že se jí do srdce znovu vkrádá zoufalství.

"Bylo to skoro živé. Mělo to duši. Bylo to... kouzlo. Ta věc v sobě měla nějakou sílu. Na chvíli mě ochromila. Vyděsila mě k smrti. Myslel jsem, že se udusím."

Susan dlouho mlčela a dívala se ven do noci. "Proč je tak rozzlobený teď? Co ho k tomu dohnalo? Tvůj návrat?"

Napadlo je to oba současně. "Zlatý disk! Musel nás vidět, jak si prohlížíme ten disk. A musel si myslet..." Susan si na chvíli zakryla ústa, ohromením zavřela oči. "Možná ho napadlo, že ho chceme znovu začít zneužívat."

Pak si vzpomněla na telefonát Francoise. Žena volala, aby se zeptala, jestli Michael poslední dobou něco neproněs, a Susan jí odpověděla vyhýbavě. Teprve teď si vzpomněla, že se jí ptala na kameny a dřevo. Obzvlášť na černý kámen, na jedné straně vytvarovaný.

"Kde je ten kámen, kterým mne zasáhl? Co jsi s ním udělal?"

"Zůstal ve skleníku. Proč?"

Susan se zachvěla a znovu se podívala do zahrady. "Francoise to věděla. Viděla to. Ráno mi volala... hodiny předtím, než se to stalo..."

Jak to mohla vědět? Třeba pomocí svého nadání nějak vycítila, že Michael mění směr svého soustředění, že teď sahá pro jiné předměty, takové, které mají svou vlastní sílu.

Ale jak mohla vědět o tom kameni?

"Přines mi ho. Dones ho ze skleníku. Prosím. Zavolám Francoise..."

Šla k telefonu a vyťukala číslo. Richard našel baterku, opatrně otevřel francouzská okna a vyšel do noci. Za sebou uslyšel, jak Susan zanařádal a položila sluchátko. "Nebere to. Co tady tak smrdí?"

Bojácně se rozhlédl po zahradě. Na tvář mu dopadla mořská tříšť, chladné pohlazení.

"Pojd' domů, Michaele," zvolal impulzivně. "Pojd' si promluvit."

Po poli se něco pohybovalo a blížilo se to k domu, směrem od lomu. Nešlo to dobře vidět...

Vběhl do tmavého skleníku a nervózně přejel kuželem světla z baterky po okolí. Rajče, pod kterým bylo uschováno zlato, se nepřírozeně naklánělo. Bylo jasné, že s ním někdo hýbal. Pocítil palčivou výčitku, že se on ani Susan neměli úkrytu dotýkat.

Těžký, černý kámen ležel pod proutěným stolkem. Zvedl ho a posvít si na něj baterkou. Část koule byla záměrně opracována tak, aby vznikla hrana, vhodná pro roztloukání nebo drcení.

Znovu se myšlenkami vrátil ke květináči se zlatem. Měl by disk odnést do domu, do bezpečí? Něco mu radilo, aby to nedělal. Ale když se po ukrytém pokladu lačně díval, všiml si, že se po trávníku něco pohybuje, postava letmo spatřená přes špinavá okna a houstnoucí tmu noci.

"Michaele?"

Rozběhl se ze skleníku ven, ale instinktivně se přikrčil právě ve chvíli, kdy se sklo nad ním okázale roztránilo. Vrh se na zem a zvedl ruce, aby se chránil před nabílenými střepy, které se rozléty mezi



rostlinky a police. Něco těžkého dopadlo s kovovým zařínčením asi tak stopu od místa, kde se krčil. Přejel baterkou po hromadě pokřiveného zrezivělého železa, které propadlo sklem, mrštěné odněkud z dálky. Slisovaný kov byl mokrá a zapáchal říčním bahnem. Naklonil se blíž a vzápětí ucukl zpátky, když mu pažemi a hrudí projela náhlá bolest, řezavá, drásavá bolest. Zalpal po dechu a zamával rukou před tělem, jako by odrážel šermířský výpad. Okamžik měl pocit, že je bičován ledovým větrem, hned se mu zase zdálo, že se topí v prudkém proudu. Ten záblesk snu při plném vědomí byl úžasně působivý. Srdce mu polekaně poskočilo a celé tělo, podmaněné pocitem, že se mu do plic valí voda, zachvátila panika. Nejistě se zvedl, opět se podíval na masu železa před sebou a utvrdil se v tom, co už stejně tušil. Ty železné předměty byly meče, zprohýbané, zpřelámané, navzájem spojené časem a korozi. Znal takovéto 'děkovné oběti' z řek a rašelinných nalezišť po celé Evropě. Vydala je Temže u Battersea a u Flag Fenů, v Cambridgeshiru byly tyto zlomené rituální oběti běžné.

Ale teprve teď si uvědomil, že meče byly obětní zbraně.

Jejich moc se vrátila. Viděl v těch starých čepelích bolest, nezapomenutou agónii. Michael teď pronášel s velice odlišným a jasným cílem.

S těžkým kamenem v ruce Richard hromadu mečů pomalu obešel. Když prchal zahradou zpátky, spíš zaslechl než zahlédl pohyb mezi stromy. Za bránou, v blízkosti zploštělé mohyly, se objevilo něco vysokého, nehybného. Vypadalo to jako strašák na ptáky, ale bylo to vyšší a útlejší, třebaže to bylo zahaleno v rozedraném oděvu vlajícím ve větru, který Richard necítil.

Někde nad ním se ozval tlukot křídel a v domě se s třeskem zavřelo okno. Susan nečekaně vykřikla, ale rychle se ovládla. Pak začal čím dál naléhavěji volat jeho jméno. Před domem se rozbilo něco skleněného. Richard se znovu rozběhl a zaslechl prasknutí dveřmi a Carolin vydešený hlas, naléhavě volající z jejího pokoje.

Světlo v obývacím pokoji náhle zhaslo. Na chvíli zůstal užasle stát uprostřed trávníku. Vzápětí za sebou uslyšel pohyb, který ho polekal. V další vteřině ho odhodila stranou vlna vzduchu, která jako by ohlušila celý svět. Neslyšel, neviděl, nemohl popadnout dech, byl bezmocný. Dostal ránu na solar plexus a teď těžce lapal po dechu. Pak se mu vrátilo vědomí a začal horečnatě dýchat.

Pach prachu a rozkladu...

Vedle něj leželo na zemi malé, rubásem zahalené tělíčko. Ruce mělo zlámané a pokřivené, nohy přitažené ke kolenům jako někdo, kdo se opaluje. Puch, který se z mrtvolky linul, byl k zalknutí. Hadry se hýbaly a kroutily, jak je něco zevnitř oživovalo. Richard slyšel zvuky vydávané malými tvorečky. Život, který v sobě to mrtvé tělo mělo, působil neskutečně. Vrávoraje ke dveřím, rozšlápl jeho práchnivou hrud', setřásl z nohy ušpiněnou botu a odkopl ji daleko do zahrady.

Susan ho stále volala, teď už skoro hystericky. Našel ji v chodbě, schoulenou a roztřesenou. Po bledé tváři se jí kutálely slzy.

"Co se to děje? Proboha, Richarde... co se to s námi děje?"

"Nevím. Co se stalo?"

"V mém ateliéru. V ateliéru..."

Nechápavě se na ni podíval a Susan se na něho vztekla rozkřikla. "Tak co tam stojíš! Běž a udělej s tím něco!"

Rychle prošel svou pracovnou do dlouhého ateliéru s policiemi zaplněnými panenkami. Ještě než rozsvítil, všiml si měsíčně bílé tváře v okně.

Pomalu se blížil tmou a nastavil oči tomu mrtvému pohledu. Polil ho mráz a zvedl se mu žaludek.

Byla to maska s rozměklými, mrtvými rysy ve tváři. Ústa měla otevřená, vroubená drobnými úlomky kosti, ne však lidské, připomínalo to spíš tenké kůstky nějakého velkého ptáka. Všechno se bíle lesklo. Byla k oknu připevněna ledem, který se přímo před Richardovým očima rozlézal, kreslil na sklo květy mrazu a přidržoval na něm předmět ještě pevněji.

Dveře herny se zabouchly! Slyšel, jak někdo vybíhá po kovových schodech nahoru.

"Carol?" zavolal, nejdřív překvapen, hned nato polekán. Došel ke dveřím a otevřel je...

A se zájímavostí couvl před odporným puchem, který se z herny vyvalil.

Z dálky bylo slyšet chlapecký smích. Richard dveře znovu zavřel a snažil se nedívat na rozšklebenou kamennou sochu, která mu stála v cestě. Z obličejů jí kapalo něco červeného, oči měla vypoulené, ze

spánků jí trčely zkroucené beraní rohy. Postava byla skrčená, byl to Luciferův kámen. Stála mu v cestě a ještě se mu vysmívala.

"Susan!" vykřikl. "Je v domě! Přiveď Carol! Je zpátky v domě!"

Strop zaduněl, jak někdo přeběhl po podestě. Richard vtrhl zpátky do haly. Susan stála opřená o stěnu a zakrývala si tvář, takže jí bylo vidět jen oči, které si ho skrz slzy prohlížely.

"Nestůj tam tak!" vykřikla.

Ukázala na přední dveře.

Přes sklo zahlédl nehybný temný tvar, který byl přitisknut na sklo a poslouchal. Zaklel a uklidnil se tím, že vzal Susan za ruku. Ta měla co dělat, aby nevyskočila z kůže.

"Co se děje?" zašeptala znovu a začala se v Richardově náruči hroutit.

"Nahore!" vykřikla Carol. Michael se kdesi rozesmál, ale jeho hlas vracela zvláštní ozvěna, takže jako Michaelův vůbec nezněl.

"Proboha, ne!"

Okno v obývacím pokoji se rozlétlo. Pták zavřískl, proletěl oknem do haly a začal tlouct křídly kolem hlavy Susan, která se dala na útěk, vyražejíc ze sebe přerývané výkřiky. Pták se zlomeným křídlem - zlomeným při pronášení! - těžce dopadl na podlahu a vlácel za sebou barevné stuhy, připevněné na krku a na nohou. Byl to obrovský orel s bělavými konečky křídel, zeleným peřím na šíji a zářivě žlutým zobákem, který otevíral a zavíral, jak zápasil o život. Mrkal umírajícíma očima a pozoroval Richarda, strnule stojícího na schodech.

Susan se vrátila do haly s dřevěnou paličkou. Vzlykajíc, rozbila ptákovi lebku, protlačila se kolem Richarda a vyběhla po schodech nahoru do pokoje své dcery.

Děvčátko bylo v posteli, peřiny přetažené přes hlavu. Před oknem visel pták v pozici, jako by pomalu letěl, ale podobně jako loutka v lese u lomu to byla jen křídla a pařáty přišité k sobě, ohavnost složená z krve, cárů masa, kostí, peří a hlav tří havranů s násilím roztaženými zobáky, upevněných doprostřed té zahnívající hmoty.

Nelétal. Visel na tenkém, dlouhém střívku ze záclonové tyče a houpal se jako kyvadlo, kterému docházejí síly.

Richard v tom hrozbu neshledal. Hned otevřel okno, utrl střívko a vyhodil krutou legráčku dolů na trávník.

To bylo jen na efekt. Moc to nemělo žádnou. Na Carol zaútočit nechtěl. Ještě že tak...

Susan seděla s dívenkou na posteli, objímala ji a ko-nejšila. Richard se vrátil do přízemí a přes přední dveře si pozorněji prohlédl monstrózní dřevěnou sochu, která tam vyrostla.

Ted', když bylo zhasnuto, viděl její tvar zřetelněji. Šlo o vysokou, člověku podobnou postavu, dřevěnou figurínu z tenkých větví, která tam stála rozkročená, s rozpřaženými rukama. Nevelká hlava nenesla kromě horizontální čárky úst vůbec žádné rysy. Tam, kde by se dechem dotýkala skla, kdyby byla nadána životem, se tvořil led. Mrazivá kresba se rychle rozlézala a začínala bránit ve výhledu.

Richard uposlechl náhlý impuls a zkusil dveře otevřít, odhodlán Michaelovu pečeť zlomit. Ale když se rukou dotkl kliky, prsty mu okamžitě začaly mrznout. Bolestí cukl zpátky a stočil je do dlaní.

Rozšklebená tvář bez očí vypadala, jako by se mu vysmívala.

Michaelův nezvyklý smích zazněl z jeho pracovny. Richard se se strachem, ale bez zaváhání do tmavé místnosti vrátil. Přivítalo ho zlověstné, těžké ticho. Rozsvítil. Dveře do Susanina ateliéru se právě zavíraly. Když přeběhl k dílně a nahlédl dovnitř, stačil zaznamenat rychlý pohyb a odlesk bílé smrtelné masky v okně.

Police byly úplně prázdné. Zato vzduch byl plný poletujících, vymrštěných panenek, jakoby uchvácených bouří, soustředěnou kolem bledého stínu, který se s rukama roztaženými a rozevlátými vlasy točil uprostřed pokoje.

Richard pouze stačil zahlédnout ve vířícím reji panenek nezřetelnou siluetu svého syna; v další vteřině proti němu vyletěla hlava jelena, ale zachytila se paroží v rámu dveří. Obličej a hrud' mu skropil proud horké krve. Obličej zvířete se ještě hýbal, jazyk ohavně olízl protažené čelisti. Kolem se šířil těžký živočišný pach srsti, horka a potu. Oči se zakoulely v jamkách, ale pak je zakryla víčka. Richard hrůzou vykřikl a začal si z obličejů stírat lepkavou krev. Přesto mu neuniklo, jak pestře je paroží zdobeno:

stuhami, kůží, peřím, vzory namalovanými na tlamě a kolem očí - a třpytem sklovitých kamínků na šňůrce napjaté mezi vnitřní výsady obou parohů.

Dárek pro tatínka... Hezký... Hezký...

Nedokázal se přes tu zručnou oběť dostat dál. Uchopil hlavu za parohy a odtáhl ji do haly, ale k předním dveřím se nemohl přiblížit. Odtáhl ji proto ke vstupu do sklepa, shodil ji ze schodů a prudce zabouchl dveře.

Na naleštěném dřevě chodby se leskla stopa čerstvé krve.

"Susan! Už je zase nahoře!"

Zaslechl nad sebou, jak se chlapec rychle pohybuje. Ca-rol něco vykřikla a některé dveře se s prásknutím zavřely. A pak smích. Trapičský smích.

Je to vůbec Michael? Moc se mu to nepodobá...

K Richardovu úžasu se rozletěly dveře do jeho pracovny. Na vteřinu se mu zastavilo srdce, ale pak se rozběhl do pokoje, rozsvítil a rozhlédl se ve víru mrazivé mlhy po zpřeházených policích.

Nad ním se ozval zvuk, jako by někdo vytrvale dusal na místě, jako při tanci nebo při cvičení...

Strop jako by se zatřásl, lehké stavební prvky se zachvěly. Teplota ještě víc klesla, až Richardovi začala z té zimy trnout kůže.

Strop explodoval směrem dolů!

Uskočil před obrovským sloupem pomalovaného dřeva, který prorazil sádku a omítku a shora zajel do místnosti. Sklouzl šikmo, těžce, rozdrtil jeho pracovní křeslo a zaryl se do parket, ale nezlomil je.

Obludná figurína zvířila prach a vzduch v místnosti byl rázem plný kouře...

A ozvěna výkřiku! Ten zvláštní pocit, v té ozvěně! Jako hlasy vypjaté hrůzou, ale jen letmo zaslechnuté, slabý odraz hrůzného okamžiku v jiném čase.

A kouř, nasládlý a těžký, jako z cedrového dřeva!

Totemový kmen se usadil. Rozškledené, vyzývavé tváře, namalované křiklavými odstíny červené, zelené a modré, jako by trochu odumřely. Richard vstal a podíval se všem těm vydrám, orlům, sovám, jelenům, vlkům a lidem do očí. Dřevo bylo staré, rozbrázděné a rozpraskané, pukající podél kazů. Tváře byly pokřivené, proděravělé klovanci ptáků a chodbičkami brouků. Ve šterbinách se rozrůstaly plísňe.

A přitom monolit celkově působil čerstvým dojmem. Musel být nový! Používal se teprve nedávno.

Zpíval mu, vyháněl ho z místnosti a dělal si místo v čase, kdy ohniště byla studená a tanečníci mrtví, ještě plný čerstvých vzpomínek blednoucích se zvuky a pachy světa, z něhož Michael jeho obrovské tělo vytrhl.

Oknem nahlédla do pracovny tvář: bílá, škodolibá tvář. Zamávala rukou plnou jakýchsi chrastících hadrových předmětů, které měly kulaté obličejce, rtěnkou namalované rty a falešné vlasy, přitiskla je na okno a utekla. Richard jen mlhavě vnímal, jak vesele, triumfálně vřeštící postava mizí ve tmě a svou kořist táhne za sebou.

Obloukem se totemu vyhnul, vstoupil do Susanina ateliéru a rozhlédl se po prázdných policích, z nichž byly panenky ukradeny, vzaty do zástavy. Tu a tam několik mrtvých kousků panenek zůstalo, tu půlka hlavy, tam ruka, noha, tam zase cár oblečku. Krev z odtržené jelení hlavy se dostala všude. Rozstříkla se po stěnách, po pracovních stolech, dokonce i na okno a bledou masku, jež ho pozorovala z ledu, který ji ke sklu dál přidržoval.

"Vzal si Susaniny panenky! Proč?"

Nemohl z domu vyjít ven. Žádné dveře ho nepustily - odrážely ho strachem, chladem, nebo nějakou nehmotnou bariérou, která mu odčerpávala síly z nohou, takže mu vypověděly poslušnost.

Ale mohl se dívat. Mohl vyhlížet ven do noci, přestože po každém okně se rozlézal mráz a led.

Z obývacího pokoje, od francouzských oken si měřil tmu venku a zahradu s čerstvou úrodou totemů, kůlů a soch všech velikostí, které kolem domu vyrostly jako sad, vertikální, nakloněné i povalené, les živočišné a lesní energie, němí, životní, zlověstní strážcové.

Tím posledním, čeho si všiml, než led pokryl sklo úplně, byla bílá postava nahého chlapce, která rychle proběhla tmou, k bráně a dál do polí. Bledé tělo splynulo s živými ploty a pak se vynořilo znovu. Po chvíli vzduchem prolétlo temné zadunění, imploze, a u brány vyrostl obrovský strom a začal se naklánět.

Spodní větve byly ořezané, horní byly bez listů a z profilu vykreslovaly tvary vlků a ptáků. Pak olízl tmavý kmen plamen a na okamžik tak ukázal tváře a těla vyřezaná do jeho kůry. Bílý stín chlapce oběhl hořící totem kolem dokola a žlutá zář ohně na bílé kůži mu na vteřinu, dvě dodala tajuplný vzhled. Pak ale plameny odumřely a stínový pohyb zmizel, vrátil se do polí, vrátil se do křídového lomu a té podivuhodné letní noci.

Byli v domě jako v pasti. Kdyby se pokusili otevřít přední dveře, zmrzli by. Vzadu je přepadala prudká nevolnost, vyzařující z dřepící sošky, která se na ně šklebila z trávníku. Obrovský totemový strom, který stál za ní, vrhal na podlahu v kuchyni slabý měsíční stín. Byl to starý strom, zčernalý a rozpraskaný, s kůrou rozrytou do podoby krutých očí a pokřivených, hadovitých tvarů. Kdysi dávno ho spálili, ale někdo pomaloval zuhelnatělé rysy hlinkami a vdechl černému strážci hrozivý život.

Ve sklepe střežily východ do zahrady dvě proutěné figuríny. Byli to sešití, improvizovaní, svěšení strašáci s vlasy splenými do bodlin, nabílenými obličejí a těly vycpanými něčím černým. Když se Richard pokusil do sklepa vstoupit, zavřískli na něho, až to zabolelo, a on prchl zpátky. Susan, která stála nahoře na schodech, neslyšela nic, ale když se do stísněného prostoru pokusila vejít ona, vyděsilo strašidelné vřeštění i ji.

V Susanině ateliéru se z okna slepě dívala maska z husí kosti. Přiblížit se k ní znamenalo bojovat s pocitem stahování hrdla, děsivého skrčení, které zastavovalo dech a ochromovalo pohyb. Ještě dál v herně byl ke vnějším dveřím jednoduše připíchnut potřhaný oděv z kůže. Zdobily ho hůlkové figurky a půllebky mokvající tmavými krůpějemi, byl pořezaný noží a jeho lem byl potřhaný a roztřepený. Richardovi připadal jako plášť z nějakého reje duchů. Přiblížit se k němu bylo jako topit se v studené, bahnitě vodě, s hlavou svíranou rukama, plícemi plnicími se...

Byla to ta nejhorší obrana. Ta nejsilnější.

V patře se do oken šklebily panenky a figuríny. Nebylo před nimi úniku. Když Richard zkusil vzít do rukou okenní kliku, přepadl ho strach z pádu a nepříjemný pocit, že se někam řítí. Susan netrpěla závratí tolik, ale ani ona nedokázala okno otevřít. Tělo jí ochromil pocit, že padá ze svislé skalní stěny míle vysoké.

Michael je uvěznil stejně dokonale, jako by je zavřel a zamkl za mřížemi klece.

Ve dvě ráno začal dům promrzat. Členové rodiny se snažili klesající teplotě čelit vrstvami kabátů a šál. Ústřední topení pracovalo na plný výkon, ale plameny v kotli jako by vodu v radiátorech neohřívaly. Ani trouba nefungovala. Podařilo se jim sice najít dvě elektrická topná tělesa, ale vzduch, který z nich vycházel, zůstával mrazivý, i když je nastavili na nejvyšší teplotu.

Richard rychle rozdělal oheň, ale i tento pokus byl zmařen: jen co zapálil papír, komínem vtrhl dovnitř páchnoucí vítr, který plameny sfoukl. Zápach byl sirnatý a štiplavý. Když si posvítil do komína baterkou, spatřil nadutou ebenovou tvář a povlávající stužky. V komíně bylo něco vklíněno a to něco se dívalo dolů.

Carol byla vzhůru, teple zachumlaná. Tiše seděla, schoulená v peřinách na pohovce. Od úst se jí kouřilo, ale něco si zpívala a celou dobu civěla francouzskými okny k místu, kde se neztetelně rýsovala silueta totému.

Susan se znovu pokusila zavolat Francoise, ale telefon nikdo nevzal. Vytočila číslo Jenny, ale linka byla stále obsazena, buď měli vyvěšený telefon nebo Michael se spojením něco udělal. Když zkusila zavolat k sousedům, narazila na stejnou potíž. Pak už listovala adresářem a vytáčela čísla nahodile.

Fungovalo jen číslo domů k Francoise Jeuryové.

"Odřízl nás. Od všech kromě Francoise. Chce, abychom zmrzli. Jenže ta jeho přítelkyně není doma..."

Carol si zpívala jakousi jednoduchou dětskou melodii. Po chvíli se Susan zaposlouchala do sotva slyšitelných slov, které ze skrčeného, prochladlého dítěte vycházely.

"Hlídač jde z lesa ven, hlídač si otvírá zem, hlídač mě vidí, kde jsem, ale nic nezmuže, když si na něj pozor dám..."

"To si vymýšlíš?" zeptala se Susan a přitiskla k sobě dcerku ještě těsněji.

"To je Michaelova písnička," zašeptala Carol. "Řekl, že mi neublíží a že nedovolí Křídákovi, aby mi něco

udělal. Naučil mě ji, kdyby mě Křídák chtěl chytit do pasti."

Richard stál u okna a díval se přes námrazu ven do zimní noci. Když slyšel Carol, usmál se a řekl: "Tak mám pocit, že bychom se tu písničku o hlídači měli naučit všichni."

\* \* \*

Za svítání led začal tát a v domě se oteplilo. Zatímco led z okenních tabulí mizel, bledé slunce vrhalo na podlahu obývacího pokoje dlouhé stíny totemů. Podobný stín padal do kuchyně, a proto rodina opatrně vyšla nahoru do Carolina pokojíčku, jediného místa, kde měli pocit, že je nikdo nesleduje a neohrožuje.

Třicet tři

Michael byl znovu v pokoji. Carol se pomalu posadila a zabalila si do přikrývky ramena. V šedém ranním světle působila místnost chladně. Za šatníkem byla tma a právě tam se Michael schovával. V pokoji bylo teplo. A také tam krásně voněly letní květiny. Carol se dívala do tmy a cítila, jak si celý dům kolem ní šeptá.

"Michaele?"

Ve tmě se něco pohnulo.

Cosí cupitavě přeběhlo po podlaze, tak rychle, že to ani nezahlédla, a okno se zatáhlo závěsy, které tak zastavily pronikající den. V naprosté tmě, která ji pohltila, ucítila na rameni malou, kostnatou ruku. Postel se prohnula pod něčím těžkým, co spočinulo na matraci. Někdo jí rozcuchal vlasy a zatahal za ušní lalůček.

"Michaele... netrap mě..."

"To není Michael."

Hlas byl hlasem zimy. Byl to studený vzduch na uších a mráz v nose. Skřehotavá slova vyšla odnikud a drobné, kostnaté, neviditelné prsty ji znovu zatahaly za ušní lalůček.

"Já vím, kdo jsi. Děláš, že jsi Křídák. Ale jsi Michael."

"To není Michael."

Když ji malý mučitel do ucha štípl, potlačila výkřik, ale vzápětí se po něm ohnala. "Hlídači, pokoj dej, přivítání nečekej!"

Fantom se rozesmál. Sklouzl z postele a znovu se ztratil ve tmě. Slyšela, jak se pohybuje, vnímala jeho jediné otevřené oko (to druhé bylo slepé; zjistila to předešlou noc, když do něho posvítla baterkou).

Syčení: "To není hlídač. Mne nezastrašíš."

"A ty mě taky nezastrašíš. Jsi Michael. Chceš jídlo. Přinesu ti je, až to půjde..."

"Teď jídlo. Teď jídlo."

"Až budu moci. Jdi pryč."

"TEĎ!" zašeptal fantom.

Carol popadla z nočního stolku knížku a hodila ji po přízraku.

"Kdy pustíš maminku s tatínkem ven? Je na čase, aby ses přestal vztekat."

"Jídlo," řekla ta dřevěná bytost.

"Přinesu je, až budu moci. Jak se mám dostat z domu? Uvěznil jsi nás. A jídla stejně nemáme na rozdávání. To, co je, potřebujeme pro sebe. Na tebe moc nezbyvá. Nebo na Křídáka. Proč se nenajíš křídý?"

Zasmála se. "Mohl by sis dát ježovky. Vařené mořské ježovky."

Fantom chvíli cupital kolem a Carol, jejíž pokojem se v jednom okamžiku nesl studený vzduch a hned nato vůně šípku, vychutnávala směs zimních a letních pachů. Pak zaslechla, jak začal slabým, řezavým hlasem notovat: "Zazpívej mu: hlídači, hlídači; prchej, ať ti nestačí..."

"Zkusím to," řekla Carol. "Ale jestli mě vystrašíš, tak do žádného lomu nepřijdu. A teď zmiz. Musím se obléct."

Bytost se vrátila do tmy. Carol slezla z postele a otevřela dveře na podestu. O nohy se jí otřel mrazivý dech přízraku, který kolem ní proběhl do domu. Když dveře zase zavřela, roztáhla závěsy a oblékla si



džíny a svetřík. Ustlala si, odnesla polštářek s teplou vodou do koupelny a vylila ho do umyvadla. Pocítila nutkání na stranu a s obavami obrátila oči k záchodové míse. Nakonec nadzvedla víko a nalila dovnitř trochu čisticího prostředku. Nahlédla do mísy, s uspokojením zjistila, že tentokrát v ní nic není (včerejší zážitek byl děsivý!), a pak si na ni nejmiň na minutu sedla, ale po celou dobu, co si ulevovala, se dívala dolů na matné odrazy hladiny.

Spláchl, udělala do vířících vod dlouhý nos. ("Topte se, bubáci, topte se!") A zavřela víko.

Rodiče spali v chladném obývacím pokoji na pohovce, schoulení k sobě pod dekami. Carol myslela, že je zvuk splachování probudí, ale jako by je lehký, neklidný spánek nechtěl pustit.

Když se přesvědčila, že rodiče dál spí, odešla do kuchyně. Všímalasí, jak první rozptýlené světlo svítání vrhá na podlahu stín totemu před zadními dveřmi. Vybrala z ledničky sýr a šunku, ukrojila z velkého bochníku několik krajíců. Michael měl rád naloženou kukuřici, a proto do polyetylénové tašky, kterou plnila jednoduchými zásobami, jednu plechovku přihodila. Co by mohl chtít na pití? Mléko neměli. Našla plechovku coca-coly a nedopitou láhev zázvorového piva.

Převázala tašku provázkem a odemkla zadní dveře...

"Co to děláš? Vrať se. Hned se vrať!"

Ve dveřích stála matka. Byla rozcuchaná, ospalá, přidržovala si župan kolem těla.

"Vrať se. Ty neslyšíš?"

Totem za Carolinými zády se zachvěl a sáhl svou mrazivou mocí do kuchyně. Susan na okamžik vytřeštila oči a zakolísala ve svém odhodlání. Síla bariéry, totemu či přízraku střežícího zadní vstup do domu na chvíli odvedla její pozornost. Ale pak, protože byla správná matka, v ní strach o dceru zvítězil nad strachem ze síly venku.

Nanejvýš soustředěná, rozběhla se pro Carol.

"Vrať se sem!" vykřikla rozzlobeně. "Nechod' ven! Nechod' tam!"

Carol vyběhla z domu. Totem ji zavalil pocitem strachu. Vzepřela se chladu i pocitu, že jí něco škrtí, a zvolala: "Hlídači, nech mě jít..."

Síla se vytratila. Z dálky, přes pole k ní dolétl smích. Podívala se nahoru na totem a kopla do něho.

Dřevo se otřásl a naklonilo se trochu víc k domu.

Matka něco křičela. Carol běžela dál.

Vstup do lomu teď střežila křídová socha. Byla to sehnutá postava vysoká jako strom, s rukama v bok. Vlasy, otesané a vymleté z kříd, jako by jí zplihle visely. Obličej byl schovaný. Vypadala, jako by spala vestoje, ale zároveň v sobě ta primitivní, deštěm rozrušená socha měla něco, čím varovala, že se může kdykoliv narovnat a pustit se do pronásledování.

Carol křečovitě sevřela tašku s jídlem, zůstala před obrovskou sochou stát a zavolala Michaela. V dálce slyšela, jak se směje, ale strach jí bránil v dalším pohybu.

"Nedovol mu, aby mi něco udělal!" vykřikla vzpurně a pak si znovu vybavila, co má podle fantoma/Michaela dělat, aby se jí nic nestalo.

"Hlídači, ať jsi pryč. Křídáku, při mně stůj."

Nepohnula se ta socha ?

Vlasy jí vstaly hrůzou, srdce se rozbušilo, ale byl to jen stín mraku, který přes lesknoucí se křidu přeletěl. Socha zůstávala nehybná. Mrtvá.

"Jdu dál," zavolala na ni. "Nesu mu jídlo. Můžeš klidně spát."

Pustila se stezkou napravo, a jen co nechala křídového obra za sebou, rozběhla se, neohlížeje se, co se děje za ní. Prodírala se keři, poskakovala a klouzala po dokonale zkamenělých ježovkách a markazitových koulích rozházených po zemi, díky nimž byla tato cesta ke hradu tak nebezpečná.

Najednou ztratila jistotu, zastavila se a neklidně stiskla tašku. Šla k zadní stěně, kde bylo vidět, jak z nahnutého jilmu visí zbytky provazového žebříku, ale najednou byla otočená směrem, odkud přišla. Ve vzduchu bylo cítit stálý, nepříjemný pach moře a hniјících řas, ale v lomu se znenadání zvedl vítr, studený vítr, který rozhoupal hlodaše a keře.

"Michaele?"

Znovu se obrátila a vykročila hlouběji do lomu. Chlad jí rychle pronikl do kosti a Carol se celá prudce

roztrásla. Když o pár kroků couvla, napětí v jejím těle polevilo.

Aby se tomu podivnému místu vyhnula, zapletla se do křoví. Opatrně postupovala dál, chráníc si obličej rukou.

Něco jí křuplo pod nohou. Když se podívala na zem, zajikla se, protože poznala porcelánovou tvářičku jedné z matčiných panenek, rozdrcenou na malé kousičky.

"Michaela," zašeptala ohromeně. Panenčiny ruce našla na stezce o kousek dál. Ještě dál objevila plastové tělo další panenky, svlečené a pohozené, a pak i nádherné rusé vlasy viktoriánské panenky, kterou Susan našla před lety v Londýně a která možná patřila nějaké princezně z královské rodiny.

Pátrala po rozházených pozůstatcích hraček tak pozorně, že si vůbec nevšimla, že došla na hřbitovní mýtinu. Když zvedla hlavu, zděšeně zalapala po dechu.

Rostl tam jediný hlohový keř. Měl silný, pokroucený kmen a větve roztahující se na všechny strany. Z jeho větví visely mrtvolky panenek: tmavé, do rubášů zahalené figurky, pověšené za ruce a za krky, některé rozšklebené, jiné s malýma, vytřeštěnýma očima, některé oblečené do barevného indiánského oděvu, jiné v kůžích a mokasínech, ale většinou ovinuté potrhanými, nehmotnými cáry hadříků.

Pohupovaly se tam jako scvrklé mrtvolky veverek, které se daly občas najít v Hawkingském lese, když lovec veverek dokončil své podzemní vyvražďování.

Kolem stromu se povalovala tělčka z matčiny vzácné sbírky. Všechna byla nahá. Oblečky byly svázaný do jediné dlouhé šňůry, která visela z nejvyšší větve hlohu a povlávala ve větru.

Carol se udělalo zle. Měla pocit, že se na ni rozhoupané, třepetající se panenky dívají. V duchu slyšela zvláštní zvuky z dávných let, které sílily a zase slábly. Staré vichry, staré ohně, dávné písně, poslední duše šamanských loutek. Obrátila se a chtěla z toho hřbitova odejít.

Zjevil se před ní dřív, než si stačila všimnout, že se k ní blíží. V jednu chvíli si klestila cestu houštím, zpátky ke křídové soše, a pak tam najednou stál, nahý, bíle pomalovaný, a cenil na ni zuby. Zrzavé vlasy měl spleené do bod-lin. Vetřel si do nich křidu, takže mu držely.

"Vypadáš legračně," řekla mu.

"Ty taky," odsekl a natáhl ruku pro tašku. "Mám hlad."

"Víc jsem toho nenašla. Moc jídla nezbyvá. Proč jsi mamince zabil panenky?"

Dělal, že otázku neslyšel. Prohlížel si obsah tašky a tvářil se zlostně. "Chleba a sýr. A zázvorový pivo. No ne, kukuřice!"

Vyvedl ji z hustého porostu, otevřel plechovku kukuřice ve sladkém nálevu a vybral její obsah prsty.

Hltal sladkou kaši a olizoval si bílé rty. "Zbožňuju čatní."

"Podívám se, jestli ještě nějaké nemáme. Proč se poma-lováváš křidou?"

"To je tajemství."

"Není ti zima?"

"Michaelovi je zima. Mně ne. Já jsem Křídák." Zasmál se, zahodil prázdnou plechovku do křoví a znovu si olízl prsty. "Ty sis myslela, že jsem Michael, co? Že sis to myslela!"

"Ty jsi Michael."

Poklepal jí prstem na nos. Jeho dech voněl kořením, ale zároveň byl nepříjemný. "Chyba. Michael se schovává. Zahnal jsem ho."

"Do dřevěného panáka?"

Michael se v první chvíli tvářil nechápavě, teprve pak poznal, jak to sestra myslí. "Chytrý, co? Živý panák, malá dřevěná loutka, kterou pohání zlomky lidské duše. Jenom jsem se na ní svezl do domu. Byla to sranda, dívat se z police, jak mě táta s mámou hledají."

Michael vysypal zbytek obsahu tašky na zem, vzal chleba, rozlámal ho na kusy a polykal ho velkými sousty.

"Jenom se předvádíš," řekla popudlivě Carol. "Chceš, aby to vypadalo, že jsi divoký. Ale jsi jenom můj brácha."

"Michael je tvůj brácha. Ale ne opravdověji zdůraznil."

"Půjdu domů. Zkusím najít další konzervy."

Otočila se a rozběhla se, ale zezadu do ní narazilo jeho tělo a srazilo ji na zem. Bránila se a křičela, ale ruce, které ji držely, byly na ni příliš silné. Z dálky, jako by přes propast milionu mil, slyšela otcův

polekaně zvýšený hlas, jak ji volá.

Zmítala sebou na zemi a rvala se s ním, zarývala nehty do běloby Křídákovy tváře a drásala mu kůži pod ní. Rozkřičel se dětskou zlobou, vztekle vyskočil a šklubnutím sestru postavil.

"Ještě jsem s tebou neskončil! Nechci, abys už šla!"

"Já se bojím," zanaříkala a přestala zdržovat slzy. Znovu se obrátila, ale tentokrát udělala jen krok, dva a spatřila prohnutá, zlověstná záda křídového obra.

Z velké dálky k ní opět dolétl otcův zoufalý výkřik.

Ruka, která jí vzala za rameno, byla najednou jemnější. Když se k němu otočila a pohlédla na něho, našla v krví podlitých očích, které se na ni dívaly z loupající se, poškrábané bílé masky, jeho slzy.

"Něco pro tebe mám," zašeptal. "Chci, abys to vynesla z Limbu ven."

"Co? Co to je?"

"Pojď se podívat. Pojď za mnou. Už tě nebudu strašit."

"Proč tak mluvíš?"

"Carol... prosím tě, pojď se mnou. Chci, abys přinesla domů grál. Pojď se mnou, prosím. Prones ho domů..."

Zaváhala jen na okamžik. Vnímala, že otcův hlas se ozývá blíž, cítila, s jakým neklidem se k lomu blíží, ale zároveň cítila zvláštní, skoro až sálavou sílu, která z Michaela vycházela. Najednou se tvářil vážně a jeho úsměv byl pravý. V očích mu jiskřilo. Podal jí ruku a ona ji tentokrát vzala a stiskla jeho prsty.

"Vážně jsi našel grál?"

"Vážně. A všechno bude zase dobré. Ale potřebuju ho odnést domů. Jdeš?"

"Ale už jim nebudeš ubližovat. Slibuješ? Miku?"

Po tváři křídou pomazaného chlapce se mihl stín, ale pak se znovu usmál. "Uvidím, co na to řekne Michael. Tobě určitě neubližím, to slibuju. Tak pojď." Zatahal ji za ruku a Carol se po krátkém zdráhání nechala odvést klikatou stezkou hlouběji do nitra lomu.

Najednou se přímo před ní rozbíjelo o břeh širé, hrozivé moře a na místě, kde zůstala ohromeně stát, ji promočila vodní tříšť z obrovských vln. Nad hladinu oceánu se zvedla obrovská hlava nějakého tvora a zařvala. Menší tvorečkové se rozběhli k jeskyním. Nad tím vším probleskovalo a rozhořovalo se nachové světlo a zem rozechvívalo temné dunění hromu...

Carol zahlédla jen málo. Vykřikla, obrátila se a rozběhla se pryč. Michael se pustil za ní a vztekle na ni pokřikoval.

Chytil ji, když hystericky kličkovala mezi keři uprostřed lomu. Přejel z mořského břehu do lomu vůbec nezaznamenala. Neztratila orientaci.

"Vrať se," utrl se na ni Michael a začal ji tahat za dlouhé vlasy, šklubat jí hlavou. Náhlá bolest ji rozzuřila, a tak bratra kopla do nahé holeně. Uskočil, chytil se za nohu a pak vykřikl: "Prosím! Stačí, když půjdeš do svatyně a vezmeš pro mne grál. Potřebuju to od tebe. Ten břeh je jenom místo, kde žije Křídák. Je v jeho snu. Nic ti nemůže ublížit. Ve skutečnosti neexistuje. Je to Limbus..."

"A proto asi jsem mokrá. A navíc smrdím." Hnilobně, štiplavě zapáchající voda jí ještě kapala z vlasů a šatů,

"...musíš mi pomoci..." zavrčel Michael a najednou to znělo výhrůžně. Carol se právě chystala znovu rozběhnout, když shora do lomu zakřičel hlas.

Michael se lekl. Přiskočil k sestře, stáhl ji k zemi a pátra-vě se zahleděl k horní hraně křídové stěny. Po chvíli objevil muže v hnědé kožené bundě, jak se opírá o jilm a dívá dolů do lomu.

"Michaele? Michaele? Kde jsi, Michaele? Tatínek by s tebou rád mluvil."

Ozval se smích. K okraji přistoupil druhý muž. Měl na sobě dlouhý černý kabát, tmavé brýle a kouřil. Dalšího pohybu si Michael všiml u vstupu do lomu. Třetí muž se k nim blížil a sekal holí do křoví.

"Pojď si hrát, Miku," provokoval ho shora Hnědá kožená bunda. "Pojď si hrát s tatínkovými přáteli."

Mlčící kuřák odhodil nedopalek cigarety do lomu, prošel kolem jilmu a vydal se dokola k bráně.

"Uteč," zašeptal naléhavě Michael. "Běž domů. Rychle."

"Pojď taky."

"Mm mm. Chtějí mne. Já se umím schovat!"

Znovu uslyšel své jméno, dlouze vyvolávané, posměšně a výhrůžně.

"Běž. Běž tudy, je to tam zarostlejší."

Carol se s hlavou skloněnou odplížila. Když se vzápětí ohlédla, po Michaelovi tam nebylo ani památky a ani ho neslyšela.

Ztratil se v křídě.

Třicet čtyři

Když Richard spatřil Carol, jak běží přes pole zpátky, pokusil se prolomit totemový kruh, ale síla dřeva ho zahнала zpátky. Držel se za břicho, lapal po dechu, žaludek se mu svíral, ale zavolal na Susan, přitiskl se k oknu a sledoval dcerku, díval se, jak běží...

"Nic se jí nestalo. Zaplat' pámbu! Carol! Poběž..."

U brány se dívka zastavila a vši silou kopla do dřevěné figuríny, která tam nahnutě stála. Všiml si, že je rozčilená, hoří v obličeji. Byla mokrá, vlasy jí zplihle visely. Znovu panáka nakopla a dům se slabě zachvěl, ale možná se mu to jenom zdálo.

Susan přišla do pokoje a teď už i ona stála u studeného skla a volala Carol. Vysoké stromové modly se na ně dívaly a před jejich kousavými, jízlivými pohledy nešlo uhnout. A přesto: byly to jen řezby. Odkud se ve dřevě vzala taková síla? Jak mohl kmenový totem být nositelem energie a vlivu, tak velké energie a tak mocného vlivu, že dokázal působit na vědomí moderních lidí?

To přece nebylo možné. Richard statečně prošel francouzskými okny.

Někde uvnitř jeho těla zašmátrala ruka a vyprázdnila ho, chytila ho za srdce a stiskla tak prudce, že zavyl bolestí... Vlčí tvář mu olizovala rty, vyvolala u něho zvracení, chlemtala jídlo z jeho žaludku.

Vrávoravě couvl, a chytil se za prsa, zesláblý a zalitý potem.

"Nech toho," řekla Susan a podržela ho. Nech toho. Zabiješ se."

"Musí být nějaká cesta..."

Carol opatrně prošla mezi totemy a pak najednou byla v obývacím pokoji, zadýchaná a páchnoucí mořem.

"Přišli si pro Michaela," vyrazila ze sebe. "Nějací tři páni. Myslím, že ho chtějí - unést," vyslovila pečlivě neznámé slovo; věděla, že je v souvislosti s bratrem slyšela vyslovit. "Ale zatím je v pořádku. Schoval se jim."

Richard dívku přitiskl k sobě a rozplakal se úlevou. Susan ji hladila po mokré hlavě.

"Už to víckrát nesmíš udělat, moje malá. Slibuješ mi to? Nechoď z domu. Málem jsme se utrápili, jak jsme se o tebe báli."

"Musím Michaelovi nosit jídlo," prohlásilo pevně, tvrdošíjně děvče. Vzorně, vyzývavě se podívalo matce do očí. "Potřebuje jídlo. Věří mi." Pak ztišila hlas a odvrátila zrak. "Říká, že našel grál. Chce, abych mu ho pronesla..."

"Nic takového ať tě ani nenapadne. Slyšíš? Zůstaneš s námi tady, dokud nenajdeme cestu, jak tě dostat do bezpečí. V lomu bezpečno není. A musíme dostat zpátky i Michaela. Ti chlapi nejsou žádní beránci."

"On to ví. Ale schovává se před nimi. Schovává se v křídě."

Susan vzala dívku za ruku a vedla ji nahoru do koupelny. "Jak to, že jsi tak mokrá?"

"Žije u moře. Lekla jsem se, a tak jsem se vrátila domů. Ale myslím, že se tam budu muset vrátit. On mě vážně potřebuje..."

Richard poslouchal, co Carol cestou do koupelny říká. "Ale my tě potřebujeme taky, miláčku," řekla Susan. "A v lomu je to nebezpečné. Děje se tu něco moc zlého, všude kolem nás. Potrvá dlouho, než to pochopíme, ale zatím jsme tady jako v pasti..."

"O mne hlídač nestojí," odvětila dívka. "Jenom o vás."

"Máš pravdu. Vypadá to, že na tebe nepůsobí. Ty se nebojíš, Carol?"

"Trochu. Stejně to jsou jenom Michaelovy sny. Když se mu něco zdá, tak to umí udělat, aby to vypadalo jako doopravdy. Nemusíte se bát."

"Ale my se bojíme. A bojíme se taky o tebe. Proto nechceme, abys chodila ven. Nesmíš se do lomu vrátit."

"Ale grál tam je. Michael se ho umí dotknout. Potřebuje mě, abych mu ho přinesla. Tak to říkal. Nemůžu

ho zradit. A taky má hlad. Nemůžeme mu trochu našeho jídla nechat?"

"Budeme si muset promyslet, jak k Michaelovi dostat jídlo. Něco samozřejmě dát můžeme. Mohli bychom vyhodit pár konzerv do zahrady a on si tam pro ně může přijít. Pustit tě znovu přes pole je moc riskantní." Po krátké odmlce dodala: "Jaký břeh? Kde jsi viděla břeh?"

"Vejdeš do křídý a prostě je tam," řekla Carol. "Stejně je to jenom sen. Ale toho mořského ještěra jsem se fakt bála. Michael ale tvrdil, že mi nic neudělá. Je to jenom sen. A tam žije Kříd'ák."

"Tahle voda není žádný sen. Ani ten zápach."

"To moře moc smrdí," souhlasila Carol. "Nechtěla bych se v něm koupat."

Zatímco Carol se koupala, Susan stála za manželem, objímala ho a spolu s ním zoufale upírala oči ke vzdálenému lomu.

"Schová se. Uvidíš, nic se mu nestane. Keře jsou husté, nenajdou ho. Propána, sama jsem včera měla co dělat, abych si ho všimla, a to jsem zvyklá, že je maskovaný křídou. Krvácel, jak byl poškrábaný od trnů, a stejně jsem ho neviděla."

Richardovy ruce se spojily s jejími, pohltily je. Susan si uvědomila, že manžel pláče. Jelikož měl obličej přitisknutý na sklo, slzy stékaly po okenních tabulích. Položila mu tvář na široká záda, a sama přitom vzdorovala vlnám bolesti, které ji zaplavovaly, částečně zevnitř, částečně snad z řady přízračných, škodolibě vyhlížejících totemů.

"On to časem pochopí," zašeptala.

"Musí. Chci, aby se vrátil, Sue. Chci ho tady mít. Potřebuju ho."

"Fajn. To je dobrý začátek." Musela se rozesmát. "Chápeš to, že pár ze střední třídy, on archeolog a ona odbornice na panenky, se nedokáže dostat z domu, protože ho uvnitř drží prastarí duchové? Je to docela racionální zážitek, ne?"

Otočil se a zavrtěl hlavou. Nedokázal se přemoci k úsměvu a na tvářích se mu zaleskly slzy. "Já na tom nevidím nic divného. Ale máš pravdu. Nenormální to je. Prostě to tak беру. U sousedů se dívají na Oprah Winfreyovou. Nebo třeba poslouchají Dereka Jamesona. Víš, že to dělají. Pustí si ho a dají zvuk na maximum."

"Vyprávěj mi o tom..." zašeptala nezřetelně.

Když se objali, připadali si bezpečněji.

"Michaelovi se nic nestane. Musí být i jiné děti, které mají tuhle schopnost. Nemůže to být tak jedinečná věc. Co myslíš?"

"Francoise o žádném dalším případě nevěděla."

Richardovo tělo ztuhlo hněvem. "Jenže já jí nevěřím. Pracuje pro ústav, kde v jedné laboratoři zkoušejí, jestli dítě pohne elektrickým nábojem po stínítku o centimetr a v další si čtou v myšlenkách zprava doleva. Tam v Londýně se hodně podvádí a hodně zastírá. Vědí víc, než nám říkají..."

"Nastupuje paranoia..."

"Ne, to není paranoia. Nemají odvahu se podělit o to, co vědí. Každopádně tyhle schopnosti odumírají."

"A znovu se rodí."

"Ale zase odumírají. Ani Michaelův dar nepřezijí dospívání."

"Nemohla bych být šťastnější."

"Já taky. Mám ho rád, Sue."

"Fajn."

"A mám rád tebe."

"O tom jsem nepochybovala nikdy. Jenom jsi přestal vědět, kdo jsi. A já nevěděla, co s tím dělat. Nenáviděla jsem tě, to falešné v tobě, ten tvůj stín. Ale nikdy jsem nepřestala mít ráda Richarda Whitlocka."

"Chceš říct, že mě máš pořád ráda? I teď?"

"Jasně. A vždycky budu. Proč o tom vůbec pochybuješ? Jenže v tuhle chvíli máme někde venku syna, schovaného, možná vystrašeného, a sami jsme... sami jsme v jakémsi vězení. Rozhlédni se kolem sebe, Ricku. Zamysli se nad tím, co se s námi děje. Je to neskutečné. Ale je to tak. Je to šílené. Ale děje se to. Dávno před lety Michaelovi někdo něco udělal a my žijeme mezi přízraky. Jen se podívej!"



"Já jsem se s tím smířil..."

"Jo. Jo, to vidím. Je to zvláštní... vážně zvláštní... ale já Michaelovi věřím. Je silný. Cítím to. Je to možné, abych měla mateřskou intuici? Nikdy ve mně nevyrostl. Nerostli jsme spolu, on a já. Nekrmila jsem ho. Není to moje dítě. Ale stejně mám zvláštní pocit..."

Odtáhla se, najednou opět polekaná. Polil ji mráz. Pole, les, lom, všude bylo tak ticho. Ale Michael tam byl, obkličovaný lidmi, kteří měli černé úmysly.

A přesto...

Cítila v sobě klid. Cítila mír.

Obrátila se k Richardovi a musela se rozesmát. "Nevím proč... nevím proč mě to napadlo... ale..."

"Ale co?"

Zavrtěla hlavou a ohlédla se přes rameno k lomu.

"Myslím, že Michael se jich zbavil... a ne tím, že by jim strčil blechu do ucha... Myslím, že se jich zbavil napořád. Myslím, že mu nic nehrozí."

\* \* \*

Pozdě odpoledne Richard syna zahlédl na kraji lesa. Leskl se bíle, ale na tváři teď měl černou masku. Držel vysokou tyč, na které se po celé délce třepetaly stuhy. V dalekohledu poznal, že stuhy jsou kousky oblečků. Michael chvíli nervózně přecházel po okraji houští a pak zvedl tyč nad hlavu, jako by dával znamení. Richard, přitisknutý k oknu v patře, přemáhající závrať, na chlapce zamával, ale Michael dělal, že ho nevidí. Přitom bylo jasné, že chlapec něco chce.

A Richard věděl, že chce Carol.

Dívka seděla na posteli, tvářila se vážně a celým tělem dávala najevo zradu, kterou prožívá. "Musím tam jít," šeptala neustále. "On mě potřebuje... Musím tam jít..."

Ale Richard se rozhodl, že ji nepustí. Zabalil jídlo do velkého balíku a shodil ho z okna. "Je to moc nebezpečné..." přesvědčoval dceru a tiskl ji k sobě.

"On mě potřebuje."

"Jestli tě tak moc potřebuje, tak přijde do domu."

"Ty tomu nerozumíš. Má grál. Chce, abych ti ho dala. Je to dar. Chce, abych mu ho pronesla domů..."

"Může ho přinést sám. Až se vrátí domů, tak všechno tohle zlo zmizí. Ze všech totemů bude jen dřevo, masky a kamení."

Carol se zachvěla a Richard ucítil mravenčení cizí síly, pozorování, naslouchání a dýchání vůní minulosti, jichž byl najednou Eastwell House plný.

Vtom dole zazvonil telefon.

"Zůstaň tady!"

Byl v obývacím pokoji v okamžiku, ale Susan už sluchátko zvedla a naslouchala zvukům, které z něho vycházely.

"Kdo je to? Kdo je tam, prosím?"

Najednou se sluchátkem prudce praštila. Linka zmrtněla, ale Susanin obličej byl brunátný a oči jí hořely.

"Kdo to byl?"

"Michaelova matka. Určitě to byla ona..."

Byla to ona. Konečně zavolala. Jak tichý byl ten hlas. Jak smutný a přitom tak plný zloby.

"Proč jste to udělali? Řekněte mu, ať jde pryč. Řekněte mu, ať mě nechá na pokoji... Nechci ho tady. To jste doktorovi dělat neměli. Neměli jste se to dozvědět. Řekněte mu, ať mě nechá na pokoji!"

Víc toho neřekla. Ale ten hlas... patřil biologické matce. Susan to věděla. Poznala to srdcem. Konečně zavolala.

"Řekněte mu, ať mě nechá na pokoji. Řekněte mu, ať jde pryč."

Co to mělo znamenat?

Susan napadlo zkusit vytočit číslo Francoise Jeuryové. Nevěděla proč. Prostě v tu chvíli vycítila, že ji

potřebuje. Veškeré nepřátelství z její hlavy vyprchalo. Potřebovala Francoise.

Telefon někdo vzal a unavený hlas s americkým přízvukem zabručel: "Tady Lee Kline. Co pro vás můžu udělat?"

"Mohla bych mluvit s Francoise, prosím?"

"S Francoise? Ta je v Kentu, na návštěvě u klienta. Je to důležité?"

"Velmi."

"Tak já vám dám číslo. Třeba vám to pomůže."

"Děkuji. Budu moc ráda."

Chvilí bylo ticho, rušené jen šustěním papírů, a pak ten muž přečetl telefonní číslo Whitlockových.

"Ale tady není!"

"Vy jste Whitlockovi? Michaelovi rodiče? Měla by být u vás. Zkoušela se k vám dovolat celý den. Ale v telefonu se jí ozývali leda tak nějací šotci. Rozhodla se, že vsadí na vaši pohostinnost. Zkuste se podívat kolem. Třeba se ztratila. Odjela dnes ráno. Myslel jsem, že už je dávno u vás..."

Susan třískla sluchátkem a vyšla na podestu a do ložnice. Tam obešla vrcholek stromu, který se dosud tyčil nad dírou v podlaze. Energie tady byla, ale zlo ne, to začínalo až u okna, kde se ohavně pohupoval hadrový fetiš, přehrazující cestu do okolního světa. Ale bylo odtud vidět na příjezdovou cestu, až k silnici.

Po Francouzce nebylo ani památky. Ani po nikom jiném. Všimla si, že brána je zavřená, to musel udělat Michael.

Nakonec návštěvníka objevila Carol. Francoise, které se nepodařilo k rodině dovolat, přelezla bránu někdy ráno a okamžitě byla pohlcena strukturou hněvu a divokosti vyzařovanou totemovým polem a poházenými fetiši, výsledkem Michaelova včerejšího běsnění. Rozběhla se, pokoušela se prchnout před jejich vlivem a vřeštěním, které se jí rozléhalo hlavou. V několika vteřinách se ale vyčerpala a udělalo se jí tak zle, že se z pole nedokázala dostat. Nakonec dovrávorala do skleníku a tam se zhroutila.

Když znovu přišla k vědomí, odplazila se pod jednu mřížovou polici na náradí, vmáčkla se do kouta mezi pavučiny a stočila se do kuličky. Snažila se vykřiknout, ale nedokázala ze sebe vydat ani hlásku. Až později, když začala křičet bolestí a strachem, zaslechla její vzdálený, zmučený hlas Carol.

Dívka přišla do skleníku a vzala Francoise za ruku. "Pojďte. Pojďte se mnou domů. To bude dobré. Pojďte se mnou do domu."

Žena se navzdory slzám usmála a přivinula dívku k sobě. "To všechno udělal Michael?"

"Moc se zlobil," řekla Carol a snažila se ženě pomoci se vstáváním. Francoise se nejistě postavila.

Přítomnost dívky měla na hrůzné pole kolem ní pozoruhodný účinek. Carol byla jako cesta ohněm. Dítě kolem sebe šířilo udivující zář klidu a míru, kterou zahánělo tmu. Ruku v ruce prošly totemovým polem do Eastwellu, kde se otřesené, zničené tváře Whitlockových protáhly jako lebky do vlídných, strachem poznamenaných úsměvů na uvítanou.

Když Francoise vypila hrnek černé kávy a trochu se vzpamatovala, poslechla si, co se u Whitlockových stalo. Carol jí zůstávala nablízku. Jakmile se vzdálila, síla uvnitř domu byla pro ni jako pro člověka s parapsychologickými schopnostmi nesnesitelná. Carol tvořila štít. Všichni tři dospělí, kteří se kolem ní tísnili, vlastně vděčili za svůj klid útlému, brýlatému dítěti. Carolinu úzkost o bratra přinejmenším na čas vystřídala starost o hosta.

"Onehdy jsem vám volala proto, že mě Michael přišel do Londýna navštívit," řekla Francoise.

"Whitlockovy tím ohromila. To není možné. Michael nebyl v Londýně už několik měsíců."

Před dvěma dny byl u mne v pracovně. Ukradl mi něco z jedné police. Proto jsem vám volala. Pronesl něco z mé pracovny..."

"Ten kámen! No jasně!" Susan rychle přešla místnost a vzala z kouta černý kámen. Francoise se usmála, vzala si ho od ní a začala ho otáčet v prstech.

"Patří mně. Je to magický kámen, původem z Mexika. To vám udělal on?" Významně se podívala na Susaninu tvář.

"Ano."

"Měla jsem zvláštní pocit, když za mnou váš syn přišel. Vypadal trochu jako Michael a trochu... divně... jako ryba. Bylo to obrovské zjevení, vyšší než místnost, ale všimla jsem si, že se shýbl, aby viděl. Když se pro kámen natáhl, působily jeho prsty neskutečným dojmem. Ale dotkl se ho, popadl ho a pak všechno vybuchlo. Takže jsem viděla, jak váš syn pronáší věci, v přestrojení za krále Rybáře."

"A teď našel grál," dodal Richard. "Má ho ve svém hradu."

"Svatý grál? Takže nakonec ho přece jen našel?"

"Tvrdí to o sobě."

Carol neklidně poposedla. "Jenže on ho sám nepřinese," prohlásila ostře. "Potřebuje k tomu mne. Ale maminka mé nechce pustit..."

Popuzeně koplá nohama do křesla. Susan se na dívku přísně podívala. Náplast nad levým okem jí trochu zrudla krví, která prosákla z čerstvé rány pod ni.

"Jenže..." pokračovala dívka. "Mám z toho místa, kde bydlí, hrůzu, takže bych asi stejně nešla. Ta pláž se mi vůbec nelíbí."

Francoise tázavě povytáhla obočí. "Je to jedna část Michaelova Limbu. Je tam mořská pláž, jeskyně a příšery. Myslíme si, že má přístup do minulosti a chodí se tam skrývat. Nechápu, jak to funguje, ale když může sahat pro věci, tak se třeba může v minulosti také schovávat."

"Já o té pláži vím," řekla zamyšleně Francoise. "Jenom mě překvapilo, že tam byla Carol. Jaké to bylo, Carol? Můžeš mi říct, co jsi cítila?"

"Vodní ještěrky jsou nebezpečné," prohlásila Carol a Francoise, která si vzpomněla, se k ní okamžitě vzrušené nahnula.

"Vodní ještěrky? Tys viděla vodní ještěrky?"

"Jednu. Tak jí říkal Mike... Byla obrovská, ale nevrhla se na mě."

"A co mořští draci? Ty jsi viděla také?"

Carol se zamračila. "O mořských dracích nemluvil. Ale moc jsem se nedívala. Utíkala jsem."

"A co wealdenské lesy?"

"O lesích nic neříkal."

Teď to začalo zajímat i Richarda. Civěl do vyhaslého ohně a snažil se najít v paměti něco, co mu Michael četl. "Ta slova jsou mi povědomá. Michael je používal?"

"Ano," přisvědčila Francoise. "Pokaždé, když chtěl něco pronést, musel překonat pláž. Když jsem se ho na tu pláž ptala... vlastně, poslechněte si to sami. Nahrála jsem ten náš krátký rozhovor. Vzpomínáte si? Tenkrát, jak jste přijela s Michaelem do Londýna?"

Položila na stolek malý magnetofon a pustila ho. Slyšeli, jak Francoise s Michaelem zpívají, a pak se ozval Michaelův zasněný, ospalý hlas, skoro jen šepot.

"Mořské ještěrky se schovávají ve vlnách a pořádají prudké nájezdy na pobřeží. V tlamě mají děsivou řadu ostrých zubů. Mořští draci jsou stejně dlouzí jako jejich současníci... Velice pozvolna a postupně lesy a nížiny, vysoké stromy a ohavní plazi wealdenu zmizeli v nenávratnu..."

Richard si náhle vzpomněl. "Ta knížka! Dědova stará knížka o dinosaurech... no ovšem!" Vyšel nahoru do Michaelova pokoje. Byl mu nepříjemný jeho chlad, pocit nekonečného prostoru, který v pokoji vládl, jako by to byla nějaká brána do nekonečna, bez duše a života. Ale knihu našel, starou, v kůži vázanou knihu s titulem Svět v minulosti. Vydal ji Frederick Warne & Co. roku 1926 a časem a čtením se z ní stala roztrhaná sbírka stránek a ilustrací, které dosud volně držely v červené obálce s vybledlým zlatým obrázkem stegosaura. O autorovi, nějakém B. Websteru Smithovi, nevěděl nic, ale pamatoval si, jak byl okouzlen jazykem a nadšením, s jakým byl text psán, jak coby dítě žasl nad popisy korálů, ježovek a prastarých moří, celé té dávné geologie.

A byla to tam: slova, která Michael používal, popisy ichtyosaurů (vodních ještěrek) a plesiosaurů (mořských draků), líčení wealdenských pralesů, křídlových pahorkatin a pískovcových útesů. Otevřená kniha před nimi ležela jako brána do jiného světa, Křídákova světa. Richard to okamžitě pochopil.

"Pak ale je ta pláž vytvořená. Představy z téhle knížky, vytvarované do podoby zápolí, nebezpečného místa, které je třeba překonat, aby se člověk dostal ke grálu."

"Říkáme tomu 'rekonstrukce získané představy'."

"Vzpomínáš si na ty jeho čmáranice, Sue? Obrovské tlamy? Útesy?" Musel tu knížku poprvé najít a

přečíst ještě jako batole. Docela by mě zajímalo, jak se k němu na poličku dostala."

"Takže tam se schovává," zašeptala Susan a prohlížela si ponurou fotografii červené pískovcové skály v Utahu, bledá v obličeji.

"Je tam mokro a smrdí to tam," doplnila Carol.

"Je to skutečné místo," řekla polohlasně Francoise. "Už jsem se s takovým talentem setkala. Ta mořská pláž existuje. Stejně jako zdi hradu, jako vzteklé zvuky vydávané těmi dřevěnými modlami ve vaší zahradě, je skutečná. Stejně jako vy i já věřím, že je od nás časově vzdálené. Musíme být velice opatrní."

Třicet pět

Francoise se prudce probudila, trýzněná bolestí po celém těle. Zkusila najít Carol, ale její ruka hmátla do prázdna. Lapala po dechu, žaludek se jí svíral. Slezla z pohovky dolů. Podařilo se jí vyslovit začátek dívčina jména, ale dál to nešlo. Nejasně vnímala, že do místnosti začíná pronikat chladné světlo. Svítalo. Spala několik hodin.

"Carol!" podařilo se jí říct znovu, ale vzápětí ji tlak vichrů, křiku, bolesti, zpěvu a pohrdavého smíchu donutil opět se stočit do klubíčka. Její nohy se chovaly jako nohy hysterického dítěte, rukama si zacpávala uši.

Najednou byla klidná.

"Vstávej! Vstávej!"

Dívka byla u ní. Ucítla na tváři malou, chladnou ruku a za blyštivými čočkami spatřila velké, znepokojené oči. Měla brýle nakřivo, jednu obroučku výš než druhou. Chvilí s tím zápasila.

"Nesu jídlo Michaelovi. Potřebuje mě..."

"Nechod' pryč! Prosím tě, nechod' pryč!"

Francoise náhle pochopila zoufalost situace. Prudce polkla, posadila se a prohrábla si rukama rozčuchané vlasy. V ústech měla nepříjemnou chuť a rozpačitě si přejížděla jazykem po zubech. Dívka si ji prohlížela, zmítána horečkou nerozhodnosti a obav.

"To bude dobré," řekla Francoise. "Jsi můj štít. Nechtěla jsem, aby to vyznělo rozčileně."

Carol se předklonila a něco zašeptala. Francoise ale nedávala pozor, takže to musela zopakovat.

Tentokrát poslouchala pozorněji. Dívka zpívala: "Hlídač jde z lesa ven, hlídač si otvírá zem, hlídač mě vidí, kde jsem, ale nic nezmůže, když si na něj pozor dám..."

"To je zvláštní písnička. Má to být nějaké kouzlo?"

"Zpívej si taky. Ochrání tě to. Možná," dodala a nervózně se rozhlédla.

"Díky."

"Musím už jít."

Francoise ji přitáhla k sobě. "Nesmíš. Michaelovi se nic nestane. Nejdřív musíme prolomit totemové pole. Michaelovi se nic nestane. Nechod' nikam, prosím!"

Carol vypadala zoufale. Na bledou tvář jí padal stín jednoho z totemů. Bylo vidět, že svádí fyzický i psychický boj, že je rozpolcená. "Pořádají na něho štvani. Musím tam jít. Grál tam je a já mu ho musím přinést. Poprosil mě o to. Musím jít."

Ohromená Francoise se snažila uvažovat s čistou hlavou. "A tys ten grál viděla? Opravdu jsi ho viděla?"

"Jenom Mikovy obrázky. Ale teď už ho našel. Říká, že je moc krásný. Jestli se mi ho podaří přinést, tak se všechno zase spraví. Všechno bude prima. Zlost se ztratí, úplně všechna. Všichni budou konečně volní. Musím mu pomoci. Je to můj starší bratr." Začala mluvit ještě tajemněji. "Straší mě a ubližuje mi, ale já myslím, že to nedělá on, ale někdo jiný. To vůbec není Michael. Je to Kříd'ák. Kříd'ák žije v jeskyni na břehu moře a jestli se mi podaří přinést Michaelovi grál, tak se Kříd'ák z té pláže už nikdy nedostane. Zůstane tam trčet. Aspoň si to myslím. Zabili ho v nějaké svatyni. Před tisíci lety. Honili ho tak dlouho, až ho zabili a jeho psa taky. A pak v té svatyni schovali grál. V lomu se mi o tom zdálo. Michael našel grál ve svatyni a já se pro něj musím dostat. Sám na něj sáhnout nemůže, protože Kříd'ák na něm visí, škrtí ho, trápí ho. Kříd'ák je moc zlý. Moc zlý. Michael ve skutečnosti není tak vzteklý, jak to vypadá..."

"To stačí," bránila se Francoise, které se z překotného přívalu dívčinych informací zatočila hlava. "Je toho

na mě příliš. A příliš rychle. Musíš mi to všechno říct ještě jednou. Ale nejdřív potřebuju kávu. Máte kávu?" "Ale já musím jít." "Ne!"

"Musím. Zkuste zpívat, a hlídač vám nic neudělá." "Nenechávej mě tady, prosím tě. Bolí to, Carol-" Ale děvče zavrtělo hlavou a uhnulo před ní očima. Pak popadlo tašku a vyběhlo z místnosti.

Mikovy kresby. Mikovy kresby grálu...

Bolest! Křik! Francoise se znovu stočila na pohovce do klubíčka, obličej stažený agonií. Ale dál se snažila myslet na Michaelovy kresby, na jeho obrázky svatého grálu...

Hlídač jde z lesa ven, otevírá se mu zem...

Uvolnění. Pocit klidu.

Mikovy kresby grálu... Křídák na něm visí, škrtí ho, trápí ho.

Na vratkých nohách, ale odhodlaně vyšla nahoru do patra a každému fetiši energicky zazpívala. Vytvořila si tak v domě čistý prostor, koridor psychického příměří. V chlapcově pokoji našla jeho stůl, zvedla víko a začala se probírat listy bílého papíru. Našla obrázky grálu, které jí připadaly jako jednoduché kresby prost'oučkého dítěte. Byly naivní, uspěchané a odbyté, každý rys byl buď přehnaně zdůrazněn nebo potlačen. Z tašky vytáhla kresbu jeho hradu, obrázek, který jí před léty věnoval, a na něm kružnice a zdi, brány a bizarní, nelichotivé postavičky - hlavně ta její! Vyhladila kresbu rukou, sedla si ke stolu a pozvolna vpustila do vřavy pocitů a představ, jež se jí v tu chvíli honily hlavou, Michaelovu fantazii a kreativitu...

Carol ustrašené procházela lomem. Z ničeho nic jí začala být zima. Přitiskla si tašku s jídlem na hrud', skrčila se před trním a se zatnutými zuby si klestila cestu mezi hlodaši. V lomu vládlo zlověstné ticho. Když došla tam, kde vyvýšený terén označoval místo, kam byl před lety vyvezen příval hlíny, málem vykřikla, ale ovládla se a mlčky vytřeštila oči na žalostné, shrbené lidské tělo, které se tam krčilo. Muž vypadal, jako by se ukláněl směrem k východu. Klečel a hlavu měl schovanou, zapadlou, jako by se chtěl ukrýt, obličejem opřenou o křídovou stěnu. Hlavu měl od krve. Krev byla rozstříknutá i po skále. Byl to ten, kterému Michael říkal Hnědá kožená bunda. Vedle těla ležel štít, který ho zabil, štít, který jí kdysi Michael popisoval, vysoký a úzký, zeleně pomalovaný, se dvěma zajíci vyvedenými ve stříbře na jeho přední straně. Patřil do královské výzbroje a byl uložen po boku hlídače ve skotském rašeliništi, daleko na severu, kde byl tatínek na vykopávkách.

Štít se konečně dočkal svého přemístění. Carol se kolem něj opatrně protáhla. Všimla si při tom, jak je ostrý, a jak je na té straně, kde se hranou do zlého člověka zaryl, zakrvácený.

Michael se za ní ocitl tak rychle, že tašku s jídlem polekaně upustila na zem. Shýbla se pro ni a pak nervózně zabloudila očima k nahému, nabílenému bratrovi. Znovu se celý pomaloval křídou, jen oči měl černé. A na krku teď nosil jakési tři malé, scvrklé tvorečky na koženém řemínku.

"Co pro mě máš?" zeptal se prudce.

Carol stiskla tašku ještě pevněji. Cítila ve vzduchu něco nedobrého a nejasně si uvědomovala, že to vychází z mrtvého muže za ní.

"tys ho zabil?" zašeptala.

"Tak nějak. Ti ostatní se rozprchli jako králíci."

"Zabil jsi ho tím štítem?"

Michael se ušklíbl a předvedl jí pitvorný taneček. "Pronesl jsem ho. Pronesl jsem štít. Přiletěl jako disk. Šmik do hlavy. Ani jsem se ho nedotkl. Tatínek na mne bude pyšný. Tatínek tam byl, odkud jsem ho vzal. Tatínek tam kopal. On to věděl."

Znovu ten hladový pohled a pak normálním hlasem: "Tak co tam máš? Mám hrozný hlad."

"Kukuřice už nezbyla," přiznala nervózně.

Na Michaelovi bylo vidět zlost. "Tak co pro mne tedy máš?"

"Kukuřičné lupínky. Plechovku rajčat. A taky jsem přinesla otvírák na konzervy. A pár perníčků, ale jsou trochu měkké."

Rozzuřeně po ní střelil pohledem. Jak tam stála v teniskách, zachvěla se a přitiskla si tašku na hrud' ještě víc. Vztek, který z bratrova vyhládlého, bíle pomalovaného těla cítila, se jí vůbec nelíbil. "Nic víc



neměli..." řekla, slzy na krajíčku. "Už nic k jídlu nezbylo. Všechno, co bylo v ledničce, se zkazilo... a všechno ostatní je snědené."

Vyšklbl jí tašku z rukou a nahlédl dovnitř. "A co magi? Magi jsi nepřinesla?"

"Už není. Včera večer jsme z něj měli polévku."

Vztekle tašku zahodil. "Stejně jsem neměl hlad."

"Přijela Francoise," řekla Carol, stále vzlykající. "Moc se bojí. Nemohl bys... prosím tě, vyříd' Michaelovi, aby jim odpustil... Pusť je ven, prosím."

Zaváhal, pak k ní vymrštil ruce, chytil jí obličej a přitáhl ji k sobě. Pokusila se o odpor, ale bratrův zjev a vztek ji ochromovaly příliš, než aby se začala prát. Nebij mě... blesklo jí hlavou, ale zůstalo to v ní.

"Poslouchej mě," utrl se na ni. "Posloucháš?"

"Poslouchám."

"Přineseš mi grál?"

"Přinesu," špitla. "Ale bojím se vodních ještěrek."

"Poslouchej mě. Dělej, co říkám. Až za mnou půjdeš, zavři oči! Věř mi. Až ucítíš moře, tak se rozběhni. Když mi budeš věřit, tak se ti nic nemůže stát. Když mi budeš věřit, tak s tebou půjdu domů. Můžeš mě vzít domů. Můžeš mě vrátit tam, kam patří."

Po krátkém, vystrašeném váhání Carol přikývla. Vyčistila si brýle do blůzky a bojácně se podívala na křídovou stěnu, kterou ji Michael za malinkou chvilku provede. Skoro si ani nestačila obroučky nasadit zpátky na oči, když ji Michael popadl a svět kolem ní se rozplynul.

Mořská tříšť páchnoucí řasami, zlověstný řev nestvůr, temné tvary, mocně sebou bijící v příboji jen kousek od břehu, lovící stíny, které tam žily...

Najednou, ani se nestačila nadechnout, stála v širé krajině a dívala se prudkým, nevlídným deštěm do kopce na bortící se, jednoduchou chatrč. Před chatrčí stály kůly a na nich visely zplhlé cáry. Střecha vypadala, jako by byla z drnů. Od dveří, kudy lidé chodili dovnitř a ven, se v bubnujícím lijáku roztékalo bláto.

Bylo jí zima. Déšť ji promočil, stékal jí po tváři, pod šaty, po nohách. Michaelova křída začínala pouštět a pod bělobou stékající z obličeje se objevila černě namalovaná maska. Probodávala ji šedozelenýma, dychtivýma očima.

"Běž tam a přines grál. Je uvnitř. Prosím. Běž tam a přines ho."

"Kde to jsme? Kde to jsem, Michael? Já mám strach."

"Tady stával náš dům. Tamhle. Teď vypadá všechno jinak. Běž do té svatyně. Běž!"

Začal před ní divoce, zoufale tancovat, naléhavě pobíhat ze strany na stranu, poskakovat, dorážet na ni a prosit; mokrý chlapec, kterému déšť kapal z nosu a uší, stékal po těle a omýval kůži.

Promočená, vydešená Carol se sklonila před dřevěným překladem a vešla do páchnoucí chatrče. Světlo tam pronikalo dvěma úzkými okny. Ze všech stran visely cáry hadrů. Bylo tam cítit vlhkost a zvířecí trus. Z prohnuté střechy kapala voda na dvě křídové koule, v nichž neurčitě poznala ty z otcovy pracovny.

"Rychle! Rychle!" povykoval venku Křídák. Ohlédla se zpátky ke dveřím a uviděla, jak se sklání a dívá se za ní. Hned ale začal znovu pobíhat zprava doleva, shýbat se a netrpělivě na ni mávat. "Honem! Už jde! Každou chvíli tu bude! Vynes mě! Vynes mě!"

Nechápala, co říká, ale znepokojovalo ji to. Pak přešla dvěma pruhy světla i studeným kapáním ze stropu a spatřila grál.

"Je tam?" Vidiš ho?"

Jeho hlas, ubíjený bubnováním deště, zněl jako z dálky.

"Je skleněný."

"To je ono! To je ono! Vezmi to, Carol. Každou chvíli tu bude!"

"Kdo?" zakřičela na něj.

"Michael! Dones to ven!"

Uviděla tvář, která se na ni dívala. Grál nevypadal jako číše, spíš jako skleněná nádoba s víkem. Byl plný nějaké tekutiny. Až když přistoupila blíž, poznala, že tvář není vyrytá ani vyleptaná. Rybí tvář byla uvnitř. Když konečně poznala, co plave uvnitř, polekaně sebou škubla, začala nekontrolovaně vzlykat, rozběhla se zpátky do deště, a jak chtěla být z bortící se svatyně co nejrychleji venku, narazila hlavou na trám.

"Kde to máš? Kde to máš?" křičel rozzuřený, rozběsněný Michael a tancoval v dešti, teď už růžový, opláchnutý do čista, obnažený.

Carol přemohla slzy i trýznivý smutek a řekla: "Je to miminko. Je to jenom miminko. Mrtvé a utopené. Je to miminko."

V mžiku byl u ní a zvedl ji za to, co měla na sobě. Vycházel z něho žár, sálající z té černé skvrny, která mu zakrývala tvář.

Jeho hlas se podobal hadímu syčení, s Michaelem neměl vůbec nic společného. "Tak dělej, přines to miminko bratříčkovi miminka" utrl se na ni. "Přines ho, HNED!"

Mrštil ji zpět do svatyně. Vyšla o chvilku později, ještě vzlykala, ale válec na preparáty nesla. Plod se tím pohybem obracel a převaloval. Mrtvé oči měl vypoulené, ruce zvednuté, jako by se vzdával. Michael se mu díval do tváře, sám měl oči rozšířené. Couvl před ní a ukázal jí, aby šla také. "Pojď. Honem. Blíží se k nám. Cítím ho. Bude tady každou chvíli. Pojď za bratříčkem miminka. Přines mi ho..."

Carol vykročila toporně, sklíčeně za ním. Její slzy se v dešti ztrácely, takže jen zoufalá, zmučená grimasa její tváře ve vytrvalém lijáku prozrazovala, že pláče.

Svatyně za jejími zády explodovala a rozbahněná zem, drny a dřevo, to všechno se v mohutném výtrysku, ale neskutečně pomalu vzneslo do vzduchu a zmizelo, vtaženo nikam, a následná tlaková vlna Carol hodila dopředu.

Grál svírala dál, nepustila ho.

Michael se podíval k nebi na hlínu, která padala všude kolem nich, a pak směrem k výkopu uprostřed Pahorkatiny, do hluboké jámy, kde ještě před chvílí stála svatyně. Většina byla rozmetána kolem nich, on však věděl, že ta hlavní část byla přenesena do hradu, a rozesmál se při představě, jak jeho otec s tím bahnem zápasí a hledá v něm malého chlapce.

"To jsem udělal já!" zvolal. "To já! Já jsem to udělal!"

Měl grál!

Jeho bratr byl v bezpečí sestřiny náruči!

"Pojď za Míkem," zašeptal.

"Ty nejsi Mike," řekla tiše, ale stejné za ním šla, tam, kde nepršelo, na mořskou pláž, do lomu a do světa, který znala nejlíp...

\* \* \*

Nakreslil sklo a na to sklo nakreslil tvář. Ryba... tak podobná tomu rybímu tvorovi, který se zjevil v její pracovně, král Rybář, nabývající a pozbývající rysy, jež se podobaly Michaelu Whitlockovi, hezkému chlapci se smutným výrazem.

To vůbec nebyla ryba!

Zároveň s poznáním na ni padla hrůza. A s poznáním přišlo pochopení a uvědomění si strašlivého nebezpečí, které Michaelovi hrozilo. Bylo to tam, tak jasné a očividné, průhledné jako samotné sklo. A jako by našla klíč k tajence - tak neproniknutelné, když s ní člověk zápasí, a tak jasné, když uhoďne - pochopila, že Carol musí někdo zastavit.

Její výkřik probudil dům.

Její strach otřásl totemovým polem. Když ji Richard uviděl, když uslyšel prvopočáteční výkřik pochopení, když ho Francoise Jeuryová vyburcovala a zasáhla svým poznáním, ztratil hlavu. Vykřikl dceřino jméno. Popadl posměšný kříž a vyrazil zadními dveřmi ven. Minul velký totem. Zem se na chvíli zachvěla, pak znehybněla, ale Richard už stejně utíkal ke srázu, k travnatému svahu, kudy se vcházelo do lomu.

Susan se za ním dívala z okna na podestě. Slyšela, že se něco děje, náhlý chaos ji vytrhl z hlubokého spánku, v němž se jí zdálo, jak sychravým dnem stoupá na vysoký kopec. Do Michaelova pokoje přišla právě včas, aby vyslechla aspoň část Francoisina zkomoleného, téměř nesouvislého výlevu zoufalství. Sešla s ní do obývacího pokoje a dívala se, jak se Francoise tepleji obléká. Přitom si celou dobu mumlavě opakovala "hlídač..."

"Mně to řeknete taky?" zeptala se omámená, tápající Susan.

Francoise jí ukázala obrázek, který jejímu vytrvalému, pozornému zraku konečně vydal své tajemství.

"Michaelovy kresby krále Rybáře znázorňují plod. Když se objevil v mé pracovně jako duch, měnil se z Michaela na tuto tvář, tvář mrtvého, nenarozeného dítěte."

"Kříd'áka?"

Francoise se na ni nerozhodně podívala a pak zavrtěla hlavou. "Můžete zkusit zavolat doktoru Wilsonovi. Já myslím, že Kříd'ák je Michaelův bratr. Je možné, že Michael byl pro jeho matku druhý pokus. Duch mrtvého chlapce zůstal zmítán časem ve svém zvláštním Limbu a Michaela chodil strašit. Carol dnes ráno řekla: Kříd'ák na něm visí, škrtí ho a trápí. Myslím si, že Kříd'ák se snaží získat plnou kontrolu nad Michaelovým tělem..."

"Proboha! Jak?"

"Přenos ducha. Kdyby se podařilo vynést pozůstatky plodu z Limbu - kdyby je Carol přinesla, protože Michaelovo tělo to podle mne udělat nemůže - pouto s časem by se přetrhlo a mezi oběma těly by mohlo dolít k okamžitému přelítí ducha. Potíž je v tom, že Michael teď nemůže nic dělat. Je prakticky bezmocný, pohřbený ve svém těle. Kříd'ák ho vyžene do plodu, kde okamžitě zahyne. Kříd'ák pak bude mít Michaelovo tělo jenom pro sebe. Susan, podle mne o to Kříd'ák usiluje už léta, zoufale se snaží uniknout z Limbu. Chytil se svého živého bratra, chytil se ho a tím i života jako klíště a využívá ho. Jenom nechápu, jak se mu takové pouto podařilo navázat. Ledaže..."

Podívala se přísně na Susan a pak se zatvářila ohromeně.

"Co se děje?"

"Proč nezkusíte zavolat doktoru Wilsonovi? Myslím si, že vás možná dokonce čeká. Třeba pro vás bude mít odpověď. A pro mne také. Nebo ji možná má Michaelova matka. Zkuste mu zavolat teď hned..."

Telefon opět fungoval. Susan vytočila Wilsonovo číslo. Když několika vteřinách vzal sluchátko, skoro vzdychla, jak se jí ulevilo. Spustila bez jakéhokoli úvodu: "Zavolala nám Michaelova matka. Ale zavěsila. Musíte mi umožnit, abych si s ní promluvila. Musíte mi říct její číslo."

Hlas na druhém konci linky byl tichý, napjatý a nabitý zlostí.

"To je paní Whitlocková?"

"Samozřejmě!"

Chvilí bylo ticho, pak bylo slyšet hluboké nadechnutí. "Víte, co udělala?" zašeptal zuřivě Wilson. "Víte, že tady byla? Zničila úplně všechno! Věděla jste to? Víte o tom? Tak víte?"

Susan, zaskočená náhlým vzdušným hněvu, nedokázala přemýšlet. Slepě zaútočila: "Jak to myslíte? Co tím myslíte, že tam byla?"

Wilson už teď křičel. "Ukradla tělo svého druhého syna. Přišla sem a ukradla je. Aby ten preparát dostala, zničila mi kancelář. Jak se mohla něčeho takového opovážit. Jak se opovažujete vy!"

"Tak tohle bylo to vaše tajemství!" řekla ledově Susan, s očima zavřenýma a úsměvem na tváři vyvolaným tím krutým pochopením. "Jste svině, doktore Wilsons. Taková svině. Seděla jsem u vás v kanceláři, prosila vás o pomoc a Michaelův mrtvý bratr tam byl, díval se na mne ze skleněného válce. Nemohla jsem se na ty preparáty ani podívat. Bavit jste se tím? Mrkal jste na to dítě, když jste chodil za mými zády? Jste nemocný člověk, doktore Wilsons."

"Nebud'te hloupá. Ptala jste se mě jenom na Michaela, už si nevzpomínáte? Michaelovi se nic nestalo. Dvojče jsem vytřídil..."

Vytřídil dvojče? Vytřídil?"

"Matka na tom trvala. A vám jsem řekl pravdu: Michaela se to nijak nedotklo. Injekce byla zavedena pouze do zárodečné blány menšího dítěte."

Susan jeho slova šokovala, dělalo se jí z nich zle, ale přesto dokázala říct: "Proč jste si mrtvolku nechal?"

"Ta chemická látka měla zvláštní účinek. Během několika hodin po smrti plodu nastaly jisté změny, jako by došlo ke strukturální regresi. Zajímalo mě to."

"Tak vás to zajímalo..."

"Ano. Zajímalo mě to. Stal se z toho preparát. A já preparáty nevyhazuju. Stálo to za zachování. Bylo to mrtvé. Tak proč kolem toho teď dělat kravál? Nádobu nebyla ani popsána. Nikdo kromě mne by se to nedozvěděl. Tak proč do toho strkáte nos?"

"Protože to věděl Michael. Protože to věděl Kříd'ák. Věděl to stín toho mrtvého chlapečka. Proto Michaela přinutil, aby ho pronesl. Nakonec se mu to povedlo."

"O čem to proboha mluvíte?"

"A matka to věděla taky. Michaelova matka. Musela to pro ni být muka. Celá ta léta. Chudák ženská. Chudák osamělá ženská. Ale pro vás to bylo zajímavé. To jsem ráda. Jsem moc ráda. Vědě bylo poslouženo!"

"Brát to neměla!"

"Taky to nevzala. Vzal to Kříd'ák."

"Kdo to ksakru je, ten Kříd'ák?"

"Výsledek vašeho vytřídění, doktore Wilstone. Stín mého syna. Chlapec, který lpěl na životě i poté, co jehla doktora Wilsona propíchl zárodečnou blánu, pronikla mu do srdce a změnila ho z dítěte na preparát. Možná, že kdybyste si 'preparát nezachoval'... kdo ví... kdo ví, třeba by byl klid."

Zapotácela se, zabloudila pohledem z okna k totemům a zaznamenala na kůži dotek smrtelného chladu. Položila sluchátko, ignorujíc křik, který po drátě dál přicházel. Znovu se zadívala na Michaelovu kresbu krále Rybáře a do očí jí vhrkly slzy, když soustředila pozornost na ránu, jež evidentně nebyla ve 'stehně', kde měla podle pověsti být, ale v prsou, nad srdcem.

Tam, kam byl zaveden koktejl...

Smrt královny.

"Jste svině, doktore Wilstone, to si pište. Bože, jestli mě slyšíš, potrestej toho chlapa... potrestej ho teď hned!"

Před velkým křídovým obrem, který částečně zatarasil vstup do lomu, Richard zůstal stát. Pohled na nestvůrnou sochu ho překvapil a naplnil hrůzou. Mraky svým pohybem budily dojem, že na soše hrají svaly. Vypadalo to, jako by se zvedala. Nechtěl vidět obličej, který by mohla odhalit. Zkusil se kolem ní protáhnout, ale roztrásky se mu nohy. Dlouho tam nerozhodně stál a srdce mu bušilo.

Pak se přihnala Francoise Jeuryová a proběhla kolem sochy bez zaváhání. Ohlédla se přes rameno a ostře na něj vykřikla: "Pojďte! Je to mrtvé. Je to jen vtip. Nemá žádnou moc. Je to jenom Michaelův vtip."

Její důvěra zakletí prolomila - ochromoval ho vlastní strach, žádné kouzlo. Rozběhl se za ní.

Hlouběji v lomu už byla Francoise napjatější.

Cítila zdi hradu. Cítila bolest vycházející z obětovaných panenek, vytržených z času a rozvěšených po křoví. Když našli lidské tělo, Richard ztuhl, protože si představil výslech a léta mrzutostí, které tato vražda s největší pravděpodobností přinese.

Francoise víc zajímal vlastní hrad. Neměla čas dělat si starosti kvůli mrtvému muži. Musela zabránit Carol ve vynesení mrtvolky Michaelova bratra.

"Cítím hradby. Cítím, jak to tady postavil. Ale nemůžu zjistit, kudy se na tu jeho pláž v Limbu chodí."

Rozložila kresbu, kterou jí Michael věnoval před léty, při její první návštěvě. Když jí tenkrát na rozloučenou mával z okna, tak se usmíval. Rychle pochopila, že jí dal plán cesty, jež vedla do hlubších chodeb. Usmála se, protože jí to připadlo ironické. Myslela si tenkrát, že to patří ke hře, kterou s ní hrál, že ji chce trochu poškádlit. Ve skutečnosti jí ukazoval skoro všechno, co potřebovala vědět. Zoufale se snažila vníknout do toho, co kresba říkala, a proto jezdila očima po kruzích a spirálách, držela se cest. Ale její pozornost stále odbíhala k obrázku jí samotné, načrtnuté silným černým fixem, tlusté rusovlasé postavičky... prsaté a rozevláté.

Richard se snažil křikem přivolat obě své děti. Jeho hlas se lomem hlasitě rozléhal. Bezcílně tloukl kolem sebe a rychle se postupoval k místu, kde měl Michael svůj tábor.

Francoise na něho zavolala, aby byl zticha.

"Třeba nás slyší," namítl.

"Určitě nás slyší. Ale když tady tak řvete, neslyším se, jak myslím."

Na okamžik mu položila ruku na tvář, laskavě a konejšivě. Setřela mu z tváře skvrny po slzách.

"Chápete, čeho se bojím? Toho, že když se přinese tělíčko, které je určitě v grálu, tak se duch mrtvého chlapce stane samotným Michaellem. Ten život, který je Michaelův, zůstane někde jinde, uvězněný v Limbu, uvězněný v mrtvém dítěti."

"Vlastně tomu moc nerozumím" zašeptal Richard. "Jenom věřím, že v tom, co říkáte o grálu, máte

pravdu. A vím, že se do tohoto světa vrátit nesmí."

"Křídák je až moc skutečný. Byla to obrovská chyba, že jsem si myslela něco jiného. Koketovali jsme se stíny, dokonce i stíny stínů, ale to všechno byly projevy mrtvého chlapce, který se potácel mezi tímto světem a podsvětím, přilepený na svém bratrovi. Jenže teď je ten chudák přilepený chlapec připravený se vrátit a jeho bratr za to má zaplatit šerednou cenu."

Richard si vzpomněl na příhodu v lesích, kdy se Michael dal na zběsilý úprk a držel se přitom za šíji, jako by dostal žihadlo. Měl tam mateřské znaménko. Bylo malé, ale bylo skutečné a bylo jedno ze dvou takových znamének, která na sobě měl. Byla to Křídákova značka, místo, kde se mrtvý chlapec, zoufale bojující o život, Michaela držel.

Napůl v tomto světě, napůl v pekle, zůstal v Limbu a odtamtud chňapal po času a prostoru, zoufale napínal ruce a držel se, pevně se držel...

Richard se v zoufalství, v touze po svých dětech, obrátil ke skalní stěně a začal do ní bušit. Nové slunce vrhlo jeho deformovaný, krátký stín na zakřivenou křídovou stěnu.

Temný obrys!

Francoise se znovu podívala na Michaelův obrázek a na černou čáru kolem své postavy. Vypadala skoro rovně.

"Richarde - běžte podél stěny. Pomalu..."

Muž udělal, co po něm chtěla, a přiblížil se ke křídové stěně. Široký stín napravo od něj se zúžil, ten nalevo bylo teprve teď vidět. Po několika vteřinách se zastavil a zamžoural po Francoise, která ho pozorovala z hromady nasypané hlíny, zadíval se proti ostrému slunci, co dělá. Sledovala ho a všímala si šedého polostínu, který ho na bílém pozadí ohraničoval.

Najednou řekl: "Cítím moře!"

"To je ono! Tak to začíná. Pojd'te se mnou. Držte se mě."

Francoise se postavila vedle Richarda a vycítila zdi Michaelova hradu. Pak podle cest na mapě od skály odběhla, prolezla křovím, znovu se vrátila a nechávala se po spirálovité stezce zavádět do mlází a zase ven.

"Jak slunce stoupá, pohybuje se i vstup, posunuje se po oblouku skalní stěny. Jenže Michael mi ukázal, jak najít začátek. Pojd'te se mnou. Tak pojd'te!"

Vrátili se ke křídové stěně.

"Tady! Slyšíte to? Moře?"

Prudce se protlačila kolem Richarda, udeřila do skály, potom rozpřáhla ruce a napjala se, jako by se snažila něco uvidět. Stála v předklonu, hekala a otírala se o křídou...

"Nemůžu se přes to dostat," vykřikla. "Neprojdou to. Ale vidím. Vracejí se. Jdou po břehu. Carol!" zvolala najednou. "Polož ten grál! Polož ho!"

\* \* \*

Dívka se zastavila a strhla i nahého chlapce, který ji přes pláž táhl za sebou. Vlny se dmuly. Dívka ječela, ale skleněnou nádobu svírala pevně...

Francoise znovu vykřikla. Stíny se po rudých skalách rozprchly jako mraky. Nahý chlapec se pod zčernalou maskou tvářil rozčileně. Vlny znovu a znovu narážely, obtékaly jim nohy, vzdouvaly se a pak ustupovaly zpátky na mělčiny.

Chlapec táhl sestru dál, ale Francoisin hlas dívku zaskočil.

Rozzuřený chlapec přeskákal promočenou pláž a došel až k ženě, která křičela. Hněv se kolem něho vznášel jako těžký mrak. Postavil se proti ní, rozběhl se tunelem a vyskočil ven ze skály. Děvčátko za ním začínalo propadat panice.

Nahý, v obličejí černý Michael, s očima lítýma a sršícíma vztekem, se postavil před otce a zavřískl. Richard, kterého náhlé zjevení syna z oslnivě ozářené křídové stěny vyvedlo z míry, o několik kroků couvl. Slyšel ho, jak běží, slyšel, jak křikem ulevuje své zuřivosti, ale když se skutečně zjevil, Richard dostal závrať. Jako by tam Michael byl celou dobu a pak najednou bojovně vystoupil z bílé stěny ven. Francoise byla odhozena stranou. Pomalu vstávala, kroutila hlavou a držela si pravé rameno.



"Běžte pryč!" zavřískl Michael. "Nechte ji projít. Je to grál. Přináší domů grál. Tati... nepleť se do toho... prosím!"

"To není Michael," hlesla Francoise, jež se po srážce s chlapcem, která jí vyrazila dech, pracně snažila nadechnout. "Volejte Michaela. Ještě tam je!"

Richard se díval do divokých očí chlapce před ním. Cítil moře mísící se s vlhkou zemí, matoucí, závanem vzduchu přinášenou vůni, která se do lomu jaksi nehodila.

"Michaele... přinesl jsem ti něco zpátky."

Zvedl posměšný kříž a natočil ho třpytivou, zlatou maskou k chlapci.

"Donesl jsem ho zpátky od člověka, který ho ode mne koupil. Byla to chyba, že jsem ho prodal, Miku. I maminčina. Ale oba tě máme tak rádi, že se něčeho tak drahocenného nemůžeme vzdát, a proto jsme ti ho zase přinesli. Kříž je znovu náš a teď už se o něj budeme starat na vždycky."

Michael mlčel, ale začerněná tvář se křivila, celé tělo se trásl, jako by mu svaly probíhal elektrický proud. Začal pro kříž natahovat ruku, jako by v něm ten výsměch křesťanství probudil nový život.

Richard pozoroval chlapcův zmatek, cítil lýtý boj, který se ve zuboženém, žalostném synově těle odehrává, a uvědomoval si ironii situace: Michaela nepřítahoval náboženský symbolismus kříže, jeho kouzlo, ale prostý význam, který měl, jeho význam pro rodinu. 'Pravý kříž' který se tak často používal k vyhánění zla, se ve své překroucené podobě proměnil v něco, co mělo zahánět dobro - jenže tenhle posměšný kříž vyvolával to dobré, co v chlapci bylo. Lidské vztahy přebily temné náboženství řezby, vzaly mys-ticismu veškerou sílu.

Brát si posměšný kříž znamenalo brát si nový život, vo lit rodinu a pohodlí.

Jenže Kříd'ák byl příliš silný. Na šklebící se, stínové tváři se usadil uštěpačný úsměv.

"Vracím se domů," zašeptal chlapec a zasmál se...

"Tati..." hlesl smutně a výraz jeho obličeje se na vteřinu roztekl do podivné masky zmatení. A pak:

"Vracím se domů! Chci vyprávět, tati. Chci všechno vyprávět. Chci slyšet všechny příběhy..."

"Michaele - vrať se. Máme tě rádi. Potřebujeme tě, Miku. Už tě nikdy nebudeme zneužívat."

"Mike je mrtvý. Ted' vyprávěj mně."

Ale chlapcova ruka se zvedla, natáhla se, sáhla pro kříž, vzepjala se k otci.

Richard postoupil blíž. "Miku... odpusť mi..."

Michael najednou vytrřestil oči, otočil se a rozběhl se proti stěně. Jeho postava se rozmazala, rozplynula, zmizela v bílé záři a zůstal jen vyděšený výkřik: "Neotevírejte to!", který se ozvěnou rozléhal lomem, výkřik, který otce ohlušil a roztříštil ráno.

Byl pryč.

Jen to, že mu Francoise prudce stiskla ruku, Richardovi zabránilo, aby v zoufalém pokusu proniknout do míst, která mu byla zapovězena, nenarazil tělem do tvrdé křídý a ne-poranil se.

Volal synovo a Caroiino jméno. Francoise mu rázně přiložila prst na rty, zaklonila hlavu a přivřela oči.

"Nechte mě poslouchat. Nechte mě poslouchat..."

Ale Richarda nešlo umlčet.

Carol stála na břehu sama. Bylo tam chladno a vlhko. Pokaždé, když se moře vzedmulo, vlny ji namočily nohy, postříkaly šaty a tvář. Když pak vlny ubíhaly zpět, cítila, jak se ji snaží strhnout, ale přestože ji písek vtahovat a obtékal jí nohy, stála na místě a držela nádobu i s němým, civějícím tvorem v ní.

Blesk ji donutil přivřít oči. Zem se zachvěla úderem hromu. Daleko na moři se zvedl dlouhý krk s hlavou chňapa-jící kolem sebe. Následovalo mohutné, černé tělo, které vzápětí dopadlo zpátky do vln, jako když velryba tancuje. O malou chvilku později prořízl vzduch řev obludy, zlověstné vřeštění, které se rozpadlo na několik chrochtavých zvuků.

Michael ji tam nechal samotnou. Měla strach. Zlobila se na něho. Opustil ji. Moře se valilo a stahovalo ji, ale stála pevně, nos zahlcený pachem moře, oči náhle oslepené sprškou vodní tříště, která ji z kropila brýle.

Děťátko ve sklenici už zase vypadalo jako ryba a Carol je začala kolébat.

Zaslechla otcův hlas, který ji volal...

"Pusť to dítě. Nech ho tam, Carol!"

Podle hlasu ho ovládla panika. Připadal jí ještě vystrašenější než ona sama.

Otevřela nádobu a ohrnula nos nad zvláštním chemickým pachem, který z tekutiny zavanul.

Pak uslyšela Michaelův výkřik. Obrátila se k ústí tunelu a uviděla, jak k ní běží, růžový, s černou maskou na tváři, s rukama rozpráženými. Měl strach. Utíkal k ní, až mu za patama odletoval písek, a vedle něho se vlnil stín.

Otec znovu vykřikl, hlasem, který se podobal tvorům v moři, dunivým a zvučným, nezvykle uklidňujícím, roze-chvívajícím, hlasem, který ji potřeboval...

"Ty moje rybičko," oslovila slepého tvora v nádobě. "Pojď si zaplavat do moře, má malá rybičko... Plav do hlubiny."

"NE!"

Nevnímala Michaelův křik.

Vyklopila rybku do moře, v němž se jí okamžitě zmocnila valící se vlna a ponořila ji dolů do šedivých vod, kde zmizela, poulicí oči, topící se, stahovaná do hlubiny, kde na stíny ze břehu číhaly vodní ještěrky. Michael se najednou zhroutil na zem. Rty měl bílé, a i když ležel strnule, třásl se, stížen záchvatem, který znenadání povolil a celé tělo ochablo. Carol upustila nádobu grálu, chytila bratra za ruce a začala ho vléct směrem k tunelu. Když se tam dostala a naposledy přelétla pohledem němé stíny vyhlížející z jeskyní, pochopila se, že už žádný Limbus nebude.

Posledním škubnutím (po němž jí zatrnulo v zádech) přetáhla bratra do křídového lomu a chvíli se snažila vzdorovat silným pažím, které ji popadly, objaly a zvedly.

Uvolnila se, až když na tváři ucítila otcovy slzy a polibky.

Naber si anglické země  
kolik se do dlaně vejde.  
Přitom se tiše pomodli  
za všechny, kteří v ní leží...  
Ne za slavné a opěvované,  
ale za ty nespočetné,  
jejichž životy a smrt  
nepřipomínají slova ani slzy.

Rudyard Kipling  
Kouzlo

Třicet šest

Když večer zazvonil telefon, Susan už ve chvíli, kdy zvedala sluchátko, věděla, že volá Michaelova matka. Žena chvíli tiše dýchala a neříkala nic. Susan počkala a pak řekla: "U telefonu Susan Whitlocková..."

"Něco se stalo," řekl tichý hlas. "Co to bylo?"

"Ten druhý chlapec už má pokoj. I Michael má pokoj."

"Já také. Stalo se to dnes odpoledne. Chvíli jsem si zdřímla. Když jsem se probudila, přízraky byly pryč. Pronásledovaly mě léta. Udělala jsem strašnou věc. Vlastně jsem to tak nechtěla, ale bála jsem se..."

"Možná proto zůstal. Ten druhý. Proto lpěl na životě - na něčem na způsob života..."

Rozhostilo se mlčení, smutné, osamělé mlčení. Zdálo se, že hovor přichází z dálky, měl trochu ozvěnu, možná byl přenášen přes družici. A pak: "Michael je v pořádku?"

"Spí. Myslíme si, že bude dobrý, až se probudí."

"Děkuju. Děkuju za klid."

"Mohla byste mi něco říct?" Susan čekala na odpověď, ale slyšela jen ticho. "Haló?"

"Poslouchám," ozval se tichý hlas.

"Kdo byl Michaelův otec? Můžete mi o něm něco říct?"

Po krátké mlčení Susan zaslechla, jak žena na druhém konci linky potichu vydechla. Ale řekla jen:

"Myslím, že bych to neměla dělat. V tuhle chvíli ne. Ne po tom všem. Už dlouho... už dlouho je z mého života... pryč. Myslím, že bych si své vzpomínky měla nechat pro sebe. Mrzí mě to..."

"Mne také. Ale rozumím."

"Ještě jednou... Díky za klid."

Spojení se přerušilo.

\* \* \*

Michael prospal čtyřicet hodin a nakonec se probudil do nevyzpytatelného, mlčenlivého stavu, kdy seděl, v očích měl nepřítomný výraz, třel si šíji a zlehka dýchal. Vypadalo to, že může trvat týden, než se plně zotaví.

Když spal, Francoise seděla vedle něho, pozorovala ho, hladila ho po vlasech a uvažovala o úžasném talentu, kterým byl na čas obdařen, a o daru, byť třeba slabém a změněném, který mu mohl ještě zůstat. A zoufale se snažila pochopit, co se vlastně Michaelovi přihodilo v době jeho vývoje v lůně matky a potom.

"Třeba pro nás bude mít nějakou odpověď sám Michael," nadhodila Susan při kávě pozdě v noci.

"To se mi příliš nezdá. Nevím, nakolik si Michael uvědomoval, co se s ním děje. Ale s vašim svolením to můžu zkusit zjistit."

Susan pokrčila rameny. Byla celá rozcuchaná, oči hluboko zapadlé. "Tak to za námi budete muset přijet. Chystáme se přestěhovat do odlehlejších končin Argyllu, co nejdál od přátel toho mrtvého."

Francoise zlehka přejela rukou po hlavě spícího chlapce, uhladila zářivý chomáč zrzavých vlasů. Michael z hlubokého spánku něco zašeptal a zalezl si hlouběji pod přikrývku.

"Myslíte, že všechno, co dělal, byl jenom odraz jeho bratra, který se snažil znovu ožít?" zeptala se Susan.

"Myslím. Ale kde vzít jistotu? Duše jeho bratra se ho držela od narození. Tomu rozumím. Ale proč se časem uvolnila? Aby k tomu mohlo dojít, musela být časová brána už otevřená. Takže: jeden z chlapců už musel nadání k levitaci mít. Ale který? Jakmile duch přišel na svět, patrně se fixoval na něco, co vypadalo jako lokální zdroj síly, na svatyni, která kdysi stála nedaleko vašeho domu. Odtamtud přecházel mezi Limbem a vašim synem a vždycky si hledal nějakou cestičku, jak se dostat zpátky.

"Ano. To jste říkala už včera: Křídák se léta snažil o návrat."

"Tuším," začala Francoise, "že velká část toho obdarovávání měla vytvořit to pravé emocionální prostředí pro návrat. Nejdřív to zkoušel s příjemnými pocity, dával Michaelovi okusit štěstí. Pak se snažil využívat Carol a pomáhal jí vidět panenky, ale ani to nevyšlo. Pak s dárky přestal a zkusil mučit. Teprve když se Michael zlomil, když propadl nekontrolovatelné zuřivosti, cesta se začala náležitě otevírat. A duch samozřejmě věděl, že jeho konzervovaná mrtvolka je ještě dostupná. Dostal nápad, že by mohl v Michaelově mysli vytvořit představu grálu, přimět ho, aby se na skleněnou nádobu soustředil jako posedlý."

Susan dopila kávu a protřela si unavené oči. Zvenku slyšela Richarda, jak táhne jeden z totemů zahradou až tam, kde měl různé kameny a sloupky a kde teď vznikalo velké muzeum dřeva. Všichni chtěli, aby civějící, prázdné, rozšklebené tváře fetišů z domu co nejdřív zmizely.

Bylo už pozdě a Susan šla spát, ale klidná nebyla. Další den ráno se probudila s pocitem, že jí někdo zlehka třese. Otevřela oči a polekaně vyskočila, ale pak její rozespálé oči poznaly Richardovu tvář. Byl studený a z úst mu šel zkažený dech.

"Co se děje?"

"Tělo je pryč. To tělo v lomu. Někdo je odnesl."

Neměla na to co říct. Bylo hned jasné, kdo mrtvolu odstranil. Zamrazilo ji, když si představila, co se může dít dál. "Těsně před lomem jsem našel stopy pneumatik velkého auta," pokračoval Richard.

"Odnegli si, co jim patřilo. Třeba nám už dají pokoj. Třeba si nebudou chtít zahrávat s něčím, čemu

nerozumějí."

"Ty ses asi moc začel do pohádek pro děti. Hlavně do těch míst, kde se říká 'a pak žili šťastně až do smrti'. Já myslím, že zavoláme policii, a to hned."

Protáhla se, vstala z postele a teprve pak si uvědomila, že slyší zpěv. V první chvíli nechápala, co se děje, pak poznala, že je to Francoise v přízemí. Parapsycholožka strávila noc v křesle, v chlapcově blízkosti. Richard stál u telefonu. V jasném světle bylo vidět vrstvy prachu a špíny na oknech. Susan si natáhla tepláky a zaposlouchala se do toho zvláštního, řezavého hlasu.

Najednou Francoise vykřikla!

Když Susan seběhla do pokoje v přízemí, našla ji, jak stojí nad spícím chlapcem. Rukou si zakrývala ústa a třásla se. Ale spíš smíchem... překvapeným, šokovaným smíchem. Byl tam už i Richard, skláněl se a smetal něco z chlapce, smetal něco z jeho přikrývky.

"Proboha. Zase jako když byl nemluvně..."

Richardovy prsty byly umazané suchou, červenou hlinou. Michael se neklidně zavrtěl a sprška hlíny se sesypala z přikrývky na koberec.

Venku se dal do pohybu největší totem, který se dramaticky nakláněl už od chvíle, kdy se na Michaelův příkaz objevil, svým stínem přeťal pokoj a s těžkým, tupým žuchnutím dopadl na trávník, kde zůstal nehybně ležet.

Digitalizoval Wendy  
16.11.2005

|                           |     |
|---------------------------|-----|
| Prolog                    | 9   |
| PRVNÍ ČÁST: Vzkříšení     | 11  |
| DRUHÁ ČÁST: Posměšný kříž | 75  |
| TŘETÍ ČÁST: Hledání grálu | 155 |
| ČTVRTÁ ČÁST: Pustina      | 193 |
| PÁTÁ ČÁST: Totemové pole  | 247 |

ROBERT HOLDSTOCK

Fantom

Z anglického originálu The Fetch  
vydaného nakladatelstvím Orbit Books,  
London 1991,  
přeložil Petr Kotrle.  
Obálku namalovala a ilustrovala Zdeňka Boušková.  
Vydal POLARIS - Bohuslav Svoboda,  
Podkopčův 464, Frenštát p.R.  
v roce 1996 jako svou 33. publikaci.  
Tisk - SPEKTRUM s.p., Vídeňská 113, Brno.  
Vydání první.

Cena 109 Kč

ISBN 80-85911-23-X

Robert Holdstock - Bibliografie:

Eye Among the Blind (1976)



Earthwind (1977)  
Necromancer (1978)  
Where Time Winds Blow (1981)  
In the Valley of the Statues (sbírka 1982)  
Elite: The Dark Wheel (1984), román na motiv počítačové hry  
Bulman (1984)  
One of Our Pigeons is Missing (1984)  
Mythago Wood (1984), česky jako Les mytág, POLARIS 1994  
The Emerald Forest (1985)  
Lavondyss: Journey to an Unknown Region (1988) česky jako  
Lavondyss, POLARIS 1995  
The Bone Forest (sbírka 1991) česky v poněkud odlišné podobě  
jako Les kostí, POLARIS 1996  
The Fetch (1991) česky jako Fantom, POLARIS 1996  
The Hollowing (1993), česky jako Hloubení, POLARIS 1995  
Merlin's Wood (1994)  
The Ancient Echoes (1996), česky jako Dávné ozvěny, vydá  
POLARIS v roce 1997

Pod pseudonymem Ken Blake:

Cry Wolf (1981)  
The Untouchables (1982)  
Operation Susie (1982)  
You'll be AHRight (1982)

Pod pseudonymem Robert Black:

Legend of the Werewolf (1976) (přepis filmu)  
The Satanists (1977) (přepis filmu)

Pod pseudonymem Chris Carlsen:

Shadow of the Wolf (1977) - z cyklu Berserkers  
The Bull Chief (1977)  
The Horned Warrior (1979)

Pod pseudonymem Slevan Eisler:

Space Wars Worlds and Weapons (1979)  
The Alien World (1980)

Pod pseudonymem Robert Faulcon cyklus Night Hunter:

The Stalking (1983)  
The Talisman (1983)  
The Stalking (vydání zahrnující oba předchozí romány 1987)  
The Ghost Dance (1934)  
The Shrine (1984)  
The Ghost Dance (vydání zahrnující oba předchozí romány 1987)  
The Hexing (1984)  
The Labyrinth (1987)  
The Hexing (vydání zahrnující oba předchozí romány 1988)  
Pod pseudonymem Richard Kirk: Swordsmistress of Chaos (1978)

Spolu s Angusem Wellsem, pod pseudonymem Kirk:

A Time of Ghosts (1978)  
Lords of the Shadows (1979)

Literatura faktu:

Alien Landscapes (1979)  
Tour of the Universe: The Journey of a Lifetime - The Recorded Diaries of Leio Scott and Caroline Luranski (1980),  
Magician: The Lost Journals of the Mágus Geoffrey Carlyle (1982),  
Realms of Fantasy (1983)  
Lost Realms (1985), spolu s Malcolmem Edwardsem

Jako editor:

Stars of Albion (antologie 1979) spolu s Christopherem Priestem; Cyklus Other Edens spolu s Christopherem Evansem, zahrnující knihy:  
Other Edens (ant. 1987)  
Other Edens II (ant. 1988)  
Other Edens III (ant. 1989)